VOICU BUGARIU

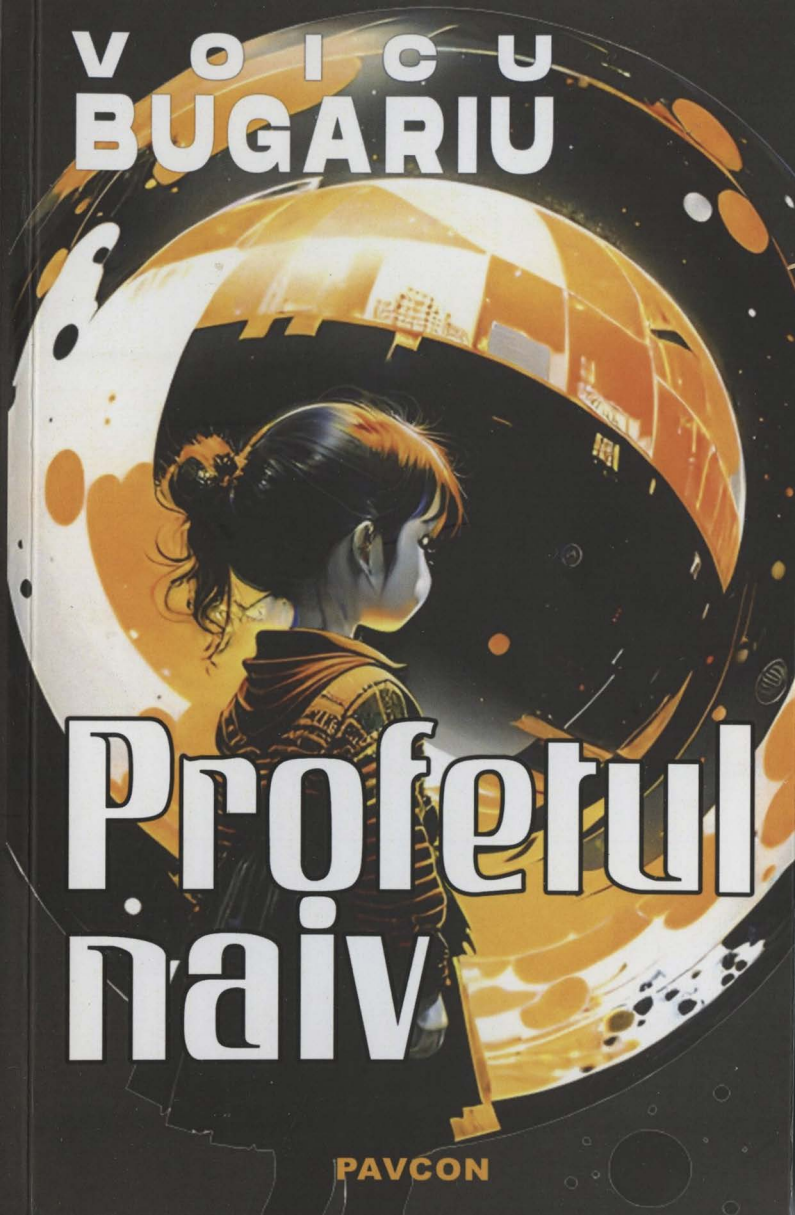

Profetul naiv

PAVCON

C S F

208

Voicu Bugariu
PROFETUL NAIV

© 2023, Voicu Bugariu
© 2023, Editura PAVCON

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BUGARIU, VOICU
Profetul naiv / Voicu Bugariu. - Bucureşti: Pavcon, 2023
ISBN 978-606-9625-69-9

821.135.1

Comenzi:
Editura PAVCON, tel.: 031-100.80.70
0723.26.90.40
office@pavcon.ro
www.pavcon.ro

Această lucrare nu poate fi reprodusă, parțial sau integral, fără acordul scris al deținătorului de copyright.

Coperta: **George Ionescu** *(asistat de AI)*
Editor: **Constantin Pavel**

ISBN 978-606-9625-69-9

VOICU BUGARIU

Profetul naiv

Editura **PAVCON**
Bucureşti, România, 2023

„Mai binele este dușmanul binelui."

(Voltaire, *Dicționar filozofic*)

„Ce ar fi dacă în «bine» s-ar afla un simptom de regres, ceva în genul unei primejdii, amăgiri, otrăvi, al unui narcotic prin care prezentul ar trăi pe socoteala viitorului?"

(Friedrich Nietzsche, *Genealogia moralei*)

I

Preliminarii
(anii 2020)

1
Condor Stoica, autor

Tatăl meu, Gheorghe Stoica (1928-2008) mi-a povestit că prin 1965 a pățit ceva ieșit din comun. O entitate stranie s-a instalat în casa lui și s-a manifestat într-un mod ciudat. Amănunte despre acest episod neverosimil pot fi aflate dintr-un roman apărut în 1973, „Sfera". Textul respectiv a fost și este considerat o ficțiune. Tatăl meu a fost însă un om foarte serios și înclin să-i dau crezare, deși autorul „Sferei" n-a afirmat niciodată că romanul său este de fapt un reportaj.

Când mi-a relatat cum s-au petrecut în realitate lucrurile, tatăl meu s-a arătat foarte reticent. A refuzat să-mi dea amănunte. S-a mulțumit să-mi spună că autorul romanului a schimbat unele date reale, cea mai importantă modificare fiind profesia lui D., personajul central. În realitate, tatăl meu a fost finanțist. În roman, este scriitor. Un contrast mai mare decât cel dintre aceste două profesii este greu de găsit.

Când am aflat cele de mai sus, eram un adolescent. La început, povestea sferei misterioase nu m-a impresionat prea mult, deși am recunoscut că este ieșită din co-

mun. În acea vreme, alte lucruri erau în stare să mă uimească. Am citit totuși romanul și mi-a plăcut faptul că personajele nu seamănă deloc cu părinții mei. Îmi amintesc, am gândit atunci că apariția unei asemenea sfere în casa unui om obișnuit nu este posibilă, iar tatăl meu a dorit să-și bată joc de mine. În secret, am nutrit un anumit dispreț adolescentin față de o năzbâtie comisă de un adult. Acum îmi spun că tatăl meu, un ins prozaic până în măduva oaselor, a gândit oarecum asemănător. Deși sfera a fost în fața ochilor lui, și-a spus că nu este decât o iluzie creată de un magician.

Pe măsură ce timpul a trecut, s-a dovedit că povestea despre sfera existentă în realitate m-a influențat, ba chiar a ajuns să mă obsedeze, întrucâtva. Acum, când am aproximativ vârsta personajului D., din „Sfera", îmi spun că am devenit autor de sefeuri sub influența relatării despre sferă. În definitiv, astfel de convertiri pornite de la o minciună bine găsită nu sunt chiar atât de rare. *Se non è vero, è molto ben trovato.* Acest aforism al lui Giordano Bruno sugerează că oamenii admit minciunile confortabile și le consideră, în mod tacit, o regulă a jocului social. Printre obsesiile mele de literat (de sefist) se află și una legată de minciună. Întotdeauna mi-am dorit să scriu un eseu despre imensul rol al minciunii în societatea umană. Pe de altă parte, „mă întorc și zic": Dacă n-a fost o minciună? Dacă sfera realmente a apărut în casa părinților mei, înainte de nașterea mea?

M-am decis, cu mare întârziere, să verific spusele tatălui meu. Casa nu mai exista, fusese demolată. Păcat

de ea, fiindcă fusese o clădire cu camere spațioase, cu tavane situate la vreo patru metri de podele. Am încercat să caut dovezi în presa scrisă. N-am găsit absolut nicio referire. Poate de vină a fost ideea, rezistentă în acei ani, că oamenii nu trebuie deranjați cu știri prea șocante. (Azi, lucrurile stau exact pe dos. Toate sursele de informare se întrec în a prezenta evenimente cât mai atroce cu putință. Acestea sporesc audiența și implicit veniturile provenite din difuzarea unor reclame.) În roman există mai multe scene unde apar jurnaliști. Să fi fost toate imaginate?

Am căutat și martori, folosind diverse mijloace. Am dat și anunțuri pe două rețele sociale, obținând doar replici ironice. Un ins malițios a spus chiar că am fost angajat de o companie de publicitate să fac reclamă romanului și că am apelat la acest mijloc neobișnuit. Pe scurt, n-am obținut nicio confirmare a poveștii. O decizie în privința sferei a rămas la latitudinea mea. A existat sau a fost imaginată? Mi-am spus că adevărul contează mai puțin, important fiind ceea ce cred oamenii.

În aceste zile, constat, a discuta despre dilema mea legată de sferă este o extravagență la fel de mare precum aceea de a face literatură de ficțiune. Covid 19 a monopolizat gândurile oamenilor și implicit cuvintele lor. Cu toate acestea, viața merge înainte. Nu mă tem să folosesc acest clișeu, fiindcă este foarte potrivit. De la instalarea pandemiei și până azi, după ani de coșmar derulat lent, precum o tortură asiatică din Evul Mediu, oamenii nu s-au predat și au continuat să activeze. S-au scris și cărți,

desigur. Munca celor angajați în acest domeniu (și implicit a mea) a căpătat însă tot mai mult aerul unei activități anacronice.

În 2005, CIA a realizat un scenariu al lumii în anul 2025. Pandemia de azi a fost prevestită, cu multe amănunte corecte. Citind o carte despre acest raport, am înțeles încă o dată că viitorul este relativ previzibil. În acel raport se spune că un sfert din populația lumii se va infecta, iar morții vor fi de ordinul sutelor de milioane. Experții CIA au mai spus că pandemia se va repeta peste zece ani, cu efecte la fel de devastatoare. Optimiștii au găsit și ceva pe placul lor în scenariul respectiv. Anume predicția că pandemia va dispărea la fel de brusc precum a apărut.

Constat că am vorbit despre diferite lucruri, dar n-am amintit de moartea soției mele. S-a întâmplat în timpul celui de al patrulea val al pandemiei. N-a avut comorbidități, era o persoană sănătoasă în momentul îmbolnăvirii. A fost răpusă de o variantă a virusului rămasă până astăzi destul de enigmatică.

Multe voci au descris această pandemie prin analogie cu altele, asemănătoare. De exemplu, gripa spaniolă, începută în 1918 și încheiată în 1920. Impresia mea este că acest Covid 19 este mult mai periculos decât cel de acum o sută de ani. Imunizarea de grup (unii o numesc de turmă), produsă în 1920, nu s-a repetat. Trăim azi cu totul altceva.

Poate că s-ar cuveni să adopt un ton mai dramatic atunci când vorbesc despre soția mea. Sute, poate mii

de filme și seriale americane m-au adus însă în situația curioasă de a dezvolta o alergie față de cuvântul iubire. Nu față de sentimentul respectiv, față de cuvânt. Americanii, cei din filme, foarte probabil și cei din realitate, îl folosesc tot timpul, până la abrutizarea spectatorilor. Îl rostogolesc atât de mult, încât acesta ajunge să nu mai însemne nimic. Ba chiar să sugereze lipsa paradoxală de respect față de respectivul sentiment și de oamenii dominați de el. Am scris o carte despre iubire și acolo se vede foarte clar că nu sunt vreun cinic susținător al tezei că la drept vorbind iubirea este pierdere de vreme, importante fiind profitul și confortul personal. În acesta din urmă, firește, se includ și actele sexuale. Sunt însă obligat să înregistrez o situație de fapt.

Iată de ce prefer să-mi economisesc cuvintele atunci când o amintesc pe draga mea soție. Moartea ei neașteptată m-a lovit rău de tot.

Un cuvânt, acum, despre Gigi, fiul meu în vârstă de unsprezece ani, rămas orfan atunci când s-ar fi spus că viața lui în raiul copilăriei a atins apogeul, iar el este instalat parcă pentru eternitate în cenestezia ideală a unui copil sănătos și inteligent.

L-am botezat Gheorghe, cu numele tatălui meu. Îmi amintesc cu nostalgie cât de mult i-a displăcut soției mele această alegere. Ea prefera Ianis, deși strămoșii ei au fost români. Am reușit s-o conving, în cele din urmă. Argumentele ei erau înduioșător de naive, dar aveau o logică geopolitică. În mod intuitiv, dar și observând ce

se întâmplă în relațiile românilor cu lumea din afara granițelor lor, a conchis că nu prea este o mare afacere să fii român. Este mai bine să ai un prenume străin, capabil să sugereze că tu, la drept vorbind, nu ești tocmai român. A funcționat și moda, pare-se. În anii când s-a născut Gigi, prenumele tradiționale românești erau folosite mai ales la țară. Orășenii, în special cei bine situați, apelau la Patrick, Ianis, Carlo și altele asemănătoare. Orice prenume, numai să vină din aria culturală europeană sau din cea americană, nu și din cea românească. Țiganii de la noi ne-au luat-o înainte în această privință. Au apelat de multă vreme la nume de fotbaliști străini sau de vedete *pop-rock*. Părinții mei s-au aliniat la modă, în sensul că au renunțat la tradiția românească, dar nu i-au imitat pe occidentalii europeni. M-au botezat Condor. (Este numele unei păsări impresionante, dar mâncătoare de stârvuri. Dacă vreun cârcotaș îmi amintește acest amănunt, îi spun că și oamenii mănâncă stârvuri de animale.) Ulterior, m-am gândit că un asemenea prenume prinde bine sau, oricum, lasă impresia (cui?) că respectivul ins face parte dintr-un grup social select. Ai un prenume rar? Dacă da, intri automat într-o elită. O prostie, printre altele. Ceva în acest gen cred că țintesc și oamenii tatuați. Capătă sentimentul că fac parte dintr-o elită. Prenumele neaoșe românești au ajuns, încă din copilăria mea, în mințile unora, să indice un fel de primitivism, ba chiar o sărăcie cu duhul. Cu trecerea timpului, am învățat însă că omului nu trebuie să-i pese prea mult

de părerea celorlalți despre el. Nimănui nu-i pasă de nimeni, la drept vorbind. Excepție fac, în principiu, relațiile dintre părinți și copii.

Pandemia, cu regulile ei de izolare și cu renunțarea tot mai deplină la exercitarea simțului tactil în relațiile cu alți oameni, a accentuat această situație, nu știu cât de întristătoare. Respect realitatea așa cum este. Încerc să mă adaptez cât mai bine la o lume unde contactele cu alți oameni se realizează mai ales prin intermediul tehnologiei. Sunt solicitate văzul și auzul. Simțul tactil și mirosul se pot exercita doar în mod excepțional. Îmi amintesc un cântec dintr-un serial polițist australian. Acolo, un bărbat și o femeie aflați, conform unui clișeu consacrat, într-o nesfârșită etapă a preliminariilor amoroase, dar incapabili s-o depășească, intonează un cântecel amuzant. Ei spun că oamenii sunt, la urma urmelor, niște mamifere și au nevoie să se atingă. Un adevăr apărut pe neașteptate într-un context anost.

2
Micul vindecător

Buimăcit de moartea mamei sale, Gigi, fiul lui Condor Stoica, se purtase o vreme de parcă ar fi fost hipnotizat. Nu răspundea la întrebări, iar rezultatele sale la testele școlare susținute *online* deveniseră submediocre. Când tatăl său îl ruga să vorbească, el îi arunca o privire goală, de om cu creierul spălat. Se mișca altfel decât înainte, de parcă ar fi fost un convalescent slăbit de o boală lungă. Stoica senior, un ins cu vocația stoicismului, rezistase la acest nou stres și așteptase ca timpul să-i vindece fiul. La școală, nimeni nu-i făcuse vreun reproș lui Gigi, iar dacă acesta n-ar fi fost un copil foarte inteligent, poate că i-ar fi trecut prin minte că merge și așa, iar învățatul este pentru proști.

Boala existențială a copilului durase vreo două luni și se încheiase într-o dimineață, când Stoica senior observă că Gigi redevenise cel de dinaintea nefericitului eveniment. Ochii lui curați de copil redeveniseră limpezi și candizi, iar expresia înfricoșătoare de absență dispăruse. După vreo săptămână, se petrecuse încă un mic eveniment, din categoria celor capabile să-l impresioneze pe autorul de sefeuri. Într-o seară, Stoica avu o migrenă ivită din senin. Partea din stânga a frunții în-

cepu să-l doară într-un mod aproape insuportabil. *Un atac cerebral? Ar fi exact picătura ce umple paharul. Nu m-am molipsit de virus, dar mi se rupe o vână în cap!* Stoica se ferea cât putea de medicamente și drept urmare rămase nemișcat, pe canapeaua unde se afla, mulțumindu-se să se strâmbe discret. Când observă că fiul său îl privea țintă, făcu un efort și-și șterse rictusul de suferință. Gigi se apropie de el și-l întrebă:

— Te doare capul?

— Da. De unde știi?

Gigi răspunse printr-o altă întrebare:

— Îmi dai voie să-ți ating fruntea?

Stoica n-avu nimic împotrivă; o palmă mică îi acoperi partea dureroasă, iar cealaltă îi cuprinse partea corespunzătoare a cefei. Stătură așa vreme de câteva minute, iar seniorul simți cum palmele copilului său se înfierbântă într-un mod aproape amenințător. Ce putea să fie? Răspunsul veni repede. Durerea dispăru ca și cum n-ar fi fost. La uimirea adultului, copilul se mulțumi să zâmbească, parcă brusc obosit.

— Ce mi-ai făcut? îl întrebă Stoica. Ești un vindecător?

Copilul ridică din umeri:

— Nu știu. Așa mi-a venit.

Stoica știa că asemenea vindecări sunt posibile și presupun un transfer de energie. Deși scria literatură SF, iar adevărurile științifice ar fi trebuit să fie pentru el un fel de dogmă infailibilă, făcea parte dintre oamenii dispuși să asculte și păreri aparent absurde despre lume și despre

oameni. Drept urmare, consumase multă energie studiind diferite discipline ezoterice, ba chiar devenise un cunoscător destul de bun al astrologiei. Unii dintre colegii săi de breaslă îl ironizau pentru această competență lipsită de legături cu știința, dar lui nu-i păsa. În decursul secolelor au existat numeroși astronomi pasionați de astrologie, argumenta el. Erau cu toții niște proști? Nici vorbă. Dacă și voi ați aprofunda acest sistem de caracterologie și predicție, ați vedea că adesea prognozele se adeveresc. Stoica reușea, de regulă, să convingă vreun sceptic, doar atunci când venea cu niște referiri la problemele de sănătate ale respectivului, așa cum acestea reieșeau din analiza horoscopului. Ascultând ce spun astrele despre ficatul, rinichii sau inima sa, scepticul devenea dintr-odată serios, ba chiar crispat, de parcă ar fi simțit o împunsătură în colecist.

Când venea vorba despre tehnicile medicale alternative, Stoica invoca un citat din Hegel: „Tot ce este real este rațional și tot ce este rațional este real." Constatând abilitățile fiului său, nu putea să-i spună acestuia opinia filozofului, dar putea să adopte cea mai potrivită atitudine față de un copil. Anume că totul fusese un fel de joc. De altfel, Gigi îi lăsă impresia că a uitat imediat episodul.

Peste vreo săptămână avu loc ceva similar. Menajera familiei Stoica (de fapt, menajeră este prea mult spus; era vorba despre o sexagenară cumsecade, vecină de bloc, dispusă să vină din când în când pentru a face curățenie; pretențiile ei bănești erau foarte mici, iar Stoica îi dădea de regulă mai mult decât cerea; în plus, îi plătea perio-

dic testul Covid, precum și măștile sanitare profesionale; de asemenea, o credea atunci când aceasta declara că nu iese din casă decât o dată pe săptămână, pentru a-şi cumpăra alimente) apăru într-o dimineață șchiopătând. O durea un genunchi, iar medicamentele nu prea o ajutau. Dorind să vadă dacă abilitățile fiului său sunt reale sau vindecarea lui fusese o întâmplare, îi povesti femeii episodul. Aceasta (unii ar fi numit-o „o femeie simplă") îl privi cu o expresie de fervoare în ochii ei de om cumsecade. Stoica își stăpâni un zâmbet. *Probabil este o persoană religioasă de felul ei. Crede în minuni. De altfel, admit și eu că, dintre oameni, doar copiii ar trebui să poată face minuni.* Apoi, pe fața lată a doamnei Mardare, sub mască, păru că se ivește un surâs sfios.

— Oare ar vrea copilul să mă trateze și pe mine? întrebă ea, ezitant.

Gigi asistase la schimbul lor de replici și își privi întrebător tatăl. Stoica n-avea nimic împotrivă. Da, copilul o va ajuta.

— Nu merge prin pantaloni, spuse Gigi, serios. Trebuie să pun mâinile pe piele.

— Mă duc acasă, să mă schimb? întrebă cu inocență doamna Mardare.

Stoica făcu niște semne de încuviințare. În timp ce femeia pleca grăbită, își privi fiul. Acesta părea oarecum absent. *Se concentrează, fără să-și dea seama?*

Tratamentul se dovedi, încă o dată, eficient. Când femeia declară, uluită, că nu mai simte nicio durere, Stoica

îi făcu un semn lui Gigi, frecându-și palmele una de cealaltă. Aveau în casă mai multe recipiente cu dezinfectant, puse la vedere. Gigi, ascultător, îl luă pe cel mai apropiat și se conformă.

Ascultând cu răbdare mulțumirile femeii, Stoica înțelese că fiul său este prea mic pentru o asemenea activitate. Știa câte ceva despre oameni cu mâini vindecătoare. Aceștia declarau că ședințele lor terapeutice nu numai că nu-i oboseau, dar îi și înviorau. Erau energizante. *Așa ceva nu se poate, este împotriva logicii. Fiind un transfer de energie, cineva primește, iar celălalt dă.*

Îi ceru insistent doamnei Mardare să nu-i facă publicitate lui Gigi:

— Este prea mic, s-ar putea să-i facă rău. Noi te-am ajutat fiindcă suntem vecini. Dumneata nu trebuie să vorbești cu nimeni despre durerile de genunchi și darul lui Gigi. Mă înțelegi?

Doamna Mardare începu să-și frământe mâinile muncite.

— Vai de mine, domnu' Condor! Bineînțeles că nu vorbesc cu nimeni. Nici măcar cu soțul meu.

Stoica era destul de sceptic în această ultimă privință. O amenință pe buna doamnă Mardare cu represalii:

— Dacă vine cineva la noi pentru tratament, nu te mai cunosc. M-ai înțeles?

3
Monstrorum artifex

A venit timpul să vorbesc despre activitatea mea de autor. Aceasta a devenit destul de ciudată, de când suntem în pandemie. Se observă un dezinteres tot mai evident pentru literatura de ficțiune, iar autorii de distopii, inclusiv subsemnatul, se transformă treptat în niște personaje mai degrabă naive. Realitatea este mai terifiantă decât scenariile lor imaginate. O deteriorare rapidă de imagine suferă și autorii amintiți de Borges într-un memorabil comentariu despre Chesterton. Aceștia sunt specializați în crearea unor lumi îngrozitoare, operele lor „abundă în chipuri ale ororii". Autorul din această categorie, *monstrorum artifex*, numit astfel de Pliniu cel Bătrân, este un „stârnitor de coșmare". Părerea lui Borges despre literatura *horror*, mai veche sau mai nouă, nu este prea bună. Nici eu nu prea agreez acest gen, îl consider ieftin. (Cu toate acestea, un Stephen King s-a îmbogățit de pe urma scrierii unor asemenea texte.) Se pare că oamenii s-au săturat de crimele și atrocitățile din cărți și din filme. Le sunt suficiente cele comise de virusuri, aceste creaturi silențioase.

Cu toate acestea, am de gând să scriu un roman, o carte în același timp realistă și SF. Se poate așa ceva? Cred că

da, cu condiția ca autorul să fie interesat de realitatea obiectivă și în același timp să facă eforturi de a „calcula" ceea ce s-ar putea întâmpla într-un viitor mai apropiat sau mai îndepărtat. În acest context, trebuie să țin cont de faptul că pandemia m-a determinat să-mi radicalizez părerea în legătură cu locurile comune, atât de folosite în sefeurile obișnuite. Mi-am dat seama că nu mai sunt dispus să pun cap la cap niște clișee, unite între ele prin vreo idee tehnico-științifică ingenioasă.

Autorul canonic de sefeuri este un etern adolescent, el consideră că scrierea textelor sale nu presupune o seriozitate vecină cu fanatismul. El acuză o anumită frivolitate intelectuală, admisibilă, în definitiv, la un om inteligent. Astăzi, când moartea altora a devenit o parte a vieții cotidiene, iar moartea personală nu mai este ceva legat, teoretic, de bătrânețe, ci un eveniment foarte posibil, un fel de musafir invizibil prezent în casa ta și aflat într-o stare de pasivitate instabilă, gata oricând să se transforme în virulență și să se manifeste prin asasinarea gazdei sale, se cere seriozitate.

Cred că lucrurile se vor schimba în privința divertismentului și a industriei acestuia, implicit în ceea ce privește sefeul și literatura *fantasy*. Posturile comerciale de televiziune se vor împuțina, explicația fiind scăderea consumului, la nivel global. Nu numai fiindcă au murit mulți oameni, ci și pentru că societatea de consum se va transforma pe nesimțite în altceva. Drept urmare, reclamele pentru diferite produse dispensabile, încă atât de abundente astăzi, se vor împuțina. Cred că oamenii nu vor mai fi atât de obsedați de consum.

Sunt multe de discutat și nu cred că eu sunt cel mai potrivit pentru a lămuri ce se întâmplă azi. Totuși, cum reprezint punctul de vedere al omului obișnuit, pot să mă pronunț, într-un roman.

I-am amintit pe autorii capabili să le producă coșmaruri cititorilor lor, fiindcă eu însumi am făcut parte dintre ei. Am realizat respectivele cărți oarecum *à contrecoeur,* mânat de un demon al imitației. Se pare că a fost vorba despre ceva frecvent la autorii contemporani. Un tânăr coleg de breaslă mi-a spus recent că marea lui ambiție este să realizeze niște proze unde atrocitățile să fie înfățișate printr-o scriitură impecabilă. De ce vrei să faci așa? l-am întrebat, intrigat de modestia ambițiilor sale literare. Cutărescu și Cutare, colegii mei de generație, au reușit. Ce, eu nu pot? S-a ținut de cuvânt și a scos la iveală niște proze bine scrise, pline de orori. Al doilea argument al lui, pe lângă dorința de a-și egala confrații, a fost convingerea că amatorii de literatură vor așa ceva. Nu-i interesează condiția umană? m-am hazardat eu. Nu așteaptă de la scriitor niscaiva sugestii autentice în legătură cu aceasta? Aceste întrebări naive au avut darul de a-l determina pe tânărul autor să mă privească cu un soi de milă, din categoria celei rezervate bătrânilor și retardaților. Am dedus că vorbim două limbi diferite, în materie de literatură.

Ideea este că nu intenționez să mai comit vreodată literatură de tip *horror*. Nu știu dacă interesează pe cineva această decizie a mea, probabil că nu. Important este însă că-mi aparține și că viitorul meu roman nu va avea

legătură cu respectivul gen altfel decât ca o consecință a faptului că realitatea de astăzi ESTE *horror*.

Am de gând să apelez la rețelele sociale și să iau de acolo opinii interesante, bune de alăturat într-un montaj. Pe *Facebook* și pe *Twitter* se exprimă cei mai importanți oameni ai momentului, dar și anonimi capabili de formulări interesante. De ce să nu-i aleg pe câțiva dintre ei și să-i citez? Nu cred că-mi vor cere drepturi de autor, ci mai degrabă îmi vor mulțumi, fiindcă spusele lor vor fi scutite de o efemeritate nemiloasă și o vor dobândi pe aceea a unui roman, mai blândă.

Mi se va spune că va rezulta un eseu, nu un roman. Ei și? Contează să fie ceva interesant. De altfel, multe romane plasate în viitor suferă de o boală neplăcută. Au dialoguri obositor de lungi. Explicația cea mai prozaică este foamea de pagini a autorilor. Aceștia vor să realizeze cărți cât mai groase, după modelul confraților lor americani. Când cumpără o carte, se pare, omul vrea să obțină un obiect voluminos, din moment ce tot a dat banii. Să nu se ducă acasă cu vreo broșură de dimensiuni modeste. Dialogurile prelungite, uneori până peste toate limitele, sunt resursa cea mai la îndemână a autorului. (Îmi amintesc de spusele unui psiholog în privința câinilor de companie. Vedem pe stradă că unii oameni sunt însoțiți de niște căței nostimi, iar alții de niște dulăi masivi. De unde vin preferințele respective? Un ins modest de felul lui își va alege un câine relativ mic. Un narcisist, în schimb, va opta pentru un câine de talie mare, menit să simbolizeze măreția stăpânului său.)

Ei bine, în romanul plănuit de mine, dialogurile vor fi puține. Vor exista personaje tradiționale, fiindcă altfel nu se poate, dar voi urmări mai ales ideile și mentalitățile.

Când scrii un roman, preliminariile, la fel ca și în dragoste, pot fi uneori mai reușite decât actul propriu-zis. (Este cazul clasic al femeilor frigide, capabile adesea de cea mai autentică tandrețe.) Mă gândesc la niște scene menite să arate cum văd lucrurile niște personaje caracteristice pentru vremurile de azi. Acestea nu vor fi angrenate neapărat în niște conflicte. Înfruntarea importantă este cea dintre oameni și virusuri. Celelalte au devenit aproape ridicole. Luptele au loc azi în mințile și în trupurile oamenilor. Virusurile, actorii principali ai actualității, nu au nimic de spus, iar agresiunea lor este silențioasă. Omul se trezește la terapie intensivă, simte că se sufocă și moare. Dacă ar fi victima vreunui animal de pradă, ar auzi niște „mârâituri bestiale". Nu, nimic în acest gen. Sau, pentru a folosi o stupidă expresie adoptată de persoanele *trendy* în ultimii ani, „de genu'". Situația ar putea semăna, eventual, cu agresiunea unui șarpe boa constrictor. Acesta, foarte tăcut de felul lui, te strânge până-ți dai duhul.

Spre regretul autorului tradițional de sefeuri, unde invaziile extraterestre sunt purtate de dușmani cât se poate de vizibili, de data aceasta năvălitorii sunt mai mult decât insignifianți, dacă îi luăm separat. Niște molecule nenorocite, de o simplitate structurală demnă de dispreț, dar capabile să se reproducă și să se înmulțească

în mod diabolic. Ce să scrii despre așa ceva? Nu este nimic spectaculos, demn de a atrage atenția unor amatori de *horror*. Virusurile sunt de o modestie și de o discreție remarcabile, iată adevărul.

M-am documentat asupra acestui virus, încercând să trec dincolo de nivelul informațiilor jurnalistice. Am citit articole de specialitate și cred că am reușit să pricep esența, dincolo de jargonul specialiștilor. Am priceput că în ceea ce privește evoluția virusului sunt posibile doar aproximații și analogii. Se speră că vaccinul va fi eficient și atunci când vor apărea noi variante, iar cei vaccinați vor fi întrucâtva protejați. În mod previzibil, diversele articole științifice vizibile *online* sunt moderat optimiste. Iată un exemplu: „Mutația este, în general, un mecanism care generează noi variante antigenice, dar numai o variație limitată a potențialului patogenic." Probabil este vorba despre o regulă stabilită științific de epidemiologi. Pe de altă parte însă nu poți să le spui oamenilor (și comunității științifice) că într-un viitor relativ apropiat prevezi niște mutații ale virusului și apariția unor variante rezistente la vaccinurile deja existente.

În proiectatul meu roman, am de gând să introduc personajele în moduri relativ originale. Scuza mea este faptul că personajul principal, virusul, nu are nimic de spus și este profund atipic, dar participă din plin la acțiune. Dacă așa stau lucrurile, de ce nu mi-aș permite și eu niște libertăți narative!?

Voi fi întrebat dacă nu cumva textul meu este un pseudoroman, un conglomerat dubios de fragmente

disparate. Nu, domnilor și doamnelor, voi răspunde, este vorba despre un *roman à tiroirs*, adică de o alcătuire asemănătoare cu o comodă. În fiecare sertar se află altceva, dar toate sertarele fac parte din aceeași structură.

Nu uit însă că autorul unui roman nu poate depăși fără riscuri niște limite în materie de originalitate, dacă nu vrea să fie citit doar de niște studioși masochiști. În pandemie, lucrurile se schimbă și în această privință. Rețelele sociale fac din oricine un autor, iar editurile de buzunar sunt gata oricând să-ți publice orice. Câțiva admiratori se vor ivi din neant și totul va fi în ordine.

4
Moartea statistică

Dr. Marcel Neuman, medic psihiatru din București, era un profesionist serios, precum cei mai mulți dintre comilitonii lui. Specialitatea sa presupunea multă discreție, precum și ceva asemănător cu aplicarea regulilor stabilite de omiletică. Într-adevăr, el mai mult asculta decât predica, dar ceva din amenitatea specifică a bunului oficiant al unei religii se regăsea în comportamentul lui.

O altă calitate a doctorului Neuman era aceea de-a nu se mira de nimic sau, cel puțin, de-a nu arăta că se miră. Când la una dintre consultațiile sale *online*, pe ecran îi apăru un ins la vreo șaizeci de ani, părând robust fără să fie gras, având un aer de om stânjenit, medicul aplică automat acest principiu. Pacientul părea orice în afară de un om cu suferințe psihice. Fața lui bronzată de montagnard, mâinile puternice și spatele drept sugerau un fost militar de carieră recent pensionat, dar rămas cu niște tabieturi ținând de pregătirea fizică.

De ce vine la mine un asemenea om zdravăn, inclusiv la cap? Aș putea să pariez că n-are nicio problemă legată de psihiatrie.

Curând se dovedi că intuiția medicului mai dădea și câte un rateu. Cu o surprindere perfect ascunsă, dr.

Neuman își dădu seama că omul suferea de o tulburare disociativă de identitate și anume de personalitate multiplă. Cel ajuns la psihiatru era un om obișnuit, un pensionar sănătos, cu un intelect normal. Dublul lui, în schimb, era o persoană mult diferită, după cum avea să afle medicul. Acest *alter ego* susținea că este un extraterestru intrat în corpul unui pământean.

Cum respectiva tulburare este foarte rară în România, conform statisticilor, doctorul Neuman aflase despre ea doar din cărți. Ascultându-l pe fostul militar de carieră, pensionat cu gradul de locotenent-colonel, văduv, fără copii, regretă că vizitatorul său nu se află în cea de a doua ipostază a sa, mult mai interesantă, cel puțin pentru un psihiatru, decât aceea de om normal. Poate că suferă încă din cauza soției sale. Accidentul mortal de mașină al unei persoane apropiate este resimțit de cei mai mulți oameni ca o intervenție brutală a destinului. Drept urmare, este suportat mai bine de către supraviețuitori. Cel puțin, așa scrie la carte.

Parcă citindu-i gândurile, locotenent-colonelul în retragere scoase la iveală niște coli de hârtie scrise de mână. După ce-l rugă să i-o arate pe una dintre ele, psihiatrul grafolog constată că grafia este ordonată și dovedește un simț estetic dezvoltat.

— Am scris aceste pagini în timp ce eram convins că sunt un extraterestru, spuse locotenent-colonelul, lăsând impresia că reușește să se distanțeze, ironic, de el însuși. Nu mă pricep la literatură, dar atunci când le-am recitit mi s-a părut că dovedesc un oarecare talent. Oricum,

sunt sigur că în mod normal n-aș fi în stare să scriu așa ceva. Nu am cunoștințele necesare. Și scrisul este altfel. De obicei, eu scriu cu litere de tipar. Probabil fiindcă am făcut desen tehnic cândva.

— Nu știu ce să zic, ezită psihiatrul. În mod normal, v-aș ruga să-mi adresați un e-mail cu textul. Acum înclin să fac o excepție. Ați putea să mi le trimiteți, filele scrise? Prin curier?

Neobișnuitul pacient nu avu nimic împotrivă. Politețea militară nu e o vorbă goală, cugetă doctorul Neuman.

Înainte de a întrerupe legătura, pacientul mai aduse o precizare:

— Am uitat să vă spun că familia și prietenii mei nu știu nimic despre situație. Dublul meu se poartă de parcă ar fi un spion sub acoperire. De exemplu, a scris pe ascuns paginile acestea. Nimeni nu a aflat de existența lor. Sunteți singurul cititor al lor, în afară de mine.

Intrat chiar a doua zi în posesia manuscrisului, psihiatrul nu se grăbi să citească. Dezinfectă plicul cu un spray anticovid și apoi îl puse într-o pungă de hârtie, fără să-l mai atingă. După care se spălă minuțios pe mâini. A treia zi începu să citească paginile scrise de neobișnuitul său pacient.

☆ ☆ ☆

„Se cuvine să precizez, mai întâi, de ce scriu aceste reflecții și nu mă limitez la a-i informa pe superiorii mei. Ei bine, fiindcă nu mă pot stăpâni. Simt nevoia să scriu

de mână, precum un pământean de acum cincizeci de ani. Pe neașteptate, în conștiința mea hibridă a apărut acest impuls. Grafomanie? A fost un prim semn că n-am putut să evit o anumită umanizare a mea. Probabil că imitația este o lege universală, în ceea ce le privește pe vietăți."

„Am ales să fiu un pensionar. Am considerat că trăirile unei persoane din această categorie sunt caracteristice pentru omul din epoca pandemiei. Bătrânii sunt cei mai amenințați de coronavirus, iar sentimentul primejdiei, după cum am aflat, intensifică trăirile omului."

„Noi nu suntem adepții violenței și nici nu dorim să aservim vreo populație umanoidă, indiferent unde s-ar găsi aceasta. Vrem, în schimb, să înțelegem. Un amic al meu, dobândit de când am prezenta identitate, spune că mă îmbăt cu informații, iar acumularea lor a devenit un viciu. Nu contează dacă are sau nu dreptate. Oricum, consider că observația lui este flatantă și certifică indirect faptul că îmi interpretez bine rolul de om."

„Ar fi de spus câte ceva despre felul cum am ajuns în această postură. În numeroase cărți de ficțiune unde apar ființe inteligente venite din alte părți ale Universului, există niște tipare. Probabil că și situația noastră, a celor veniți să afle ce simt oamenii, a fost anticipată, nu o singură dată. Iată de ce cred că nu este cazul să vin cu amănunte. Mi se pare însă interesant să spun că am ajuns, într-o oarecare măsură, chiar un om, în ceea ce simt. Masca mi s-a lipit pe față, pentru a apela la o imagine pretențioasă. Unii dintre ai mei s-au întrebat chiar dacă mai

sunt potrivit pentru această misiune, dacă nu cumva devin părtinitor. Cum se vede, noi suntem destul de umani, în esență. Probabil că inteligența nu poate să ajungă la o puritate desăvârșită."

„Literatura SF a lansat de multă vreme ideea că civilizațiile extraterestre nu intervin în evoluția evenimentelor de pe Terra. Preferă să fie neutre și să asiste la ce se întâmplă. Această soluție pare să fi fost inspirată din vechi credințe religioase. Oamenii din urmă cu mulți ani erau foarte inventivi, atunci când nu era vorba despre tehnologie. Astfel, s-au gândit la ceea ce s-a numit *deus otiosus*, adică o divinitate neutră, neimplicată în treburile celor creați de ea. Acest creționism este ceva interesant și nou pentru noi. Pentru a folosi un cuvânt inteligibil pentru oameni, noi acceptăm doar evoluționismul."

„Nu este însă misiunea mea să fac speculații asupra religiozității oamenilor sau a absenței ei. Cum am mai spus, mă interesează sentimentele și în special calitatea oamenilor de a fi subiectivi. Pandemia pare a fi un prilej bun pentru un observator ca mine. În asemenea situații, când viețile sunt amenințate, lucrurile se petrec cam ca într-un război. Sentimentul acut de insecuritate naște nesiguranță și apoi frică. Fiind ființe muritoare și nu eterne precum zeii lor, oamenii știu că trebuie la un moment dat să dispară. Ei au însă, în vremuri normale, niște așteptări rezonabile. Statistice, le-aș spune. Pandemia schimbă datele problemei. Omul poate să se infecteze pe neașteptate, să acuze anumite simptome acceptabile, să creadă că are o formă ușoară sau medie a bolii, să aș-

tepte, mai mult sau mai puțin liniștit, să se vindece, iar deodată să se simtă rău, să cheme ambulanța, să ajungă la terapie intensivă și să moară în câteva zile. Oamenii au observat că situația seamănă cu aceea din al doilea război mondial. Atunci, unele orașe puteau fi bombardate în orice moment, de preferință noaptea. Citadinii respectivi erau obligați să se adapteze la această situație."

„Pentru a înțelege natura sentimentelor, a fost necesar să duc foarte departe identificarea cu un om și astfel să-mi periclitez obiectivitatea. Trăirea sentimentului de frică mi s-a părut în mod special riscantă. Este și motivul alegerii unui militar drept subiect al cercetării mele. Din cele aflate despre pământeni, militarii sunt cei mai curajoși oameni. Omul ales de mine este robust și are un psihic pe măsura fizicului său. Are și ceea ce se numește experiența vieții. A fost pe un teatru de operațiuni militare și a întâmpinat pericole reale. De altfel, a scăpat cu viață dintr-o explozie și crede că a fost ajutat de divinitate, fiindcă toți camarazii lui din vehiculul respectiv au murit."

„Totul îl recomandă drept un om foarte curajos. Cu toate acestea, după câte am aflat, nu este străin de frică. Este însă în stare s-o ascundă mai bine decât un om obișnuit, decât un civil deprins să trăiască departe de orice primejdie fizică iminentă."

„Un om perfect rațional nu știe ce este aceea frică. El calculează la rece șansele și acționează în consecință. Cum se știe, frica fundamentală este cea legată de pro-

pria moarte. Celelalte forme de frică derivă oarecum din aceasta. Frica de durere, de exemplu, pare a fi o formă atenuată a celei de moarte. Durerea ar fi o promisiune a morții. Pe de altă parte, se știe că oamenii foarte curajoși nu excelează prin inteligență. Ei se avântă, fără să cugete în prealabil dacă este bine sau nu, indiferenți la riscuri. Această categorie m-a interesat, fiindcă resortul interior al curajoșilor este afectivitatea. Cei inteligenți nu sunt neapărat mai lași, dar obișnuiesc să cântărească posibilitățile. Curajosul nu stă pe gânduri, trece la fapte."

Psihiatrul citi cu oarecare uimire cuvintele scrise de pacientul său în a doua sa ipostază. Părea destul de clar că „extraterestrul" era un om destul de citit, iar lecturile sale nu erau tocmai cele atribuite în mod tradițional militarilor de carieră. Evident, nu este deloc imposibil ca un militar să aibă o anumită preferință pentru psihologie sau, pur și simplu, să fie un bun observator și să ajungă la niște concluzii corecte asupra semenilor săi. Oricum, este destul de neobișnuit. Ideea de a studia pe viu afectivitatera oamenilor este atrăgătoare. Iar iubirea este, de departe, cea mai interesantă formă de manifestare a afectivității.

Dr. Neuman se gândi că, în definitiv, problema pacientului său ar putea fi considerată ceva fără legătură cu patologia, un fel de joc practicat de un adult, din motive fără legătură cu psihiatria. Îi trecu prin minte că locotenent-colonelul în retragere dorește să-i testeze competența profesională. Poate că a pus pariu cu un prieten al lui și vrea să vadă dacă este în stare să mă înșele. Își

aduse aminte de un film SF din 1982, devenit un clasic al genului: *E.T. the Extra-Terestrial*. Acolo, un extraterestru omnipotent, cu o înfățișare de reptilă, nimerește pe Pământ și se împrietenește cu niște copii. În cele din urmă pleacă, iar la despărțire copiii îl îmbrățișează și îl sărută. Ideea că repulsia față de anumite viețuitoare este firească devine ridicolă. Esența filmului este convingerea că orice viețuitoare poate să iubească, adică să trăiască o preferință absolută și irațională. *Te pomenești că locotenent-colonelul meu este un cititor de sefeuri și un fan al filmelor de gen! Fiindcă se plictisește de când a ieșit la pensie, s-a gândit la un fel de farsă jucată unui psihiatru. Bine, dar să faci așa ceva în timp de pandemie!? Nu prea pare verosimil. Ar trebui să-i cer sfatul prietenului meu, Condor Stoica. Un psihiatru dă sfaturi, nu cere. De data aceasta însă este o situație specială. Condor este autor de sefeuri și parcă văd că ar veni cu vreo interpretare interesantă.*

Peste vreo două săptămâni, neobișnuitul pacient îi solicită psihiatrului, conform înțelegerii, o nouă întrevedere *online*. De data aceasta, dr. Neuman observă niște schimbări în comportamentul și înfățișarea lui. Ușoara stânjeneală de la prima consultație fusese înlocuită cu o expresie de om chinuit parcă de o durere fizică moderată, dar sâcâitoare. În timp ce vorbea, pensionarul începu să-și atingă mâinile într-un mod repetat, de parcă ar fi dorit să se convingă, la nesfârșit, că acestea sunt la locul lor. Psihiatrul se gândi că poate neliniștea pacientului său e semnul că va ieși la iveală, pe neașteptate, a doua personalitate. Ar fi frumos să am un asemenea noroc.

Fiindcă era un om cumsecade de felul lui și își respecta sincer pacienții, regretă imediat un asemenea gând.

Pensionarul adusese din nou niște foi de hârtie scrise de mână, dar de data aceasta psihiatrul nu îi mai ceru să i le trimită.

— V-aș ruga să mi le rezumați, dacă sunteți amabil, spuse el, prevenitor.

Fostul militar se grăbi să-i îndeplinească dorința. Începu să relateze și nu după multă vreme, doctorul Neuman băgă de seamă că își găsește cuvintele cu mare ușurință, de parcă ar fi fost un politician sau un avocat, obișnuiți să vorbească în public:

— În esență, spune că este frământat de o informație citită recent. Nu poate să nu se gândească la ea.

— Ce informație, vă rog? se interesă medicul, foarte politicos.

— Moartea statistică. A citit el că există anumite șanse ca un om să se molipsească de Covid 19 și să moară.

Fostul militar se opri și lăsă impresia că-și caută cuvintele. Pe figura lui, mai palidă decât atunci când îl consultase prima oară, psihiatrul observă nesiguranța de sine. Mi se pare din ce în ce mai plauzibil faptul că între cele două personalități există un canal de comunicare, ca să spun așa. Asta este ceva neobișnuit. După câte îmi amintesc, acestea sunt independente.

Vorbind oarecum silnic, de parcă s-ar fi luptat cu tentația de a întrerupe legătura, renunțând astfel la consultație, pacientul continuă:

— Aici scrie că respectivul, l-am botezat Celălalt, a aflat că șansele teoretice ale unui om de vârsta mea de a

nu se molipsi sau de a face o formă ușoară a bolii sunt mari.

Medicul așteptă răbdător continuarea.

— Ei bine, nu admite că statistica este relevantă.

— Cum adică?

— Scrie că omul poate să moară chiar dacă are mari șanse să scape. Îl frământă ideea că s-ar putea molipsi și ar face o formă gravă a bolii.

Pacientul căzu pe gânduri, lăsând o clipă impresia că a uitat de interlocutorul său. Psihiatrul păru nedumerit:

— Bine, dar dacă este un extraterestru, de ce s-ar neliniști? Poate să plece când dorește. Nu vi se pare că aici este o contradicție?

În timp ce pacientul cugeta ce să răspundă, pe ecranul privit de medic apăru capul negricios și zâmbăreț al unei fete de vreo optsprezece ani. Ce țigancă frumoasă! Cum psihiatrul era un om eminamente corect, o drese imediat, în sinea lui. Ce persoană agreabilă de etnie romă!

— Nu știu ce să spun, zise fostul militar în cele din urmă. Toată povestea mi se pare absurdă.

Nu pare absolut deloc deranjat de curioasa apariție. Ciudat!

Întrevederea se încheie cu o promisiune. Pacientul se angajă să scaneze foile scrise de dublul său și apoi să le trimită *online* psihiatrului. Diplomat, acesta din urmă se feri să pună vreo întrebare despre insolita participantă la consultație. Se mulțumi să cugete că problema pacientului său se va rezolva de la sine.

În pandemie, timpul se scurge la fel de repede precum în vremuri normale. Trecură câteva săptămâni, iar neo-

bișnuitul pacient nu mai dădu nici un semn de viață. Psihiatrul aproape uită de el. Era un om ocupat. Efectele claustrării impuse de vremuri erau mari, iar o seamă de oameni atinși de depresii voiau să obțină remedii.

Într-o seară, uitându-se la televizor, auzi o știre din categoria celor menite să le arate telespectatorilor că necazurile lor nu sunt chiar atât de mari precum par. Fusese găsit trupul neînsuflețit al unui pensionar. Omul fusese militar. Avea 62 de ani. Neatent la nume, doctorul Neuman tresări când pe ecran apăru imaginea recentului său pacient. Pare să fie vorba despre o sinucidere, spuse știrista. Ulterior, medicul reuși să afle că autopsia nu reușise să determine cauza morții. Omul fusese sănătos, dar inima lui încetase din senin să mai bată. Discutând cu Condor Stoica despre întâmplare, psihiatrul află că acesta nu respingea ipoteza unui extraterestru „instalat" realmente în conștiința răposatului. Dacă unii oameni se sinucid din cauza presiunii psihice provocate de pandemie, de ce n-ar putea să-i imite o creatură venită de pe altă planetă?

5
Alternative

„O să scapi de povara injustă a identității naționale." Acest scurt citat este sinteză a uneia dintre polemicile fără de sfârșit ale actualității. Cum este mai bine? Statele naționale să rămână ceea ce știm noi că au fost? Sau să fie absorbite treptat de niște entități supranaționale și astfel să se îndeplinească scenariile propuse de către anumiți ideologi? Uniunea Europeană este bună, iar Regatul Unit a făcut o mare greșeală părăsind-o? Sau este un organism artificial, menit să se dizolve mai devreme sau mai târziu? Situația reală a României de azi este una minunată, fiind în fine îndeplinite visele cele mai optimiste de sincronizare cu valorile europene? Sau țara este de fapt o colonie, o exportatoare de mână ieftină de lucru, un teritoriu cu resurse naturale exploatate de alții? Românii au devenit cumva un popor de consumatori? Românismul este o atitudine justificată istoric sau o rușinoasă rătăcire ideologică? A fost Eminescu un geniu al poeziei și un exponent al sufletului românesc sau un versificator printre alții din secolul al XIX-lea? Cu un cuvânt, românii au rătăcit până de curând prin cotloanele dezolante ale primitivismului și le este dat, în fine, să afle cum trebuie să trăiască? Sau nu?

Aceste dezbateri capătă un relief special în aceste zile, când pandemia pare dezlănțuită, iar oamenilor li se promite o rezolvare a marelui necaz. Este vaccinul un mijloc de influențare a oamenilor de către o elită malefică, doritoare de putere absolută? Sau este o dovadă minunată a faptului că dezvoltarea științei și tehnologiei a atins un nivel unde natura este definitiv îmblânzită? Teoria conspirației este interesantă. Urmărindu-i diferitele avataruri, constatăm că anticipările autorilor de sefeuri mai vechi și mai noi sunt în același timp plauzibile și naive. Realitatea de azi depășește în amploare orice plăsmuire a imaginației. Este o realitate SF.

Libertate sau sclavie? S-ar părea că supremația Americii pe scena mondială se apropie de sfârșit, iar China se pregătește să devină lider mondial. Democrația de tip american, o variantă de o remarcabilă noblețe în principiu, a produs și niște monștri. De ce sunt atât de mulți oameni foarte săraci în Statele Unite? De ce infracționalitatea a ajuns la niște cote foarte ridicate? De ce sistemul juridic din această țară a tuturor posibilităților este atât de luxuriant, iar șansele infractorilor de a nu fi pedepsiți sunt atât de vaste? Există numeroase argumente în favoarea tezei abominabile că omul nu are în realitate vocația libertății, ci pe aceea a sclavajului, desigur devenit suportabil datorită tehnologiei și posibilităților în materie de divertisment.

Constat că mă îndepărtez tot mai mult de ceea ce așteaptă cititorii canonici de sefeuri de la mine. Pe cine îl interesează scenariile geopolitice ale viitorului relativ

apropiat? Majoritatea celor întrebați de mine au ridicat din umeri atunci când i-am întrebat ce părere au despre viitorul unei Românii dezmembrate. Au spus că nu-i interesează această chestiune. Dom'le, dacă Transilvania devine un stat de sine stătător, iar situația mea nu se schimbă, totul este OK. Bine, am obiectat eu cu o oarecare timiditate, dar generații întregi au luptat pentru întregire. Asta nu contează? Nu contează, a spus interlocutorul meu, un bărbat la patruzeci de ani, informat și inteligent. Vremurile s-au schimbat în mod radical. Altele sunt mizele. Am spus apoi că s-ar putea să apară în câțiva ani o Românie fără români. Alte state ar cumpăra, perfect legal, pământul cândva românesc, iar etnicii români ar lucra, de preferință ca slugi, prin țări străine. Interlocutorul meu a ridicat din umeri, vag agasat. Este evident că problema națională i se părea o chestiune cu totul depășită. Contează nivelul de trai, domnule, a spus el.

I-am spus că atitudinea lui este tipică pentru un narcisist. Nu l-am luat pe nepregătite cu această dojană. Era la curent cu evoluția paradigmei în psihiatrie. Știa că narcisismul a fost scos dintre tulburările de personalitate. Narcisistul, mi-a spus el, este o persoană foarte utilă, fiindcă are interese precise și își face datoria, acolo unde este plătit. Narcisistul ideal este corporatistul. Acesta pornește de la o poziție modestă, dar dorește să ajungă președintele corporației. Face pregătire fizică, este un familist ideal și este obsedat de orgasmele soției sale. Cum așa? m-am crucit eu. Narcisistul are o problemă cu stima de sine, *self-esteem*. Drept urmare simte tot timpul

nevoia să-și dovedească propria valoare și să-și adauge noi perfomanțe în palmares.

Rezultă că omul de azi poate să fie absolut străin de ideea tradițională de patrie și cu toate acestea să fie un bun cetățean. Așa stând lucrurile, romancierul, subsemnatul în speță, preocupat să „calculeze" trăirile omului obișnuit, nu este chemat să opteze pentru una dintre posibilități, ci să devină un avocat și în același timp un procuror. Adică să nu susțină, cu argumente diverse, că una dintre poziții este bună, iar cealaltă este rea. I se recomandă neutralitatea. Această atitudine este însă rezervată doar bunului Dumnezeu. În cele din urmă, omul alege una dintre cele două, etern două, variante. Asta dacă nu preferă să spună că adevărul este undeva la mijloc, dovedind, în opinia mea, lașitate intelectuală.

Cu toate acestea, se poate discuta și în această privință. Logica polivalentă se poate aplica, mai nou, inclusiv în materie de geopolitică. Într-un discurs recent, liderul chinez a vorbit despre calea originală parcursă de țara sa. China ar fi depășit dilema capitalism ori comunism. În cazul ei, nu ar fi deci vorba despre un hibrid între capitalism și comunism, ci despre o formă nouă, originală. Cum se vede, principiul *tertium non datur* este depășit.

Să nu cumva să se creadă că în spusele mele se află vreun atom de ironie. Nu, așa ceva nu există. Menționez cele de mai sus din pură curiozitate intelectuală și apoi trec la altceva.

Niciodată n-am mai trăit o epocă unde știrile și interpretările contradictorii să fie atât de agresive. S-ar zice

că în *mass* și *social media* se poartă un război de tipul toți împotriva tuturor. *Bellum omnium contra omnes*. După Thomas Hobbes, acesta ar fi caracteristic primitivilor. Și animalelor, adaug.

Noi numim acest fenomen luptă de opinii și-l considerăm rezonabil. Existența lui demonstrează, printre altele, că interdicțiile din timpul comunismului sunt pentru totdeauna de domeniul trecutului. Avem însă și argumente pentru a vorbi despre o vastă agresiune psihică. Nu mă mir că numărul sinuciderilor este în creștere. Războiul dus de virusuri împotriva oamenilor este astfel dublat de un război al cuvintelor. Numărul de opinii este uriaș, iar cine dorește să fie la curent cu noutățile este pur și simplu în primejdie. Creierul lui poate să se „încingă", iar omul să sufere o cădere psihică, un *mental breakdown*.

Cele de mai sus par niște naivități; în definitiv, în orice epocă există un stres, suportat mai bine sau mai rău de oameni. Unii clachează, dar asta este treaba lor, spune narcisistul, omul cel mai bine echipat pentru vremurile noi. Nu vorbim despre selecția naturală atunci când ne referim la oameni, dar viitorul va fi probabil o reîntoarcere sofisticată la vremurile când supraviețuia cel mai bine dotat genetic. Evident, lucrurile vor sta așa în ceea ce îi privește pe oamenii obișnuiți. Cei bogați și implicit puternici vor beneficia de avantajele oferite de tehnologie. Democrația va funcționa, dar va veni o vreme când se vor atinge limitele ei, iar anumite opțiuni ale „destinului" vor deveni vizibile.

În acești ani de pandemie s-a vorbit până la granițele demenței despre conspirații, despre grupuri de oameni omnipotenți și capabili să planifice viitorul umanității. Scopurile atribuite acestora nu sunt noi. Literatura SF s-a ocupat de multă vreme cu asemenea scenarii. Ideea centrală, ce ține de patologia puterii, este că indivizii de rând trebuie să fie controlați și ghidați. Dictatorii dintotdeauna au dorit același lucru. Tehnologia avansată oferă posibilități în această privință. În schimb, strategia democrațiilor moderne este preferința pentru autoreglarea societăților, prin economia de piață și statul de drept. În discuțiile interminabile sunt rostogolite expresii precum „cabala globalistă", „statul profund" (la noi se folosește „statul paralel", entitate cu scopuri mult mai modeste, dar usturătoare pentru români), „Noua Ordine Mondială", „globalismul", „Marea Resetare", „oculta mondială", „guvern mondial", „dezindustrializare și denatalizare" (a unor țări). În mod special, mi s-au părut șocante opiniile unui jurnalist italian. Ca un Dino Buzzati reîntors în jurnalistică, acesta leagă demersurile antiitaliene ale forțelor globaliste de ura satanică împotriva creștinismului; se urmărește desființarea proprietății private, deci globaliștii sunt cam marxiști de felul lor... Asemenea scenarii sunt destul de puerile, în opinia personajului meu. Același jurnalist scrie despre complotul împotriva lui Donald Trump. Acesta ar fi pierdut alegerile fiindcă era un adversar al globalizării.

Un exemplu românesc, ceva mai vechi, dar valabil în spirit. Într-un interviu din anul 2000, economistul Anghel

Rugină vorbește despre Oculta Mondială, o instituție capabilă să dicteze cursul istoriei, fiind situată deasupra oricăror autorități cunoscute. Cel intervievat nu produce dovezi, iar funcționarea practică a respectivei entități rămâne imposibil de cunoscut. Admiterea acestui scenariu presupune ceva similar credinței în zei. În Olimp se aflau niște ființe supranatural de puternice, capabile să tragă toate sforile unor marionete umane. Economistul respectiv era născut în zodia Gemenilor, a marilor fabulatori.

Ceva analog Ocultei Mondiale, dar mai puțin abstract, ar fi Clubul Bilderberg. Niște oameni influenți din lumea occidentală se întrunesc o dată pe an și stabilesc cum va evolua umanitatea în perioada următoare. Obiecția de mai sus este valabilă și în privința lor. Una este să discuți și alta este să ai la dispoziție un aparat executiv eficient.

Hârtia și ecranele suportă orice. Victimele pot fi însă cititorii. Dacă aceștia iau de bune toate elucubrațiile?

Printre „personajele" mele trebuie să figureze și minciuna. În potopul de cuvinte abătut asupra celor aflați în izolare din cauza pandemiei se află nenumărate minciuni. S-ar zice că un virus moral se multiplică în conștiințele oamenilor și mărește până la demență dorința de a produce neadevăruri sau, cel puțin, afirmații hazardate, dar mai mult sau mai puțin plauzibile. De ce mint oamenii atunci când nu este vorba despre minciuni vitale? Fiindcă prin minciună se poate ajunge mai repede la profit. Mai repede decât prin efort cinstit. Știu, această afirmație sună a marxism, dar nu dețin o altă explicație. O prietenă a mea, moartă înainte de vreme, cu vreo șase

ani în urmă, spunea că fiecare om are ceva de vânzare. Cred că avea dreptate, în ciuda faptului că afirmația ei conținea o critică timidă a capitalismului, ca sistem. Ei bine, aș putea să spun că vânzătorii de minciuni prosperă în aceste zile sumbre. Unii vând cu succes măști medicinale neconforme, în vechea tradiție a alimentelor tratate cu substanțe nocive, alții vorbesc despre diferite conspirații. Primii câștigă bani, ceilalați, o oarecare notorietate, transformată tot în bani, în cele din urmă. Omul obișnuit, personajul meu preferat, se află la mijloc. El este chemat să ducă o istovitoare luptă de ariergardă și să facă efortul de a ghici ce se ascunde sub cutare reclamă sau sub nenumăratele luări de poziție împotriva, de pildă, a vaccinării anticovid. Este bună sau nu? Oficialitățile europene pledează în favoarea vaccinului, iar poziția lor pare de bun simț. Există însă numeroși opozanți. Ei susțin că vaccinul are o semnificație pur comercială. La drept vorbind, lumea ar putea să se dispenseze de el. Cine minte?

Este posibil ca dilemele atribuite de mine omului obișnuit din prezent să fie puerile, iar oamenii reali să nu le aibă. Întrebarea este cum se decid? Probabil, prin imitație. Există și o categorie interesantă de rebeli refulați. Ani, decenii în șir, ei au dus existențe obișnuite, dar se pare că au nutrit în secret tentația răzvrătirii, a rebeliunii. Pandemia a fost catalizatorul ivit din senin. Respectivii au început să protesteze și să declare că guvernul ia măsuri aberante, iar medicii porniți să susțină diferite interdicții sunt aserviți marilor companii farmaceutice.

Pandemia s-a dovedit providențială și pentru niște politicieni improvizați. Nu certific și nici nu contest buna lor credință. Constat doar că au reușit să devină parlamentari. Curios mi se pare faptul că ei susțin niște teze valabile, cum ar fi necesitatea protejării pădurilor din România, dar alura lor agresivă și cumva primitivă îi plasează într-o familie politică nu tocmai creditabilă. Votanții lor nu sunt neapărat niște înapoiați, cum am citit într-un comentariu. Pur și simplu, respectivii nu agreează europeismul, n-au reușit să se convingă că acesta este cea mai bună opțiune pentru români.

Antinomia românism – europeism (globalism), perfectă în felul ei, este o temă de meditație pentru românii de azi. Nu știu dacă și pentru cei de mâine. Realmente, este imposibil de găsit o argumentație inatacabilă. Evident, politicienii și jurnaliștii au înțeles foarte repede cum stă socoteala. Ei le-au explicat oamenilor obișnuiți, cu răbdare sau cu abia ascunsă exasperare, ceea ce ei socotesc că este un adevăr elementar: sincronizarea la valorile europene este singura opțiune rezonabilă pentru românii de azi. Pandemia le oferă argumente copioase europeiștilor. Uite ce frumos se poartă Uniunea Europeană cu noi! exclamă ei. Ne trimite vaccinuri cu promptitudine și ne tratează de la egal la egal. Ce ne-am fi făcut dacă nu eram în UE?

Un om înțelept m-a sfătuit cândva să nu judec în superiorități, ci în diferențe. El a precizat că acest fel de a gândi devine inutilizabil doar în cazul legii morale. Este greu, chiar imposibil să nu-l socotești pe omul moral su-

perior celui imoral. Curios lucru, ultimele decenii au adus modificări până și în această privință. Mă refer la *political correctness*. Conform acestei orientări, infractorii sunt socotiți niște cetățeni de un fel deosebit, dar îndreptățiți să fie tratați cu respect. Ei au condiții de detenție decente și sunt reeducați prin muncă. Indiferent ce atrocități au comis, ei sunt tratați ca niște oameni ca oricare alții, fără umiliri, fără torturi. Respectiva orientare are și o sumedenie de alte consecințe, cum ar fi bunul tratament aplicat animalelor. Chinuirea necuvântătoarelor este o infracțiune. Nenumărate asociații au grijă ca animalele de companie să fie tratate cu respect și grijă. Toți iubitorii de animale pun însă între paranteze existența abatoarelor, unde lichidarea animalelor este practicată la scară industrială. Cazul porcilor este cel mai jenant. Se știe că nivelul de inteligență al acestora este destul de ridicat.

Un unchi al meu, cel mai mic și singurul rămas încă în viață dintre frații Stoica, mi-a spus că îl roade o teamă. Este adeptul vaccinării anticovid, dar se teme că va păți un necaz din cauza neglijenței cuiva din sistem. Cum așa? l-am întrebat. Vaccinul trebuie păstrat în condiții speciale, mi-a spus el. Dacă nimeresc într-un loc unde cineva nu respectă regulile? Dacă respectivul consideră, văzându-mă, că sunt prea bătrân pentru a mai emite pretenții mari de la viață? Dacă se trezește în el, foarte discret, un fascist pornit să-i lichideze pe reprezentanții unor categorii sociale socotite inferioare? Cu tot respectul, i-am spus că și un trecător pe un bulevard poate să pățească

un necaz, adică să-i cadă un ghiveci de flori în cap. Șansele sunt foarte mici, ce-i drept. Asta înseamnă că nu mai trebuie să ieșim din casă? Ai dreptate, mi-a spus, dar trebuie să ții cont de bătaia de joc. În ce sens? Eu nu-i critic pe români, ca etnie, dimpotrivă, a continuat el. Nu putem însă ignora preferința lor pentru practicarea bătăii de joc. Nu este vorba de toți, evident. Ajuns aici, unchiul meu a căpătat un anumit aplomb oratoric. Ce este bătaia de joc? Îți spun eu, a perorat el, este o lipsă explicită și activă de respect pentru semenii tăi. Un prieten al meu spune că am învățat de la țigani să ne batem joc de tot și de toate. Aici l-am întrerupt și i-am făcut un semn mustrător. Uiți de *political correctness*, i-am spus. Fii atent! a continuat unchiul meu. Uite un citat din Victor Eftimiu, dintr-o vreme când cuvântul țigan putea fi folosit fără probleme. N-o fi fost el un mare filozof, dar era un bun observator, cred. Așteaptă, te rog! A dispărut vreun minut de pe ecran și a revenit cu o carte. Mi-a arătat mai întâi coperta și apoi a deschis cartea, apărută, pare-se, în 1941. A citit, cu aceeași tonalitate ușor emfatică: „Oricât ne-am strădui, nu putem ajunge în ironie, spirit de negațiune și știință de-a batjocori – pe țigan." În sinea mea, îi dădeam dreptate, dar mi s-a părut potrivit să adopt rolul avocatului pornit să găsească argumente împotriva acuzării. Nu cred că putem generaliza, am spus. Și apoi, după cum bine știi, psihologia etnică este o direcție de cercetare abandonată. Globalizarea, a mormăit el. Am tăcut amândoi o vreme, mulțumindu-ne să ne privim ecranele. Totuși, a spus el apoi, nu te interesează

soarta românilor? Ba da, dar nu văd legătura. O vezi foarte bine, a zis el, indispus. Batjocoritorului nu-i mai pasă de nimic. El nu mai respectă nici ideea de patrie, este logic.

Acest unchi al meu este un om interesant. I-am spus de câteva ori că el ar fi trebuit să devină autor de literatură, nu eu. Îmi vine în minte o altă reflecție a lui, referitoare la resentiment. El este un om citit și printre preferințele sale figurează și Nietzsche. Mi-a vorbit odată de o carte scrisă de Max Scheler, un discipol al lui Nietzsche. În românește, a fost tradusă cu titlul *Omul resentimentului*. Se întreba dacă nu cumva trăirea prelungită a resentimentului îi oferă omului respectiv niște satisfacții necunoscute pentru omul obișnuit, niște delicii.

Scriu rândurile de față la vreo câteva săptămâni după convorbirea cu unchiul meu. La televizor, unde privesc mai ales documentare pe teme științifice și ecologice, ni se spune că oameni de bine luptă din răsputeri împotriva relelor provocate de batjocoritori și indiferenți (o specie mai specială de practicanți ai bătăii de joc). Oceanul planetar este invadat de plastic, milioane de tone. Distrugerea pădurilor și poluarea atmosferei se amplifică în mod alarmant. Infracționalitatea crește. Clima se schimbă, în rău. Pandemia a venit ca o povară în plus pe umerii unei umanități deja apăsate de mari greutăți.

Dacă aș fi un moralist, aș avea de ce să mă inflamez. Nu sunt. Din acest motiv, mă mulțumesc să spun că rădăcina răului este lipsa de respect. Se pare că mulți dintre semenii mei nu au capacitatea de a nutri respect

pentru alții și, în mod implicit, pentru ei înșiși. Aceasta este esența bătăii de joc.

În romanul meu ar urma să vină vorba despre acest resort curios al unui comportament foarte răspândit. Omului nu-i pasă de alții. O să mi se spună că îi pasă de familia lui. Este corect, dar este vorba despre ceva superficial. Ce folos că îți merge bine azi, dacă peste o generație oamenii, inclusiv copiii tăi, vor trăi într-o imensă groapă de gunoi!? Narcisistul amintit mai sus nu-și pune asemenea întrebări, se pare.

Un personaj ar urma să se întrebe cum este mintea unui ins incapabil de respect. Nu este vorba despre sociopați, cu ăștia lucrurile sunt clare. Au o inaptitudine structurală de a înțelege nevoile altora. Interesează omul normal. Mai întâi, ipoteza că respectivul nu este prea deștept de felul lui. Pur și simplu, nu pricepe cum este să fii respectuos. Trebuie luată în discuție și lipsa de energie. Pentru a fi un ins civilizat și implicit capabil de respect, trebuie să consumi energie. Dacă nu o ai? Dacă recurgi tot timpul la cea mai comodă soluție?

Invoc și cultura respectului, prezența sau absența ei. Unele popoare apelează în mod tradițional la această cultură, o trăiesc. Iată un exemplu, poate hazardat. Germanii pronunță cu multă grijă numele proprii străine, respectând regulile fonetice ale limbilor respective. Francezii în schimb, parcă atinși de o superbie cronică, le pronunță de parcă ar vorbi despre niște cuvinte din limba lor. Astfel, Mozart devine Mozar, cu accentul pe a doua silabă. Este aici o mică bătaie de joc? Neîndoielnic.

Cred că și un ins cu o inteligență medie poate să arate respect. Cum? Dând dovadă de religiozitate. Nu este necesar să fie practicantul unei religii oarecare. Trebuie însă să aibă ceea ce personajul meu numește simț religios înnăscut. Adică vocația de a recunoaște o autoritate cvasidivină. Respectând această autoritate, omul cu pricina capătă disponibilitatea de a respecta și alte lucruri, mai pământești. În acest context ar veni vorba despre rolul bisericii ortodoxe în viața românilor de azi. Acest rol este foarte mare, spun sociologii și observatorii empirici. De ce? Fiindcă biserica este un factor de coeziune națională. Legătura ei cu sentimentul național este importantă. Personajul interesat de rolul bisericii va fi ironizat de diferiți corporatiști deștepți. Aceștia vor observa că mersul la biserică este o practică desuetă și caracteristică pentru niște oameni inadaptați la vremurile noi. Personajul meu, un ins înclinat să apere cauze pierdute, va spune că printre oamenii credincioși se numără și intelectuali distinși, în nici un caz suspecți de suficiență. Nici credincioșii fără prea multă școală nu pot fi bănuiți, în mod automat, de inferioritate intelectuală. Apărătorul credinței va invoca și un argument adeseori ignorat de atei. Nu intră în discuție, va spune el, existența lui Dumnezeu, ci condiția omului credincios. Aici se află esența disputei. El va aduce vorba apoi despre anumite diferențe de doctrină existente între ortodoxia din România și catolicism. Papa de la Roma este adeptul unor ajustări de tip *aggiornamento*. El a declarat că iadul nu există decât în sufletul omului, iar biserica catolică primește în sânul

ei, fără nicio problemă, minoritari cum ar fi homosexualii. De asemenea, biserica sa are în vedere să le promoveze pe femei în diferite funcții ecleziastice, așa cum sectele neoprotestante au procedat de multă vreme. BOR este mai conservatoare, iar atitudinea ei este justificată istoric. Papa Francisc vorbește în numele unei comunități mondiale, iar ierarhii români păstoresc doar creștinii din țara lor. BOR are de apărat identitatea națională tradițională a românilor. Există o legătură strânsă între Biserica Ortodoxă Română și statul național român. Se poate constata, de altfel, că patriotismul este trăit mai ales de cei înclinați spre religiozitate. Cât de anacronică este biserica azi? Globaliștii vor răspunde că diferitele biserici vor deveni curând ceva de domeniul trecutului. Poate că au dreptate, mai ales în noul context creat de pandemie. Se va ajunge, este foarte posibil, la o vreme când practicile religioase vor deveni un lux prea costisitor, o povară. Oricum, se întâmplă ceva cu biserica. Oamenii apelează în continuare la ajutorul divinității, dar anumite întâmplări îi pun pe gânduri. Iată, de exemplu, cazul bebelușului mort în urma botezului ortodox. Copilul plângea, dar preotul l-a scufundat de trei ori în apă, fără să-i astupe nasul și gura. Celui mic i-a intrat apă în plămâni și a murit. Din aproape în aproape, s-a ajuns ca Sfântul Sinod să dezbată o ajustare a regulilor. Nu cumva ar fi mai bine să fie eliminate asemenea riscuri, iar copilul să fie doar udat, în limite rezonabile? Dumnezeu să mă ierte, dar această dezbatere îmi amintește de dezbaterea despre sexul îngerilor, pur-

tată, zice-se, de teologii din Constantinopol, în timp ce otomanii ocupau orașul.

Schimb tema de reflecție.

Personajul meu, atât de plictisitor pentru amatorii de literatură *horror*, ar aduce vorba și despre societatea de consum, unde risipa este una dintre regulile principale ale jocului social. Omul risipitor, ar raționa el, nu prea poate să practice respectul. În schimb, cel auster pare mult mai compatibil cu o asemenea atitudine interioară. Doctrina stoicilor ar trebui predată la școală. Da, dom'le!

În această perioadă, este normal să înflorească și infracțiunile de tot felul. În vreme de război, înainte ca legea marțială să poată fi impusă, regulile de conviețuire socială sunt mai puțin respectate, iar infractorii găsesc prilejuri inedite de a-și pune în aplicare intențiile rele. Apar fărădelegi de un fel special, originale, iar autoritățile intervin mai greu. Mă gândesc să scriu o povestire intitulată „Animale bolnave". Titlul ar fi un omagiu adresat lui Nicolae Breban, autorul unui roman cu acest nume. În acest text ar fi vorba despre niște răufăcători de un fel special, apăruți în timpul pandemiei.

Ar mai fi de adăugat multe. Pandemia este primadona, nici vorbă, dar și alte personaje sunt interesante. Nu sunt oameni, ci mentalități, curente de opinie. Răspândirea și consolidarea acestora este favorizată de Internet. Uite, de exemplu, cultura anulării, *cancel culture*. Este numită și *call-out culture*, cultura denunțării. O personalitate din trecut sau din prezent este contestată și scoasă din „circuit" pentru vina de a fi spus sau de a fi sugerat ceva

socotit nepotrivit despre o minoritate. De exemplu, Mozart și Beethoven ar trebui scoși din sălile de concerte, fiindcă în timpul lor exista sclavie, iar muzica lor susține, în mod implicit, supremația albilor.

Personajul meu ar conchide că întreaga cultură europeană, bazată pe idei creștine, este socotită periculoasă și se urmărește anihilarea ei. Acest demers se înfăptuiește și prin mijloace mult mai puțin elaborate decât controversele academice și jurnalistice. Uite cazul migranților. Bieții europeni! Virusurile îi podidesc dinăuntru, iar migranții din afară.

Asta înseamnă să fii un marginal! Să te afli între două posibilități, să alergi la nesfârșit pe o graniță. Nu înțeleg de ce nu mă decid să încropesc un sefeu „cinstit", cu niște personaje evident neautentice, dar „comestibile". Da, dar nu prea ar merge ca aceste personaje să aibă prea multe idei. Amatorii de sefeuri nu prea înghit speculațiile intelectuale dincolo de anumite limite.

☆ ☆ ☆

Stoica auzi cum fiul său deschide ușa de la intrare. Se gândi că de fapt mai potrivită ar fi o carte de eseuri. Numaidecât găsi însă o serie de argumente și împotriva acestei variante. Sper că nu m-am țicnit, spuse el în șoaptă.

6
Prietenii celor mici

La începutul anilor 2020, în spațiul public românesc au început să apară informații despre un grup cu o preferință destul de curioasă. Poate că relativul succes al acestor oameni a fost o expresie a tendinței de a favoriza minoritățile, vizibilă în întreaga lume occidentală.

Mai întâi, a fost doar un grup pe *Facebook*. Un ins numit Benedict Ionescu l-a înființat în mod neutru, ca să zicem așa. Adică fără să precizeze despre ce fel de prieteni mici este vorba. Toți au înțeles, se pare, că este vorba despre copii. Prietenii de pe rețeaua socială au aderat „cu drag". (În epocă, expresia „cu plăcere" era considerată demodată.) De ce n-ar fi făcut-o? În vremuri de pandemie sau/și de război, copiii devin încă și mai importanți și demni de-a fi iubiți. Ei reprezintă viitorul, cu atât mai prețios atunci când prezentul este, pentru a folosi o expresie mai frustă, „de căcat". Întrebat ce obiective are, bunul Benedict a produs niște generalități despre vocația omului adult de a proteja. Numai sociopații sunt străini de această înclinație atât de umană. Uitați-vă și la lumea animalelor. Se leagă prietenii dintre cele mai ciudate. Am văzut, de exemplu, un cuplu format dintr-un cal și un gâscan. Cei doi erau inseparabili.

Un moment interesant a intervenit atunci când unul dintre membrii tăcuți până atunci ai grupului a postat o diatribă nu lipsită de anumite calități retorice. Domnule Benedict Ionescu, a scris el, să nu crezi că noi (!?) nu știm unde vrei să ajungi. Mi-e greu să scriu respectivele cuvinte infamante, dar în cele din urmă le voi scrie. Pedofilie mascată! Pornografie infantilă! Iată adevărul! Pe căi întortocheate, sunt încurajate schimburile de imagini cu copii inocenți și cine mai știe ce atrocități încă! Rușine, domnule Benedict Ionescu! De trei ori rușine! În treacăt fie spus, expresia finală a postării, de sorginte caragialescă, a stricat oarecum impresia de ansamblu, printr-o notă comică.

Nu știm ce efect au avut cuvintele de mai sus asupra membrilor grupului. Au stârnit indignare sau doar stupefacție? Oamenii sunt influențabili, au înclinația de a se conforma. Vreme de câteva zile, membrii grupului au păstrat tăcerea. S-ar fi spus că au nevoie de timp, pentru a digera ipoteza despre scandaloasa aplecare a domnului Benedict. Apoi, prin intervenții dubitative, neașteptat de scurte, au început să iasă la iveală opiniile. Nu cred că poate fi vorba despre așa ceva, a spus un pensionar din specia celor hiperactivi (din disperare?). Și apoi, nici nu avem vreo dovadă. Unde este prezumția de nevinovăție? Hm? De ce să-i atribuim omului asemenea înclinații abominabile? Nu este corect, doamnelor și domnilor!

În mod inevitabil, a urmat o discuție *online*, o sesiune *Zoom*. Participanții au fost vizibili și audibili. A fost in-

discutabil faptul că își savurează participarea la acest soi de simpozion *ad-hoc*. Benedict Ionescu, un ins la vreo cincizeci de ani, chel, cu o mustață galică, a făcut figura inițiatului calm. Asemănarea lui cu actorul necunoscut dintr-o reclamă pentru bere era izbitoare. Nu s-a grăbit să-și spună părerile, deși acuzele la adresa lui au fost grave. S-a mulțumit să zâmbească enigmatic și să-i încurajeze astfel pe ceilalți să vorbească.

Dintre participanți, a ieșit în evidență o femeie la vreo șaizeci și ceva de ani, cu părul vopsit blond și dicția remarcabil de bună. Să fi fost o actriță? A vorbit foarte mult și a dovedit că are darul prolixității. Condor Stoica, nimerit din întâmplare printre urmăritorii evenimentului, n-a putut decât s-o admire pentru felul cum dilua ideile. Această doamnă ar trebui să se apuce de literatură, și-a spus el. Ea face exact pe dos față de mine. Eu elimin cuvintele de prisos, ea le înmulțește.

Doamna cea blondă a pledat pentru ideea modestă că adevărul se află la mijloc, în general vorbind. O absurditate, în contextul dat. Vorbitoarea și ascultătorii ei resemnați n-au părut însă să-și dea seama de acest fapt. Apoi doamna blondă a spus că nu trebuie să ne pripim atunci când este să judecăm pe cineva. A reușit să exprime această idee cu multe cuvinte, cu foarte multe. Stoica a constatat că vorbitoarea are darul de a produce banalități cu o naturalețe ieșită din comun. *Sub acest raport, este captivantă.* Se poate așa ceva? s-a întrebat el, atins de o subită naivitate.

A devenit repede evident că vorbitoarea este liderul real al grupului. Este carismatică, nefericita! a exclamat

Stoica, profitând de faptul că nu putea fi auzit de ceilalți. În asemenea situații, aproape nu contează ce spune vorbitorul. Ascultătorii îi execută ordinele, chiar dacă le spune să se arunce într-un puț. Dar liderul formal, adică Benedict Ionescu? De ce se complace în espectativă? Stoica i-a privit cu atenție imaginea. *Și-a păstrat zâmbetul de inițiat și în același timp de adult îngăduitor față de zburdălniciile unor copii.*

Cu înclinația lui spre analiză psihologică, Stoica ar fost îndreptățit să intervină în ciudata dispută despre pedofilie. Și-a dat însă seama că participanții nu doresc să treacă de un anumit nivel confortabil al discuțiilor. *Cineva o va întrerupe în cele din urmă pe doamna blondă. Acel cineva va spune că în absența unor probe, discuția este absurdă.*

După vreo jumătate de oră, vorbitoarea a încheiat, iar pe fețele celor vizibili pe ecrane au apărut niște timide zâmbete de ușurare. Cuprins de o tuse intempestivă, Benedict Ionescu a făcut niște semne cum că are de gând să lămurească lucrurile. Te pomenești că este infectat! au cugetat la unison, probabil, participanții la sesiunea *Zoom*. Ce bine că suntem la adăpost!

După ce a reușit să-și depășească accesul de tuse, domnul Benedict și-a ridicat palma dreaptă cu degetele răsfirate. Cei prezenți s-au temut că doamna blondă va interpreta greșit gestul lui și va începe din nou să vorbească. Spre norocul lor, nu s-a întâmplat așa.

— Dragii mei, a început în stil paternalist domnul Benedict, este vorba despre o neînțelegere. Cum ați putut

să vă închipuiți o asemenea grozăvie? Cu totul alta este intenția mea.

A tăcut, de parcă ar fi așteptat să fie implorat. Unul dintre participanții la sesiune, un bărbat la patruzeci și cinci de ani, cu părul grizonant în mod decorativ, a făcut un gest brusc. De exasperare?

— Domnu' Ionescu, nu ne mai fierbe atât, nene! Am înțeles, nimeni de aici nu este pedofil. Foarte bine! Atunci, cum stă socoteala?

— Ei bine, da, a zis sentențios domnul Benedict. Nu îmi rămâne decât să vă spun. Este vorba despre virusuri, aceste ființe atât de mici. Prin excelență mici, aș spune.

— Ce-i cu virusurile? A intrat în vorbă a doua femeie din grup, o persoană brunetă între două vârste, părând acrită de vicisitudinile vieții și mai ales de ale pandemiei. Ce legătură au?

— Au, dragii mei, au, a spus Benedict, păstrându-și tonul de părinte sfătos. Nu cumva ar trebui să le dăm mai multă atenție?

— Cui?

— Virusurilor, evident.

— Asta-i culmea! a izbucnit domnul încărunțit. Păi, nu toată lumea vorbește despre ei? Ce atenție să le mai dăm?

Apoi, ca și cum ar fi intervenit o forță ocultă, pe toate fețele vizibile pe ecrane, cu excepția celei a domnului Benedict, a apărut o expresie de consternare amestecată cu uimire.

Au intuit toți că bunul Benedict le propune să devină prietenii virusurilor. Nici mai mult, nici mai puțin. Con-

firmarea a venit imediat. Ciudatul Benedict Ionescu a părut că renaște și capătă noi puteri din surse oculte. Vocea sa a devenit întrucâtva lătrătoare:

— Da, doamnelor și domnilor, a articulat el cuvintele în stil de mare orator, da, de trei ori da! Trăim într-o țară liberă sau, mai exact spus, într-o Europă liberă! Avem dreptul de a ne asocia, cu condiția să nu încălcăm legea penală. Noi nu vrem avantaje materiale, o, nu! Cineva trebuie să adopte și punctul de vedere al virusurilor.

— Și ei sunt oameni! a intervenit sarcastic doamna brunetă.

Benedict Ionescu, imperturbabil:

— Nu sunt oameni, stimată doamnă, dar sunt ființe. Virusurile n-au nimic personal cu oamenii.

— N-o fac într-adins, a spus doamna, dovedind că are replică.

În asemenea situații, oamenii se influențează unii pe alții nu numai prin argumente logice. Circulă parcă niște curenți psihici, și-a spus Stoica. De unde cu puțin timp înainte au părut stupefiați și discret indignați, oamenii s-au înveselit brusc. În definitiv, au părut a-și spune, sunt destule necazuri din cauza pandemiei, n-are rost să ne mai facem probleme din toate prostiile. Uite și la Benedict ăsta! Un scrântit oarecare. Are și el o idee. Dacă Eugen Ionescu ar mai trăi, ar aprecia-o, a cugetat Stoica. Ar scrie o piesă într-un act. În definitiv, absurdul face parte din viață.

În orele următoare, sesiunea le-a lăsat tuturor impresia că e interminabilă. Domnul Benedict a preluat trep-

tat inițiativa, profitând de o eclipsă a doamnei blonde. Aceasta din urmă, după un început fulminant, când mai toți cei prezenți s-au resemnat să o asculte la nesfârșit, a căzut într-o mutenie neașteptată. Expresia feței ei fanate s-a schimbat și a exprimat lasitudinea. Ce interesant! a constatat Stoica, *raissoneur*-ul piesei de teatru improvizate acolo, pe loc, de niște oameni atât de diferiți între ei. Te pomenești că suferă de tulburare bipolară și trece de la o stare de spirit la alta cu totul opusă.

În zilele și săptămânile următoare, discuțiile pe *Facebook* despre dilema ură-iubire pentru SARS-COV-2 (zis și Covid 19) au continuat. Românii au mult simț al umorului (poate prea mult, după unii autori) și nu li s-a părut absurd să discute despre egalitate de șanse în legătură cu microorganismele. De ce să nu aibă și ele drept la viață? Bine, au replicat unii, dar virusurile nu sunt tocmai microorganisme. De ce? Fiindcă nu sunt vii, dar nici moarte, se află la intersecția dintre viu și neviu! Și ce dacă?

Documentându-se despre natura virusurilor, conștiinciosul Stoica a aflat că a existat un anume Antoine Béchamp. Acesta a fost adversarul celebrului Pasteur și a susținut că microbii sunt de fapt prietenii omului sau, în orice caz, nu sunt dușmanii acestuia. Ei se manifestă „dușmănos" numai atunci când în corpul omului se ivesc niște dezechilibre. Béchamp a susținut și că în celulele din corpul omului există niște „microzymas". Acestea ar fi unitatea de bază a vieții organice, aflată la originea microbilor. Teoria este respinsă de știința modernă, dar rămâne fascinantă, poate și fiindcă se înru-

dește cu diferite doctrine ezoterice. Cine are karma bună, mănâncă doar ce trebuie și nu este un neliniștit nu are de ce se teme de microbi. Pe scurt, microbii nu vin din afara corpului, ci se dezvoltă înăuntrul acestuia, în anumite condiții.

Stoica, sefist și în gândurile sale, și-a imaginat, cu delicii intelectuale, o lume unde ar fi triumfat asemenea idei. Uriașa industrie a medicamentelor și a vaccinurilor n-ar exista! Selecția naturală ar determina destinele oamenilor, precum un dictator capricios, la fel ca în primele stadii ale umanității. Omul n-ar încerca să intervină în mecanismele ei. Un fatalism de felul celui oriental tradițional ar fi stăpân în lume. Fantastic! a spus Stoica în șoaptă.

Documentându-se la nesfârșit pentru viitorul său roman, Stoica a mai aflat că anumite grupuri sociale pornite împotriva vaccinurilor au existat încă din vremea când Béchamp polemiza cu Pasteur. Nimic nou sub soare, a mormăit el. Curios este însă că nu mă pot decide pentru o adeziune lipsită de orice rezervă. Acum ar fi bună opinia doamnei de la sesiunea *Zoom*. Ea ar spune că adevărul se află la mijloc. Ha, ha!

În săptămânile următoare, grupul constituit de domnul Benedict a continuat să funcționeze. A fost o epocă a controverselor purtate nu numai între personalitățile zilei, la posturile de televiziune, dar și de anonimi dornici să intre în tagma „privilegiată" a celor desemnați prin termenul de *Social Media Influencers*. A fost inerent ca unele dintre intervenții să fie ridicole sau doar co-

mice, din moment ce participanții la dezbateri s-au numărat cu miile, dacă nu cumva cu zecile de mii. Ideea că virusurile nu sunt odioase li s-a părut atrăgătoare multora. Să fim prieteni cu virusurile? Curios lucru, dar argumentele cele mai ușor de găsit au fost cele legate de *political correctness*. Virusurile sunt o minoritate? Da, dom'le. Atunci, nu cumva este corect să nu le discriminăm? Bine, dar ne omoară! au replicat neavizații în materie de *trend*. Da, dar n-o fac cu ură, au intervenit ceilalți, doct. Aha, s-au dumirit retrograzii, depășiții de vremuri, este ca și cum ar fi niște ucigași plătiți? Ca în filmele americane, unde asasinul de profesie îi spune victimei că nu are nimic personal cu ea și de abia apoi o omoară?

Mânat de un demon al negării în materie de locuri comune, Stoica s-a gândit la un moment dat să devină un membru activ al grupului și să pledeze, evident, în favoarea virusurilor. A renunțat. Este mult prea ridicol, și-a spus. Trebuie să rezist tentației de a elogia microbiomul, zis și microbiota. Adică totalitatea bacteriilor, arheelor, algelor unicelulare, protozoareor, fungilor și virusurilor aflate în corpurile oamenilor. Comunitatea microbiană. O expresie tare de tot! Dacă elogiez aceste făpturi foarte mici, dar implacabile, înseamnă că sunt un colaboraționist?

7
Vaccinarea

Imortalitatea bacteriilor și a virusurilor este un fapt. Se pare că războiul împotriva acestora nu poate fi câștigat. Se poate spera doar la niște armistiții fragile. În această situație pot eu, Condor Stoica, să scriu un roman SF tradițional, cu personaje schematice și dialoguri implicit comice? (De ce sunt comice aceste dialoguri? Simplu, fiindcă niște oameni din viitorul îndepărtat vorbesc ca și cum ar fi niște corporatiști din zilele noastre.)

Constatând, iarăși și iarăși, că scrierea unui sefeu tradițional mi se pare la fel de ridicolă precum realizarea unui text *fantasy*, eventual din specia celor interminabile, constat că realmente interesante sunt mentalitățile și ideile. În timpul pandemiei, am colecționat informații despre raportarea oamenilor la invadatorii veniți din infinitul mic. Le găsesc fascinante și consider că surprind germenii unei lumi cu prioritățile schimbate. Înainte de pandemie, le-aș fi pus în gura unui personaj, a unui *raisonneur*. Mă întreb dacă așteptările cititorilor canonici de sefeuri s-au schimbat. Vor ei un roman eseistic, în noile condiții?

Nu cred că trebuie să răspund la această întrebare. Cartea mea, dacă voi reuși s-o scriu, va fi tipărită în ma-

niera numită *on demand*, adică în câteva zeci de exemplare. Dacă acestea se vor vinde, editura va cere alte câteva zeci, iar procesul se va repeta. Cartea sau, mai exact spus, obiectul tipărit, nu va fi difuzată de către niște librării, ci va fi livrată de editură, la cerere. În această situație, subsemnatul nu mai poate fi numit prozator, ci mai degrabă amator de literatură, în sens larg. Drept urmare, nu mă consider dator să respect cutumele meseriei de prozator. Printre altele, pot să renunț la personaje și să pun în locul acestora niște informații de tip jurnalistic. Cine mă va mustra? Nimeni, vă asigur. Asta fiindcă nimănui nu-i va păsa. Câteva zeci de cititori vor răsfoi obiectul tipărit (o carte, pentru a fi denumită ca atare, are nevoie de un tiraj semnificativ), poate câțiva dintre ei își vor etala opiniile pe *Facebook*. Atât. Așa-zisa carte va fi uitată precum o floare de plastic văzută în glastra unei persoane cu gusturi artistice îndoielnice. Mi se va spune că tocmai crunta lui efemeritate îi dă obiectului meu literar o anumită noblețe. Uite contemplarea de către japonezi a repede trecătoarelor flori de cireș. Sărbătoarea numită *sakura*. Frumusețea este efemeră, se știe.

Ei bine, spun eu, dacă așa stau lucrurile, nu văd de ce m-aș strădui să scriu pe gusturile și pe așteptările unor ipotetici cititori. Nu văd nici de ce aș face eforturi disperate de autopromovare, precum anumiți confrați ai mei, persoane desigur întru totul respectabile.

După ce m-am decis să renunț la personaje și conflicte specifice literaturii populare, se ivește o altă problemă. Ideile și faptele reale sunt fascinante, nici vorbă,

dar cum să le introduci în mod convenabil într-un text de ficțiune? Ce am de făcut? Singura soluție este să mă transform într-un jurnalist, adică într-un ins dispus să folosească ideile altora fără a indica sursele, ca și cum ar fi ale lui. De altfel, în vechime, se pare că ideea paternității în materie de texte nu exista. Nimeni nu se supăra dacă un text al lui era preluat de altcineva și republicat fără indicarea sursei. Da, dar vremurile s-au schimbat, mi se va spune. Evident, evident. Iată de ce mă voi strădui să reformulez, să păstrez doar ideile, iar atunci când va fi vorba de fapte diverse, foarte grăitoare în felul lor, nu voi copia fragmentele respective. (Cineva socotește că aceste precizări sunt plictisitoare? Treaba lui. Nu-mi pasă, mă prevalez de impunitatea conferită bieților autori de literatură de către pandemie.)

Sunt însă cazuri când reformularea ar fi o dovadă de pură ipocrizie. Un exemplu ar fi cuvintele rabinului Amnon Yitzchak referitoare la o specie de comunism faraonic. Le citez, cu mențiunea că provin de pe Internet.

Am în fața mea un document ONU denumit Noua Ordine Mondială, Agenda ONU, pentru anii 2021-2030.

„Pregătiți-vă pentru ceea ce urmează să auziți.

Între acești ani (2021-2030) se vor instaura:

– Un Guvern Mondial

– O Monedă Digitală Mondială

– O Bancă Centrală Mondială

– O Armată Mondială

– Sfârșitul suveranității naționale

– Eliminarea proprietății private

– Distrugerea Unității Familiale

– Depopulare

– Controlul creșterii și densității populației

– Vaccinare multiplă obligatorie

– Venit Universal de bază, adică plafonarea salariilor

– Implantarea microcipurilor, pentru a avea dreptul de a cumpăra, călători și pentru monitorizarea populației

– Organizarea unui Sistem Mondial de Credit Social, asemănător cu cel implementat în China

– Trilioane de dispozitive electronice conectate la sistemul de monitorizare 5G

– Guvernul va fi cel care va crește copiii

– Școlile și Universitățile vor fi deținute de Guvern

– Sfârșitul transportului privat, nu vei mai putea deține un autoturism

– Toate companiile vor fi deținute de Guvern, un Guvern Corporativ

– Restricții cu privire la călătoriile non esențiale

– Oamenii vor fi concentrați în anumite zone – orașe

– Oprirea irigațiilor pentru terenuri

– Sfârșitul fermelor agricole particulare

– Eliminarea creșterii de animale în spații naturale, pășuni

– Interzicerea caselor de familie

– Restricționarea accesului la pământ agricol

– Interzicerea remediilor naturale (tratamente naturiste), doar cele sintetice vor fi permise

– Interzicerea combustibililor naturali

Acesta este documentul, pentru cine poate înțelege, va fi chiar mai rău decât pe vremea faraonilor..."

Acest text mi se pare *nec plus ultra* în materie de teorie a conspirației. Este greu de imaginat ceva încă și mai rău, dacă nu apelăm la scenarii apocaliptice, unde oamenii sunt uciși lent, dar mai înainte de aceasta sunt supuși unor umilințe diabolic de elaborate. În munca mea de documentare, am dat peste numeroase variațiuni pe tema complotului împotriva umanității. Sintagme precum „marea resetare" sau „oculta mondială" (condusă eventual de *Illuminati*) sunt suficient de grăitoare pentru a sugera ideea că niște genii malefice pun la cale un viitor unde libertatea individului, atât de scumpă occidentalilor de azi, va fi ceva de domeniul trecutului. Pentru personajul meu, rămas deocamdată în domeniul proiectelor tentante, o antinomie ar ieși repede la iveală. Faptele l-ar constrânge să recunoască existența unor primejdii planetare legate de suprapopulare. Oponentul lui, un ins extrem de optimist de felul lui, ar afirma că planeta are resurse suficiente pentru a hrăni o populație de 80 de miliarde de oameni, iar evoluția rapidă a tehnologiei va aduce și rezolvările necesare. Discuția celor doi s-ar reduce, în cele din urmă, la alternativa libertate a individului – prosperitate a planetei. Cum este mai bine, pe termen lung? Să apărăm comoditatea nemărginită a individului, inclusiv cea psihică? Să facem abstracție de explozia infracționalității și de gigantismul sistemelor judiciare din țările civilizate? Sau să recunoaștem, nu fără umilință, că un dictator ecologist ar fi cea mai bună soluție pentru planetă? Acest „dictator" evoluat, format eventual dintr-un grup de genii

asistate de inteligențe artificiale, ar sacrifica niște drepturi individuale, dar ar rezolva trei probleme: infracționalitatea (include atacarea militară a unui stat suveran), poluarea planetei, criza resurselor.

Ideea împuținării drastice a populației planetare este abominabilă, nici vorbă. Ambii interlocutori ar recunoaște că sistemele sociale bazate pe idei fasciste și marxiste au dus la sacrifii umane dintre cele mai atroce și mai potrivnice oricăror idealuri umaniste și creștine. Ce te faci însă, ar cârti pesimistul, dacă sistemele democratice s-ar dovedi incapabile să țină sub control diversele forme de manifestare ale răului? Indispus, optimistul ar spune că sistemele totalitare dintotdeauna au asigurat securitatea individului, dar nu și libertatea acestuia.

Mi se pare evident că antinomia de mai sus poate fi dezbătută la nesfârșit. Doar evoluția lumii reale în viitoarele decenii va arăta cine a avut dreptate. Oricum, lumea occidentală de azi suferă niște agresiuni neconvenționale. De pildă, problema mutării africanilor în Europa. Evident, toți oamenii sunt egali, dar mentalitățile se schimbă greu, iar civilizația vine mai totdeauna cu o curioasă devitalizare. În cartea clasică a lui Huntington, *The Clash of Civilizations*, se află o observație șocantă. Copiii născuți de oropsitele femei din țările islamice sunt mai sănătoși decât cei din țările occidentale, unde femeile beneficiază de toate libertățile posibile. Huntington era cumva un simpatizant al talibanilor, *avant la letrre*? Nu cumva transformarea planetei într-un imens spital, acțiune presupusă de fragilitatea oamenilor civi-

lizați, este discutabilă? Cum se vede, ambele posibilități pot fi argumentate, într-o oarecare măsură.

Personajele din problematicul meu roman SF ar urma să mai dezbată și alte controverse ale acestei epoci ciudate. Ar veni astfel vorba despre infodemie (poluare informațională). Cine dorește să se informeze despre pandemie are la dispoziție un ocean de știri și opinii, lansate de medici, dar și de persoane fără nicio legătură cu epidemiologia. Un demon al polemicii pare a-i bântui pe anumiți concetățeni ai noștri, vorbitori de limbă română. În mod special m-au impresionat niște doamne. Prima, medic dermatolog, datorită figurii ei de femeie acrită, scârbită de tot ce vede. Ăsteia îi pute tot, așa ar fi caracterizat-o bunica mea. A doua, avocată ajunsă în Parlament, datorită agresivității ei furibunde, exprimate doar verbal, dar amenințând parcă să se transforme în orice moment în una fizică. Aceste doamne declară că virusul nu există, iar purtatul măștii și vaccinarea sunt niște prostii. De remarcat faptul că ambele persoane au studii superioare. Am cunoscut și oameni cu mai puțină școală, la fel de porniți împotriva ideii că virusul este o primejdie reală. Aceștia nu vin cu argumente și nici nu țin să convingă pe cineva. Pur și simplu, declară că nu cred ce li se spune și li se arată la televizor. Pentru un legalist ca mine, această atitudine este destul de enigmatică.

Pe de altă parte, m-am convins tot mai mult că *mass media* nu este nicidecum un instrument inflexibil al adevărului. Jurnaliștii par a fi prea adesea niște marionete manipulate de creiere invizibile. Ei sunt specialiști ai

formulărilor șocante pentru o clipă, dar de fapt așteptate și cunoscute de toți. Pierre Bourdieu îi numește pe acești intelectuali *fast-thinkers* și scrie despre ei că „gândesc în clișee, în «ideile primite» despre care vorbește Flaubert – idei banale, convenționale, comune care sunt primite în general. Până când ajung la voi, aceste idei au fost deja primite de toți ceilalți, așa că primirea nu este niciodată o problemă." Interesant este că respectivii sunt carismatici, fapt dovedit științific. Cam acesta ar fi mecanismul. Este foarte simplu să afirmi că susținătorii vaccinării sunt niște instrumente ale Ocultei Mondiale. Ideea este ușor de digerat. Iar anumiți oameni, numiți în popor „prăpăstioși", au o înclinație curioasă pentru acceptarea unor scenarii catastrofice.

Personajul meu, eventual nea Mișu, unchiul meu (va veni vorba despre el mai la vale), ar fi potrivit pentru a dezbate această dilemă. El este un personaj excentric, dar nu într-un mod ostentativ. L-aș putea numi un spirit pitoresc. Deși este doctor în filozofie, precum Camil Petrescu (adeptul ideii că romancierul nu este un omniscient), nea Mișu a avut îndeletniciri fără legătură cu efortul intelectual. Aparența lui socială a fost întotdeauna a unui bonom. Obișnuiește să spună, atunci când este întrebat de ce s-a făcut instalator, că efortul fizic este euforizant. Se eliberează endorfine în creier, dom'le, asta este chestia! Așa se exprimă el, plasând cuvinte pretențioase într-un context colocvial. Colegii lui de generație au păreri împărțite despre el. Cei mai mulți îl taxează drept țicnit și au încetat orice relație cu el. Unii, puțini

la număr, consideră că practicarea meseriei de instalator nu duce în mod necesar la o descalificare intelectuală. Nu trebuie neapărat să fii un universitar pentru a reflecta asupra lumii și a condiției umane. Uite cazul lui Petre Țuțea, filozoful nepublicat în timpul vieții sale, om cu talent oratoric, „Socrate al României", spuneau ei.

Adevărul este că nea Mișu are adesea niște mici discursuri interesante. N-a publicat un rând și își face un titlu de glorie din asta, dar când vorbește despre bătaia de joc, de pildă, sau despre raportul dintre bine și rău în lume, poate deveni captivant, pentru cineva cu experiențe culturale situate dincolo de perimetrul literaturii populare și al filmelor comerciale. Când este întrebat de ce nu-și publică opiniile, măcar pe *Internet*, invocă o carte de Matei Călinescu, *Viața și opiniile lui Zacharias Lichter*, unde personajul central este de asemenea un filozof „cu acte", retranșat într-o existență de om al străzii. Originalul meu unchi este un moralist, în sensul familiar al noțiunii. El nu prea este mulțumit de contemporanii săi, în general vorbind. Ar dori, cel puțin în teorie, ca oamenii să practice stoicismul. Când îi cer să argumenteze această preferință destul de ciudată într-o societate de consum, dă înapoi și spune că stoicismul este o soluție de avarie.

În perioada pandemiei am discutat de mai multe ori cu nea Mișu, ba chiar l-am înregistrat, după ce i-am cerut voie în prealabil. Ipotezele lui cu privire la viruși sunt interesante, chiar dacă nu pot fi argumentate științific. O idee a lui este că virușii sunt niște invadatori, niște

cuceritori. Știu că sună ridicol, spune, dar istoria se repetă, în esență. Sau în spirit, dacă preferi această formulare. El propune o analogie cu un război clasic de cucerire. Ce soluții au cei invadați și luați în stăpânire? Să reziste, continuând lupta, sau să colaboreze, să se acomodeze cu noii stăpâni. Este o dilemă importantă pentru întrega umanitate și, în primul rând, pentru guvernanții de toate nuanțele, de la cei adevărați, din statele puternice și până la cei de paie, de felul celor de la noi. Poate și din cauza vârstei sale, nea Mișu vede lucrurile cam în negru. El crede că revenirea la normalitate, la vechea normalitate, nu este posibilă. Cred, a spus el, că virusurile, așa insignifiante cum sunt luate separat, sunt împotriva globalizării. Ei, nea Mișule, am intervenit eu, în stilul condescendent justificat de faptul că sunt cu o generație mai tânăr decât el, chiar așa... Globalizarea este un proces ireversibil, ca o avalanșă. Desigur, îmi dau seama de asta. Pe de altă parte, virusurile se opun unei activități esențiale a omului civilizat de azi. Îl împiedică să călătorească. De asemenea, torpilează turismul de masă, dacă pot să mă exprim astfel. Cei bogați au avioanele lor personale și chiar insulele lor. Nu intră în discuție. Ceilalți depind însă de industria turismului. Sunt sau mai degrabă au fost mii de zboruri în fiecare zi. Virusurile sabotează și comerțul, liniile de aprovizionare. Și ce ai dori, am intervenit eu, să ne întoarcem în Evul Mediu sau chiar și mai devreme? Nu vreau asta, dar este evident că mesele cu alimente provenite din trei continente nu vor mai fi posibile. Globalizarea presu-

pune o gigantică circulație de materii prime și de produse finite. Virusurile par a nu fi de acord cu aceasta.

Admițând, mai în glumă, mai în serios, că este un oracol, l-am întrebat ce soluție vede. Pentru viitor. N-a considerat că îl iau peste picior și a spus că umanitatea va trebui să treacă la un alt nivel în materie de mentalitate. I-am adus aminte că în romanul „Sfera" se propune o soluție. Un dispozitiv ultraevoluat este capabil să influențeze mințile tuturor oamenilor din lume. Pare un act dictatorial, un atentat abominabil la libertatea individului (marota unor ideologi luminați). În mod curios însă s-ar putea să funcționeze. Indivizii n-ar fi transformați în niște sclavi, ci în niște oameni foarte inteligenți și empatici. Nea Mișu a admis că ar fi bine așa ceva. Au mai fost încercări, ce este drept, a spus el, dar nu s-au folosit mijloace tehnologice. Creștinismul, de exemplu. A vrut să schimbe mentalitățile. Aspectul curios, a continuat el, este că de fapt oamenii ar urma să fie obligați să fie buni! Constrânși!

O altă marotă a lui nea Mișu a fost (este) ideea că virusul „luptă" împotriva tehnologiei. Vrea să „demonstreze" că omul, cu aplecarea lui spre artificial, nu este de fapt în stare să se opună invadatorilor veniți din infinitul mic. Până la urmă, vom recunoaște că am ajuns la mila hazardului, a mai spus morocănosul nea Mișu.

Chiar când formula asemenea teze prăpăstioase, avea niște mici zâmbete, semn că își dă seama că nu are dreptate. În cele din urmă, a recunoscut că se pot face speculații pe tema „bunului sălbatic", dar dezvoltarea teh-

nologiei, inclusiv în domeniul medicinei, nu poate fi oprită. Nu putem să inversăm cursul istoriei, taică, a încheiat el, părând mai degrabă vesel decât trist.

8
Animale bolnave

Unchiul lui Condor Stoica, brașoveanul Mihai Stoica, 78, cunoscut de apropiații lui drept nea Mișu, era un ins destul de original. Printre altele, se purta ca și cum n-ar fi știut că vârsta lui este socotită de mulți drept un fel de stigmat. Respectivii nu-i arătau ostilitate, dar îi sugerau printr-o mie de mici semne că îl socotesc un produs social expirat, iar moartea lui n-ar fi neapărat de dorit, dar n-ar pica deloc rău. Ca urmare a acestei mentalități, datorită probabil unei înclinații spre îndeplinirea amabilă a așteptărilor celorlalți, nu puțini dintre colegii de generație ai lui nea Mișu aleseseră să se poarte ca și cum ar fi fost realmente cu un picior în groapă.

Originalul unchi al lui Condor Stoica n-o făcea pe tinerelul, precum unii comilitoni ai lui, puțini la număr, dar arăta naturalețea unui adult stăpân pe sine. Mai simplu spus, se purta ca un bărbat și nu ca un moș. Efectele acestei atitudini se vedeau, în opinia lui, în relațiile cu femeile. Acestea mă privesc cu bunăvoință, gândea el, dar nu este o îngăduință milostivă, cuvenită bătrânilor. Ce altceva ar putea fi? îl întrebase nepotul său Condor, în cursul uneia dintre convorbirile socotite instructive de către autorul de sefeuri. Nea Mișu îi explicase că

așa-numita gerontofilie nu este, la drept vorbind, o boală psihică. Dar ce? Ține de natura umană, la fel ca oricare altă preferință neincriminată de codul penal. O persoană tânără are o relație cu un bătrân. Ce poate fi rău în asta? Desigur, sunt recomandate relațiile cu bărbați tineri, fiindcă promit ivirea unor copii reușiți. Asta nu înseamnă însă că așa-numitele cupluri discordante sunt în mod automat reprobabile. Mai ales în zilele noastre, când omenirea are probleme mari cu suprapopularea planetei. De altfel, oamenii bogați au mai totdeauna partenere mult mai tinere decât ei și nimeni nu se supără. Nu că aș fi eu vreunul dintre ei...

Vorbind în acest fel, bătrânul Stoica teoretiza, dar își apăra și propria formă de viață. De ceva vreme avea o relație cu o fată de optsprezece ani (împliniți), numită Cerasela. Ceri, pentru prieteni. Aceasta primea mici sume de bani de la el, dar dădea semne foarte clare că „o face" mai ales din plăcere. Nea Mișu se pricepea la asemenea lucruri. Știa, de exemplu, că prostituatele cu înaltă calificare le oferă clienților lor și iluzia unor orgasme proprii. Nu se comportă ca niște *Liebespuppen*, ci precum niște femei adevărate, energizate de cel mai puternic afrodiziac: iubirea. Ceri „își dădea drumul" (expresia ei) cu toată convingerea, dovedind, o dată și încă o dată, că este o adeptă intuitivă a trăirismului agreat de bătrânul ei prieten. Când o cunoscuse, Stoica îi spusese că două lucruri sunt importante în viață: copiii și acuplările (folosise un cuvânt mai frust). Cerasela nu dăduse vreun semn că pricepuse, dar viața ei dovedea că

era de acord cu această teză. Cu vreun an în urmă apăruse la Stoica, după o absență destul de lungă, însărcinată în cinci sau șase luni. Sânii ei glorioși deveniseră și mai mari. Îi spusese bătrânului ei prieten, cu inocența ei de ființă sălbatică, că tatăl copilului este un băiat cu nevastă. O să se despartă de ea și o să te ia pe tine? Nu, nu l-am mai văzut de atunci. Ce a spus taică-tău, când a aflat? Nu s-a supărat? Nu s-a supărat, a zis că așa s-a întâmplat și copilul este un dar de la Dumnezeu.

Bătrânul Stoica învățase multe de la Cerasela și de la prietenele ei, ocazional cunoscute. În mod normal, ar fi trebuit să adopte părerea cea mai comodă. Anume că aceste fete, mai toate cu unul sau mai mulți copii născuți înainte de atingerea majoratului, reprezintă o parte putredă a societății românești, adică europene. Ele și grupul lor social sunt niște eșecuri, produse din vina societății, dar și dintr-o înclinare nevindecabilă spre infracțiune și promiscuitate. Stoica nu le dădea dreptate acestor moraliști de ocazie, cu ultradiscrete înclinații spre ideologiile fasciste. În blocul lui existau câțiva reprezentanți ai acestei categorii. O văzuseră pe Cerasela intrând la el, iar scandalizarea lor nu fusese mică. Unul dintre ei, un bărbat de vreo patruzeci de ani, îl admonestase pe Stoica cu indignare „sfântă". Ce-l supărase atât de tare pe acest bun cetățean? Categoria socială și etnică a fetei, neîndoielnic. Dacă la bătrânul Stoica ar fi venit o prostituată tânără și îngrijită, cu pielea neatinsă de soare, probabil că ar fi salutat-o cu deferență atunci când ar fi întâlnit-o pe scară, iar prin cap i-ar fi bântuit scena-

riul unei infidelități conjugale. Părerea lui Stoica despre fată și despre cele din categoria ei era una bună. Într-adevăr, ele erau un nisip funest strecurat între rotițele civilizației europene, dar în același timp aveau o autenticitate extraordinară, greu de găsit la femeile civilizate. Cerasela și prietenele ei nu fuseseră la școală și nu știau să citească, dar învățaseră foarte repede să folosească un telefon mobil și chiar să scrie mesaje, cu greșeli, dar inteligibile. De asemenea, aveau calitatea de a-și iubi foarte mult copiii. Toate, fără excepții, găseau în actul sexual sensul vieții, al doilea după creșterea copiilor (sau primul?). Și ar mai fi ceva, ar fi adăugat nea Mișu într-o convorbire cu un interlocutor interesat de temă. Fetele acestea trăiesc într-o sărăcie incredibilă. Nu greșesc când o numesc mizerie. Nu mă mir că ne-am împrietenit. Eu sunt atins de mizeria fiziologică a vârstei, ea, de mizeria socială.

Cine l-ar fi auzit pe bătrânul Stoica susținând asemenea teze, ar fi avut destule motive de dispreț. Mamiferele, altele decât oamenii, nu fac altfel, ar fi spus un asemenea oponent. Oamenii aceștia se opun civilizației europene, sunt niște paraziți. Condor Stoica însuși ar fi avut destule argumente în acest sens. Nu vezi, unchiule, ne fagocitează, ar fi spus el. Uite câți copii fac. Ne vor înlocui, iar România va ajunge să se cheme Rominia. Bătrânul Stoica, cu înclinația lui de a adopta poziția apărătorului, a avocatului, i-ar fi dat dreptate, dar ar fi venit cu noi argumente. Ar fi spus că viitorul unei Românii europenizate nu este singurul posibil, iar eșecul tenta-

tivei de a salva lumea prin știință și tehnologie nu este imposibil. Dacă viitorul aparține unei primitivități transformate într-o formă acceptabilă de viață? Oricum ar fi, cugeta nea Mișu, dacă femeile din Evul Mediu erau la fel de autentice precum Cerasela, bărbații de atunci aveau o compensație importantă pentru absența protezelor moderne de tot felul, oferite de tehnologie.

În timpul pandemiei, Stoica continuase s-o primească pe Cerasela în apartamentul său. Ultima ei vizită fusese cu puțin timp înainte de naștere. Naturalețea fetei se păstrase intactă. Se purta de parcă n-ar fi fost la prima sarcină, ci o mamă rutinată, precum femeile din neamul ei. Acestea, pe la douăzeci și cinci de ani, aveau deja cinci sau șase copii. Și, evident, nu se opreau.

Admirând-o pe naturala Cerasela, Stoica se gândea că atitudinea lui interioară putea să fie un semn de scădere a performanței cognitive. De ramolire, mai simplu spus. Cum să încuviințezi forma de viață a unei persoane antisociale? Jocul social din vremea lui și cel dintotdeauna presupune ca oamenii să capete o anumită calificare. Pe frumoasa Cerasela nu putea s-o încadreze nici măcar în categoria cerșetoarelor sau în cea a prostituatelor. Ea „se ducea" cu anumiți bărbați, după propriile mărturisiri, dar numai atunci când nu mai avea încotro și trebuia neapărat să facă rost de bani pentru mâncare. Pe de altă parte, Cerasela, aparent o femeie placidă, arăta ce-o interesează cu adevărat în viață doar atunci când făcea sex. În acele momente, cel puțin în opinia lui Stoica, ea arăta că este o persoană realizată,

în ciuda aparențelor dezastruos de nefavorabile pentru ea. Era o artistă a propriilor trăiri și deci putea fi scuzată pentru modul său „boem" de viață?

Într-o dimineață de februarie a unui an de după 2020, în timpul pandemiei, nea Mișu ieși la cumpărături. Purta mască de protecție și, cu trecerea zilelor, „noua normalitate" i se părea tot mai puțin atroce. Ce-i drept, în ochii trecătorilor mascați nu se citește veselie, ci mai degrabă resemnarea unor deținuți, își spuse el. În definitiv, faptul că nu m-am molipsit până acum arată că sunt un ins norocos. Și Cerasela... I-am cumpărat măști speciale și bonete de felul celor purtate de personalul medical în timpul operațiilor. Se dezbracă în hol și apoi își pune toate hainele într-un sac de iută. Apoi, fără să atingă ceva, se duce direct la baie. Face duș, atentă să nu-și ude masca sau boneta. Eu o spăl pe spate și, deși n-ar fi neapărat necesar, pe sânii ei minunați. Îndrăznesc să afirm că aceste ședințe de spălare ale propriului corp sunt secvențele cele mai apropiate de standardele europene din existența ei.

Asemenea gânduri agreabile îl ajutau pe nea Mișu să uite de adevărul elementar și evident că, la drept vorbind, ducea existența mizerabilă a unui damnat. Nu avea la dispoziție decât două posibilități mari și late. Rezista sau crăpa. Agresiunile exercitate de virusuri și de *mass media* erau puternice și constante. Omul real era chemat să arate dacă este în stare să trăiască mai departe și să nu se sinucidă, precum doi vecini de bloc ai lui nea Mișu. În ultima vreme mai apăruse o agresiune, ca și cum cele-

lalte două n-ar fi fost de ajuns. Vaccinarea... Privind la televizor, bătrânul Stoica aflase că etapele anunțate de autorități nu erau respectate. Diferite categorii fără legătură cu persoanele statistic cel mai amenințate erau vaccinate, iar candizii reporteri semnalau cu satisfacție asemenea cazuri. Stoica mai aflase, conversând cu diverși cunoscuți la telefon că pentru re-vaccinare era de fapt nevoie de pile. Lucrurile nu mergeau militărește de simplu, cum s-ar fi putut crede la un moment dat. Nu, dom'le! Cutare reușise fiindcă fiul său avea legături cu mediul medical, altcineva fiindcă intervenise nu știu cine. Stoica, legalist de felul său, se adresase medicului de familie. Fusese asigurat că totul este în ordine, nu trebuie decât să stea liniștit acasă și să aștepte un telefon. După vreo lună de zile, aflase însă că programarea prin medicul de familie este o glumă bună, un exercițiu lipsit de consecințe practice. Convorbirile cu amabilii repondenți de la numărul unde se făceau programări pentru vaccinare îi confirmaseră că lucrurile merg într-un anumit fel. Toți, inclusiv o femeie, răspundeau nespus de politicos, dar din inflexiunile vocilor lor lui Stoica nu-i fusese greu să deducă micul adevăr că era vorba tot de un exercițiu formal, fără urmări practice. O doctoriță, medic primar, aflată încă în activitate, îl sfătuise să meargă la centrul de vaccinare cu trei cutii de pizza. Această sugestie fusese ultimul argument în favoarea tezei lui nea Mișu referitoare la norocul omului în timp de pandemie. Discutând cu un coleg de generație, acesta la fel de sceptic ca și el în privința vaccinării fără pile,

Stoica conchisese că nu are decât să aștepte. În definitiv, raționase el, în chip de bun cunoscător al corupției din România, un procent oarecare de bătrâni vor ajunge să fie revaccinați fără pile. Este o chestiune de statistică. (Viitorul avea să-l contrazică pe scepticul nea Mișu. Numeroși bătrâni modești reușiră să se revaccineze. Se produse chiar o inversare de priorități: oficialitățile numai că nu-i implorau pe oameni să accepte imunizarea, iar în anumite locuri puteai să te vaccinezi fără nicio programare.)

În dimineața de februarie, deci, nea Mișu era în drum spre *supermarket*. În fața lui apărură doi oameni între două vârste, bărbat și femeie, foarte amabili. În ochii femeii, o blondă cu înfățișare elaborată, machiată cu artă, lui Stoica i se păru că vede o neobișnuită răceală. Un gând trecător.

— Bună ziua, spuse bărbatul, cu un zâmbet neutru. Noi reprezentăm o organizație nonprofit și efectuăm testări gratuite. Doriți să vă testați?

— Păi, n-am nici un simptom, spuse nea Mișu, cu aerul că se scuză.

— Desigur, interveni femeia, dar se poate să aveți totuși virusul.

— Și, unde ar urma să...?

— Avem toate dotările. Stați liniștit!

Făcu un semn peste umărul său, iar Stoica observă o mașină părând a fi o ambulanță destul de ponosită.

Parcă ghicindu-i gândurile, bărbatul adăugă cu amabilitate:

— Nu ne-am putut permite una nouă. Condițiile de recoltare sunt însă perfecte. Nu ne putem îngădui să trecem cu vederea vreo regulă. Totul este steril.

— Nu aveți costume speciale? se interesă Stoica.

— Suntem revaccinați și am dezvoltat anticorpi, îi explică femeia, cu un zâmbet rece. Nu este nicio primejdie de contaminare.

Stoica era un ins prudent de felul lui și se ferea de situații neobișnuite. Uneori i se întâmpla însă să acționeze impulsiv, parcă mânat de niște forțe oculte. Își amintea cum simțise cândva nevoia să treacă strada pe semnul roșu al semaforului, printre mașinile aflate în mișcare. Dăduse curs impulsului și auzise ca prin vis niște scrâșnete de frâne. Ajuns cu bine dincolo de stradă, auzise apostrofările unui șofer. „Nu mai umbla, mă, pe stradă, dacă nu ești în mințile tale!" Ridicase ambele mâini, cerându-și scuze.

În fața celor doi trăi ceva asemănător. Mânat de un impuls irezistibil, își încălcă prudența lui obișnuită și acceptă să fie testat. Introducerea acelui obiect subțire în sinusurile lui era destul de dureroasă, dar el avea o vocație de stoic. Suportă fără să crâcnească. Rezultatul urma să-i fie trimis prin *e-mail*. Foarte bine.

În apropierea blocului său, plasată strategic, pentru a-l vedea când se apropie, dar în același timp pentru a nu fi zărită de colocatarii lui Stoica, Cerasela îl aștepta. Purta mască, iar ochii ei de cadână frumoasă îl fascinară din nou pe nea Mișu. De regulă, o ruga să nu intre împreună cu el în bloc. Era recomandabil să nu fie văzuți

împreună. Stoica își aminti că, recent, unul dintre vecinii săi de scară îl numise „porc bătrân". Stoica se mulțumise să spună, cu glas politicos, că nu comite nici una dintre infracțiunile prevăzute în Codul penal. Celălalt, furibund, își mișcase mâinile într-un mod amenințător. Mă va lovi? Nu se întâmplase așa ceva. Respectul tradițional al românilor față de bătrâni, urme din el, mai bine zis, se manifestase în mintea insului înfuriat. Mormăind niște înjurături, acesta se retrăsese.

Intrând în bloc împreună cu fata-mămică, Stoica se gândi că este un ins destul de curajos. Uite, după ce mi-am făcut testul pe stradă, la niște necunoscuți, acum dau o nouă dovadă de vitalitate. Mă expun unui scandal pe scară. Că doar n-o să-mi spargă ușa apartamentului.

Avură noroc, scara era pustie. Oamenii se fereau de virusuri și nu mai ieșeau prea des din apartamente. Excepție făcea o femeie mărunțică, nu cu mult mai tânără decât Stoica. Aceasta mișuna, literalmente. Doar printr-un noroc deosebit n-o întâlneai urcând sau coborând, cu sau fără mască, după dispoziția de moment. Nea Mișu o diagnosticase cu o dromomanie absolut nevinovată. O simpatiza, fiindcă în privirile ei nu citise niciodată vreun reproș în legătură cu relațiile sale, ci mai degrabă un fel de complicitate amuzată.

Cerasela plecă după vreo oră și jumătate. Stoica constată că în comportamentul ei se ivise ceva nou, un fel de disperare enigmatică, amestecată fără rost în plăcere. Ce-o mai fi și asta? se întrebă el. Că doar n-o fi vreun personaj de roman existențialist. Este o femeie zdravănă

la trup și la minte, slavă Domnului! În mod special îi rămăsese în minte privirea ei atunci când se pregătea să plece. S-a uitat la mine de parcă aș fi fost un bolnav incurabil și mă vede pentru ultima oară.

Își aminti de privirea fetei peste două zile, când începu să se simtă foarte obosit. Cu puțină vreme în urmă primise un mesaj de la cei doi testatori (îi numi așa) de pe stradă. Rezultatul era negativ. O fi o indispoziție trecătoare, își spuse Stoica. Cine știe, poate că sunt meteosensibil. Cum însă starea lui de rău nu se ameliora, ba chiar se agrava, se gândi că s-ar putea să fie infectat cu Covid 19. Poate că am așa-numita *happy hypoxia*. Adică am o lipsă de oxigen, dar nu știu. Simptomele erau neplăcute, dar psihicul bătrânului nea Mișu lupta împotriva lor, refuza să le ia în considerare. Tocmai am primit rezultatele testului și acestea sunt bune. Atunci? Probabil am o răceală banală sau o faringită anodină.

Ce folos? Deși raționamentele lui Stoica erau judicioase, în ziua următoare simți că trupul său trăiește ceva special, nemaicunoscut. Își aminti de un episod medical neplăcut, petrecut în urmă cu vreo șapte ani. Luase un antibiotic, pentru a se vindeca de o „pneumonie interstițială", dedusă dintr-o rapidă auscultare și probabil existentă doar în imaginația medicului respectiv. Nu se simțea prea rău, dar cum era un ins înclinat să urmeze recomandările autorităților, se conformase. Boala i se agravase, pe măsură ce urma tratamentul. Simțea că nu are aer și tușea tot timpul, ca un damnat. Reacție alergică. Fusese la un pas de moarte.

Cum în timp de pandemie lucrurile merg repede, „venerabilul bătrân" se trezi internat în spital. Era bolnav de Covid, iar starea lui era gravă. Le spuse medicilor de testul făcut pe stradă, dar aceștia nu părură că dau vreo importanță acestei informații.

În timp ce zăcea în spital, reuși să-i comunice Ceraselei unde se află și constată, o dată mai mult, că aceasta trăia o anumită neutralitate emoțională. Nicio inflexiune din glasul ei nu dovedi că știrea o impresiona în vreun fel. Lucru curios, undeva „în culise" se ghicea o anumită emoție. Cel puțin, așa îi plăcu bătrânului Stoica să creadă. Să te gândești că sunt la pârnaie, îi spuse nea Mișu în încheiere. În acest fel, apelă la o comparație accesibilă tinerei mămici. Unii dintre bărbații fetelor din categoria ei obișnuiau uneori să intre la închisoare. Partenerele lor îi așteptau, dar nu ca niște penelope, ci având relații intime cu alți bărbați.

Tot în perioada spitalizării, Stoica află că persoanele cunoscute de el recent, cei cu testul efectuat pe stradă, erau niște teroriști dintr-o specie nouă, uimitoare. Ei răspândeau virusul printre bătrâni. Deci ei m-au infectat, se cruci Stoica, atins concomitent de indignare și de o vagă admirație demențială. Ăștia sunt niște fasciști, aplică soluția din romanul lui Asimov, *Pebble in the Sky*. Când a apărut? În 1950. Cu astfel de gânduri de om sănătos, Stoica dovedea încă o dată capacitatea lui de a se dedubla și de a-și contempla soarta ca și când ar fi fost vorba despre o altă persoană. Nu era vorba despre vreo schizofrenie bine ascunsă, ci de o strategie. Dacă vreau să

supraviețuiesc, îi explicase odată Stoica nepotului său, trebuie să mă țin departe de depresie. Am ales o anumită dedublare. Mă contemplu din afară, ca și cum ar fi vorba despre altcineva.

În doar câteva zile, boala lui nea Mișu evoluă nefavorabil. Ajuns în pragul morții, acesta își manifestă încă o dată firea paradoxală. În loc să se gândească la diferite episoade cruciale din viața lui, cum se recomandă în filmele comerciale, el cugetă la asasinii săi, la cei porniți împotriva bătrânilor. Îi numi „animale bolnave". Dacă ar fi avut putere, ar fi zâmbit, satisfăcut de faptul că a (re)găsit o formulare pregnantă.

Ajunse astfel la etapa când medicul venit în fața patului său începuse să aibă mimica și gesturile unui resemnat. Concentrația de oxigen din sângele pacientului nu voia cu nici un chip să crească, iar semnele vitale se estompau lent, dar sigur. Nea Mișu, cuprins de o luciditate ciudată, conchise că i se apropie sfârșitul. Cu o curiozitate rece se gândi că ultimele amintiri vor fi interesante. Va afla și el, în fine, ce a contat cu adevărat pentru el. Amintirile veniră repede. Nu evocau vreo iubire din tinerețe, cum ar fi decis vreun regizor estet, ci moartea bunicii lui dinspre mamă, petrecută în anii '60.

La scena respectivă participă nea Mișu, (pe atunci doar Mihai) și mama acestuia, o femeie înaltă, în vârstă de 57 de ani. Bunica are 79 de ani, este o țărancă analfabetă și nu suferă de nicio boală. A făcut o diaree rebelă, s-a tratat cu ceaiuri și a început să se simtă mai bine. Din cauza slăbiciunii provocate inclusiv de deshidratare, a

fost nevoită să stea câteva zile în pat. Se dă jos din pat, fiindcă simte că i-au revenit puterile, face câțiva pași prin cameră. Apoi se întoarce spre pat și se întinde. Spune „Nu mă lăsați!"; în glasul ei, panică. Imediat după ce a vorbit, mama lui Mișu se apropie cu pași mari de pat, o ia în brațe ca pe un copil, îi murmură niște vorbe liniștitoare. Bunica moare astfel în brațele fiicei sale. După ce-și dă ultima suflare, fiica îi încrucișează mâinile pe piept și îi pune între degete o mică lumânare aprinsă. Ulterior, s-a conchis că a fost vorba despre o embolie. Mișu asistă astfel la o scenă dintre cele rezervate oamenilor din sistemul spitalicesc, dar și combatanților aflați în diferite războaie. El tocmai a terminat facultatea și are indiferența explicabilă a unui tânăr sănătos. A iubit-o pe bunica lui, dar pur și simplu nu știe să sufere, n-are niciun antrenament în această privință. În anii următori, scena respectivă devine însă un fel de reper moral pentru el. El constată că într-un oraș din timpul său o asemenea scenă ar fi aproape imposibilă. Orășenii sunt condiționați de niște reguli comportamentale aflate mai ales din filme, iar atitudinea lor în fața morții este cea a unor participanți la un proces de tip industrial. Or, cugetă nea Mișu după ani și ani, scena respectivă a fost pur artizanală, irepetabilă precum o operă autentică de artă. Tăria de caracter a mamei, geniul ei, ar fi putut să spună, au însemnat mai mult decât trei doctorate. A fost empatie în stare pură, imposibil de învățat sau de simulat.

Gândindu-se la moartea bunicii sale, își aminti și de sfârșitul bunicului, soțul acesteia. Greu de imaginat un

contrast mai desăvârșit. Cei doi fuseseră cum nu se poate mai deosebiți, iar modul cum își interpretaseră ultimele acte ale existențelor, tot așa. Maria, bunica, fusese o femeie extraordinar de generoasă. Mihai, cel devenit nea Mișu, aflase personal cât de binefăcătoare poate fi bunătatea unui adult pentru un copil. Nu numai rudele cunoșteau această bunătate, dar și oamenii din sat. În acei ani, când bătaia de joc, în numeroasele ei forme, nu era încă practicată la scară largă, ca azi, Maria devenise un fel de bunică universală. Oamenii îi cereau ajutorul și îl primeau. Bunul simț îi împiedica să devină niște profitori, iar inteligența nativă a bătrânei participa la păstrarea unui echilibru al lucrurilor. Maria era, pur și simplu, un om foarte bun la suflet. O expresie în stare să dovedească, încă o dată, bogăția și expresivitatea limbii române. Folosind-o, vorbitorul nativ al acestei limbi vrea să spună că respectivul e capabil de empatie, adică de o solidaritate nemotivată rațional cu semenii săi.

Bunicul Gheorghe, în schimb, era un ins posac, uneori chiar abraș; nu semăna chiar deloc cu bunicii din filme. Îl trata pe nepotul Mihăiță cu indiferență, ocazional transformată în ostilitate (doar de limbaj, ce-i drept), de parcă acesta ar fi fost un cățel agasant. (Ulterior, nea Mișu încercase să-l „psihanalizeze" și ajunsese la concluzia că supărarea pe întreaga lume i se trăgea de la faptul că, prin forța împrejurărilor, cariera lui de ins muieratic și chefliu se încheiase.) În vacanțele petrecute în satul bunicilor, Mihăiță îl ocolea, căuta să nu-i stea în cale, cum vine vorba. Bătrânul era o figură interesantă,

de altminteri. Era, pare-se, fiul natural al unui ungur înstărit. Mama sa, o femeie focoasă, avea desigur un bărbat legiuit, dar călcase strâmb, iar tatăl legal închisese ochii, ca un filozof stoic. Gheorghe făcuse patru clase de liceu unguresc, cu taxele plătite de tatăl lui natural. Vorbea fluent varianta literară a limbii respective și avea un scris foarte frumos. Oamenii din sat veneau la el, în timpul ocupației horthiste, pentru diferite petiții. Sătenii obișnuiți îl priveau cu mult respect, socotindu-l un fel de lider informal.

Moartea lui n-a fost subită, precum a bunicii, ci s-a produs într-un mod mai apoape de unul dintre scenariile obișnuite în sat. Într-o iarnă din anii '50, a alunecat pe gheața formată în jurul fântânii din curte, a căzut și a făcut o fractură de col femural. Era necesară o operație, dar bătrânul de 78 de ani a rămas acasă, la pat. Starea lui s-a înrăutățit treptat. În cea din urmă zi, înconjurat de numeroasele lui neamuri, a avut un comportament neașteptat. Când a simțit că i se apropie clipa morții, le-a ordonat celor de lângă patul său să iasă din cameră, să-l lase singur. Aceștia s-au conformat. Ultima ieșită, una dintre fiicele sale, avea să relateze că a apucat să-l vadă cum se întoarce, trudnic, cu fața înspre perete. Peste câteva minute s-au întors toți și l-au găsit mort. Demnitate, histrionism? Nu vom ști niciodată, cugetă muribundul.

Realitatea are capriciile ei și uneori, rareori, îndreaptă lucrurile spre bine, în ciuda aparențelor. Spre mirarea medicilor, nea Mișu avu o recidivă a vitalității (expresie

folosită de el mai târziu) și reuși să învingă boala. Ieși din spital foarte slăbit, dar teoretic sănătos. Urmă apoi o perioadă de recuperare, iar rezultatele „nu întârziară să apară". Rămase cu un sentiment de nesiguranță, necunoscut înainte de îmbolnăvire. Așteptă zadarnic un telefon de la Cerasela, devotata lui prietenă. Ar fi sunat-o el, dar existau niște reguli. Stoica nu era dispus să le încalce. Nu era vorba despre orgoliul său și nici despre vreo aroganță dată de faptul că el stătea mai bine decât ea din punct de vedere material. În lumea Ceraselei, altfel se petreceau lucrurile. Dacă i-ar fi dat telefon, n-ar fi fost deloc sigur că va răspunde ea. Nu voia să dea peste un bărbat cu voce groasă, dispus să-l ia la mișto sau chiar să-l înjure de mamă după primele replici.

Înainte de a ieși din spital, bătrânul Mișu își aminti un episod curios, petrecut cu multă vreme în urmă. De unde și până unde? Pârdalnica de memorie afectivă, cugetă el în șoaptă, profitând de faptul că ocupanții celorlalte paturi din salon păreau a fi adormiți. Se ridică apoi fără mari probleme din pat și se apropie de litografia aflată pe un perete. Cum de nu o văzuse până atunci? Flori de magnolia. Da, își aducea aminte totul. Sau, oricum, avea impresia că revede întâmplările.

În anii '60, pe când era student la Filozofie, în Iași, cunoscuse o studentă de la Chimie Industrială, Gabi Z. Era o persoană mică de statură, cu niște ochi splendizi, capabili să sugereze nevinovăția fără margini, *sans rivages*. Naivitatea lui din acei ani era atât de mare, încât nu dădea atenție altor părți ale corpului ei, mulțumindu-se

să trăiască o stare de aproape-beatitudine, doar privind-o în ochi. Acum, când o evoca, constata că nu-și amintește dacă avea picioare frumoase, nu mai știa nici cum arătau mâinile ei. Vag, își aducea aminte că avea un bazin larg, de persoană menită unor nașteri ușoare. Obținuse câteva întâlniri cu frumoasa Gabi și se plimbaseră prin Copou. Nici prin gând nu-i trecuse s-o apuce de mână. Se mișcaseră distanțați, precum doi cai înhămați la o trăsură a amorului platonic. În cursul uneia dintre acele plimbări, ea avusese o vorbă referitoare la viitoarea lui profesie. „Scârța-scârța, pe hârtie", spusese ea cu dispreț, referindu-se la filozofi, ca specie. Își aminti un gest romantic. Obținuse niște flori de magnolia și se prezentase la căminul studențesc, unde locuia ea. Gabi nu era acolo și lăsase buchetul unei colege.

În aceeași perioadă, asistase la o întâmplare interesantă. Invitat de nu mai știa cine, ajunsese la o petrecere studențească, în casa unui ieșean. Muzică, băutură, fum de țigări. Frumoasa Gabi era prezentă. Printre fete se afla și o ființă deosebită, un adevărat personaj. Era îmbrăcată cu un costum negru, mai degrabă bărbătesc. Cum în epocă, pe la noi, femeile nu prea purtau pantaloni, ieșea numaidecât în evidență. Era tunsă foarte scurt, iar fața ei exprima o severitate distonantă. Dacă ar fi văzut-o peste câteva decenii, Mișu ar fi presupus că este o sadică practicantă, iar din clipă în clipă va scoate la iveală o cravașă. Secvența avusese un climax interesant, rămas enigmatic pentru studentul la Filozofie. Pe neașteptate, persoana în costum negru se apropiase de Gabi,

o luase în brațe și se rotise cu ea de câteva ori, dovedind că era și puternică, nu numai periculoasă. Gabi, nespus de docilă, participase la scenă cu un zâmbet de plăcere amestecată cu o vagă îndurerare. N-am priceput ce se întâmplă, dar am simțit nevoia să plec, prinse glas nea Mișu, pentru sine. Ceea ce am și făcut.

Cum timpul obișnuiește să treacă repede, sosise și încheierea facultății. Asta în ciuda faptului că studența (tinerețea) celui îndrăgostit de Gabi părea a evolua foarte lent. Mișu ajunsese la Brașov, în calitate de jurnalist literar. După nu multă vreme, aflase că Gabi, devenită ingineră, lucrează la Combinatul Chimic din Călărași. O căutase. Pe vremea aceea nu existau telefoane mobile, monologă din nou nea Mișu. Am făcut o comandă și am cerut combinatul respectiv. Centralista de la Călărași știa în ce secție activa Gabi. Nu peste multă vreme am auzit-o. Amabilă, deloc surprinsă, inginera.

După câteva replici convenționale, m-am trezit că o invit la Brașov, continuă să șoptească nea Mișu, încurajat de faptul că vecinii lui de salon dormeau buștean. Unde era sfiala mea de la Iași? Unde dispăruse atitudinea de adorator inhibat? Omul se schimbă. În cazul meu, modul îndrăzneț se explica și prin faptul că tocmai primisem o garsonieră luminoasă și spațioasă. Cu mult sânge rece, frumoasa Gabi a spus da; desigur, va veni la Brașov. Astăzi, când am aflat câte ceva despre femei, consider că reacția ei a dovedit o remarcabilă franchețe. Dacă vreun cuceritor începător mi-ar cere sfatul, i-aș spune că femeile înclinate spre negocieri prelungite nu sunt

tocmai creditabile, în ciuda aparențelor. Iar cele înclinate spre acceptări abrupte nu au neapărat o vocație pentru poliandrie.

A ajuns la Brașov spre seară. Nu-mi mai amintesc dacă am așteptat-o la gară. Probabil că da. Revăd, în schimb, o scenă petrecută în garsoniera mea, mobilată cu o saltea așezată direct pe parchetul impecabil de curat (*impeccably clean*) și două scaune. I-am explicat inginerei că urmează să-mi cumpăr mobilă în rate și voi intra în normal. Nu m-am grăbit să-i spun că am de gând s-o cer de nevastă, deși acesta era adevărul.

Urmase scena-cheie, menită să ilustreze ideea că existențele oamenilor sunt ca niște fire mai mult sau mai puțin lungi, întrerupte din când în când de niște noduri cu rol de macazuri. Acele noduri schimbă cursul lucrurilor, restul fiind rutină.

Se întunecase. O întrebase pe Gabi dacă vrea să se culce. Unde? Pe saltea, de bună seamă. Avem și așternut. O să dormim bine, sper. Împreună? Da, cum altfel? Cu o indignare estompată, Gabi spusese: „Deci de asta m-ai chemat aici!?"

Niște cuvinte, șopti nea Mișu. Astăzi știu că n-ar fi fost cazul să le dau atenție. Trebuia să-i spun că nu sunt un violator și că vom dormi, fără să „facem" nimic. N-aș fi mințit, fiindcă am fost și sunt un ins capabil de respect. Am reacționat însă cu totul altfel. Cuprins de o revoltă absurdă, i-am spus că o să dorm în altă parte. Poate să rămână acolo, iar în ziua următoare să plece unde are treabă. Nu are nevoie de cheie, fiindcă ușa se încuie singură. Trebuie doar s-o trântească.

Apoi am plecat și dus am fost. Am dormit la niște rude. N-am mai văzut-o niciodată pe frumoasa Gabi și nici n-am mai vorbit cu ea.

Un fapt divers, mi se va spune. Un episod anodin din existențele unor inși mărunți, de serie mare. Așa este. Iată însă că un epilog avea să schimbe lucrurile și să o transforme pe inginera mea într-un personaj tragic. Nu multă vreme după vizita ei la Brașov, am auzit că a murit. A fost otrăvită cu cianură de potasiu, de către partenera ei, din gelozie. Este înmormântată la cimitirul Bellu. Aceste informații mi-au fost date de un cunoscut comun din Iași, om de nimic, dar incapabil, în opinia mea, de fabulații atât de surprinzătoare.

Am rămas cu un sentiment de vinovăție incurabil. Aș fi putut să-i salvez viața, poate, îmi spun. Astăzi, când în mai toate filmele comerciale apar cupluri de femei, iar *mass media* vine cu amănunte despre celebrități lesbiene, acest sentiment se acutizează mai des decât pe vremuri, când aceste minoritare demne de respect rămâneau în culisele vieții publice.

În timpul pandemiei, Stoica învățase că oamenii pot fi recunoscuți cu ușurință chiar și atunci când poartă mască din motive medicale. După mers, dar mai ales după expresia ochilor. Când se întâlni cu Ceri pe stradă, îi recunoscu fără nicio problemă ochii de vrăjitoare bună, pusă pe acte filantropice cu beneficiari bătrâni. Purta haine închise la culoare, la fel ca suratele ei măritate, adică aflate într-un concubinaj cât de cât stabil. În schimb, fetele dispuse la anumite tranzacții purtau haine de culoare deschisă, de preferință roz.

— Am auzit că ai murit, îi spuse ea în chip de salut.

Nicio urmă de veselie în privirea ei. De altfel, Stoica constatase că era o persoană cu un simț al umorului bine ascuns. La început o crezuse săracă cu duhul. Ulterior adunase însă destule dovezi în favoarea tezei că de fapt este o persoană inteligentă, dar complet străină de etosul europeanului civilizat.

— Uite că n-am murit, zâmbi el, prietenos. Tu ce-ai mai făcut? Ce face fetița?

— Este bine.

— Te-ai măritat?

— Nu.

— Atunci de ce porți haine negre? A murit cineva?

— Te-am jelit pe tine.

Stabiliră o întâlnire peste o săptămână, atunci când el avea să-și mai recapete forțele. Îndepărtându-se, nea Mișu dori să audă din nou sunetele de pasăre exotică, trăitoare în jungla amazoniană, emise de ea atunci când începea să se apropie de momentele culminante.

9
Audiatur et altera pars

Un academician scrie despre textele lui Cutare, denigratorul consacrat al românilor. Acesta din urmă susține că românii „n-au știut" că sunt români, iar construcția lor națională a fost de fapt un construct artificial, imaginat de o elită. Drept urmare, România poate fi dezmembrată sau destatalizată fără remușcări. Argumentele academicianului împotriva acestor idei sunt convingătoare, dar nu le convin europeiștilor de toate nuanțele.

☆ ☆ ☆

Desnaționalizarea nu „doare", iar destui etnici români de azi n-ar suferi după o eventuală dezmembrare sau după o destatalizare. De ce? Fiindcă patriotismul este o religie populară, iar narcisismul tot mai detectabil la omul contemporan este incompatibil cu sumisiunea presupusă de orice religie.

☆ ☆ ☆

Iubirea slugii pentru stăpânul său este posibilă? Da, spune istoria. Da, spune psihologia. Astfel ajungem din

nou la Nietzsche și la ideea lui despre predestinare în materie de stăpâni și sclavi. Geniul epocii actuale se exprimă și prin escamotarea desăvârșită a respectivei relații. Omul viitorului va fi un sclav supracompensat. El nu va mai avea nicio problemă cu starea sa socială reală.

☆ ☆ ☆

Dacă nu e una, e alta. Această modestă zicală se potrivește foarte bine în ceea ce le privește pe bacterii, dar și pe virusuri. Aceste mici organisme ne trasează destinele, la drept vorbind.

☆ ☆ ☆

Ideea strategică este înlocuirea identității românești cu identitatea europeană. În principiu, nimic rău în această scamatorie. Dezavantajele sunt subiective.

☆ ☆ ☆

Ideologii democrației fără margini spun că vocația omului este libertatea. Poate că au dreptate, dar ce ne facem cu vocația pentru slugărnicie, manifestată de părinți și de bunici, dar și de stăpânii-sclavi ai unor animale de companie? Deducem de aici că în viitor familia tradițională va dispărea, iar copiii vor fi crescuți de profesioniști în materie. Sau oamenii vor trăi contradicția de a fi sclavi în familie, dar stăpâni în societate? Ce-i

drept, iubirea obsecvioasă pentru propriii copii nu se prea observă la oamenii bogați.

☆ ☆ ☆

Micile conflicte interetnice din România s-au estompat de când s-a accentuat colonizarea de catifea a țării.

☆ ☆ ☆

Cu cât omul trăiește mai comod, cu atât este mai înclinat să facă mofturi. Poate că sunt naiv, dar cred că doar în austeritate se păstrează scânteia divină din om. Nu însă și în sărăcia lucie, mediu propice pentru înflorirea abjecției.

☆ ☆ ☆

Patriotismul ar fi o formă de solidaritate afectivă, nemotivată rațional, între membrii unei etnii, dar și între locuitorii unui anumit teritoriu, asimilați de etnia respectivă.

☆ ☆ ☆

Ne transformăm într-un popor de consumatori.

Ideea este că românul nu se mai simte solidar cu etnia sa. Astfel se explică totul. Valorile statului național nu mai există. Această schimbare de mentalitate va fi urmată de schimbări geopolitice. Așa este logic să fie.

☆ ☆ ☆

Democrația este sentimentală, dictatura, rațională. Dacă la noi era dictatură, după primele cazuri de infectare cu Covid din Italia, granițele ar fi fost închise. În schimb, în democrația de la noi se iau tot felul de măsuri în stare doar să încetinească instalarea epidemiei. Asta nu înseamnă, firește, opțiunea pentru dictatură. Realitatea trebuie respectată, oricare ar fi aceasta.

☆ ☆ ☆

În instructivul serial polițist „Murdoch Mysteries", avem o situație tipică pentru relațiile dintre o colonie și statul suzeran. În esență, este vorba despre o suveranitate limitată. La începutul secolului trecut, canadienii erau fericiți în postura de colonizați, așa rezultă. Așa a și fost în realitate, probabil.

☆ ☆ ☆

Am cunoscut semidocți cunoscători relativ buni ai limbii engleze. O categorie interesantă.

☆ ☆ ☆

China gestionează mai bine epidemia, fiindcă cei de acolo nu sunt obsedați de libertatea individului. În asemenea situații, dictaturile (fie ele și de catifea) sunt mai

eficiente. Occidentalii, în schimb, se poticnesc într-o sută și una de prudențe și ezitări. Ce-i drept, intră în discuție și faptul că înclinația spre disciplină este o caracteristică a chinezilor.

Coronavirusul optează pentru o soluție fascistă: lichidează bătrânii. Cel din respectiva categorie se întreabă dacă norocul lui s-a terminat sau nu.

☆ ☆ ☆

Săptămâni ciudate, când literatura a devenit ceva și mai neînsemnat. Așa o fi poate în timp de război.

În serialele americane de comedie se fac tot timpul aluzii la actul sexual. În al nostru „Las Fierbinți", la furtișaguri.

În fața virusului, prostul este prea curajos, deșteptul, prea fricos.

☆ ☆ ☆

Pandemia arată și latura lamentabilă a societății de consum. Este posibil ca peste nu prea multă vreme, dacă va apărea insecuritatea alimentară, autarhia din vremea lui Ceaușescu să ni se pară un paradis pierdut.

☆ ☆ ☆

O specialistă în cartomancie prezice o epocă de colaborare și de estompare a lăcomiei umane, în viitorul apropiat. Frumos.

☆ ☆ ☆

Consum și divertisment – aceasta este formula de viață a occidentalului. Pentru aceste mize, el muncește din greu. Pandemia modifică drastic această schemă. Oamenii trăiesc un război, unde atacatorul este cu totul ieșit din comun. Cum după războaie se constituie sau se dezmembrează imperii, ne putem și acum aștepta la așa ceva. Posibilă poate fi, de exemplu, fragmentarea UE. Nu este exclusă nici rarefierea puterii cvasiimperiale a USA.

☆ ☆ ☆

În mod tradițional, apocalipsa se petrece rapid. Uite că există și o apocalipsă lentă, poate chiar mai diabolică.

☆ ☆ ☆

Pandemia este analoagă, până la amănunte, cu o invazie de origine extraterestră.

☆ ☆ ☆

O varietate a relației universal umane stăpân – slugă este cea dintre vedetă și fan. Se pare că avem în ea o altă dovadă a faptului că egalitatea perfectă între oameni este o utopie. Cei mai mulți socotesc că împărțirea semenilor lor în vedete și fani (și, desigur, în stăpâni și slugi)

este ceva de la sine înțeles. Fapt este că perechea vedetă – fan se regăsește în cele mai diverse relații, de la cele amoroase, la cele (implicite) din rețelele sociale. Cine refuză ambele ipostaze riscă să-și piardă relațiile.

☆ ☆ ☆

Virtutea principală a samuraiului este răbdarea. Nu numai a lui. Are nevoie de ea și cel amenințat de virus.

Toate se banalizează. Inclusiv morțile altora. În timpul războaielor, acest fenomen este probabil evident. Zece morți impresionează mult, dar două sute, mai puțin. Un paradox explicabil psihologic.

☆ ☆ ☆

Instalat în izolare, bărbatul constată cât de importantă este atingerea femeii. În definitiv, actul sexual este o atingere aprofundată.

Zarzări înfloriți. Nu le pasă de virusuri.

☆ ☆ ☆

Este o vreme potrivită pentru filozofare. Mizele obișnuite au dispărut. Cum am mai spus, este război. Dacă n-a murit încă, omul este obligat să devină mai înțelept.

☆ ☆ ☆

Adevărul supără pe om. O zicală corectă. Cu minciuni, în schimb, îți faci prieteni. Asta-i viața. „Fă-te că nu bagi de seamă!" ne sfătuiește Gracián. Are dreptate.

Nu prea există informații despre satisfacția trăită de mincinos. O pacientă citată de M. Scott Peck spune că se simte puternică atunci când îi încurcă pe oameni cu minciunile ei. Expresia „satisfacție diabolică" sugerează că este mai mult decât atât.

Discuția despre minciună este justificată în aceste zile, când unii susțin că vaccinul este izbăvitor, iar alții că este malefic, în diferite sensuri.

☆ ☆ ☆

Pandemia accentuează structura de junglă a lumii de azi. Omul, până mai ieri prădătorul suprem, a devenit vânat. El înțelege pe pielea lui ce va să zică viața în permanentă alertă. Este o situație cum nu se poate mai contrariantă pentru occidentalul iubitor de comoditate cu orice preț. Leii sunt învinși de hiene.

☆ ☆ ☆

Trecerea ireal de rapidă a timpului părea a fi cel mai ciudat aspect al vieții reale. Pandemia este însă mult mai ciudată, mai neverosimilă.

Trăirile deținutului. Acesta nu se simte prea rău, se obișnuiește. Un argument în plus în favoarea tezei că democrația este o utopie. Aceasta fiindcă infractorii

ajung să stăpânească lumea. Interesantă este și dependența instalată după o vreme petrecută în izolare. Omului începe să-i fie teamă să iasă din bârlogul său! Orice se poate transforma într-un viciu.

☆ ☆ ☆

Cei din grupul amenințat de virus au nevoie de un noroc cronic, întins pe o mare durată. Nu este ca un câștig la loterie. Trebuie să ai noroc iar și iar, luni în șir, ani. Așa ceva este improbabil pentru cine locuiește într-un oraș mare și într-o lume unde oamenii circulă permanent.

În 1905, în Anglia s-a promulgat o lege restrictivă cu privire la imigranți. Erau respinși săracii, bolnavii și bătrânii. Virusul procedează cam la fel.

☆ ☆ ☆

Pandemia s-a banalizat, intră în rutina cotidiană. În emisiunile de știri, noutățile despre ea sunt date la urmă. Din rațiuni economice, nu se mai poate face caz de molimă. Dacă nu se produce și nu se vinde, nu se mai pot plăti impozite, iar statul se duce de râpă. Vom coabita cu virusul. Va face parte din familie, ca un animal de companie.

☆ ☆ ☆

În documentarele engleze, China apare tot mai des. Aspecte geografice, istorice, etnografice, puțin sau nimic despre regimul politic. America parcă n-ar mai exista. La TVR1 și 2, posturile publice, teoretic noncomerciale, nu se dau seriale americane, dar este vizibil unul chinez. Unii români au început să-și trimită copiii la studii în China. Simptome ale apropiatei modificări în ierarhia mondială.

Omul trebuie să se deprindă cu ideea molipsirii accidentale cu virusul, la fel cum s-a obișnuit cu ideea de moarte subită. În final, este chemat să uite de virusul Covid 19, să trăiască de parcă acesta ar fi rezervat doar altora.

Câtă dependență, atât sentiment al propriei damnări.

Pandemia arată cât de important este divertismentul pentru omul occidental de azi.

☆ ☆ ☆

Ca și cum ar fi fost apăsat un comutator undeva, *mass media* de la noi a schimbat tonul. Virusul este prezentat ca un tigru castrat și miniaturizat; a devenit o pisică. I-a scăzut virulența. De la TV mai aflăm că dorința cea mai aprigă a citadinilor este să meargă la cafenea.

☆ ☆ ☆

Un „istoric" român prognozează autonomizarea Transilvaniei.

☆ ☆ ☆

Virusul este rău, ploaia de zvonuri este rea. Omul obișnuit se află la mijloc și îi cere bunului Dumnezeu să-i mai dea puțin noroc.

☆ ☆ ☆

Noua normalitate este formula la modă. Sună mai bine decât noua ordine mondială.

Oamenii sunt mamifere, cultura lor include apropierea și atingerea. Acum trebuie inventată o cultură a distanțării. Simțul tactil va deveni ceva neimportant, dispensabil în relațiile dintre oameni. Va fi exercitat mai ales în relațiile cu animalele de companie.

☆ ☆ ☆

Pandemia aduce în actualitate naționalismul. Diversele state încearcă să depășească criza pe cont propriu. Se va aplica principiul „Decât să moară mama, mai bine să moară mă-ta."

☆ ☆ ☆

Uitându-ne la televizor și constatând la nesfârșit că industria media este controlată de o anumită entitate, ne gândim că victima poate trăi o anumită admirație pentru învingătorul ei. Poate că unor etnii le este dat să dispară, cum s-a mai întâmplat în istorie.

„Yanxi, palatul suspinelor" este un serial chinez din deceniul al doilea. Acțiunea se petrece în secolul al XVIII-lea. Spre deosebire de filmele occidentale similare, unde personajele sunt niște oameni agitați, aici lucrurile se petrec lent, ceremonios. Frumusețile feminine sunt ireal de fine. Sexualitatea lor este bine ascunsă. Par a fi doar spirit.

Animalele mari sunt mai predispuse la dispariție decât cele mici. Regula pare valabilă și în legătură cu statele. Imperiile sunt mai amenințate. Ele se fragmentează, pentru ca apoi să se reconstituie în alte forme. România de azi, după un vis de independență destul de lung, este din nou pe cale de a fi înglobată într-un imperiu. Rezultă că imperiile dispar, dar alte imperii încearcă să se consolideze.

Virusul începe să fie conceput ca un nume al morții, devine deci ceva abstract. Vom trăi ca niște cetățeni ai unui oraș bombardat din când în când. Omul poate s-o mierlească oricând, dar poate și să scape, dacă are noroc.

☆ ☆ ☆

Libertatea indivizilor bolnavi de a nu sta în spital și de a nu se autoizola a fost decisă de Curtea Constituțională. Supraviețuirea se joacă la ruleta rusească. Acum se va vedea cât noroc au românii. Vom trăi noua normalitate, o situație stranie, absolut originală.

Cu ocazia pandemiei unii constată că omul nu are, de fapt, vocația libertății. Sau, poate mai exact spus, atunci când obține libertatea, nu știe cum s-o folosească.

Pentru ca omului să-i pese de ceilalți, trebuie să fie capabil de respect. În caz contrar, este un practicant al bătăii de joc. Dacă îi infectezi pe alții din nesimțire sau din neglijență, înseamnă că îți bați joc de ei.

Vom vedea până unde se va ajunge cu politica de favorizare a individului în dauna grupului. Aceasta este esența corectitudinii politice. Se adaugă favorizarea minorităților.

Cum ar fi dacă turismul ar deveni imposibil? Deplasarea de agrement este o preocupare importantă pentru oamenii cât de cât avuți.

☆ ☆ ☆

Realitatea zilelor noastre este preponderent imagistică și verbală, adică mediată.

Fără tehnologie, omul nu poate vedea de două ori aceeași scenă. Asta fiindcă totul se schimbă, evoluează. La televizor, în schimb, vezi o reclamă de o sută de ori. Ce spune psihologia despre asta?

☆ ☆ ☆

Pandemie. Evenimentele lasă impresia că încercările guvernelor de a raționaliza reacțiile la contaminare sunt de fapt lipsite de eficiență practică. Ele au însă darul de a-i liniști pe oameni. Pandemia își urmează nestingherită drumul ei.

Șahul nu mai este un model al lumii de azi. Tablele îi iau locul. Dai un zar rău, ai mierlit-o.

☆ ☆ ☆

„Vasta indiferență a lumii." Această expresie lui René Girard face cât zece cărți despre condiția umană. Trăim iluzia vitală că îi pasă cuiva de noi. Felul cum pandemia modifică relațiile dintre oameni e deocamdată obscur. Dispar indiferența și ipocrizia?

Ai grijă ce-ți dorești, s-ar putea ca dorința să ți se împlinească. Vorba aceasta devine patetică, atunci când omul își dorește ca timpul să treacă mai repede.

Dacă lucrurile vor continua să evolueze în rău, se va dovedi că bârfitorii românilor au dreptate, în unele privințe. Oricum, pasiunea narcisiacă pentru divertisment cu orice preț pare de proastă calitate.

Psihologia scepticilor în legătură cu virusul este cea a unor inși aflați sub ocupație străină. Ei se întreabă dacă nu cumva ocupanții au și intenții bune.

Cu cât are mai mulți bani, cu atât omul suportă mai greu restricțiile impuse de pandemie. Asta dacă nu cumva are o insulă privată.

☆ ☆ ☆

Narcisismul pare a fi boala românilor de azi. Se duc buluc la mare și aduc de acolo virusul în locurile unde trăiesc. Pe de altă parte, statul capătă din turism impozitele necesare supraviețuirii. Cred că oamenii veseli de la mare au pus virusul în categoria altor riscuri. Îmbolnăvirea este ca un infarct, posibil, dar nu și probabil.

☆ ☆ ☆

Nu-i da, Doamne, omului atât cât poate răbda. O zicală de mare actualitate.

Jucătorul la Loteria Covid 19 se roagă la Dumnezeu să nu piardă.

O prelungită implicare a norocului în viața cotidiană îi dă epocii actuale o notă suprarealistă. Ideea că trăim o pedeapsă se bazează pe faptul că virusul lovește în trei piloni principali ai societății de consum: confortul, divertismentul (altul decât cel *online)* și turismul.

☆ ☆ ☆

Prezumția de nevinovăție – baza sistemului juridic democratic. Prezumția de vinovăție, baza celui din dictaturi. În primul caz, scapă mulți vinovați, în al doilea, sunt pedepsiți mulți nevinovați.

☆ ☆ ☆

Cultul mâncării, evident în lumea de azi, este periclitat de pandemie. O amenințare interesantă pentru societatea de consum. Se profilează o lume a stoicilor. Industria ospitalității este în primejdie. Oamenii bine plătiți nu mai au un scop în viață. Ce vor face în timpul lor liber? Se vor refugia în familii tradiționale?

☆ ☆ ☆

Ipoteza că oamenii răi sunt mai vitali decât cei buni poate fi argumentată. Probabil că spun asta sub influența unor lecturi din Nietzsche.

Infracționalitatea ar semnifica dorința obscură de întoarcere la legile junglei.

Cultul vedetei explică de ce oamenii vor să fie cunoscuți și postează panseuri (imagini) pe rețelele sociale. Respectivii vor să devină niște vedete.

Când locuiești într-un mare oraș, ai nevoie de turism. Omul de la țară, cel tradițional, nu știe ce este acela turism. Asta nu fiindcă ar suferi de vreo inferioritate. Pur și simplu, nu acuză nici un pic de dromomanie.

☆ ☆ ☆

Riscul reintră triumfal în viețile cotidiene ale oamenilor de azi. Convingerea că propria persoană este în afara pericolelor letale trebuie uitată. Se cuvine a fi adoptat un soi de fatalism oriental.

Oamenii de rând dau multă atenție restaurantelor și turismului fiindcă le place să fie serviți și să uite pe moment de adevărata lor condiție socială. Ecouri vagi ale saturnaliilor.

☆ ☆ ☆

În pandemie, un bătrân este întrebat ce strategie de viață are. Mă străduiesc să apuc primăvara, răspunde el.

Într-o știre, aflăm că un matematician născut în România, trăitor în Austria, a fost premiat. Nu se spune despre el că este român. Conceptul de etnie va dispărea, cred. Nu va mai fi folosit. Cu o singură excepție.

☆ ☆ ☆

În unele ipoteze referitoare la epoca post-pandemie este respinsă legarea statalității de o etnie oarecare. Apartenența etnică a devenit ceva neglijabil, chiar desuet. Totuși, printre pronosticurile despre anii următori, apare și resurecția ideii naționale.

☆ ☆ ☆

În absența unui vaccin eficient, oamenii vor fi obligați să-și schimbe total modul de viață. În varianta neplăcută, orașele se vor depopula, industria ospitalității și turismul vor decădea. Setea de deplasare a omului s-ar estompa. În esență, globalizarea s-ar muta *online*.

În lumea de azi problemele strict personale contează mai puțin. La fel se întâmplă în timp de război.

Bucuria demențială a fanilor este misterioasă. Explicația ei ar fi identificarea subiectivă cu niște oameni de succes, vedetele.

☆ ☆ ☆

O formulare luată din prezentarea unui film românesc: „Dragostea de țară devine dragostea pentru om." Lapi-

dar, aproape genial se simplu. Este un fel de panteism mutat în relațiile dintre oameni. În acest fel, cine a renunțat la țara lui obține nu numai un nivel superior de trai, dar și o stare de spirit excelentă.

☆ ☆ ☆

Opiniile celor antimască de protecție sunt interesante. Ei susțin imunizarea naturală. Așa ceva s-a practicat în Suedia. Nu știu cu cât succes. Oricum, se pare că toți ne vom infecta până la urmă.

☆ ☆ ☆

S-au dat premii pentru cei mai îndârjiți detractori ai lui Eminescu. De necrezut, dar real. Tendința suicidară a românilor, ca etnie și implicit ca națiune, pare evidentă.

☆ ☆ ☆

Radio România Actualități. Un post interesant. Muzica dintre diferitele rubrici este exclusiv de tip *pop-rock*. Are anumite merite melodice, dar este de regulă cacofonică și indică o pierdere a religiozității. Frumosul din muzica clasică sugerează divinitatea. De altfel, toate religiile apelează la muzică. Ce-i drept, anumite secte neoprotestante din SUA recurg la *rock and roll*, cu rezultate ciudate la vedere.

Tribalismul interior. Toate puterile globale au proiectat o narațiune a excepționalismului său. Chinezii și rușii au așa ceva, Imperiul Britanic a avut. Americanii, se spune, au distrus narațiunea socială a integrării. Narațiunea excepționalismului american, mai aflăm, este astăzi foarte slabă. Drept urmare, societatea va deveni mai puțin competitivă, iar interesele tribale vor ajunge să domine în politică.

☆ ☆ ☆

„Sclavia fizică necesită asigurarea adăpostului și a hranei. În sclavia economică oamenii au grijă de ei înșiși. Este una dintre cele mai ingenioase înșelătorii create vreodată în materie de manipulare socială. La baza ei este un război invizibil împotriva populației. Îndatorarea este o armă folosită pentru a cuceri și înrobi societăți, dobânda este principala muniție." Text nesemnat, pe net. În același grupaj de texte, se spune că intrarea României în UE a fost o greșeală istorică, menită să ne transforme în sclavi de felul celor descriși mai sus și să-i îmbogățească pe unii dintre noi, puțini la număr. O nouă trimitere la dilema românism-europeism.

☆ ☆ ☆

Covid 19 – boală degenerativă a umanității?

☆ ☆ ☆

Pledoariile în favoarea homosexualității au sens fiindcă respectivele persoane nu procreează. Astfel se militează indirect împotriva suprapopulării planetei. În timpul câtorva generații, genul acesta de demersuri va duce inclusiv la diluarea rasei caucaziene și în cele din urmă la dispariția ei.

Pandemia îl obligă pe fricos să-și depășească firea. De altfel, între tipurile de personalitate stabilite de eneagramă, există unul caracterizat prin capacitatea respectivului ins de a se transforma din fricos în curajos.

☆ ☆ ☆

Istoria pare să se fi accelerat. Este ca un război cu invadatori originali. Aceștia au atacat mai întâi fără grabă, iar apoi au început să se comporte ca și cum și-ar fi pierdut răbdarea.

Ideea urâtă a momentului este că vaccinul nu este prea eficient, fiindcă virusul suferă neîncetat mutații. Atunci? Scapă cine poate. Analogia cea mai simplă este aceea cu un război sau mai degrabă cu o invazie extraterestră.

Posturile TV comerciale exultă. Audiența crește și încasările din reclame, de asemenea. Micșorarea consumului și a producției vor duce însă la scăderea prețurilor pentru activitățile promoționale. Societatea de consum se clatină, la fel și modul de viață american. Destule automatisme ale lumii occidentale continuă din inerție. Vor dispărea destul de repede, dacă virusul nu se va vo-

latiliza prin vreun miracol. Unii văd lucrurile taman invers. Cred că pandemia va trece relativ repede și se vor schimba doar oportunitățile de afaceri.

☆ ☆ ☆

„Cultura anulării" și mișcarea *woke*. De această orientare intelectuală ține și campania de denigrare a lui Eminescu, de la noi. Cine se abate de la corectitudinea politică este combătut. Se practică anularea retrospectivă. Unii cer, de pildă, „anularea" lui Beethoven și a muzicii acestuia! De ce? Fiindcă proclamă supremația albă. Avem astfel și un virus ideologic.

☆ ☆ ☆

În curând se va vedea ce categorie socială va fi sacrificată. Primii vor fi probabil bătrânii.

Analogia cu războiul nu este prea reușită. Asta fiindcă în război cei mai mulți morți sunt oameni tineri.

„Fă-mă să simt ceva, orice!" Replică remarcabilă dintr-un serial polițist.

☆ ☆ ☆

Îmbunătățirea condiției de sclav – iată esența evoluției pe Terra, în ceea ce îi privește pe oameni. Se adaugă rafinarea metodelor de stimulare a muncii eficiente. (Cam așa ar spune un cititor al lui Nietzsche.)

Problema unor prostituate este că simt plăcere atunci când își servesc clienții. Acestea nu trebuie să zăbovească prea mult în meserie. Profesionista ideală este frigidă, dar desigur capabilă să simuleze plăcerea.

☆ ☆ ☆

Logistica presupusă de vaccinarea anticovid pare inaccesibilă țărilor sărace.

Declarațiile automate de dragoste din filmele americane sunt echivalentul masturbării reciproce. Oamenii spun tot timpul „te iubesc" și-și asigură reciproc confortul psihic.

S-ar spune că Terra devine o planetă a oamenilor bolnavi. Industria tratamentelor medicale și cea a medicamentelor devin cele mai importante. Lozinca „Totul pentru front!", lansată în timp de război, reapare într-o altă formă.

„Americanii nu au inhibiții." O replică dintr-un film englez.

☆ ☆ ☆

Cuceritorii invocă o ideologie și o superioritate: rasa, civilizația, etnia. Ce ideologie are actualul globalism? Este vorba tot despre o superioritate, dar una extrem de rafinată. Observatorul trebuie să înțeleagă ce se află sub drepturile individului, sub cultul acestor drepturi.

Sindromul renegatului. Iată titlul potrivit pentru un text despre jena de a fi român.

☆ ☆ ☆

Formula *roman à tiroirs* este cea mai nimerită pentru un text preponderent eseistic. Fragmentele epice ar fi un fel de parabole scrise de un nonmoralist sau chiar de un reporter deghizat. Epoca actuală nu este a indivizilor, ci a colectivităților și a mentalităților.

În filmul SF „Ea" (2013), un om se îndrăgostește de o inteligență artificială, acorporală. Nu mă mir că în țările occidentale de azi psihiatrii s-au îmbogățit.

După pandemie va urma o molimă de depresii, ni se spune.

☆ ☆ ☆

Pe un român globalist, dispariția pădurilor din România îl afectează la fel de mult precum defrișarea oricărei alte păduri de pe glob. Această atitudine presupune renunțarea la alegeri nemotivate rațional. În acest caz, mă întreb, de ce omul ar mai avea o preferință subiectivă pentru membrii familiei sale? Este clar, familia tradițională va dispărea, iar copiii vor fi crescuți de stat.

☆ ☆ ☆

Se spune „american de origine română", dar „evreu american".

☆ ☆ ☆

„Sângele apă nu se face." O vorbă românească fără sens pentru cei cu mentalitatea occidentală de azi. Pentru respectivii, contează doar să nu iasă din zona lor de confort. *Comfortable, uncomfortable* – cuvinte-cheie pentru cei cu mentalitatea de mai sus.

Gigantismul duce la dispariție, spun specialiștii în evoluția speciilor. Poate că regula este valabilă și în materie de geopolitică.

Concentrarea urmată de risipire și apoi de altă concentrare este principala lege în geopolitică. Imperiu urmat de state mai mici (naționale) și apoi din nou imperiu. În cazul românilor, respectiva lege pare aplicabilă. Până acum o sută de ani, ei s-au căznit să se adune. Azi se petrece o vizibilă mișcare de dezagregare. Să fie sinuciderea lentă a unei etnii? Sau o lipsă de vocație statală? Să fie ceva ce ține de destin? Sau însuși conceptul de stat național a devenit desuet, omul de azi fiind preocupat de destinul individului și nemaifiind capabil de investiții emoționale de altă natură? Fără componenta ei emoțională, ideea de națiune se curăță de orice nuanță etnică. Întrebarea este dacă statalitatea României de azi va rămâne intactă sau se va petrece ceva asemănător scenariului din „Zeul apatiei", un roman din 1998. Este de presupus, mai degrabă, că statele naționale se vor păstra, dar vor fi ca niște cochilii lipsite de conținut viu. Imperiile actuale nu mai au nevoie de acaparări teritoriale, stăpânesc în alte feluri.

☆ ☆ ☆

Nu este ușor de înțeles denigrarea propriei etnii, practicată actualmente de unii români. Respectivii se dezic de propria etnie, optează pentru poziția de cetățeni ai planetei (sau ai Europei) și consideră că a fi român este ceva depășit și chiar infamant. Mecanismul psihic pare a fi acela al unei abjurări, al unei apostazii.

Patriotismul este, la drept vorbind, la fel de irațional precum o credință religioasă. Abandonarea lui înseamnă, pentru cel în cauză, o eliberare de prejudecăți, o declarație narcisiacă de independență. Celor agasați de propria etnie nu li se poate reproșa nimic, prin urmare. Nu cumva pot fi analizați printr-o extrapolare a ideii de trădare? Nu, câtă vreme nu suntem în război, iar procesul de fagocitare al unor etnii de către altele ține de logica istoriei. Imperiile din trecut au fost făcute întotdeauna prin forța armelor. Excepția sunt imperiile religioase, deși și acestea au inclus violențe. Acum funcționează calea consumerismului, pașnică prin excelență.

O statistică recentă arată că islamismul este religia învingătoare în actualitate, iar creștinismul pierde teren.

Globalizarea pașnică este o soluție minunată, dar nu se știe cât de realistă. Presupune un salt important în materie de mentalitate. Omul tolerant trebuie să fie inteligent și cultivat (sau anesteziat de propria lăcomie, cultivată de societatea de consum). Este necesară considerarea fără sarcasme a alternativelor, ca atunci când se discută despre credința religioasă și atitudinea atee. Amândouă sunt argumentabile.

Două ziceri interesante:

1. Poate sunt mort, dar disperat în mod sigur nu sunt.
2. Pot să mor, dar nu pot să renunț.

Teoria epidemică a criminalității se bazează pe vocația imitativă a omului. Micile delicte generează delicte mari, iar dezordinea duce la infracționalitate.

☆ ☆ ☆

În filmele americane recente, ura filială este un loc comun aproape indispensabil. Foarte ciudat! Se pare că ura este mai comodă și mai energizantă decât respectul.

„Am văzut colonizați fericiți" – titlu de roman.

O zicală românească. „Decât cu prostul la câștig, mai bine cu deșteptul la pierdere." Apoi, o cugetare apocrifă: „Dacă n-am reușit să fim stăpâni, măcar să fim niște slugi cu un nivel de trai relativ ridicat, imune la umilințe bine rafinate."

☆ ☆ ☆

Un studiu despre etnocentrism versus globalizare. Teza argumentată este că globalizarea este o formă de etnocentrism. Așa pare a fi. Acum se încearcă o americanizare. Globalizarea nu este ceva nou, mai degrabă fiind vorba despre încercări de tip imperial. Cineva este leul, altcineva, berbecul. Globalizarea ideală ar putea fi înfăptuită doar de bunul Dumnezeu sau de niște extratereștri absolut imparțiali. Cei supuși globalizării poartă dispute între ei. La fel ca în lumea slugilor unui vechi

nobil (sau într-o corporație de azi), cineva ajunge majordom, alții nu ajung.

☆ ☆ ☆

O carte despre protocronism. Autoarea nu intuiește faptul că patriotul are o structură psihologică asemănătoare cu aceea a unui om credincios. Iată de ce demontarea patriotismului cu argumente raționale nu duce nicăieri. Omul credincios nu este un filozof și nici un sociolog. El crede, pur și simplu. Teza antiprotocronistă este că doar individul trebuie protejat în lumea de azi. Nici un grup uman nu este îndreptățit să pretindă o preferință în calitatea lui de grup. În practica politică și economică, lucrurile nu stau așa, firește. Cu toate acestea, unii afirmă că patriotismul (adică preferința pentru o anumită structură statală sau/și etnie) este demodat.

Lumea de azi este formată din indivizi cu interese schimbătoare, extraetnice. Teoretic, orice segregare a unei categorii umane este exclusă. *Political correctness* se bazează pe ideea că umanitatea este alcătuită din indivizi absolut egali între ei.

Colonizarea de catifea. Societatea de consum permite așa ceva, prin abundență alimentară și divertisment („Panem et circenses!").

☆ ☆ ☆

Documentare despre viața animalelor. Față de aceste făpturi, omul are în plus arta, tehnologia și ipocrizia.

Într-o reclamă TV este parodiată aria „Casta Diva", din „Norma". Bătaia de joc este cea mai ieftină exprimare a inteligenței.

„Este mai dulce să dai, decât să primești." (Confucius) Cerșetorii intuiesc acest adevăr.

„My Big Fat American Gypsy Wedding". Acest *reality show*-serial îmi ilustrează conceptul de țigănie. La românii de azi s-a produs o oarecare contaminare, dar nu neapărat genetică, ci în materie de mentalitate. Țiganii din America de azi au gene inclusiv irlandeze, dar asta nu contează. În viața lor de grup, bătaia de joc este esențială. Explicația ar putea fi lipsa unui stat național. Pentru a rezista, membrii unui stat național au nevoie de oarecare seriozitate.

Ideea că omenirea va regresa la un sclavagism ultratehnologizat. Această soluție va contracara infracționalitatea.

„A murit bunătatea din sufletul ei." O replică din serialul „Endeavour", corectă psihologic. Se poate analiza și o altă variantă: „A renăscut răutatea din sufletul ei."

☆ ☆ ☆

În lumea occidentală de azi, împărțirea oamenilor în stăpâni și slugi este atât de fardată, încât aproape nu mai poate fi recunoscută. Consumerismul și *mass media* au grijă de asta. Numeroșii oameni săraci au, în schimb, șansa de a întâlni vreun filantrop și își procură telefoane mobile (rolul euforizant al acestora este imens).

În ceea ce-i privește pe români, aceștia au șansa unor salvări individuale, nu mai mult. Cei rămași în teritoriile vechiului lor stat național speră să fie tratați cu blândețe, democratic, de colonizatorii lor.

Poate că nu este așa. Oricum, este naiv să credem că țara este acoperită de favoruri de către occidentali pe gratis. Totul se plătește. România (mai) are resurse naturale. De la acestea trebuie să plece analiza. De reflectat și la diluarea actuală a ideii de etnie și a celei de stat național.

☆ ☆ ☆

Civilizația risipei ne-a atins și pe noi. Unii români par a fi obsedați de mâncare și cumpără mult mai mult decât au nevoie. *Mass media* se referă obsesiv la mâncare, în timp ce mulți oameni fac foamea sau mănâncă alimente găsite la gunoi.

Occidentalii, modelele noastre, nu mai știu ce este austeritatea autoimpusă, spre deosebire de asiatici și poate chiar de mahomedani. Obezitatea se află la ea acasă în America de Nord și în Europa. Evident, nu sistemul politico-social este de vină.

☆ ☆ ☆

Dacă patriotismul/naționalismul au dus la formarea statului național, înseamnă că antinaționalismul va duce la dispariția acestui stat. Este rău, este bine? Poate că e

vorba despre o mentalitate depășită. Cum în lumea de azi lucrurile merg repede, ne vom lămuri relativ curând.

☆ ☆ ☆

La TLC, un canal TV, documentare despre oamenii din America de azi. Unii își caută parteneri de viață pe tot globul. Practic, îi cumpără. Globalizarea, atât de discutată, este americanizare. Bine? Rău?

Fericirea este o marfă disponibilă. Iată ideea americană.

Dacă se tot repetă că românii au multe defecte, se va ajunge la concluzia că nu se mai pot autoguverna, au nevoie de o administrație alogenă, iar suveranitatea nu este pentru ei.

Autostrada Pitești-Sibiu nu poate fi finanțată din cauza unei insecte. Habitatul acestei insecte ar fi periclitat. Ar fi prima autostradă între Muntenia și Transilvania.

În 2002, în timpul vizitei în România a lui George W. Bush, am văzut cum Colin Powell, secretar de stat al SUA, l-a bătut pe umăr pe Ion Iliescu, șef de stat. O metaforă a parteneriatului strategic dintre SUA și România.

Il salto mortale este să consideri că americanizarea lumii este o fatalitate și să te adaptezi.

☆ ☆ ☆

Analogia dintre anii '50 și actualitate. Atunci îi „adoram" pe ruși, azi ne extaziem în fața stăpânilor de la Apus.

În ambele epoci, patriotismul era pentru români ceva deplasat. Bine că azi, dacă nu-ți place occidentul, nu vine Securitatea să te salte.

Un amic, om destul de inteligent, de altfel, spune că englezii sunt niște proști, fiindcă au părăsit UE. Mai degrabă el nu este prea deștept, atunci când se grăbește cu o astfel de concluzie. UE pare o tentativă imperială intens fardată. Războiul continuă și în timp de pace. Englezii par a fi simțit așa ceva.

Încerc să înțeleg situația actuală a României. Se pare că diferitelor etnii li se asigură independență culturală, dar nu și politică. Există o preocupare pentru individ. Egalitatea șanselor și asistența acordată perdanților de diferite feluri. Ciudat este că dizolvarea unor valori semnificative până mai ieri se produce în feluri nedureroase și neofensatoare. Cred că oferirea unor mijloace de obținere a confortului (fie acesta și simbolic față de cel real, al oamenilor bogați) este cea mai rafinată cale de a domina. Cei instalați în confort sunt anesteziați și implicit devitalizați. Iată de ce cred că occidentul va pierde partida peste nu prea multă vreme.

☆ ☆ ☆

Mass media reușește să ne sugereze ideea că epidemia de gripă pornită din China este începutul sfârșitului. În asemenea ocazii, ne amintim că microorganismele sunt stăpânii reali ai planetei, nu oamenii.

„Hienele prosperă în vremuri de haos." O frază despre animale împuținate drastic în ultimii ani, precum leii.

Oamenii bogați sunt nespus de sensibili. Una-două, le dau lacrimile de mila altora. Cei săraci, în schimb, sunt cam insensibili. Asta înseamnă că empatia este un lux?

☆ ☆ ☆

Într-un articol difuzat de Google, ni se explică de ce naționalismul/patriotismul unor români de azi este toxic. Fiindcă antieuropeiștii uită că în România domnește corupția și doar Europa va reuși s-o stârpească. Ni se sugerează că românii nu sunt în stare să se autoguverneze.

Am făcut o mică anchetă sociologică și mi-am întrebat cunoscuții ce părere au despre o eventuală autonomie a Transilvaniei. Unii au spus că nu i-ar deranja. În general, mi-am dat seama că sentimentul patriotic tradițional este ceva de domeniul trecutului, la români. Stranie evoluție!

Diverse comentarii *online* întăresc impresia că în Europa de azi contează, în aparență, doar bunăstarea individului. Cineva se întreabă ce legături civice cu țara lor de baștină mai au românii aflați de ani întregi peste hotare. Ce semnificație au voturile acestora? Probabil că dilema ar putea fi soluționată referindu-ne la bunuri aflate cândva în proprietatea statului român. Analogia cea mai potrivită este cea cu o ocupație. Cuceritorii nu mai folosesc forța armelor, ci invazia economică. În plus, ei sunt fenomenal de egalitarieni și de corecți. Printr-o scamatorie genială, ocupații nu mai simt nicio durere

morală, totul li se pare OK. Țara este a cuceritorilor, dar ocupații se simt excelent! În istorie există precedente, situații când civilizația a venit de la centru către periferii. Ar fi o ipocrizie să spunem că de data aceasta nu este vorba despre ideea imperială. Oricum, indignarea unora pare deplasată. La fel, entuziasmul altora.

Insul evoluat trebuie să se adapteze, dacă nu dorește să fie privit ca o fosilă. Lucrurile se schimbă repede. Cancelarul Germaniei a declarat că scopul țării sale este transformarea Uniunii Europene într-un stat. Ținta Germaniei este obținerea suveranității europene. Țări precum Ungaria și Polonia, unde se practică încă suveranismul național, vor fi nevoite în cele din urmă să admită acest proiect? Sau vor ieși din UE? *Brexit*-ul a arătat că proiectul german de imperiu ecologic nu este neapărat „scris" în ADN-ul europenilor. Euroscepticii englezi au preferat să rămână la o formă de stat tradițională. De altfel, ei au darul de a face opinie separată. Este o vocație istorică.

Viitorul nostru geopolitic nu este nici pe departe unul clar. O ciudățenie a epocii actuale este faptul că ambele poziții pot fi argumentate. Europeismul și globalizarea sunt niște idei nespus de generoase și de umaniste. Aplicarea lor cere însă niște mutații de mentalitate și de performanță intelectuală. Este nevoie de niște oameni foarte inteligenți pentru clădirea unei Europe unificate. Respectivii trebuie, în plus, să devină imuni la orice localism. Pandemia cere unitate de acțiune, dar susținătorii acestei idei generoase uită să menționeze faptul că în

lume există mulți oameni răi și numeroși oameni nu tocmai inteligenți.

☆ ☆ ☆

Încerc să înțeleg cultura nord-americană de azi, privind filme la TV. Se pare că ura le este rezervată propriilor părinți, de preferință tatălui. În rest, se aplică *political correctness*. Sunt clișee comerciale, dar se pare că au și ceva realist. Singura ură categorială, ca să zic așa, le este rezervată propriilor părinți! Nu am încă o explicație pentru acest straniu simptom psihosocial. Să fie vorba despre dezagregarea ideii de familie? Sau să fie doar dorința de confort cu orice preț? Între nenumărate categorii de oameni diferite față de aceea a subiectului, privite cu toleranță și indiferență, propriilor părinți le este rezervată ura.

☆ ☆ ☆

„Să nu faci din nimic o povară."Așa spune un personaj dintr-un film bunicel („Puternicii", 1998). Este deviza idealului de comoditate.

☆ ☆ ☆

Democrația e alternativa optimă. Întrebarea e dacă exportul de democrație derivă sau nu din ideea imperială. Trecutele tentative imperiale au aparținut unor dictaturi.

☆ ☆ ☆

Societatea de consum este un magician de geniu. Stăpânul de sclavi a devenit, prin metamorfoze succesive, angajator, iar sclavul, angajat. Între angajator și corporatistul de rând există o camaraderie, se folosesc prenumele, în semn de amiciție etc. Poate că sunt sub influența unor idei marxiste atunci când mă refer la ipocrizia acestui egalitarism.

Situația de mai sus se regăsește, în niște forme didactic de clare, în relațiile dintre capetele încoronate de azi și persoanele angajate direct în servirea lor. De sărbători, augustele personalități le fac cadouri slugilor lor. Metafora cal-călăreț mi se pare, din nou, impecabilă.

☆ ☆ ☆

Într-unul dintre sutele de filme americane axate pe sărbătorirea Crăciunului, o frumoasă fată iese din marea casă a înstăritei sale familii și dansează prin prima ninsoare a acelei ierni, cuprinsă de extaz. *Wie schön!* O fată dintr-o familie săracă admiră ninsoarea cu rezerve. Se gândește că nu mai au lemne de foc și nici mâncare destulă. Marxismul este o doctrină imposibil de contestat în totalitate. Evident, în filmul amintit mai sus nu apare nicio fată săracă și nici vreun *homeless* din milioanele existente.

☆ ☆ ☆

Finis coronat opus. Dictonul se aplică și rezistentului din timpul ocupației Covid. Acesta trebuie să aibă noroc până la capăt.

☆ ☆ ☆

La învestirea lui Joe Biden, artiștii prezenți au fost doar vedete ale culturii populare. *Cancel culture.*

☆ ☆ ☆

În mod tradițional, românii spuneau „Dumnezeu s-o ierte!". Acum spun „Dumnezeu s-o odihnească!", imitându-i pe vorbitorii de limbă engleză. Servilism neplăcut și abandonare implicită a ortodoxiei.

☆ ☆ ☆

Când se întâmplă câte o catastrofă, *mass media* își arată fața dezgustătoare. Vine cu amănunte numeroase, știristele și reporterii înfloresc. Scârbos. Din când în când, relatările despre nenorocire sunt întrerupte de reclame euforizante. Privitorii constată cât de norocoși sunt ei.

Realitatea a inspirat toate jocurile. Nu există joc fără învingător. Democrația occidentală promite un joc unde nu câștigă nimeni în dauna altuia. Așa ceva nu este realist, nici posibil.

☆ ☆ ☆

Pandemia (o variantă asimetrică/hibridă de război mondial) exprimă esența conflictuală a universului. Pacea este o utopie, cea mai frumoasă dintre toate.

Cele mai vechi profesii: 1. Prostituția, 2. Hoția. Ideea apare într-un serial de știință popularizată. O ipoteză ce spune multe despre natura umană.

☆ ☆ ☆

Despre Noua Ordine Mondială. Instalarea acesteia ar duce la reducerea drastică a interesului pentru individ și pentru drepturile acestuia. Ar deveni dominantă o idee marxistă: preeminența interesului de grup. Consumerismul ar fi abolit, suveranitățile diferitelor entități regionale ar dispărea. Terra ar deveni o imensă colonie locuită de oameni disciplinați.

Dintr-un documentar despre Japonia contemporană, aflăm că instituția căsătoriei este în declin. O tânără de 20 ani apelează la o nuntă simbolică. Își închiriază o rochie de mireasă și apoi își face fotografii, pentru rețelele sociale. Declară că n-are de gând să se căsătorească, este prea ocupată cu serviciul. În Japonia, idealul este să fii angajatul permanent al unei corporații. Fata declară că lucrează din greu pentru a avea o bătrânețe liniștită. Nu va avea pensie, trebuie să strângă bani din timp. O lume veselă!

☆ ☆ ☆

După ce am văzut numeroase filme documentare pe canalul TV *Digi World*, conchid că ar fi necesară o mutație de mentalitate la nivel mondial. În plus, oamenii ar trebui să devină mai inteligenți. Astfel, ar avea o șansă în încercarea lor de a rezolva problemele planetei. Realitatea arată deocamdată că numărul celor răi și/sau proști este enorm. Ar fi necesară o responsabilizare colectivă.

☆ ☆ ☆

Political correctness instituționalizează ipocrizia. Omul spune doar ce se prescrie, dar gândește ce vrea.

☆ ☆ ☆

Se recomandă să le atribuim cunoscuților noștri doar intenții bune. Așa este mai comod pentru noi. Pe de altă parte, mă întreb dacă nu cumva trăirea resentimentului oferă niște delicii necunoscute de ființele banale și binevoitoare.

☆ ☆ ☆

Abominabila scenă de la Televiziunea Română, în 1989, sau 1990, când un jurnalist îl pălmuiește pe Nicu Ceaușescu. Respectivul ziarist beneficiase din plin de avantaje în vremea lui Ceaușescu, dar schimbase brusc foaia. Acest gest de ingratitudine aruncă o scurtă lumină

asupra nimicniciei umane, materializează acest concept. Dacă Borges ar fi fost contemporan cu scena amintită mai sus, ar fi inclus-o în „Istoria universală a infamiei".

Principala virtute a samuraiului este răbdarea, zice-se. Nu sunt samurai, dar am nevoie de răbdarea unuia, în lupta cu virusul.

☆ ☆ ☆

Numeroase informații confirmă faptul că Europa se predă de bunăvoie populațiilor venite din lumea musulmană. Probabil că ciclul ei istoric se încheie astfel. Este o carență de vitalitate tot mai evidentă. Se petrece ceva similar cu agresiunea demografică practicată de țiganii de la noi. În esență, Europa aplică preceptele creștine. În viața reală însă cineva câștigă și altcineva pierde. Creștinismul are în vedere o lume unde toți câștigă.

Pe canalul TV *Cinemax,* filme noncomerciale despre lumea de azi. Sentimentele vor deveni un lux, pare-se. Marea dilemă: drepturi individuale sau colective.

☆ ☆ ☆

Într-un spital din Sibiu, unor bătrâni bolnavi de Covid li s-ar fi dat sedative și ar fi fost lăsați să moară. Ar fi fost și legați de paturi. Dacă este adevărat, se anticipează un viitor deductibil. Doar societățile relativ bogate își permit luxul de a-i hrăni și îngriji pe oamenii neproductivi.

☆ ☆ ☆

Oamenilor din neolitic le plăcea să mănânce împreună, să participe la ospețe. Arheologii au stabilit-o. Se pare că respectiva preferință s-a păstrat intactă până astăzi. Iată de ce frecventarea restaurantelor și cea a diferitelor ospețe private (nunți, botezuri, aniversări etc.) sunt atât de importante. Pandemia lovește tocmai în aceste ritualuri laice.

☆ ☆ ☆

„Rău cu rău, dar mai rău fără rău." Zicala este utilă când încercăm să înțelegem dorința de comoditate a occidentalilor de azi și refuzul austerității.

În povestirea „Nemuritorul", Borges se referă la „templul închinat zeilor iraționali, care stăpânesc lumea și despre care nu știm nimic, în afara faptului că seamănă cu oamenii." Chiar și atunci când ne apar sub forma unor oameni foarte bogați sau politic foarte puternici, zeii nu conduc lumea după regulile rațiunii. Sunt capricioși și impulsivi.

☆ ☆ ☆

O neașteptată referire la bătaia de joc se află în povestirea „Teologii" de Borges, apărută inițial în volumul „El Aleph" (1949/1952). Este amintită o sectă derivată din creștinism, „histrionii": „Toate erau defăimătoare;

nu-l defăimau doar pe Dumnezeul creștin, ci chiar și pe divinitățile din propriul lor panteon." Respectivii își băteau joc inclusiv de ei înșiși, ca persoane. Se automutilau etc. Se pare că secta respectivă e o invenție a lui Borges. În aceeași povestire se află câteva sugestii referitoare la psihologia omului resentimental.

Preferința pentru literatura (cultura) populară se poate transforma într-un viciu viager. Teza că un om suficient de inteligent poate prefera simultan *pop culture* și *high culture* pare a fi falsă. Așa ceva nu prea este posibil.

☆ ☆ ☆

„Dacă importă alimente esențiale, o țară este săracă." Nu este vorba despre mofturi dispensabile – condimente, fructe exotice etc. Ipoteza nu este valabilă în cazul unor țări puternic industrializate, dar fără posibilități mari în materie de agricultură, precum Elveția. Va deveni tot mai corectă, dacă pandemia nu se va încheia, iar virusul va deveni mai periculos. Autarhia va reveni la modă.

Nu am calificare de economist, dar cred că este necesară o ajustare. Afirm deci că țara săracă importă alimente plătind cu bani împrumutați sau exploatându-și resursele naturale (materii prime) și trimițând forță de muncă puțin sau foarte calificată în alte țări. Cazul României de azi pare potrivit pentru a ilustra o asemenea situație. Constatăm că țara săracă are o condiție asemănătoare cu aceea a coloniei.

☆ ☆ ☆

Industrializarea relațiilor interumane. Se poate vorbi despre așa ceva. Afectele, cu obositoarele lor oscilații între antipatie și simpatie, trebuie excluse.

„Fiară sălbatică e limba, dacă apuci a o slobozi, foarte anevoie o pui iarăși în fiare." (Baltasar Gracián)

☆ ☆ ☆

Despre sociologia alimentației. În ziua de azi, atenția acordată de *mass media* actului de a găti este enormă. Fericirea trece prin stomac. Frustratul om occidental își găsește o alinare în actul de a mânca. Fără a mă declara un moralist, prefer etosul oamenilor din societățile sărace. Organizează și aceștia ospețe, dar în rest mănâncă pentru a supraviețui, nu fac din actul de a mânca bine un scop în viață.

Am văzut un film unde niște lesbiene violează o fată. Dizgrațios. Pe de altă parte, diferitele perversiuni sexuale sunt favorabile pe termen lung, fiindcă respectivii nu procreează și nu participă la suprapopularea planetei.

Dintr-un serial de pe *Digi World*, „Socializarea pe Internet", aflu că știrile false circulă mai ușor decât cele adevărate, precum și că o persoană poate contacta indiferent ce altă persoană de pe planetă prin șase conexiuni (oameni). A venit vorba și despre caracterul molipsitor al mentalităților și al obiceiurilor. De exemplu, obezitatea este „molipsitoare". Plauzibil. Actualmente, ni se

spune, asistăm la propagarea unui cult al actului de a mânca.

☆ ☆ ☆

Un clișeu tiranic, apărut în 9 din 10 filme americane cu pretenții de artă. Copilul se supără pe tatăl său pentru că acesta n-a fost prezent la un eveniment public, unde copilul a fost vizibil.

Patetica dependență de tehnologie a omului occiental de azi. Bună, rea?

☆ ☆ ☆

Despre bătaia de joc și opusul acesteia, respectul. Despre minciună – formă a bătăii de joc și marcă a răutății umane.

Efortul de a fi bun și sincer. Comoditatea oferită de practicarea minciunii.

☆ ☆ ☆

Un serial TV sud-coreean, „Giuvaerul palatului" (2003), are acțiunea plasată în secolul al XVI-lea și se axează pe obiceiurile alimentare ale epocii. Figura centrală este o femeie medic. Observăm că asiaticii acordau o mare atenție alimentației încă de pe atunci. În titlu, este poate vorba despre peretele superior al cavității bucale și nu despre o clădire somptuoasă.

Dorința de a trăi mult ar indica și o dispariție a credinței în viața de apoi.

Cum vede un stoic actul de a mânca? Mă întreb ce spunea Marcus Aurelius despre mâncare.

Documentarele despre animale sunt minunate. Privind animalele, îi înțelegem mai bine pe oameni. Un exemplu. Broaștele dintr-o anumită specie se mănâncă reciproc. Doar cele mai dure și mai nemiloase ajung să se reproducă. Acest comportament are ecouri în jungla urbană. „Competitivitatea brutală din lumea reală." Afirmația se referă la lumea animalelor. În lumea oamenilor, ipocrizia fardează lucrurile, ba chiar le schimbă prin ceva asemănător unei serii de operații estetice.

☆ ☆ ☆

Poți cunoaște mai bine un om atunci când vorbești cu el la telefon. Dacă nu este un citadin rutinat, își va trăda mai ușor opinia despre tine decât atunci când îți vorbește nemijlocit. Iată de ce relațiile întreținute prin mesaje scrise sunt de preferat. Iluziile rămân intacte.

În existențele oamenilor fericiți nu prea intervine neprevăzutul. („Popoarele fericite nu au istorie.") Fictivi sau nu, acești oameni nu cunosc însă adevărata splendoare a vieții reale, adusă de întâmplările neașteptate.

☆ ☆ ☆

Etosul tribal, exprimat astăzi de inși dintr-o anumită etnie. Respectivilor, ideea de corectitudine, în sensul

occidental al conceptului, le este străină. Existențele lor sunt însă savuroase sau măcar așa par. Existențele unor asemenea oameni par a fi dictate de fatalitate, precum cele ale bacteriilor.

Pe canalul TV *Cinemax* pot fi văzute filme realizate recent. Acestea te ajută să înțelegi lumea occidentală de azi. Personajele caută satisfacția proprie cu o disperare bine ascunsă.

☆ ☆ ☆

„Am fost, sunt, voi fi", film germano-francez din 2019. Iubirea dintre un imigrant kurd și o indigenă bolnavă de cancer. Fiecare îi dă celuilalt ce are. Ea îi oferă civilizație, el, trăiri. Globalizarea este un fenomen ciudat. Nimeni nu pierde, s-ar zice. Evoluții fără precedent în trecutul omenirii. Se naște un imperiu, cuceriții sunt din ce în ce mai fericiți. O ciudățenie confirmată de film: în Germania contemporană, imigranții sunt discriminați pozitiv. Ideea strategică a acestui film realist este că în lumea de azi afectivitatea este o mare piedică în calea globalizării. Globalizarea democratică este o utopie.

☆ ☆ ☆

Experimentul lui John B. Calhoun (1917-1995), numit „Utopia șobolanilor", desfășurat între 1968 și 1972. Accesul nelimitat la alimente și lipsa amenințărilor au dus la dispariția populației. Asemănările cu evoluția occi-

dentalilor sunt frapante. În cele din urmă, șobolanii nu s-au mai reprodus. Cei din lumea occidentală de azi nu sunt pândiți de așa ceva. Oamenii din lumea a treia năvălesc peste ei și sunt prolifici. Va trece o vreme până când consumerismul îi va steriliza psihic și pe aceștia.

În experiment, frapantă este apariția unei categorii de șobolani asemănători cu oamenii atinși de narcisism.

Ce s-ar întâmpla dacă toți oamenii ar fi mincinoși? În primul rând, ar dispărea ideea de credit. Cuvântul încredere ar fi scos din dicționare.

☆ ☆ ☆

Vara a venit. Unii ar putea să creadă că salturile climatice sunt un fel de răfuială declanșată de o forță malefică. S-ar înșela. Natura este indiferența însăși.

☆ ☆ ☆

UE îi încurajează pe români să facă agricultură. Ideea nu este nouă. Pe vremea lui Hrușciov a apărut sub o altă formă, mai brutală. Se recomanda o specializare a României în acest sens.

În emisiunile de ştiri ale posturilor TV sunt preferate mai ales informații despre accidente mortale şi alte nenorociri de tot felul. Dezgustător. Se mizează pe necrofilia descrisă de Erich Fromm. Pe de altă parte, privitorul mai slab de înger capătă un persistent sentiment de insecuritate. Presupun că respectivul cumpără mai mult. Acesta ar fi deci subtextul strategic.

☆ ☆ ☆

Numeroase filme occidentale contemporane au drept personaje centrale oameni din diferite categorii de minoritari. Toți sunt niște nedreptățiți. Mulți dintre aceștia, în mod logic, fac parte dintre ei.

La TV, un *motivational speaker* din America. Totul este simplu, poți obține orice vrei, spune acesta. Povestește și cum a fost împușcat de niște tâlhari. Glonțul a ricoșat din spatele lui... Omul pare a avea mult succes. Chiar atât de proști să fie unii? Să creadă niște banale variațiuni pe tema autosugestiei?

Un *reality show.* Zece inși de ambe sexe stau un an izolați în pădure, pe o insulă. Problema lor principală pare a fi faptul că unii dintre ei sunt mincinoși. Inițial au fost 23, dar 13 n-au rezistat. Suferă toți, fiindcă nu au divertismente. Au apărut și niște probleme din cauza unor tachinerii transformate în certuri. Ca în realitatea cotidiană.

Teribila efemeritate a postărilor de pe *Facebook*. Prezenteismul este un simptom al disperării, cred. Poate un om aflat în posesia înlesnirilor oferite de tehnologie să fie disperat? S-ar spune că da.

☆ ☆ ☆

Un articol convingător despre slăbiciunile Statelor Unite ale Americii, azi. Sună ciudat, într-un peisaj mediatic unde modul de viață american este socotit *nec plus*

ultra. Obsesia occidentalilor pentru libertățile individului pare din ce în ce mai ciudată. La polul opus se află chinezii, preocupați de evoluțiile unor categorii sociale, cum ar fi tinerii.

Telefonul mobil are atât de multe funcții şi subtilități, încât nu mă mir că unii petrec mult timp studiindu-l şi asumându-şi, în cele din urmă, condiția de sclavi ai lui.

☆ ☆ ☆

Filme din țările nordice arată nonstoicismul fundamental al occidentalilor de azi. Nu neapărat hedonismul, dar ceva complet străin de stoicism.

Unii adolescenți se trezesc noaptea pentru a vedea eventualele noi mesaje. Nimic nou. Unii alcoolici dorm cu sticla lângă pat și se trezesc din când în când pentru a mai trage câte o dușcă.

Conflictele între state nu lipsesc în lumea de azi, dar sunt purtate cu arme neconvenționale. În „războiul" globalizării, *mass media* nu se mai referă la patrioți, dar nici la colaboraționiști.

☆ ☆ ☆

Un instructiv documentar despre China de azi, pe canalul TV *Digi World*. Chinezii par să fie stoici (austeri) în mod natural, fără efort. Un verb sintetizează doctrina stoică: a răbda.

☆ ☆ ☆

Frecvența minciunii în *mass media*. Natura exagerărilor (în rău) practicate aproape automat de către jurnaliști. Audiența crește la știrile despre dezastre și primejdii. În timpul dictaturii era exact pe dos, la noi cel puțin.

Convins că aude multe minciuni și exagerări, omul obișnuit se află într-o poziție ingrată. Are nevoie de un filtru pentru noianul de informații. Să nu cred nimic? se întreabă el. Să-l cred doar pe cutare comentator? Să evit emisiunile unde se face referire la viața reală de azi? Să mă uit doar la filme de ficțiune cu subiecte plasate acum o sută de ani?

☆ ☆ ☆

Câțiva ani în urmă, am aflat că talibanii au preluat puterea în Afganistan. Americanii au dovedit că modul lor de a concepe guvernarea nu este singurul posibil și nici neapărat cel mai bun cu putință. Împreună cu aliații lor, au consumat imense resurse materiale, precum și vieți omenești. Europa a primit mii de colaboraționiști fugiți din Afganistan de frica talibanilor. Aceștia din urmă au argumentat teza că sunt reprezentanții legitimi ai poporului afgan. Oricât ar suci-o, americanii, exportatori de democrație, au fost și vor fi priviți de către afgani ca niște ocupanți străini.

Afganistanul a fost considerat important, probabil fiidcă deține zăcăminte de metale rare.

Strategii de supraviețuire. Cu excepția sinucigașilor, fiecare om are una.

☆ ☆ ☆

Pe fețele femeilor din societățile neevoluate citim o resemnare deplină. În mod aparent ciudat, copiii născuți de aceste femei sunt mai sănătoși, statistic vorbind, decât cei ai femeilor emancipate.

Vladimir Bukovsky compară UE cu Uniunea Sovietică. Spune că mijloacele imperialiste ale UE sunt economice, spre deosebire de cele militare, ale US. La același autor, o idee interesantă: colapsul imperiilor începe atunci când expansiunea nu mai este posibilă.

Aflăm dintr-un film documentar că în China de azi autoritatea (guvernul) și familia controlează individul. În lumea occidentală, lucrurile stau, teoretic, taman pe dos.

☆ ☆ ☆

Cine se uită la emisiunile de știri de la noi conchide că lumea este un coșmar. Omul trebuie să reziste, n-are încotro.

Filmele englezești cu oameni bogați arată că avuția dă o persistentă stare de euforie, dar promite și dezechilibre psihice.

Într-un serial documentar despre România, comentatorul (de limbă engleză) bagă o strâmbă. Spune că, în

lume, Transilvania este considerată o țară de sine stătătoare. Îl bag în mă-sa.

☆ ☆ ☆

Uite că vine echinocțiul de toamnă, iar numărul infectaților dovediți crește repede. Se doboară recorduri în materie de covizi.

Transformarea României într-o loterie a supraviețuirii devine tot mai evidentă. Este un război atipic. Omul trebuie să se adapteze, să accepte ideea că insecuritatea sa face parte din joc.

☆ ☆ ☆

La TVR1, un documentar despre consumatorii de droguri minori din România. Înseamnă că problema există. Încă una dintre binefacerile aduse de colonizatorii României. Societatea de consum este, într-adevăr, ceva dezgustător.

Personajul de tip *raisonneur* dintr-un roman ar trebui să cugete şi asupra filantropiei. Este aceasta un act moral şi profund uman? Capitalismul îl include, îl consideră un ingredient esențial al politicilor sociale. Medicina ține de filantropie? Nu, la prima vedere. Filantropia este exclusiv actul ajutării celui sărac de către cel bogat.

Cine ți-a făcut o porcărie, spune Schopenhauer, ți-o va face şi a doua oară. O opinie pesimistă. Spre regret, sunt nevoit să admit că lucrurile stau chiar aşa. Strategia

este să întrerupi respectiva relație doar când este vorba despre o porcărie, dar nu şi în cazul unei porcărioare. Micile mizerii trebuie „absorbite" precum nişte îmbrâncituri într-o înghesuială.

☆ ☆ ☆

Însemnările de față ar putea fi folosite într-un pseudoroman unde fragmentarismul este fățiș.

☆ ☆ ☆

S-a oferit GRATIS o medalie de oțel, la 140 de ani de monarhie în România. Se pare că nu prea au fost amatori. Românilor le-a trecut prin minți ideea incomodă că nu sunt în stare să se conducă singuri. O idee demodată, fără îndoială. În mod curios, Ungaria oferă poziția contrară. Nu știu câtă dreptate are, dar consecvența, în general vorbind, merită respect. Un autor SF ar putea imagina un roman unde românii din Transilvania ar fi atrași de ideea unei administrații ungurești! Frisonant. În mod corelativ, ar fi mai puțin atrași de ideea de a fi supușii unui imperiu european!

☆ ☆ ☆

În această pandemie am experimentat îndelung traiul auster. Omul se poate lipsi de mâncăruri savuroase și de divertismente. În actualitate, tocmai acestea par a

fi compensațiile oferite celor frustrați de industrializarea și tehnologizarea existențelor.

☆ ☆ ☆

Ideea momentului, nerostită, dar gândită de tot mai mulți oameni din România: bătrânii pot fi sacrificați. Acest aspect pare a ține de logica evenimentelor. Intervin regulile din medicina de dezastru, când amenințările sunt mai mari decât posibilitățile de răspuns. În acest caz, unii nu sunt tratați, ci lăsați să moară.

Pandemia – această invazie venită din infinitul mic – nu dă semne că ar avea de gând să se încheie. Virusul capătă statutul unui animal de casă. Face parte din familia oamenilor, din viața cotidiană a planetei. Acum se vorbește despre noua normalitate, dar lumea face eforturi de a rămâne în vechea normalitate. Va renunța doar dacă va fi constrânsă s-o facă.

„Nu plânge că s-au dus zilele luminoase, zâmbește că ele au existat." (Confucius)

☆ ☆ ☆

Spectacolul toamnei, derulat lent și rapid (un paradox). Îl văd pe fereastră. Frunzele își schimbă culoarea. Primii îngălbeniți au fost performerii în materie de înfrunzit în trecuta primăvară. Niște salcâmi, foarte leneși astă-primăvară, sunt încă verzi. Interesant fenomen, probabil vizibil și la oameni. Uite cazul elevilor emi-

nenți. Destul de mulți dintre ei nu fac ulterior mare scofală.

☆ ☆ ☆

Colonizatorii de azi sunt nemaipomenit de egalitarieni. Ei salvează aparențele cu virtuozitate. Cei călăriți sunt tratați foarte bine. Nu este vorba despre o referire la homosexualitate. Ideea este că un cal este călărit de stăpânul său. Calul își iubește stăpânul și probabil se simte împlinit. A fost cândva un cal liber, dar prin îmblânzire și dresaj a devenit un cal docil și chiar unul iubitor de stăpân.

☆ ☆ ☆

US Open, Australian Open, dar nu Romanian Open, ci Transylvania Open. Turneul de tenis de la Cluj-Napoca nici măcar nu s-a numit Transilvania, adică pe românește. Un simptom, printre altele.

☆ ☆ ☆

Un om afectat psihic de *mass media*. În final, el se sinucide.

Admir vitalitatea știristelor de la TV. Acestea transmit doar știri proaste și sunt din ce în ce mai senine. Într-un fel misterios, știrile despre morți, crime și dezastre le fortifică, le înfrumusețează chiar. Ceva asemănător se

întâmplă, presupun, cu oamenii lipsiți de empatie. Nenorocirile semenilor lor nu-i ating absolut deloc. Intră în discuție și reacția clasică a participanților la înmormântări. O anumită înviorare este trăită de aceștia. Se bucură pentru că nu sunt în locul mortului.

☆ ☆ ☆

Cine îmi garantează că azi nu este 8 noiembrie anul trecut? Nimeni. Probabil că nebunia începe cu asemenea întrebări.

☆ ☆ ☆

Din când în când, am motive să mă întreb ce simte batjocoritorul, ce nuanță de satisfacție. Este o victorie simbolică asupra batjocoritului? O întrebare asemănătoare poate fi pusă în legătură cu mincinoșii patologici. Aceștia ocolesc din principiu adevărul. Mici enigme.

☆ ☆ ☆

Dintre posibilele definiții ale luxului, o prefer pe aceea referitoare la servitori. Cine este servit în mod nemijlocit de mai mulți alți oameni trăiește în lux.

☆ ☆ ☆

Sunt româncă pentru că îmi plac plăcintele cu prune, muzica populară și straiele tradiționale românești. Ge-

nială este această afirmație a unei fetițe de vreo zece ani, la TV. Nici o vagă referire, fie și naivă, la statalitatea României. Opinia fetiței inocente sugerează fără voie un viitor apropiat, când românii vor fi doar o etnie trăitoare într-un imperiu.

☆ ☆ ☆

Un documentar despre viața cotidiană dintr-un mare oraș indian indică vocația pentru haos a acelor oameni bine dispuși. Asemănarea dintre indienii de rând și țiganii de la noi este vădită. Pare a fi vorba despre o repulsie înnăscută pentru civilizația occidentală. Evident, nu discut despre țiganii civilizați. Dacă lucrurile ar evolua precum în romanul „Zeul apatiei" (1998), Muntenia și Oltenia ar urma să semene tot mai mult cu India.

☆ ☆ ☆

Problema oamenilor foarte bogați pare a fi limitarea în materie de satisfacție. Ei pot cumpăra orice, dar au doar un corp și o minte. Pot obține orice senzație, dar posibilitățile lor în materie de trăiri sunt limitate. Iată de ce mulți dintre ei apelează la droguri. Alta pare a fi situația celor puțin interesați de senzații și de trăiri alimentate de simțuri. Savurarea puterii sau cea a propriei aroganțe pot dura o viață.

☆ ☆ ☆

Lăcomia pare a fi viciul fundamental al omului. Din acest viciu, un filozof stoic ar deriva lipsa de respect pentru semeni și, în cele din urmă, pentru planeta Pământ.

Celebrarea actului de a mânca bine este evidentă la toate posturile de televiziune. Sunt acte promoționale, dar și semne de decadență.

☆ ☆ ☆

Conceptul de etnie intră într-o eclipsă tot mai deplină. Testele ADN și cercetările computerizate asupra arborilor genealogici arată din ce regiune erau strămoșii, fără a indica vreo etnie. Despre un trăitor într-o altă țară decât cea de baștină se spune că s-a născut în țara Cutare, dar nu se precizează etnia lui. Excepție fac evreii. În privința lor, regula aceasta nu funcționează, iar etnia este socotită un blazon. Pe bună dreptate, nici vorbă.

☆ ☆ ☆

Lumea occidentală de azi este axată pe drepturile individului. Trei consecințe ale acestei orientări sunt infracționalitatea, criminalitatea și industria sănătății. Dezvoltarea acesteia din urmă este enormă. Câteva realități: înmulțirea farmaciilor și a centrelor medicale, amploarea preocupărilor pentru o alimentație sănătoasă și pentru o pregătire fizică adecvată. Scopurile occidentalului de azi sunt să trăiască mult și să fie sănătos. Se

adaugă preocuparea pentru divertismente. Ideal ar fi ca obținerea confortului maxim pentru individ să nu afecteze planeta. Deocamdată, așa ceva nu se întrevede.

O dezbatere la TVR1. Doar o percepție emoțională conchide că interesul național este lezat de UE.

☆ ☆ ☆

Preferința occidentalului de azi pentru animalele de companie sugerează că sub vocația pentru libertate a respectivului se ascunde nostalgia poziției de sclav. În realitate, omul este sclavul câinelui său și nu stăpânul acestuia. Aceasta nu înseamnă că respectivele patrupede nu sunt simpatice. Omul acceptă sclavajul și primește în schimb confortul psihologic.

☆ ☆ ☆

Tehnologia a micșorat doar în aparență diferențele dintre bogați și săraci. Săracii de azi au multe compensații, dar mănâncă prost, beau o apă rea și respiră un aer poluat. Accesul lor la asistența medicală de înalt nivel este practic nulă.

Planeta va deveni un justițiar implacabil. Bogații vor fi și ei loviți, în cele din urmă, de degradarea mediului. Viața normală va deveni un lux. Puțini și-o vor permite.

În pandemie, am avut prilejul să înțeleg mai bine *mass media*, o realitate importantă a lumii de azi și o dimensiune a societății de consum. Modul ei de a prelucra

adevărul mă fascinează. Vechea expresie „hienă de presă" mi se pare clasicizată.

☆ ☆ ☆

De ce calul câștigă în competiția cu tigrul, în materie de frumusețe? Fiindcă amintește de femeie. De altfel, unei femei frumoase i se poate spune „iapă", fără ca ea să se supere. I se poate spune și „tigresă", dar atunci se face aluzie la temperamentul ei, nu la înfățișare.

După ce un an întreg a prezentat lumea drept un iad, acum, pentru câteva zile, *mass media* o arată ca pe un rai al alimentelor savuroase, al peisajelor mirifice, al generozității și filantropiei. Frumosul armistițiu al Crăciunului ne amintește că lumea se află într-un război perpetuu.

☆ ☆ ☆

Actualul lider chinez a declarat că țara sa merge pe un al treilea drum, nici comunist, nici capitalist. Este un sistem capabil să evite defectele capitalismului: infracționalitatea dezlănțuită, deteriorarea omului din pricina consumului devenit scop în sine. Liderul a amintit de viciile omului din societatea capitalistă. Sistemul său ar fi capabil să le asaneze.

După perioada sărbătorilor, oamenii se vor simți istoviți de atâta distracție și relaxare.

☆ ☆ ☆

Stoicul preferă datoria, hedonistul, plăcerea. Voi fi întrebat dacă prima opțiune nu este cumva potrivnică naturii umane. Se pare că nu.

☆ ☆ ☆

Spre satisfacția diavolului, *mass media* a revenit la prezentarea obsesivă a unor evenimente cu urmări rele sau chiar funeste asupra unor oameni. Ideea unei planete-spital se impune. Pentru compensare, telespectatorii au parte de multe emisiuni pe teme culinare.

Mass media sugerează că europeanul de azi are o nevoie obsesivă de divertisment. Sper că în realitate lucrurile stau altfel.

☆ ☆ ☆

Evoluția „perversă" a pandemiei este uimitoare. Varianta cea nouă duce lucrurile înapoi cu ani, ca și cum doar acum ar începe pandemia. Omul trebuie să se adapteze din nou.

Despărțirile tacite, precum aceea din filmul lui Antonioni, „Eclipsa", pare-mi-se, sunt cele mai naturale. Este ceva analog despărțirilor dintre unele mamifere, după copulație. Fără cuvinte.

☆ ☆ ☆

Mass media din România o numește pe principesa Margareta, fiica fostului rege Mihai I, Majestate. Această formulă li se cuvine doar monarhilor. Românii se arată a fi niște slugarnici. Se poartă ca și cum principesa Margareta ar fi regina României.

Fă în fiecare zi ceva dezagreabil; astfel vei fi pregătit pentru marile încercări ale vieții. Un sfat bun.

☆ ☆ ☆

În *mass media* de la noi, sintagma „corectitudine politică" a devenit „corectitudine ideologică". Aferim!

În Italia, numărul animalelor de companie îl depășește pe cel al oamenilor. Apelarea la aceste ființe simpatice s-ar fi întețit datorită pandemiei. Asta îmi confirmă opinia că respectivii iubitori de animale au o slăbiciune psihică, ceva în genul unei depresii discrete. Asta dacă nu cumva sunt deja niște disperați învățați să se stăpânească. O idee mai blândă este aceea că animalele de companie ar fi niște surogate de copii.

☆ ☆ ☆

Un comentariu de geopolitică vede lucrurile din punctul de vedere al Rusiei. Rezultă că americanii sunt cei expansioniști, iar rușii doar se apără. Autorul consideră că un război nuclear este aproape iminent. Interesantă este o idee atribuită lui Putin, referitoare la sferele de influență. Rusia ar avea dreptul la așa ceva, la fel ca în perioada postbelică.

Marea întrebare este când ar interveni militar America în mod oficial. Ocuparea Ucrainei nu ar duce la așa ceva. Ocuparea României și a Poloniei? Probabil că America n-ar interveni nici într-o asemenea situație.

Nu cred că vreuna dintre cele două părți are mai multă dreptate decât cealaltă. Este vorba, în esență, despre agresivitate, o componentă importantă a condiției umane. Narațiunea socială a excepționalismului rusesc este axată pe patriotism. Este arma favorită a dictaturilor. Să nu uităm nici că dictaturile ajung mai devreme sau mai târziu la expansiune miliară sau doar economică, precum China.

☆ ☆ ☆

Vieții sunt niște deținuți fără speranța eliberării. Într-o lume stăpânită de virusul Covid 19, condiția respectivă devine ceva uzual. Ideea de libertate este destul de șifonată. Pe de altă parte, dacă agresiunea *mass media* se domolește, oamenii se pot obișnui cu virușii respectivi, pot coabita cu ei. Englezii, avangardiști, au ridicat toate restricțiile și au intrat deja într-un asemenea scenariu. Unii vor muri, cei mai mulți vor scăpa. Este ceva asemănător cu traiul omului obișnuit sub o ocupație străină.

☆ ☆ ☆

În materie de Covid 19, trendul actual este spre renunțarea la restricții. Oamenii vor face ce doresc. Această

strategie le convine tuturor persoanelor nepericlitate. Treptat, omenirea nu va mai avea resurse pentru a-i proteja pe cei bătrâni și/sau bolnavi. Nu este ceva imoral. În societățile sărace, o astfel de strategie este inerentă. Scapă cine poate, iată ideea.

Se vorbește despre riscul de sănătate. Oamenii sunt pe cont propriu.

Se afirmă că vremea națiunilor a trecut. Un academician român spune că distrugerea națiunilor nu este condiția succesului european. El le cere românilor să aibă mai multă demnitate.

☆ ☆ ☆

Într-o carte despre Clubul Bilderberg se spune că tot ce se întâmplă important în lume a fost planificat de un grup de aleși. Îmi permit să cred că rolul întâmplării este mult mai mare în această privință. Ideea valabilă este că lumea merge spre consolidarea unei sclavii sofisticate.

☆ ☆ ☆

Voci autorizate (pe cât este posibil așa ceva) spun că vor urma și alte valuri ale pandemiei, iar oamenii trebuie să se obișnuiască, să digere această idee.

Dacă nu se poate, nu mai vreau, spuse înțeleptul.

☆ ☆ ☆

Protestul global, teoretizat de sociologi, devine o realitate. Se protestează împotriva restricțiilor sanitare. Oamenii nu suportă să nu se mai distreze împreună.

În lumea occidentală, divertismentul este vital. Oamenii cu anumite venituri au nevoie de petreceri.

În România, restricțiile se vor ridica atunci când autoritățile vor decide că transmiterea comunitară a virusului a încetat.

Modesta mea opinie este că Rusia va anexa Ucraina. Nu faci asemenea investiții uriașe în gol, în chip de exercițiu menit să intimideze. America și UE vor închide ochii, după o repriză de reproșuri. România va avea graniță cu Rusia, ca pe vremuri.

☆ ☆ ☆

Rusia face politică imperială prin mijloace clasice, UE, prin mijloace economice.

☆ ☆ ☆

Pe canalul TV *Digi Life*, un minunat documentar despre un hotel de lux din Paris, „Le Bristol". Este un hotel unde vin oameni din categoria „Banii nu contează". Acolo, cei din clasa de mijloc nu au ce căuta. Cina unui rege și a celor patru invitați ai săi costă 17.000 euro. Consumerismul rezervat omului obișnuit nu intră în acest hotel.

Cum am mai spus, trăiesc în lux oamenii serviți de alți oameni. Documentarul este un mic argument în favoarea neomarxismului, doctrina viitorului.

Luxul mă fascinează și fiindcă se află la polul opus față de stoicism.

Trăirea luxului pare a fi suficientă pentru cineva. Respectivul nu mai are nevoie de alte trăiri. Le lasă oamenilor obișnuiți. În acest context, este interesant de stabilit ce simte omul trufaș.

☆ ☆ ☆

Ucraina este transformată într-un agresor! Poate că această țară va deveni o parte a Rusiei, pe o cale sau alta. Sau un satelit al acesteia. Un geopolitican ar trebui să judece această situație prin analogie cu începutul celui de al doilea război mondial. Cât de departe va putea avansa Rusia, înainte ca Occidentul să intervină altfel decât prin sancțiuni economice și livrări de arme?

Mass media nu prea mai dă știri despre pandemie. Situația reală a acesteia este necunoscută. Se pare că s-a ajuns la etapa „Scapă cine poate".

Revenind la Rusia, observăm că vârsta înaintată nu-l prea recomandă pe președintele acesteia pentru rolul de cuceritor belicos.

☆ ☆ ☆

Statistica arată că româncele se mărită adesea cu străini. Numărul românilor însurați cu străine este mult mai mic. Este logic să fie așa. Întotdeauna, popoarele învinse au furnizat neveste învingătorilor. Se pare că etnia

noastră are o tendință suicidară. Nu moare nimeni, dar etnia se dizolvă.

☆ ☆ ☆

Atacarea militară a Ucrainei de către Rusia ține de logica imperială și este relativ demodată. Agresiunea imperială modernă este economică. China ilustrează această variantă lipsită de violență fizică. Întrebarea este dacă NATO ar interveni în cazul unei agresiuni împotriva României. Istoria arată că dictatorii au tendința de a nu se opri, în situații precum cea de față.

Prostul moare de grija altuia. Iată o zicală românească destul de cinică, dar realistă. În aceste zile, românii trebuie să și-o reamintească.

☆ ☆ ☆

Bunătatea și răutatea sunt la fel de abisale. Pot fi concepute doar intuitiv. Sau strict juridic, în funcție de cutumele epocii respective.

☆ ☆ ☆

Întrebarea este până unde pot să meargă rușii cu războiul lor. Oricum, învingătorul ia totul și devine o entitate acceptabilă. Istoria prezintă numeroși dictatori deveniți eroi civilizatori.

Războiul din Ucraina alimentează pesimismul unora. Respectivii cred că oamenii nu învață nimic din istorie și sunt damnați să repete niște scenarii funeste.

Cine face analiză geopolitică nu trebuie să caute adevărul. El analizează șansele de victorie pe termen mediu și lung. În cazul Ucraina, Occidentul trebuie să se teamă de „barbari", precum romanii, cândva. Civilizația și traiul bun îi debilitează pe oameni. Să sperăm că avantajul tehnologic va salva Occidentul, de data aceasta.

☆ ☆ ☆

Trei agresiuni: pandemia, războiul și *mass media*. La acestea se va adăuga criza de alimente, energie și medicamente.

În final, câștigătorul are dreptate.

Etniile cu vocația dispariției le furnizează altora neveste și prostituate.

Mass media nu spune adevărul. Omul obișnuit trebuie să îl deducă, dacă este în stare.

☆ ☆ ☆

Guvernul a constatat încheierea pandemiei. Cifrele sunt promițătoare. Să sperăm că nu sunt măsluite. S-au gândit la psihicul oamenilor. Și pandemie și război... Deodată... Este prea mult.

Românii sunt atât de ospitalieri, încât în final își vor da și țara. Politic, fiindcă economic au dat-o deja.

☆ ☆ ☆

România este prea „vocală" cu referire la războiul din Ucraina, în modesta mea opinie. Condamnarea Rusiei este justificată, dar nu „lasă loc de bună ziua", taie toate punțile posibile. Se uită că America este departe, iar Rusia, peste gard. În viața cotidiană, dar și în geopolitică, nu este tocmai bine să te superi pe viață cu vecinii.

Într-un mod involuntar comic, posturile de televiziune nu mai spun absolut nimic despre pandemie. O amintesc doar la trecut. Totuși, mor zilnic oameni. O atitudine bună, în cele din urmă. Ce nu este mediatizat nu există. O vorbă a lui Alvin Toffler, din „Șocul viitorului" (1970).

☆ ☆ ☆

Al treilea război mondial are o componentă clasică, predominantă fiind însă arma economică.

Pe de altă parte, în Ucraina pare a se coace recurgerea la arme nucleare. Rezistența Ucrainei pare destul de enigmatică, dat fiind faptul evident că teritoriile rusofone vor fi oricum pierdute.

Analizele geopolitice sunt neputincioase, iar viitorul, imposibil de anticipat.

☆ ☆ ☆

Filozofia politică a lumii occidentale decurge din doctrina creștină, în esență. Dacă Occidentul pierde par-

tida geopolitică, creștinismul va ajunge în etapa sa finală.

Asaltul psihologic practicat de canalele TV de știri este neîntrerupt. Cine se decide să îl suporte are nevoie de psihicul unui cosmonaut. Respectivul trebuie să îndure fără probleme fluxul nesfârșit de știri proaste. *Mass media* are un păcat originar: practicarea minciunii și a atitudinii părtinitoare, exprimată prin exagerări sistematice.

☆ ☆ ☆

Dacă Rusia ar folosi muniție nucleară tactică, NATO n-ar interveni. Așa spune un comentator american. Mă conving tot mai mult că rezistența Ucrainei se justifică mai ales emoțional.

Un scenariu urât. Rușii ocupă Ucraina, iar ucrainenii se stabilesc în România, pe locul lăsat liber de românii plecați în Occident.

Fabuloasa realitate! O contemplu prin mediocra noastră *mass media* și, alternativ, citesc „Războiul" de Gaston Bouthoul.

☆ ☆ ☆

Mass media este împotriva lui Putin și se arată a fi un adversar redutabil.

Mă întreb ce se va întâmpla după ce Ucraina va fi distrusă sub raport material. Va obține o victorie morală, vecina noastră?

Susan Sontag a scris următoarea butadă: „Rasa albă este cancerul umanității." Mă întreb ce propunea, în schimb. De fapt, poziția ei a fost antiamericană și anticreștină.

În geopolitică, tot ce nu reușește este utopie.

„Războiul este un lux", spune Gaston Bouthoul.

☆ ☆ ☆

Bătaia de joc – esențială în definirea condiției umane – se regăsește în cele mai neașteptate împrejurări. În serialele polițiste de pe canalul *Epic Drama*, dimineața personajele sunt tinere, seara au îmbătrânit cu zece ani, iar în ziua următoare sunt din nou tinere. Un mort reapare etc. Este o bulibășeală în materie de cronologie. Telespectatorul nu este respectat, adică este supus bătăii de joc.

☆ ☆ ☆

Unii folosesc limba română ca niște patinatori aspiranți. Nu au proprietatea termenilor, nu alunecă, se poticnesc, cad.

☆ ☆ ☆

S-ar putea ca în curând democrația să devină un lux.

Asistăm la un hibrid original de război mondial.

☆ ☆ ☆

Un film despre Internet. Ştirile false se propagă mai repede decât cele corecte, ni se spune. Este o afirmaţie plauzibilă, cunoscut fiind faptul că mincinoşii sunt mai elocvenţi decât purtătorii de ştiri adevărate. Ei sunt şi mai carismatici. Satana are atuurile sale. Adevărul iese la iveală, în cele din urmă. Ce folos!?

☆ ☆ ☆

Aforism apocrif. De la ospitalitate la slugărnicie nu este decât un pas.

Este o problemă cu progresul. Este minunat, dar devine distructiv. Asta fiindcă oamenii nu devin mai inteligenţi suficient de repede pentru a salva planeta.

☆ ☆ ☆

Există o latură mizerabilă a justiţiei de tip occidental. Omul bogat nu este atins de braţul legii, fiindcă avocaţii săi, plătiţi regeşte, găsesc la nesfârşit chichiţe juridice. S-ar zice că democraţia occidentală îi favorizează pe infractori.

În serialul de comedie „Las Fierbinţi" se aud nişte fragmente din „Vals nr. 2" de Şostakovici. Un sacrilegiu artistic. Mizerabilă bătaie de joc.

Pe Internet apar şi justificări ale Rusiei. În cele din urmă, va avea dreptate câştigătorul.

Ipoteza că interesele Europei și cele ale Statelor Unite diferă.

☆ ☆ ☆

Societatea de consum instituționalizează minciuna.

Individului poate să-i pese de: 1. El însuși. 2. Familia lui. 3. Tribul lui (în sens larg). Coreligionarii săi, de exemplu. 4. Țara lui. 5. Imperiul unde se află fosta lui țară. 6. Întreaga planetă. Ultima variantă este destul de utopică, dar optimă. Ea implică un nivel ridicat de inteligență și de abolire a agresivității inerente naturii umane.

☆ ☆ ☆

„Ce ar fi dacă în «bine» s-ar afla un simptom de regres, ceva în genul unei primejdii, amăgiri, otrăvi, al unui narcotic prin care prezentul ar trăi pe socoteala viitorului?" (Nietzsche, *Genealogia moralei*) O afirmație straniu de „ecologistă". Un adversar al societății de consum *avant la lettre*. Menționez că în text nu este vorba despre latura materială a lucrurilor.

Anticreștinismul lui Nietzsche poate fi interesant ca speculație intelectuală, dar devine urât mirositor atunci când are loc un război precum cel din Ucraina.

☆ ☆ ☆

Norocul istoric al României. Dacă războiul ne va atinge, va fi un semn că acest noroc apune. Unele etnii dispar, asta este realitatea.

Cu respect pentru formele de viață ale altora, spun că actul aprovizionării cu alimente pascale pare un semn de disperare bine ascunsă.

Dacă România va dona Ucrainei arme grele, cum se vorbește, nu va fi bine. Ungaria nu face o asemenea eroare.

☆ ☆ ☆

Ortodoxia și alte religii încearcă să ne umanizeze prin emoții. Tehnologia, prin inteligență. Nu știu dacă vreuna dintre acestea va avea succes.

☆ ☆ ☆

Hristos a înviat!

☆ ☆ ☆

Narcisistul este bun pentru epoca actuală. Ar fi însă cazul ca el să fie atât de inteligent, încât să nu fie doar un supraviețuitor, ci și un ecologist, preocupat de planeta lui. O performanță dificilă.

☆ ☆ ☆

Discriminarea pozitivă a minorităților este una dintre inovațiile frapante ale lumii occidentale de astăzi.

☆ ☆ ☆

Nietzsche scria în 1887 despre moleșirea societăților civilizate și afirma că justiția „sfârșește prin a închide ochii pentru a-i lăsa pe cei insolvabili să scape, – ea sfârșește, ca orice lucru bun pe lumea asta, prin a se autoanula". (*Genealogia moralei*) În categoria insolvabililor, el îi înglobează pe toți infractorii. Tot Nietzsche, cu afirmația că mila nu se potrivește naturii umane, dă o posibilă explicație a preferinței pentru bătaia de joc. Cruzimea ține de natura umană, iar bdj este și o expresie a cruzimii.

☆ ☆ ☆

Divertismentul este miza (recompensa) omului de azi, după ce acesta a reușit să-și asigure hrana și locul de dormit. Săracii țintesc divertismentele ieftine, bogații, pe cele de lux.

Anumite hotărâri ale justiției din țara noastră nu sunt respectate în alte țări ale UE. Asta arată câtă suveranitate și cât prestigiu are România de azi.

☆ ☆ ☆

Rușii ar dori să producă foamete în țările sărace. Ar urma o migrație masivă în Europa. Țările occidentale ar

fi astfel destabilizate. Diabolic. De pe acum sunt prea mulți migranți, dar acest fapt nu este recunoscut oficial.

☆ ☆ ☆

Esența etosului țigănesc tradițional este lipsa respectului pentru ceea ce nu ține de etnia respectivă, dar și pentru ideea de civilizație europeană. Un imobilism manifestat de secole. Respectivii nu evoluează decât în domenii colaterale, cum ar fi acceptarea unor înlesniri aduse de tehnologie. Există și excepții, desigur.

În Statele Unite, o fetiță de zece ani cântă foarte frumos „Nessun dorma". Publicul din sală începe imediat s-o acompanieze cu strigătele de aprobare rezervate unui star *pop-rock*. Reculegerea în fața frumosului le este necunoscută acelor spectatori. Ei doresc să participe, să iasă cumva în evidență. Fetița cântă pe fondul unor urlete generalizate.

☆ ☆ ☆

Țiganii, spun unii, ne-au schimbat destinul, inoculându-ne gustul pentru bătaia de joc și implicit disprețul față de ideea de respect. Ne batem joc și de noi înșine, imitându-i pe țigani. Aceasta este opinia unui personaj.

De când cu pandemia, urmăresc evoluția minunat de lentă a unui măr din fața ferestrei mele. Două ramuri se luptă pentru ceva echivalent poziției de lider. Anul trecut, una dintre ele părea că a câștigat definitiv partida.

Era de departe cea mai înaltă. Acum, a doua, derivată din ea, tinde să capete supremația. Este o uzurpatoare și arată multă vitalitate. Actualul lider, uzurpator la rândul său, a fost inițial o ramură derivată din trunchiul principal și nu o prelungire a acestuia. Și la plante, cineva pierde, iar altcineva câștigă.

Dintr-un minunat documentar, aflu că valoarea morală esențială a japonezilor este respectul. Japonia este țara cea mai tehnologizată, dar și cea mai periclitată în privința natalității. Mulți tineri sunt *workaholics* și nu au relații cu sexul opus. Și-ar putea rezolva problema aducând niște țigani de la noi. Opinia personajului amintit anterior.

☆ ☆ ☆

Corectitudinea este un lux. Bogații sunt mai corecți decât săracii, fiindcă își permit să fie. Săracii corecți sunt niște oameni cu multă vitalitate sau niște asceți. Totuși, intră în discuție și tradiția culturală. Oricum, dependența corectitudinii de nivelul de trai pare un fapt. De altfel, regii sunt cei mai corecți. Mint și ei, dar la niveluri fără sens pentru omul obișnuit.

☆ ☆ ☆

Numărul jurnaliștilor e foarte mare, dacă îi considerăm și pe cei prezenți în rețelele sociale. Jurnalistul este un emițător de informații și de opinii. Zeul tutelar al res-

pectivei bresle e incompetența. Există și o minoritate mai stimabilă. Respectivii aduc informați nude și verificate.

Un titlu pentru un roman despre România de azi. „Sindromul renegatului".

☆ ☆ ☆

Un documentar despre un hotel de lux din Paris, *Hôtel de Crillon*. O noapte într-un apartament costă 7000 de euro. Trăirea luxului este fascinantă. Toți sunt fericiți. O cameristă ia 1700 de euro pe lună și primește atenții de la conducerea hotelului. Ea se declară foarte mulțumită. Se numește Karima și este probabil maghrebiană. Condiția ei socială n-o deranjează absolut deloc. Hotelul este o fabrică de făcut bani. De pe Internet, aflu că proprietarul ei este, după nume, un arab.

☆ ☆ ☆

Apocalipsa aduce o renunțare progresivă la practicarea luxului. Ceasul istoriei va începe să meargă înapoi, în această privință.

Matthew effect. Bogații devin tot mai bogați, săracii, tot mai săraci.

☆ ☆ ☆

Circulă ideea că pandemia nu se va încheia și va deveni o parte din viața cotidiană. Oamenii ar trebui să se adapteze.

Probabil că la bătaia de joc se ajunge în mod necesar, prin deteriorarea inerentă a unei relații umane. Prin uzură. Omul sfârșește prin a-și bate joc de alți oameni, de instituții, de simboluri etc. Stoparea unei asemenea evoluții cere multă energie, pare-se.

☆ ☆ ☆

„Vacanță cu orice preț." Formulare de la un post TV de știri. Pare corectă. Corporatiștii au această miză în viață.

Dacă în viitor roboții vor face treaba, nevoia de divertisment va deveni demențială.

Succesul este obținut atunci când perseverezi în a face ceea ce nu-ți place. O zicală interesantă, poate chiar corectă.

☆ ☆ ☆

Un documentar despre o acțiune anti-Churcill. *Cancel culture*. Ni se spune că a fost rasist, iar statuile lui ar trebui să fie puse în muzee, nu în locuri publice.

În viitorul relativ apropiat, conceptul de rasă nu va mai avea acoperire în realitatea socială. Se va produce o metisare generală. În acest proces, rasa albă va dispărea prima. Trist, vesel?

☆ ☆ ☆

Filmul „Ducesa" (2008) prezintă scene cu aristocrați englezi de la sfârșitul secolului al 18-lea. A luat premiul Oscar pentru costume. Hainele acelor oameni erau cumplit de incomode. Fascinant! Idealul comodității nu apăruse încă, așa rezultă. La omul de azi, lucrurile stau taman pe dos. Acei aristocrați erau stoici fără s-o știe. Se revanșau, ce-i drept, în festinuri pantagruelice și prin trăirea aroganței. Savurau și faptul de-a avea mulți servitori.

☆ ☆ ☆

Tensiunea dintre China și Taiwan s-ar putea datora naturii imitative a omului. Poate că și războaiele sunt molipsitoare.

În modul său discret și implacabil, timpul verii se apropie de sfârșit. Se discută despre energia necesară la iarnă și despre noi variante ale virusului.

America este totuși destul de agasantă uneori, cu ambiția ei de a livra tipul său de democrație întregii lumi. Să nu cârtim, totuși!

Pedeapsa cu închisoarea pentru criminali este prea blândă. Respectivii n-o duc prea rău în detenție. Se acomodează și devin niște filozofi. Cei vechi vedeau altfel lucrurile. Ei chiar pedepseau.

☆ ☆ ☆

Se discută despre iodura de potasiu, utilă după o explozie nucleară. Spre regret, atacul cu arme nucleare pare a fi în logica războiului din Ucraina.

☆ ☆ ☆

Printr-o scamatorie politică, țiganii au încetat să mai existe în România. Statisticile nu-i înregistrează, *mass media* nu-i pomenește, deci nu există.

Firmele de servicii funebre au, de ceva timp, vitrine cu ferestre mate. Înainte erau vizibile numeroase coșciuge, unele dintre ele somptuoase, cu mânere și ornamentații. Totul pentru comoditatea cetățeanului. Nu cumva să-și strice starea de spirit. Ipocrizie. În schimb, canalele TV de știri se întrec în a etala știri despre accidente. Știristele par pe deplin satisfăcute când accidentul s-a soldat și cu morți. Fluxul neîntrerupt de știri proaste pare a fi coloana vertebrală a respectivelor posturi. Cum am mai spus, în timpul dictaturii lucrurile stăteau taman pe dos. Ciudată răsturnare!

☆ ☆ ☆

Dacă ideea de etnie dispare, „dispar" și etniile. Românii se diluează. Rămâne de văzut cât va mai exista România, ca stat de sine stătător. De pe acum, nu mai sunt date oficiale despre compoziția etnică a populației. Recentul recensământ n-a mai investigat acest aspect.

Diversele crize par a revigora însă ideea de patriotism.

Canalele TV de știri și acatholia (refuzul generalului) descrisă de Noica. Știrile sunt axate pe morțile unor indivizi, la nesfârșit. Da, oamenii de azi tind să nu mai aibă nimic sfânt.

☆ ☆ ☆

Un studiu științific conchide că apa de ploaie de pe Terra nu este potabilă și va rămâne așa și în viitor. De vină ar fi plasticul și alte substanțe sintetice solubile în apă. Adevărul este că civilizația umană nu mai speră să salveze planeta, căutând să migreze spre alte planete locuibile. Rămâne de văzut dacă tehnologia va evolua suficient de repede, astfel încât cei foarte bogați să poată pleca pe alte planete sau pe stații orbitale. Înconjurați de înlesniri tehnologice ieftine, cei săraci nu vor avea nicio șansă.

Nu se mai realizează filme americane de ficțiune unde să nu apară și negri. S-a picat în situația inversă față de segregarea rasială. Cum oamenii imită filmele, cuplurile inter-rasiale se înmulțesc. Foarte bine, doamnelor și domnilor!

☆ ☆ ☆

Ce fac bloggerii și vloggerii? Creează conținut. O expresie interesantă. Spre deosebire de autorii tradiționali, aceștia nu mai au treabă cu posteritatea.

Personajul meu ar trebui să caute o strategie de viață. Să-și dea un sfat: „Nu intra în panică!" Apoi, încă unul, în stil arhaizant: „Aibi noroc!". Are dreptate. Cu astea două te descurci.

Privit din afară, turismul de masă are ceva *pathetic*. (Cuvântul englez înseamnă jalnic.) Poate că percepția

mea este aceea a unui ins obosit. La TV, turiștii masați pe plajele de la Marea Neagră par fericiți. *Good for them!*

☆ ☆ ☆

Mai întâi, la TV ni se spune că este o secetă cumplită, foarte rea. Peste câteva ore, aflăm că vor veni ploi puternice, foarte rele. Automatizare.

Filozoful privește lumea așa cum este aceasta și încearcă s-o înțeleagă. Moralistul este nemulțumit de lume și în special de natura umană. Critică realitatea. Încerc să-l imit pe filozof.

Supermarket-urile le fac reclamă produselor românești. Reclamele nu spun însă că profitul merge la investitorii din străinătate. „Fermierii" români sunt niște slugi. Există și excepții, dar nu prea semnificative.

☆ ☆ ☆

Și cei mai bogați oameni au nevoie de ceva noroc. Uite cazul lui Steve Jobs. Omul sărac, în schimb, are nevoie de noroc cu carul.

Războiul cibernetic este neîntrerupt, ni se spune. Hackerii fură și introduc haosul în lume. Sunt contracarați cu greu. Toate sistemele de supraviețuire din marile orașe pot fi distruse cu arme cibernetice. Chestia asta le dă apă la moară celor porniți împotriva tehnologiei. Aceștia spun că dezvoltarea ar trebui oprită, dar cei realiști știu că așa ceva nu se mai poate.

☆ ☆ ☆

Un personaj constată că întreruperile tacite ale unor relații umane sunt cele mai reușite, chiar cele mai elegante. Nu mult timp după ce a lansat această ipoteză, el trăiește așa ceva. A avut oare o premoniție? În legătură cu această întrerupere tacită, el se declară fascinat atunci când află că o persoană îl ura, dar ascundea acest sentiment chiar și față de ea însăși. Probabil că există oameni ai resentimentului, cum afirma Max Scheler, își spune el. Apoi se felicită pentru că deține o anumită tocire a sensibilității, inerentă. Dumnezeu le-a dat așa ceva oamenilor ca mine, suport relativ ușor despărțirile. Rămân singur, dar nu sufăr la fel de mult precum cei abandonați în filmele comerciale americane, proaste prin definiție (filmele, nu personajele).

☆ ☆ ☆

Aleksandr Dughin, ideolog de dreapta rus. El motivează invazia din Ucraina și recomandă constituirea unui imperiu euroasiatic, capabil să se opună americanilor. El îmbină geopolitica germană cu panslavismul și mișcarea teosofică rusă. În geopolitică este invocat „instinctul de expansiune". O afirmație cu aparență realistă.

România este perdanta unui război economic, zic unii.

☆ ☆ ☆

Vrând-nevrând, în timpul pandemiei m-am uitat mult la posturile TV de știri. Cred că această activitate poate să-i inducă omului o depresie psihică. Dar știristele? Cred că ele nici nu mai bagă de seamă ce spun. Pe de altă parte, pe fețele lor se citește strania satisfacție a datoriei împlinite. Se pare că așa este înțeleasă jurnalistica: o difuzare neîntreruptă de știri proaste.

Un personaj ar trebui să se întrebe dacă dezvoltarea tehnologică are un preț. El ar dori să afle natura și amploarea acestui preț.

Un serial cu temă științifică despre poluarea Pacificului cu plastic. Idealul occidental al confortului nu este OK. Așa rezultă. Milioane de tone de plastic pătrund în oceane și devin toxice. S-ar zice că nu este nimic de făcut. Plasticul a ajuns și în Antarctica, ținutul teoretic cel mai curat. Sistemul comercial axat pe *supermarket*-uri presupune ambalarea în plastic a produselor. Ca și emisiunile de știri, aceste documentare despre deteriorarea planetei nu-i înveselesc pe privitori. Există totuși și o speranță: anumiți microbi descompun plasticul din apă.

Poluarea mediului este o formă a bătăii de joc. Nu este respectată planeta.

☆ ☆ ☆

Lumea occidentală, cu toate înlesnirile și armele ei, e foarte fragilă. Războiul din Ucraina ne amintește asta.

În aparență, dezvoltarea medicinii a creat o lume aproape invulnerabilă la boli. Nu este așa. Armele au asigurat pacea. Nu tocmai. Tragismul, dar și grandoarea condiției umane.

Un pronostic pentru Ucraina. Va ceda teritorii, iar Occidentul va accepta această situație. America i-a dat Ucrainei multe miliarde de dolari, fiindcă are mari interese în zonă. Aceste interese sunt deghizate într-o luptă de principii pentru democrație și echitate.

Poate sub influența unor lecturi din Nietzsche, cred că actul filantropic are ceva împotriva naturii și se sfârșește prost. Am trăit numeroase împrejurări când beneficiarul actului filantropic ajungea să-și urască binefăcătorul. Se pare că recunoștința cere un consum de energie. Ingratitudinea ar fi comodă, poate chiar savuroasă.

☆ ☆ ☆

Lumina solară s-a schimbat. E cald, dar o moleșeală se simte în aer. Focoasa vară s-a transformat într-o „făptură" cu elanuri diminuate.

Într-adevăr, lichelele sunt întotdeauna niște oameni simpatici, nespus de comunicativi. Când ai o tranzacție de făcut, preferă-l pe omul posac. Vei avea astfel ceva mai multe șanse de a nu fi tras pe sfoară.

☆ ☆ ☆

Filmul „Once" (2007) arată valorile lumii occidentale de azi. Sugerează că am putea trăi într-o lume cu oameni

buni și calmi. Filmele de acțiune, în schimb, îți spun că lumea este rea, iar oamenii sunt agresivi și violenți. Nici una dintre variante nu poate fi realistă. Oricum, pare evident că mentalitatea dominantă a omului occidental străin de culpele penale e derivată din morala creștină.

De semnalat un fapt interesant. Emisiunile de știri și filmele de acțiune (comerciale prin excelență) au un efect identic: induc depresie și anxietate.

☆ ☆ ☆

Un eseist român ne oferă o viziune sumbră asupra lumii de azi, găsită într-un text Purana, vechi de 2500 de ani. El adoptă postura unui moralist dezamăgit de natura umană. Aș fi preferat să-i aud părerea de filozof neutru asupra lumii de azi, așa cum aceasta este, mai presus de nemulțumirile cuiva. Să ne spună cine va câștiga partida acestui început de mileniu.

În Anglia, oamenii obișnuiți au început să renunțe la animalele lor de companie, micul lor lux.

Rusia + Europa versus America? O posibilitate extravagantă, dar permisă de logica istoriei umane.

☆ ☆ ☆

Drepturile individului nu erau o prioritate înainte de lansarea democrației de tip american. Asta înseamnă că toți au greșit și doar americanii au avut dreptate? În principiu, da. Întrebarea este însă legată de costuri. Este

viabilă pe termen lung o cultură bazată pe drepturile individului?

Cred că ar trebui să primeze interesele planetei, nu cele ale individului. Problema este că nu există o instanță creditabilă, capabilă să stabilească aceste interese. O soluție ar fi un dictator global ecologist. Acesta ar putea fi un extraterestru sau o inteligență artificială creată de om. Acest scenariu nu e nou, numai că, de regulă, dictatorul nonuman începe prin a-i lichida fizic pe oameni...

☆ ☆ ☆

Cei mai mulți oameni depind de minciunile spuse de alții. Confortul lor psihic este legat de acestea. Nu au nevoie de minciuni doar cei absolut siguri de ceea ce doresc cu adevărat. Aceștia din urmă, presupun, au inteligențe peste medie. Observăm că oamenii civilizați și inteligenți seamănă cu cei primitivi, într-o privință. Cei dominați de instincte primare știu de asemenea ce vor: să mănânce bine și să se acupleze în modurile dorite. Inteligenții nu dau atenție minciunilor, primitivii le ignoră.

☆ ☆ ☆

Americanii ar fi provocat declanșarea războiului din Ucraina, fiindcă au dorit să epuizeze arsenalul rușilor, să-i lase fără arme moderne. O teorie interesantă, dar destul de șubredă. De ce ar fi făcut una ca asta? Cât timp au armament nuclear, rușii sunt intangibili.

Asemănarea virusurilor cu niște extratereștri invadatori. Niște mutații agravante i-ar transforma în stăpânii planetei.

☆ ☆ ☆

Legea consecințelor neintenționate. Existența ei este dovedită de multe evoluții istorice. „Unde dai și unde crapă." O zicală românească referitoare la aceeași idee. Cred că legea operează și în existențele indivizilor. Oricine poate să o descopere în lanțuri de mici evenimente din viața lui. În acest context, ne amintim că destinele oamenilor depind de cunoscuții și de rudele lor. Ai noroc să dai peste oameni favorabili, iese bine. Să nu uităm însă rolul norocului, în general. Este foarte important.

☆ ☆ ☆

România a fost transformată dintr-o țară industrializată, într-o țară de consum. Asta spune un străin aclimatizat la noi. Are dreptate. Nu spune „colonie", dar o gândește.

Un istoric zice la TV că englezii sunt un popor capabil de respect. O idee importantă. Popoarele aplecate către bătaia de joc, adică spre lipsa de respect, nu au un destin bun. Istoricul spune și că popoarele foste imperiale păstrează ceva din vechea structură. De exemplu, au servicii de informații foarte bune.

☆ ☆ ☆

Excelenta stare de spirit a diferiților slujitori din țările bogate. Aceștia sunt pur și simplu fericiți. Nici vorbă de resentimentul constatat de Nietzsche și Max Scheler. Ei tot sclavi sunt, în esență, dar distilatele semne de bunăvoință venite de la stăpâni îi fac fericiți. Trebuie să ținem cont și de faptul că sunt relativ bine plătiți. Teoretic, capitalismul îi face fericiți pe toți.

Idolatrizarea casei lor regale îi face pe englezi un popor interesant. Constatăm că *brexit*-ul n-a fost un accident, ci un semn de orgoliu. Englezii se poartă ca și cum ar fi încă un imperiu.

În relațiile dintre oameni, recomandabilă ar fi neutralitatea binevoitoare. Iubirea se transformă ușor în ură și resentiment, este fragilă. Dacă există și respect reciproc, este perfect. Iubirea să le fie rezervată copiilor, precum era în lumea rurală a bunicilor mei.

☆ ☆ ☆

Pesimismul se „vinde" mai bine decât optimismul. Dovadă sunt distopiile, dar și știrile proaste. Asta înseamnă că majoritatea oamenilor sunt pesimiști? Dominarea știrilor proaste ar fi deci de înțeles. Este o chestiune comercială. Oricum, acestea nu trebuie luate prea în serios, nefiind în mod riguros exacte.

☆ ☆ ☆

„Cei patru șerpași" (2012), un documentar despre oameni aflați la antipodul idealului de comoditate al occidentalului. Șerpașii trăiesc în condiții extreme și arată că stoicismul nu este doar o speculație filozofică. Viețile lor arată că dezvoltarea tehnologică este bună doar până la un punct. Șerpașii au îmbrăcăminte modernă, telefoane mobile și ochelari de soare, dar cam atât. Sunt credincioși (budism) și contrazic tezele lui Jacques Attali despre robotizarea oamenilor.

☆ ☆ ☆

Sper că n-am avut „gura pocită" (expresie folosită la țară, cândva), atunci când am prezis folosirea loviturilor nucleare în Ucraina. Nu se va întâmpla așa ceva.

☆ ☆ ☆

Occidentalii europeni suportă foarte greu războiul și lipsurile aduse de acesta. Scopul lor în viață este confortul sau, după cum spune eseistul, „timpul plăcut". Războiul este un timp cum nu se poate mai neplăcut. Popoarele cu foste regimuri politice comuniste sunt obișnuite cu timpul neplăcut și se adaptează mai ușor la război.

Creștinismul și islamismul promit obținerea timpului plăcut după moarte.

☆ ☆ ☆

„Recuperare identitară". O expresie auzită la TV, cu referire la români. Se sugerează fără voie că identitatea a fost pierdută. Corect.

Viața într-un oraș mare este un proces de tip industrial. Iată de ce oamenii dau mare atenție mâncării și sexului. Respectivele activități sunt încă de tip artizanal.

☆ ☆ ☆

Cel mai misterios aspect al războiului din Ucraina este, în opinia mea, eroismul soldaților ucraineni. Pare a se alimenta dintr-o ură ancestrală față de ruși.

Recitesc fragmente din însemnările mele de romancier lipsit de energie narativă. Personajele au niște marote ideologice evidente. Asta este bine. Nu-mi plac oamenii cu opinii schimbătoare.

Repetările obsesive, interminabile, ale unor secvențe TV, de regulă comerciale, sunt agresive. Ai spune că sunt arme într-un război psihologic.

Ideea unei reîntoarceri la sclavagism. Alte realități, același decalaj colosal între bogați și săraci. Polarizarea bogăției este un fapt recunoscut. Acest fenomen se accentuează rapid. În sclavagism, mulți lucrează pentru puțini. Apropo, industria produselor de lux înflorește în timpul interminabilei pandemii.

În politică, scopul nu este să ai dreptate, ci să câștigi.

☆ ☆ ☆

Oamenii fiind făpturi imitative, este de presupus că secvențele văzute la TV îi influențează. La o reclamă pentru prăjituri se aude un fragment din Simfonia a V-a de Beethoven. Bătaia de joc este evidentă și probabil molipsitoare.

Bătaia de joc și practicarea sau visarea luxului sunt importante pentru oamenii de azi. Nu au însă sens pentru un ins stoic.

Tenacitatea este bună, dar trebuie să fie cugetată. Fiecare obiectiv merită o anumită cantitate de energie. Când omul stabilește că aceasta a fost consumată, este bine să-și oprească eforturile și să-și vadă de treabă. Asta dacă nu vrea să se transforme într-un Sisif și să adopte postura de damnat.

☆ ☆ ☆

Lumea oamenilor foarte săraci este ocolită de scriitori. Cititorii de cărți nu doresc să-și perturbe digestia cu informații dizgrațioase despre oameni aflați în subsolurile societății. Li se par mai interesanți cei bogați, vedetele. Ar fi tentantă scrierea unui roman pornit de la viața unei fete frumoase, o floare răsărită din solul imund al lumii din subteran.

☆ ☆ ☆

Fotbalul ilustrează deja globalizarea. Jucătorii sunt cetățeni ai lumii. Ai bani, îl cumperi pe aproape oricare

îți place. Mai există meciuri inter-țări, dar acestea sunt niște excepții, unde se exersează un patriotism tot mai formal.

Cine este de vină pentru decăderea *de facto* a României? Politicienii sau destinul?

☆ ☆ ☆

În Coreea de Sud, de Halloween, 151 de oameni au murit în înghesuiala de pe o stradă îngustă. O dovadă că oamenii nu știu cum să-și gestioneze libertatea. Asiaticii cei sobri și-au dat în petic. S-au lăsat contaminați de gustul altora pentru agitația prostească.

☆ ☆ ☆

Cum am mai spus, escrocii sunt întotdeauna niște oameni foarte agreabili. În general, omenii răi au ceva fascinant. De menționat cazul mincinoșilor. Relațiile cu ei au ceva aventuros, plin de suspans. Cinstiții, paroliștii, punctualii, corecții pot să pară plictisitori. Un alt exemplu, semnificativ în context. Numeroase soții adultere sunt foarte conștiincioase în rolurile lor de neveste.

Ignoranța conferă inocență și impunitate. Expresia „sfântă ignoranță" este întrucâtva justificată.

Un roman intitulat „România castrată". Sau mai degrabă „România sterilizată". Sună mai civilizat.

Nu intru în panică. Intră panica în mine. Un joc de cuvinte, nu știu cât de amuzant.

☆ ☆ ☆

Cultul contemporan al diversității ascunde o anumită ipocrizie. Conflictele nu sunt abolite, ci „distilate" până la cote inimaginabile. Cultul libertății individuale este într-o situație asemănătoare. Sclavia sofisticată este o realitate.

Orice adicție are ceva comic înainte de a deveni tragică. Se vorbește (se vorbea) despre băutorii de dimineață (*Morgentrinkers*). Aceștia nu erau considerați OK.

☆ ☆ ☆

Știriștii și știristele de la un post TV dau vești foarte rele, iar în secvența următoare se arată a fi foarte veseli. Idioți? Sau doar anesteziați afectiv? Jurnalistul TV este un animal foarte ciudat, orice s-ar zice. Este unul dintre produsele bizare ale vremurilor noi.

De ce sunt atât de inaccesibile femeile urâte? Fiindcă lipsa cronică de interes a bărbaților pentru ele le-a înrăit.

☆ ☆ ☆

Pe vremuri, se spunea că bogat este omul fără datorii. Acum, într-o piramidă a puterii, la nivelul cel mai de jos sunt situați „sclavii datornici". Românii fac parte din această categorie. Am citit că dobânda plătită anual de statul român depășește 20 de miliarde. Pare plauzibil.

☆ ☆ ☆

Experiențele mele ciudate (dar nu LGBT) din ultima vreme mi-au confirmat teza că prostia omenească este ingredientul cel mai toxic din lumea de azi. Am mai observat, de asemenea, că proștii sunt norocoși, de regulă. Zicala românească („Prost să fii, noroc să ai.") se bazează pe observații corecte. Amintesc și o altă zicală justificată: „Decât cu prostul la câștig, mai bine cu deșteptul la pierdere."

☆ ☆ ☆

Observațiile mele empirice îmi sugerează ideea că omul devine mai bun (rău) la suflet pe măsură ce înaintează în vârstă. Se fortifică o structură inițială. La cei educați, semnele sunt ascunse, deși evoluția are loc.

☆ ☆ ☆

În discuția despre minciună trebuie introdus și comerțul – esența societății de consum. Obținerea profitului cu mijloace exclusiv oneste este o utopie. Un exemplu. Practic, toate reclamele exagerează, în bine. Asta atunci când nu mint de-a dreptul.

Oamenii de caracter au o anumită rigiditate psihică. Nu cumva aceasta este un neajuns în lupta vieții? Gelatinoasa meduză este, pare-se, cel mai de succes animal de pe Terra.

Păstrarea identității naționale este o problemă și pentru alte țări din Europa. Realizatorii unor documentare despre invazia africanilor conchid, diplomatic, că este o situație complicată. Nici rea, nici bună.

Ideea că dezvoltarea devine toxică de la un anumit punct pare logică, deși contrazice mentalitatea dominantă de azi.

☆ ☆ ☆

Viața este o cursă. Este o alergare, dar și o capcană.

Cei bogați văd lumea cu ochii lor, cei săraci, la televizor. O mică diferență.

Marii autori nu fac partizanat politic în scrierile lor. Le lasă această activitate jurnaliștilor deveniți prozatori de mâna a doua.

Optimiștii cred că artificialul va câștiga lupta cu naturalul, iar omenirea se va reconstrui cu succes. Pesimiștii sunt sceptici în această privință.

Religiile au și avantaje. Ele promit fericirea după moarte, iar credincioșii nu mai caută cu atâta disperare să fie îndestulați în lumea reală. Consumul este astfel temperat, iar planeta suferă mai puțin. Marelui Borges i-a scăpat această nuanță. El și-a exprimat disprețul față de oamenii credincioși.

☆ ☆ ☆

Lumea fotbalului este deja globalizată. Diferitele echipe de la CM sunt formate din etnii diferite, fără le-

găturí cu profilul tradițional al țărilor respective. Se intonează imnuri naționale, dar acestea sună bizar atunci când îi privești pe jucători.

CM sugerează și nevoia disperată de idoli a oamenilor.

Sindromul jenei de a fi român. Fără patimă, constat că este ilustrat de nu puțini conaționali ai mei. Prenumele date copiilor sunt poate cea mai evidentă dovadă.

☆ ☆ ☆

Indigenii pierd partida cu alogenii. Este o lege, pare-se. America și Australia sunt cele mai izbitoare exemple. Și românii, ca etnie și nucleu al unei statalități, pățesc la fel.

☆ ☆ ☆

În episoadele mai recente ale serialului „Las Fierbinți" nu se mai fac atât de multe referiri la vocația (inventată) a românilor pentru hoție. Cineva l-a tras de mânecă pe scenarist, pare-se. Cretina bătaie de joc la adresa românilor s-a estompat. În schimb, sugestia că românii sunt de-o prostie rară funcționează încă.

În discuția despre alogenii de la noi este necesar să amintim zelul neofitului, sârguința arătată adeseori de oameni transplantați în țări străine.

Guvernul dă ajutoare oamenilor săraci, din bani împrumutați cu dobândă mare.

La noi, se menționează uneori încheierea pandemiei. De fapt, nu este așa. Molima continuă.

☆ ☆ ☆

Omul liber în stil american este prizonierul nivelului său de trai.

Un oficial american a declarat că România este cel mai de nădejde partener strategic al țării sale. Se confirmă vocația de vasal a României. Totul merge strună în parteneriatul strategic americano-român. Este necesar doar ca numărul militarilor americani de la noi să crească, să ajungă la nivelul zecilor de mii.

☆ ☆ ☆

„Noi suntem români/ Noi suntem aici în veci stăpâni." Așa sună versurile unui cunoscut cântec patriotic. Români suntem, nu și stăpâni.

Sindromul nemulțumirii de-a fi român este real.

☆ ☆ ☆

Mass media de la noi nu prea mai amintește de Covid 19, deși acesta continuă să se manifeste într-o veselie. Se pare că la nivel european s-a emis o asemenea directivă. S-a considerat că strategia vaccinării și a purtării măștii trebuie abandonată. Scapă cine poate, ni se sugerează în mod tacit.

O vânzătoare dintr-un magazin chinezesc de la noi purta mască de protecție. Nici unul dintre clienți n-o imita. Respecta politica „Zero Covid!", aplicată în țara ei de baștină!

☆ ☆ ☆

Un personaj din proiectatul meu roman îl admiră pe Petre Țuțea. L-am cunoscut personal pe Țuțea, la o masă din cantina (restaurantul) Uniunii Scriitorilor, pe Calea Victoriei. Era un ins monologal, nici nu auzea replicile interlocutorilor săi. Îmi plac la el gândirea contradictorie și renegările ideologice. Era un admirator al liberalismului, dar și al lui Ceaușescu. Dacă dictatorul ar fi făcut autostrăzi, ar fi fost mai bine. Țuțea n-a emis această idee, dar ar fi putut s-o facă. Om sincer de felul lui, el a ilustrat faptul că ideologiile de stânga și cele de dreapta sunt la fel de argumentabile. Opțiunea ireductibilă pentru una dintre aceste două posibilități implică o doză de ipocrizie sau una de limitare intelectuală.

☆ ☆ ☆

Opoziția Austriei față de intrarea României în spațiul Schengen a fost interpretată și ca un act de aroganță. Micuța Austrie a păstrat ceva din mentalitatea imperială.

S-ar putea ca Europa să constate că alianța sa cu Statele Unite nu e atât de reușită cum pare. Varianta aceasta este absurdă, la prima vedere, dar poate fi argumentată.

Există o generalizată deteriorare morală a omului de azi?

Creșterea violenței în fotbalul românesc. Jucătorii se calcă reciproc pe picioare și se lovesc cu coatele în capete. Cu nu mulți ani în urmă, aceste manifestări nu existau.

☆ ☆ ☆

Delirul argentinienilor după câștigarea Cupei Mondiale la fotbal a avut legătură cu mentalitatea tribală. Dacă Franța, cu echipa ei de africani, ar fi câștigat, francezii s-ar fi bucurat cu mai multă moderație. Nu este o ipoteză rasistă. Trebuie însă să admitem că mentalitatea tribală nu poate fi înlocuită atât de repede pe cât și-ar dori-o globaliștii.

La TV se recomandă niște „excursii culinare". Actul de a mânca bine încearcă să combată depresia cronică a omului dependent de tehnologie.

☆ ☆ ☆

La TV, se vorbește în mod maniacal despre mâncare. Sper că pe oamenii reali nu-i obsedează masa de Crăciun. Fără a o face pe moralistul nemulțumit de condiția umană, nu pot să nu presupun o anumită disperare și un presentiment al catastrofei. Să sperăm că totul va fi OK, în sensul că nu va cădea bomba peste noi, vreun șoc electromagnetic nu va provoca un *blackout*, iar virusul nu va suferi o mutație și mai periculoasă.

☆ ☆ ☆

În China au fost raportate zeci de milioane de noi cazuri Covid într-o zi. Pandemia devine ceva fără precedent în istoria cunoscută a umanității. Regula este ca

mutațiile virusului să producă variante tot mai puțin periculoase. Dacă această direcție se va inversa, va fi neplăcut.

La atât de multe îmbolnăviri, nu mai poate fi vorba atât despre asistență medicală, cât de selecție naturală. S-ar zice că o forță ocultă dorește împuținarea oamenilor.

Aflu că există numeroase lucrări axate pe legătura dintre hedonism și disperare. Ambele manifestări ar fi legate de secularizarea lumii contemporane. Omul ar fi adus la disperare de ideea că viața de apoi nu există și ar dori s-o trăiască cât mai intens pe cea existentă. Consumismul ar fi o formă de hedonism. Ca să vezi! Pe de altă parte, stoicismul respinge hedonismul pe criterii morale, nu religioase.

☆ ☆ ☆

Vârsta filozofării este bătrânețea. Un personaj din romanul meu ar trebui să amintească acest adevăr banal.

Ar fi interesant ca alt personaj să constate că a avut parte de întâmplări inaccesibile, în mod normal, celor din grupul său social. Întâlnirea dintre culturi fundamental diferite între ele dă rezultate uimitoare. Iată de ce „mezalianțele" (cu sau fără semnele citării) par a fi savuroase prin natura lor. Cuplurile interrasiale, azi la modă, de exemplu, par a fi în principiu niște promisiuni de succes. La fel, cele aparent dezastruoase între persoane din clase sociale mult diferite între ele ca *standing*.

☆ ☆ ☆

În China, numărul infectaților cu Covid ar fi de ordinul sutelor de milioane. Sunt mulți morți, dar nu există date oficiale despre numărul lor. Pe tot globul virusul Covid a fost retrogradat, dar face multe victime în continuare.

Între epoca elenistică și cea actuală ar exista niște asemănări. Posibilul meu personaj, un filozof stoic de jucărie, ar putea să vină cu această paralelă și să ceară renunțarea la hedonism.

Urmărind produsele industriei americane de divertisment, am putea crede că în respectiva țară nu există aroganță și umilință, ci doar camaraderie și simț al umorului. Poate fi așa, dar numai în filme.

☆ ☆ ☆

Prioritatea acordată libertății individuale dezvoltă egoismul și pare incompatibilă cu viziunea ecologică asupra lumii. Individul ar trebui să renunțe de bunăvoie la unele dintre avantajele sale, în favoarea planetei. Asta cere multă inteligență. Infracționalitatea și poluarea – iată cele două consecințe rele ale libertății individuale. Jacques Attali așteaptă apariția unor transumani, capabili de altruism. Este realistă această posibilitate? Sau doar o utopie, printre altele?

Atitudinile cele mai umile le-am întâlnit la oamenii cei mai orgolioși.

☆ ☆ ☆

Un domeniu unde prostia în acțiune este didactic de clară: jurnalistica.

☆ ☆ ☆

Multe relații dintre oameni, dacă nu cumva chiar toate, ajung la bătaia de joc. La fel se întâmplă, pare-se, în relațiile indivizilor cu diferite instituții. Respectul se erodează, se uzează, iar bătaia de joc este aria de final.

☆ ☆ ☆

De la postul TV *CGTN – China 24*, aflăm că în țara respectivă accentul s-a mutat de la prevenția Covid la tratamentul acestuia. Se confirmă ideea rezonabilă că protejarea întregii populații este o utopie.

☆ ☆ ☆

Cartea prințului Harry a arătat că structurile politice și sociale sunt demolate din interior. Prințul arată că nu deține *esprit de corps* și, în termeni populari, este o coadă de topor. Oricum, instituția regalității pare destul de șubrezită în prezent.

Un personaj declară că a moștenit vocația pentru corectitudine de la tatăl său, iar de la mama lui, sistemul imunitar, stoicismul și disprețul binevoitor al țăranului român tradițional pentru mofturile „domnești".

Dintr-un serial de comedie american aflăm că femeile transformate în bărbați obțin organe genitale din teflon. Ca să vezi!

Marșul umanității spre artificialitatea deplină pare de neoprit. Se va încheia printr-o apocalipsă sau prin înlocuirea ființelor biologice cu inteligențe artificiale.

☆ ☆ ☆

Tatăl personajului amintit mai sus constată „comoditatea anonimatului". Are dreptate, cred. Omul occidental de azi face eforturi de a părăsi anonimatul, de a deveni o vedetă. Cum scopul strategic al occidentalului este tocmai comoditatea, lucrurile se complică. O interpretare unificatoare ar fi următoarea. Omul caută incomoda notorietate și banii aduși de aceasta, pentru a obține comoditatea maximă în viața sa privată.

Autorul de literatură proastă poate avea mult aplomb scriptural, ca să zic așa. În acest fel, își salvează oarecum textele. Ceva asemănător se întâmplă cu femeile urâte, dar tupeiste. Unii bărbați le consideră atrăgătoare.

☆ ☆ ☆

Am citit despre islamofobie, orientare existentă în Suedia. Un politician de dreapta a dat foc unui exemplar din Coran, în mod public. Musulmanii au organizat proteste ample. Huntington a avut o bună intuiție. Societatea de consum nu reușește să șteargă suficient de repede animozitățile stârnite de opțiunile religioase.

☆ ☆ ☆

O femeie a fost ucisă de câinii maidanezi din București. Este exclusă lichidarea respectivilor câini. Creștinismul este o religie pentru hadâmbi, spun musulmanii. Nu ader la religia lor, dar le dau dreptate în legătură cu anumite aspecte.

☆ ☆ ☆

Din motive comerciale, horoscoapele europene contemporane sunt din ce în ce mai complezente. Se consideră că destinatarii lor nu trebuie iritați. Aspectele nefavorabile sunt atenuate. Citirea (sau ascultarea) unui horoscop trebuie să fie confortabilă pentru toată lumea. Mai demult, horoscoapele erau mult mai dure. Unora li se spunea că au probleme mari.

☆ ☆ ☆

Multe acțiuni *à contrecoeur* mai duce omul la bun sfârșit! Altfel, ajunge rău. Renunțarea este bună pentru a fi înfățișată în literatură. Înfrângerea ei este bună în realitate. (Am scris aceste cuvinte despre renunțare în calitate de *ghost writer*.)

☆ ☆ ☆

Serialul „Doi bărbați și jumătate", vizibil aparent pentru totdeauna pe canalul Comedy Central, este axat

pe actul sexual. Personajele, cu un nivel de trai ridicat, își bat joc de acest act, dar îl și practică în mod frenetic. Conchid că la bătaia de joc se ajunge din pricina sărăciei, dar și a bunăstării.

Punctualitatea este politețea regilor, se spune. De acord, dar omului obișnuit nu-i este ușor să fie punctual. Este necesar un efort, iar unii nu sunt în stare să-l facă. Asta nu înseamnă că sunt niște oameni răi. De altfel, în viețile celor obișnuiți, de rând, punctualitatea este privită poate cu respect, dar și cu o anumită neplăcere. Neglijența este considerată, pe bună dreptate, o trăsătură umanizatoare. Omul nu este un ceas elvețian. Rămâne în urmă.

☆ ☆ ☆

Într-un film instructiv, o văduvă trecută de 60 vrea un orgasm și angajează un gigolo (*sex worker*). Într-o lume secularizată, individul stoarce cât mai mult posibil de la simțurile sale. Omul contemporan nu crede în lumea de apoi și speră că tehnologia o să-i aducă nemurirea.

Încălzirea globală este rea, dar și mai rea ar fi răcirea globală.

☆ ☆ ☆

În India, 14 februarie a fost denumită, oficial, Ziua îmbrățișării vacilor. Astfel, guvernul se opune stilului de viață occidental. Ca și indienii, nu cred că America deține adevărul absolut.

Un personaj deloc entuziasmat de realitățile din România de azi. Spiritul epocii le cere românilor un servilism bine rafinat față de stăpânii reali ai țării.

☆ ☆ ☆

Anumiți moraliști au afirmat că omul nu este o ființă recunoscătoare, prin natura lui. Câinele, da. Așa stând lucrurile, filantropii nu sunt simpatizați. Beneficiarii așteaptă alte și alte danii. Așa se ajunge la o situație interesantă. Dacă nu-i dai nimic, cel aflat în impas te va privi cu indiferență. Dacă îi dai, dar apoi nu-i mai dai, își va bate joc de tine, te va dispreţui. Românul are o vorbă pentru asemenea situații: „Facere de bine, futere de mamă."

☆ ☆ ☆

Văd la TV numeroase fragmente din filme americane făcute în ultimii ani. Prezența afro-americanilor și a problemelor acestora sunt obsesive. Se produce o discretă segregare caraghioasă a albilor. Nu-i rău. În trei-patru generații, albii vor deveni rari în America. Fenomen bizar și, desigur, demn de respect. De ce? Fiindcă este real. (Cuplurile de homosexuali sunt formate, în filmele recente, dintr-un negru și un alb. Evident, fetița este albul. O mică metaforă.)

☆ ☆ ☆

Personajul meu constată că omul de azi acceptă mărfuri și servicii (în sens larg) totalmente inutile, devenind apoi dependent de acestea. Aici este hiba capitalismului și a economiei de piață. Omul acceptă un noian de lucruri inutile și, în final, distrugătoare.

Gender fluid – o consecință a libertății individului.

Bogații (de azi) se gândesc la imortalitate. Ar fi realizarea supremă a omului liber. Ei aleg nemurirea pământească.

Cine dorește o vacanță fără stres poate alege să nu se mai uite la programele de știri de la TV.

☆ ☆ ☆

Personajul meu va observa că marșul lumii de azi spre deplina artificialitate este tot mai rapid și devine vertiginos. Înlocuirea omului de către inteligența artificială sau de către extratereștri pare de neocolit. Normalitatea biologică le rămâne sportivilor, înainte ca și aceștia să se protezeze cine mai știe cum. Și bogații, desigur, vor rămâne biologici o vreme.

Dezvoltarea mijloacelor de transport pare azi o dimensiune esențială a evoluției umane. Se consideră că procesul va continua la fel de impetuos și va duce la colonizarea Universului. Nu cumva este o utopie această expansiune? Oricum, procesul nu poate fi oprit decât de un cataclism generat de natură sau de om însuși.

☆ ☆ ☆

Cu cât este mai evoluată tehnologic, o societate este mai aproape de sfârșitul său.

Fără supărare (*No offence!*), dar umorul standardizat din serialele americane de comedie, realizat de inși robotizați, agitați și adesea supraponderali, mă întristează.

Cum spuneam, bogații vor pierde ultimii contactul nemijlocit cu naturalul. Săracii, adică aproape toți ceilalți oameni, vor vedea naturalul pe diverse ecrane.

☆ ☆ ☆

Printre cusururile societății de consum se află și ideea că individul este buricul pământului.

☆ ☆ ☆

Pe rețelele sociale, mulți oameni își publică panseurile, devenind niște autori. Ei riscă, fiindcă își scot la iveală anvergura intelectuală. Dacă tăceau, ar fi rămas niște promisiuni. Așa, mulți dintre ei își divulgă banalitatea. Și-o expun.

☆ ☆ ☆

Personajul meu este un pesimist, de felul lui. El crede că accelerarea dezvoltării nu este neapărat singura cale. Spusele lui sună destul de ridicol, recunosc. Ce să-i fac, dacă așa vede el lucrurile!?

Persoane importante din Europa se pronunță împotriva oamenilor longevivi. Sunt necesare politici de mic-

șorare a șanselor acestora, spun respectivii. Longevivii sunt un balast nedorit. *Political correctness* are anumite limite, constatăm. În anumite țări occidentale, ultrademocrate de felul lor, se practică o discretă discriminare a bătrânilor. Bătrânii sunt mai reușiți dacă mor la vârste avantajoase pentru societate.

☆ ☆ ☆

O oprire a alimentării cu apă ilustrează ideea că orașele sunt mașini de trăit. Se consideră că în viitor marea majoritate a oamenilor vor trăi în orașe. Acesta e cursul lucrurilor. Modul industrial de viață ia locul celui artizanal. Definitiv.

În istorie observăm că, de regulă, alogenii câștigă partida. Japonezii știu asta și nu prea admit imigranți. În schimb, actualul occidental european dă semne că se va islamiza și va deveni mulatru. Nimic rău în asta. Destin.

☆ ☆ ☆

Un roman despre românii de azi. Este cinstit să scrii despre ceea ce cunoști cel mai bine.

Iată câteva idei. România castrată. Sau sterilizată, mai elegant spus. Slugi libere. Adică libere să-și aleagă stăpânii. Cal și călăreț. Cu referire la iubirea încălecatului pentru stăpânul său. Cel mai frumos și teoretic mândru animal, la concurență în materie de slugărnicie cu interesatul câine. Sclavie sofisticată. Colonizatori civilizați.

Nu este vorba despre „etnicism" și „suveranism". Doar fapte. O Românie fără români și cu o suveranitate fantomatică n-ar fi, în sine, o catastrofă. Mai importantă este planeta.

Nimeni nu este vinovat, dacă n-a fost încălcată legea penală. Destinul istoric este adevăratul decident.

II

Holograma

10
Tribulații de atelier

Aflat încă în căutarea unei structuri de roman SF, Condor Stoica îi schimbă numele virusului. Îl denumi Covid 24. Era de fapt vorba tot despre Covid 19, dar modificat prin mai multe mutații.

Stoica nu se jena, nici măcar în fața lui însuși, de faptul că se transformase într-un autor din specia celor incapabili să treacă la fapte, împotmolit pentru totdeauna în etapa preliminariilor, a fișelor de personaje, a însemnărilor, a schemelor narative. Avea și niște scuze, de nimeni cerute. Principala era constatarea că interesul pentru literatura de ficțiune se micșorase în chip catastrofal, iar rolurile de scriitori erau interpretate mai nou de niște persoane cu totul stimabile, desigur, dar părând atinse în mod iremediabil de puerilitate. S-ar fi spus că virusurile, războiul psihologic și, nu în ultimul rând, evoluția geopolitică au împins spre derizoriu temele tradiționale ale literaturii de ficțiune, inclusiv ale sefeurilor. Ce importanță mai au meditațiile despre condiția umană și ce viitor să mai prevezi, atunci când viitorul îți cade în cap zi după zi?

Așa stând lucrurile, autorul nostru alese să scrie doar pentru sine însuși. Să producă însemnări bune de folosit

într-un viitor roman, pagini de jurnal intim și mai ales reflecții despre ce ar putea să fie romanul său.

Cineva ar fi putut să-l întrebe din ce trăiește, că doar nu era rentier. Condor Stoica ar fi răspuns cu bonomie că este *ghost writer*, la fel ca și înainte de pandemie. Cum așa, mai există oameni preocupați de literatură? Oho, există chiar mulți. Și au bani să te plătească? Se pare că da, din moment ce reușesc să mă descurc. Am și clienți din străinătate. Le trimit texte scrise în limba română, iar ei au grijă să angajeze niște traducători suficient de buni. Și cum procedezi? ar fi insistat insul atins de o improbabilă curiozitate. Păi, cum!? Omul îmi trimite un text lamentabil sub toate raporturile sau, în anumite cazuri, un fel de sinopsis, o înșiruire de clișee luate din filme văzute la televizor. Are și el orgoliul lui de autor... Iar eu, martirul de serviciu, trec la fapte și mă străduiesc să obțin numărul de cuvinte stabilit. Această activitate are ceva dezolant, nici vorbă. Omul se obișnuiește însă cu multe, dacă nu se lasă pradă depresiei. Pe de altă parte, mă consolez cu ideea că activitatea de *ghost writer* este o formă de stoicism, de renunțare la tot felul de nuanțe ale orgoliului de autor. Este o formă de industrializare, nimic mai mult. Scrierea literaturii tradiționale era, prin excelență, un act artizanal. Uite că lucrurile s-au schimbat, începând să semene tot mai mult cu procedurile din industria imaginilor vandabile, a cinematografiei și a televiziunii. Cine mai are orgolii de autor? Poate vreun troglodit sortit eșecului. În rest, oamenii sunt gata să colaboreze, iar dacă vorbele lor sunt modificate de alții, să nu se supere „nici că cât" (vetustă expresie rurală).

☆ ☆ ☆

Se pare că s-au cam înșelat acei băieți deștepți și extrem de bine informați, cugetă Condor Stoica, autor. Uite că au trecut niște ani, iar virusul nu dă niciun semn că ar avea de gând să dispară. Dimpotrivă, ai spune că își bate joc de oameni și de tehnologia lor atât de avansată.

Își aminti cu veselie amară de o predicție referitoare la sfârșitul pandemiei. Se spusese că molima va înceta dintr-odată, în mod miraculos. Foarte bine, dar când se va produce acest fericit eveniment?

În timpul scurs de la începutul pandemiei nu se schimbase nimic în viața lui personală. Era în continuare un tată singur. Nici în această privință nu imitase filmele de la Hollywood. Nu cunoscuse o chelneriță frumoasă și nici o doamnă cam de vârsta lui, doritoare mai degrabă de convorbiri *online*, decât de întâlniri romantice. De altfel, profesia de chelner devenea treptat ceva de domeniul trecutului. Restaurantele și cafenelele, esențiale pentru citadinii secolului 21, dispăruseră aproape în totalitate. Nu numai din pricina agresivității tot mai accentuate a virusului. Se instalase o oarecare criză alimentară, iar oamenilor nu le prea mai ardea de șuete purtate cu prietenii, la o bere.

Ideea de a-și „reface viața" i se părea lui Stoica, în acele vremuri atroce, aproape ridicolă. Alții nu vedeau la fel lucrurile. Stoica îi considera temerari sau chiar disperați. Aceștia erau decși să conserve normalitatea, așa cum aceasta era înțeleasă cu ani în urmă, înainte de

începutul pandemiei. În această privință, dar și în general vorbind, își spunea Stoica, mă feresc de judecăți critice sau măcar ironice. Este vreme de război, la urma urmelor, iar oamenii nu pot fi estimați după criterii obișnuite. În noua normalitate (o sintagmă aparent neutră, dar capabilă să îngrozească), omul vede altfel lucrurile. Preceptele moralei creștine rămân valabile, cel puțin pentru spațiul nostru cultural, dar în materie de viață personală, omul începe să aibă alte priorități, dar și niște libertăți suplimentare.

La modă este azi sexul *online*, constată pentru sine Stoica. Am văzut așa ceva în niște filme SF, dar iată că se poate și în realitate. Partenerii se dispensează de simțul tactil și de olfacție. Totul se petrece virtual, cu mențiunea că excitarea centrului respectiv din creier produce orgasme efective. Există oameni pasionați de așa ceva. Pe rețelele sociale abundă elogii ale procedeului. Întregul proces mi se pare o mare porcărie, dar poate că într-un viitor oarecare (dacă voi mai avea un viitor) voi apela la așa ceva.

Gândea în acest fel și regreta că nu este în stare să încropească un sefeu tradițional, condimentat cu scene *horror*.

Privea pe o fereastră a apartamentului său de bloc și se complăcea în reflecții lipsite de orice legătură cu modul industrios de a proceda al unui autor de literatură comercială. În urmă cu vreo trei ani, îl contactase un ins necunoscut, doritor de profit prin literatură. Acesta îi propusese să scrie o carte potrivită pentru a fi transfor-

mată într-un scenariu de film. Contra cost, desigur. Respectivul, un ins volubil, deținător al unei companii, deci patron (manager? antreprenor?), îi spusese că nu-l interesează absolut deloc literatura română și are de gând să publice respectiva „elaborare" în America. Am un traducător și sunt prieten cu un editor din State, spusese el, nonșalant. Am publicat deja patru cărți, scrise de mine personal. Și, ați obținut profit din aceste cărți? dorise să afle Stoica. Nu, am scos tiraje foarte mici și am plătit eu. Și atunci? Dacă scot mai multe cărți și îmi fac publicitate, într-o bună zi, cineva bine situat în industria cinematografică va dori să facă un film după una dintre ele. După câteva zile, Stoica primise un text de vreo jumătate de pagină, unde era rezumat primul capitol al viitoarei cărți, format din câteva clișee luate de prin filme comerciale. El trebuia să amplifice textul, pentru ca insul cu pricina să vadă cum scrie. În forma finală, cartea trebuia să aibă 80.000 de cuvinte. Încă din primul capitol apăreau două execuții, precedate de schingiuiri. Mai întâi, Stoica decisese că intrarea într-o asemenea aventură intelectuală sordidă ar însemna o lipsă de respect pentru el însuși. Apoi, acceptase. Nu-și permitea să renunțe la banii respectivi.

Amintindu-și dizgrațiosul episod, se întrebă dacă respectivul autor prin interpuși a reușit să ia bani pe scenariul de film obținut din textul său. Mai degrabă nu, conchise. După cum văd eu, scenariile *horror* nu mai au căutare. Producătorii de filme au realizat în cele din urmă că oamenii s-au săturat de morți veniți în casele

lor prin ecranele televizoarelor. Le este suficient să-i vadă în emisiunile de știri.

Lui Stoica îi era imposibil să renunțe la proiectul de a scrie un nou roman. Se întâmplau multe, iar el, cu o mare doză de naivitate, se gândea că opinia lui este necesară. Cui? Nu putea să răspundă la această întrebare.

Un roman al indiferenței? Interesant. Privind pe fereastră spre strada pustie, se gândi că numitorul comun al contemporanilor lui este indiferența. Să fie o manifestare mai specială și ține de simțul umorului? Uite cazul românilor. N-au dat semne că le-ar păsa prea mult de faptul că Transilvania a devenit autonomă. Este de presupus că peste nu prea multă vreme va deveni un stat independent, iar pe hărți, România va apărea în forma de potcoavă de dinainte de Marea Unire. Ce puteau să facă? Anesteziați de lupta aparent pierdută cu virusul, s-au resemnat și au ridicat din umeri, n-au recurs la *seppuku*, precum niște samurai. Trebuie să te adaptezi sau să crăpi, după cum spune pe *Facebook* un cunoscut al meu, deținător al unor mostre de înțelepciune populară.

Stoica avea destule motive pentru a fi trist. Lupta cu toate mijloacele împotriva încercărilor depresiei de a-l ocupa și stăpâni. O considera un colonizator blând și egalitarian, dar implacabil. Făcea zilnic gimnastică. Plimbările ieșiseră din programul său. Ar fi putut să le mai facă în anumite condiții bine stabilite, pe trasee draconic delimitate, dar era cam neplăcut să porți mască și să întâlnești din când în când câte un om cu priviri de animal hăituit.

Analiza argumentele aflate de la televizor, din interminabilele discuții purtate de experți atinși, tot mai vizibil în ultima vreme de o ciudată lașitudine, de un fel de descurajare. Privindu-i pe acești oameni, își spuse, teoria mea cu indiferența generalizată capătă noi argumente. Acești sociologi și medici lasă impresia că își mai dau cu părerea numai pentru că așa cere situația, dar de fapt nu prea le mai pasă de ceea ce se întâmplă.

11
Ariana

Într-o seară de 21 decembrie, la ușa apartamentului meu s-a prezentat o femeie la treizeci și cinci de ani, însoțită de o fetiță de vreo zece ani, cu niște priviri adorabil de nevinovate. În prealabil, au sunat la interfon, iar apoi au păstrat tăcerea. Deși seara nu se prea face așa ceva, am deschis ușa de la intrarea în bloc. Îmi plac întâmplările neașteptate, iar nea Mișu, mentorul meu, mi-a spus cândva că vocația mea reală este cea de aventurier.

Mânat de un demon al ospitalității nemotivate, le-am invitat prin gesturi înăuntru, rămânând tăcut. Eram îmbrăcat în treningul meu preferat, bleumarin, cam ponosit. Mașinal, după ce am deschis ușa de la intrarea în bloc, mi-am pus masca. Mi-a trecut prin minte gândul absurd că nu am o ținută potrivită.

Femeia avea o alură de intelectuală: ochelari, păr nevopsit, șaten, machiaj discret al ochilor, mâini îngrijite, cu unghii tăiate scurt. Era suplă și se mișca într-un fel ce sugera o bună condiție fizică. *Parcă văd că face yoga și este vegană.* Purta o mască obișnuită, de culoare albastră, iar fetița avea una colorată, cu imagini ale unor animale simpatice. *O fi conformă masca fetiței?*

De parcă aș fi făcut un legământ al tăcerii, le-am arătat celor două vizitatoare cuierul din hol. Doamna mamă

(după toate aparențele) a ajutat-o mai întâi pe fetiță să-și scoată geaca, iar apoi a oferit vederii un bust feciorelnic, acoperit de un pulover gri. Obișnuit să observ amănuntele, poate din cauza profesiei mele sau mai degrabă fiindcă sunt realmente interesat de semenii mei, am constatat că femeia nu poartă sutien și am fost obligat să-i cresc *rating*-ul. *Nici măcar o bustieră! Tare de tot!*

Am intrat în camera de zi. Le-am arătat vizitatoarelor cele două fotolii. S-au așezat, fără vreun zâmbet. Am constatat că sunt neobișnuit de serioase. Când mergi în vizită ești zâmbăreț, de regulă. Ele, nu.

— Cu ce vă pot fi de folos, stimată doamnă? am întrebat, ceremonios, după ce m-am așezat pe un scaun. Prin minte mi-a trecut un fugar regret. *Ce bine ar fi fost să fi avut și o fată!*

De parcă scena s-ar fi petrecut într-un serial de televiziune sud-coreean, dintre cele urmărite de mine, femeia a rămas tăcută și m-a privit intens. Mi s-a părut că ochii minunați ai fetiței devin și mai strălucitori. *Ce se petrece aici, domnule? O invazie a ficțiunii în realitatea mea banală?*

Nu am doar o vocație de aventurier, după cum a spus unchiul meu, ci și una, contradictorie, de filozof stoic. Am ciudatul obicei de a savura situațiile plictisitoare. Omul de azi, gândesc uneori, nu suportă să nu aibă un oarecare profit, fie și unul de natură informațională. Detestă profund să se plictisească. Iată de ce industria divertismentului este (sau mai degrabă a fost) atât de prosperă. Eu văd altfel lucrurile.

— Numele meu este Ana, a spus în sfârșit femeia. Ea este Ariana, a adăugat ea, arătând înspre fetiță. Este fiica mea.

Rămânând foarte serioasă, Ariana s-a ridicat din fotoliu și a schițat o reverență.

— Văd că are umor, fiica, am spus.

— Într-adevăr. Uneori are chiar prea mult.

Ana are un glas extraordinar. Foarte plăcut la ureche. Dacă n-aș fi un ins sobru, aș spune că este o voce sexy.

— Ești cumva cântăreață de operă? am renunțat eu la maniera protocolară.

— Am studiat canto, dar acum am altă profesie.

A urmat o scurtă tăcere. Mi-am amintit o spusă a unchiului Mișu, anume că în relațiile dintre bărbați și femei contează foarte mult începutul, primele minute, prima impresie. După cum știi, a perorat cândva acesta, există o întreagă literatură despre seducție. Femeile trebuie asediate, ca niște cetăți medievale. Ele cedează, de regulă, în cele din urmă. Situația aceasta este demodată, am replicat eu. Acum, după cum vezi prin filmele de la televizor, femeile au devenit foarte active, ca să nu spun altfel. Ele îi abordează pe bărbați. Nici vorbă să se lase greu, ca pe vremuri. Ai dreptate, a spus nea Mișu. Eu mă refer la o revelație posibilă. Omul poate intui din primele minute cum va decurge relația cu partenerul respectiv (femeie sau bărbat), indiferent cine ia inițiativa. Excepție fac prostituatele. De ambe sexe. Acestea aplică niște rețete infailibile și pot să te inducă în eroare.

Ei bine, simt că această femeie e foarte compatibilă cu mine, iar o eventuală relație dintre noi ar decurge foarte armonios.

Fără să fie, după toate aparențele, o profesionistă, Ana s-a comportat în continuare cu o ciudată familiaritate, defel deplasată, în ochii mei. De unde până atunci s-a ținut dreaptă, așa cum se învăța la pension, pe vremuri, s-a relaxat și a arătat-o cu degetul pe Ariana.

— Este fiica ta. Ce spui de asta?

— Ca-n filme?

— Da.

Detest locurile comune ale literaturii și ale vieții, deși le folosesc. Când am auzit afirmația vizitatoarei mele, am simțit o vie, absurdă, satisfacție. În loc să mă încrunt sau să zâmbesc disprețuitor, cum ar fi făcut un personaj din filmele comerciale, m-am bucurat, am zâmbit. Cele două s-au contaminat numaidecât de buna mea dispoziție. Am citit asta în privirile lor.

— Mi-era teamă că n-o să-ți mai aduci aminte de mine, a zis Ana, cu ochi zâmbitori.

— Păi, nici nu-mi aduc. Nu cred că te-am mai văzut vreodată în viața mea.

Ana n-a părut defel surprinsă de spusa mea.

— Bine, dar nici nu vezi cum arăt, a zis ea, mai degrabă amuzată decât supărată.

— Am o memorie auditivă destul de bună, am răspuns. Când eram student, îmi înregistram cursurile și apoi le ascultam.

— Le înregistrai chiar tu?

— Nu, bineînțeles că nu. Le citea o prietenă cu glas de înger. Ea avea o anumită infirmitate și, după cum știi, presupun, Dumnezeu le dă unor asemenea femei glasuri foarte plăcute.

— În acest caz, a continuat Ana, imperturbabilă, îți voi arăta și fața. Dacă ești de acord. Eu nu insist. Ca să fii sigur că nu cumva te înșeli.

Cu mania mea de a mă dedubla și de a mă privi ca și cum n-aș fi fost un actor în propria sa existență, ci un spectator din sală, am constatat că între noi s-a instalat foarte repede o vădită intimitate. *De parcă am fi fost amanți câțiva ani.*

— De acord, am spus. Scoate-ți masca, te rog.

O femeie frumoasă, nici vorbă. Caracterolog înrăit, am constatat că activitatea intelectuală era predominantă la ea. *Ce bine! Nu este vreo senzuală preocupată, dincolo de toate studiile ei, de sex. Asta simplifică mult lucrurile. Pe de altă parte, sunt obligat să declar că n-am mai văzut-o niciodată în viața mea.*

În mod absurd, am dorit ca din trecutul meu să răsară amintirea menită să confirme spusele femeii. Cum meseria de literat/sefist mi-a dezvoltat capacitatea de a fabula, mi-am imaginat numaidecât un scenariu. Eu, Condor Stoica, merg în alt oraș, la o întânire a sefiștilor. Înainte de pandemie, firește, cu vreo zece sau unsprezece ani în urmă. Mă cazez la un hotel de lux. Urmând rețetele din filmele comerciale, seara mă duc la bar. O femeie singură, cu înfățișarea unei intelectuale frumoase. Cumva are vreo legătură cu mișcarea sefistă? Nu, dar agreează genul, îl găsește interesant. Cum a observat cândva nea Mișu, relațiile reușite au întotdeauna un început foarte lin, ca să zic așa. În ciuda aparențelor, femeia, Ana, nu-l ține pe nu în brațe, nu are o mie și una de ezitări atunci

când este vorba să înceapă o relație nouă. Se poartă, la drept vorbind, ca o prostituată, fără a fi așa ceva, firește. Nu se negociază la infinit, precum femeile onorabile dintr-un serial polițist cu acțiuni plasate pe la anul 1900. Are de gând să vină cu mine sus, pentru a discuta netulburați despre literatura SF? Da, dom'le! Sunt silit să-i acord nota maximă. O găsesc perfectă. Ajungem în cameră. În acest punct al scenariului, lucrurile tind să se încurce. S-o trimit pe frumoasa Ana (cu gândul) în baie, iar ea să reapară curând, impecabilă, desăvârșită? Cu niște sâni și niște șolduri grațioase, de ai zice că este întruparea unei zeități a tinereții? *Nu, dom'le! Nu apelez la un loc comun atât de uzat.*

Când mi-am încheiat scurta reverie, am observat că Ana mă privește cu niște ochi sclipitori, de parcă mi-ar fi citit gândurile. După o grimasă repede reprimată, am spus, păstrând tonul prietenesc, atât de repede dobândit:

— Da, Ana. Nu-mi amintesc de tine, dar Ariana este o fetiță adorabilă, iar tu, o femeie frumoasă. Să nu cumva să crezi că sunt vreun ticălos, incapabil să-și asume propriile fapte. Nu te-am mai văzut niciodată, pur și simplu.

Cele două m-au privit lung. În privirile lor n-am putut citi nicio urmă de reproș.

— Poți să mă dai în judecată, am continuat, prietenos. Proba ADN nu dă greș.

— Nu fac așa ceva, a spus Ana. Mi se pare de prost gust.

Din glasul ei, am înțeles că trăiește o stare de seninătate imposibil de clintit. Am admirat-o și am regretat că nu sunt realmente tatăl fetiței.

— Aș putea să văd fața Arianei? am întrebat.

M-am simțit contaminat de calmul ei. Ana și-a privit întrebător fetița, fără nici un cuvânt. *Nu-i dă vreun ordin, nici măcar o sugestie. Asta îmi place.*

Fără să se grăbească, fetița și-a scos masca. O față de înger. Mi-am amintit de un articol al meu, scris pentru o publicație virtuală după o călătorie în Maramureș. Acolo am afirmat că privirile, ochii copiilor sunt cele mai frumoase lucruri de pe această lume. Ariana îmi confirma faptul că nu m-am înșelat.

— Am zece ani, a spus ea, serioasă.

Apoi și-a aranjat din nou masca în poziție regulamentară.

Aversiunea mea față de locurile comune nu s-a atenuat cu trecerea timpului. Recunosc, supraviețuirea în lumea reală presupune un anumit conformism. Cine este prea original o sfârșește rău. Este bine să fii paradoxal în literatură, dar nu și în viață. Un precept enunțat de nea Mișu, incontestabil. Cu toate acestea, privindu-le pe cele două musafire ale mele, am simțit o vie satisfacție, totalmente nepotrivită la un om prudent și doritor să-și conserve cât mai bine forma de viață. *Ce-ar fi să le propun să se mute la noi? Sunt trei camere, în definitiv. Gigi s-ar muta în locul meu, iar eu aș dormi în camera de zi. Acolo este o dormeză perfectă. Nu sunt vreun mofturos.*

Tocmai atunci s-a auzit cum Gigi descuie ușa. Venea de la înot. Se transformase într-un adolescent înalt și suplu. Sportul respectiv i-a modelat corpul, dar și mintea, spiritul. Reușește să evite hachițele arătate de mulți

copii de vârsta lui. Nu face mofturi, nu se supără, nu trântește ușa. Nu vine cu pretenții absurde.

După ce am făcut prezentările, am urmărit, foarte curios, reacțiile celor doi copii. Printr-un miracol, mi-am zis, ar putea fi frate și soră. Este posibil așa ceva? În definitiv, de ce nu? Cuiva i se poate întâmpla să sufere de amnezie lacunară și să nu o știe. Lumea de azi e atât de întoarsă pe dos, încât omul nu se mai miră de nimic. Dacă s-au întâmplat atâtea lucruri incredibile, de ce n-ar fi fost și în trecutul meu o aventură amoroasă ștearsă complet din memoria mea, precum desenul făcut de un copil pe nisip, la marginea mării, atunci când un val îl atinge?

Sunt un ins impulsiv, de felul meu, dar reușesc să-mi stăpânesc destul de bine acest cusur. Uneori însă meteahna iese brusc la iveală. Așa s-a întâmplat și atunci. Cu ochii la cei doi copii, m-am pomenit vorbind:

— Ce spui, Gigi? Ai vrea ca Ana și Ariana să se mute la noi?

Adolescentul a răspuns imediat, de parcă ar fi anticipat întrebarea:

— Da, bineînțeles.

Tăcere. Ce s-ar întâmpla într-un film comercial? m-am întrebat. Acolo, parcă văd, adolescentul ar strâmba din nas, cel puțin la început. Ar cere amănunte. Cum, să renunțe la camera lui plină de postere?

În realitate, s-a auzit vocea cristalină a fetiței:

— Pe noi nu ne întrebi?

Tăcere. Cei doi adulți s-au privit cu seriozitate. Sunt eu chiar atât de curajos? Sau dau doar o dovadă că uneori sunt impulsiv până la prostie?

— Intuiția, am spus, după o scurtă tăcere. Mă încred în ea. Mă refer la intuiția lui Gigi.

Ana și-a înclinat capul de mai multe ori, fără grabă, a încuviințare.

— Este o idee, a spus în cele din urmă.

Scena avea o puternică originalitate. Am savurat-o, uitând că sunt unul dintre personajele ei.

S-a trecut imediat la lămurirea unor aspecte tehnice. Avea Ana o sursă de venit? Nu de alta, dar eu, cu câștigurile mele modeste de *ghost writer* n-aș face față. Desigur, dacă unul dintre manuscrisele mele ar avea succes comercial, lucrurile s-ar schimba. O asemenea posibilitate era însă mai degrabă teoretică. Etalându-mi detaliile eșecului ca scriitor, am simțit o ciudată satisfacție. Bine, dar am văzut niște cărți ale tale, pe unele le-am și citit, a spus Ana. Da, numai că erau apărute în tiraje simbolice. De fapt, nici nu erau cărți. Dar ce? Niște obiecte tipografice.

A ieșit la iveală faptul că Ana este specialistă în IT, își poate practica meseria de acasă și este plătită destul de bine, oricum mai bine decât mine.

— Bine, am spus eu, nedumerit, dar ce vei face cu locuința ta?

— Stăm cu chirie, deocamdată, a explicat Ana, netulburată. Am pierdut apartamentul la divorț.

Situația a evoluat pe niște căi originale. Am constatat încă o dată, în sinea mea, că invazia literaturii în realitate nu este doar o butadă. N-am simțit nevoia s-o întreb pe Ana dacă este dispusă să participe la plata diferitelor facturi. Mi s-a părut că asta este de la sine înțeles.

12
Un scenariu

Ana și Ariana s-au mutat la cei doi Stoica, dovedind o fenomenală naturalețe, de parcă s-ar fi întors din străinătate la propria familie, după niște ani de absență. Bărbații norocoși dau peste femei dintr-o categorie nu prea bine reprezentată. Acestea au darul de a se purta într-un fel special, ca și cum ar ști, grație unei intuiții supranaturale, ce se așteaptă de la ele. Stoica se gândise la asemenea lucruri și încercase să găsească algoritmul femeii perfecte. Își amintise de referirile la sufletele pereche, ivite în filmele comerciale zise romantice, adică de dragoste. Cutare este *my soulmate*. Psihologia admite o asemenea posibilitate.

Își adusese aminte de spusele lui nea Mișu despre geniul țigăncilor în materie de comportament conjugal. Ele sunt mieroase, domnule, a spus unchiul Mișu. Au geniul sumisiunii, nu contrazic, nu fac scene, nu cer independență. Uneori, merg la produs fără știrea bărbaților lor, dar asta este o altă socoteală. Îmi amintesc de un personaj secundar al lui Marin Preda, cred că din „Moromeții", volumul al doilea. Unul dintre fiii lui Ilie Moromete este însurat cu o țigancă. Preda era un practicant al bătăii de joc, dar avea și sclipiri de psiholog. Când se referă la fe-

meia respectivă, constată că știa din instinct să-i ia pe bărbați, să se facă mică în fața lor și astfel să-i manipuleze.

A întrebat-o pe Ana dacă este țigancă. Nu avea deloc înfățișarea așteptată, dar există și țigani genetici, ca să zică așa. Aceștia nu amintesc defel tipul somatic respectiv, dar moștenesc genele vreunui strămoș. Ca și cum ar fi intuit la ce se gândea Stoica, Ana a spus, senină, că nu are cunoștință de vreun strămoș țigan. Totuși, a adăugat ea, nu poți să știi niciodată în ce parte „te-ai aruncat". Este expresia bunicii mele dinspre mamă. Se referă la un strămoș obscur. Nu-ți trece prin minte că am putea să ne înțelegem foarte bine? Ba îmi trece, a răspuns autorul fără succes, oarecum stânjenit. Numai că toată povestea pare prea frumoasă pentru a fi și reală. Ana s-a mulțumit să zâmbească enigmatic. De când se mutase la familia Stoica, renunțase la mască. O punea doar când ieșea din apartament. Bărbatul o privea cu tot mai multă plăcere.

Cât despre fetița Ariana, ce-ar fi putut să mai zică?! Era un înger în toată regula. Frumoasă, grațioasă, nevinovată... Cu trecerea timpului, își dădea seama că era și foarte inteligentă. Se înțelegea bine cu Gigi. Urmărindu-i cum discută folosind cuvinte din jargonul adolescenților sau joacă vreun joc *online*, Stoica se gândea că lumea lor este cu desăvârșire enigmatică pentru adulți. Aceștia din urmă încearcă să-i înțeleagă și să adopte față de ei o atitudine de camaraderie, dar este evident că o anumită incompatibilitate nu poate fi depășită. Resursa este inteligența. Dacă toți participanții o au, lucrurile pot să

meargă bine. Nu știu cât de inteligent sunt eu, cugetă Stoica, dar garantez că membrii familiei mele sunt peste medie, în această privință.

Cât privește, relația lui cu Ana... Realitatea imită clișeele din filmele comerciale și din literatura populară. Ana s-a dovedit genial de naturală și în această privință. Nu i-a făcut avansuri, n-a cochetat cu el, nu s-a înarmat cu vreun parfum afrodisiac. În schimb, într-o noapte s-a pomenit cu ea în camera de zi, unde dormea pe o canapea de felul celor din serialele americane de comedie, unde personajele stau și se uită la televizor. L-a trezit din somn cu blândețe și i-a spus că nu are nicio îndatorire față de ea, sub raport sexual. Nu trebuie să-mi dovedești că ești vreun mascul feroce, i-a spus cu glasul ei atât de plăcut. Vreau doar să stau lângă tine, să vedem dacă se recunosc corpurile noastre.

Într-un roman popular, altfel ar fi decurs lucrurile. În realitatea lui, Stoica a fost plăcut surprins de replica ei. I-a mângâiat cu plăcere pulpele subțiri și fesele ferme. A invitat-o să vină lângă el. Se molipsise de naturalețea ei, asta era clar.

Secvența a continuat în modul cel mai plăcut cu putință. S-au înțeles la fel de bine precum niște vechi amanți. Într-un mod providențial, fiecare știa ce așteaptă celălalt de la el. Asemenea potriviri nu prea sunt probabile în lumea reală. Poate doar o prostituată de lux retrasă din activitate, pentru un măritiș avantajos... Doar una ca ea, ajunsă la virtuozitate în materie de simulări, ar reuși așa ceva. *Nu cred că este cazul Anei, deși femeile sunt inepuizabile în materie de surprize.*

Un demon al analizei l-a îndemnat pe Condor să admită că povestea lui de dragoste este cam siropoasă. Era cazul s-o includă printre preliminariile utopicului său roman? A conchis că totul este în ordine, din moment ce însemnările lui erau mai degrabă un jurnal intim. *Oricum, dacă aș povesti o asemenea întâmplare într-o ficțiune, aș fi acuzat de prost gust. Cum, nene, vii cu asemenea chestii neverosimile într-o vreme când familia tradițională și iubirea între oameni de sexe diferite sunt niște reminiscențe plictisitoare? Dacă ai fi avut o relație cu un bărbat, de preferință provenit dintr-o altă rasă și ați fi înfiat un copil dintr-o a treia rasă, alta ar fi fost socoteala. Ați fi avut un oarecare haz. Dar așa...*

☆ ☆ ☆

La începutul celui de al patrulea deceniu al secolului, lumea este pe deplin obișnuită cu ideea virusului atotputernic, invincibil. Prioritățile oamenilor s-au schimbat. Anumite lucruri, foarte importante cu vreo zece ani în urmă, au devenit minore, dacă nu chiar ridicole.

Dorința de confort și cea de divertisment a celor cu un nivel de trai suficient de ridicat n-au dispărut, dar nu prea mai pot fi satisfăcute. Marea realizare a capitalismului, consolidarea unei clase de mijloc, a fost torpilată de virus. Imensa industrie a ospitalității și a divertismentului, înfloritoare până nu cu multă vreme în urmă, s-a subțiat și aproape a dispărut. Pentru a te distra trebuie să fii foarte bogat. Vremea când oricine are niște

bani și este îmbrăcat decent poate să meargă la o cafenea sau la un club accesibil celor din categoria sa socială a trecut, s-a sfârșit ca un vis frumos. Epoca lui „Scapă cine poate" a ajuns la deplină maturitate. Sistemul medical a încetat să mai fie democratic. Nici măcar în teorie, un om obișnuit nu mai are parte de îngrijire specializată, fiind obligat să apeleze doar la propriul său sistem imunitar. Dacă se infectează, scapă sau crapă. Simplu. Mutațiile virusului sunt perfide. Cândva, prin anii 2020, s-a considerat că lucrurile merg spre bine, mutațiile produc variante tot mai puțin periculoase, dar n-a fost așa. Ca un conducător de oști priceput, virusul a venit mereu cu atacuri în direcții neașteptate. O vreme, industria farmaceutică a reușit, mai mult sau mai puțin, să rămână în cursă. În câțiva ani însă n-a mai fost vorba despre vaccinuri fabricate în proporții de masă. Cum productivitatea la nivel global a scăzut considerabil, nici n-ar mai fi avut cine să le cumpere. Drept urmare, industria farmaceutică s-a restrâns tot mai mult și a început să lucreze doar pentru grupul oamenilor foarte bogați.

Cine sunt acești privilegiați? Mulți vin cu presupuneri, dar opiniile lor nu devin publice. Jurnaliștii de investigație au dispărut. Probabil că serviciile secrete ale diferitelor entități statale știu cum stau lucrurile, dar nu spun.

Televiziunea, regina *mass media*, a arătat cât de repede poate să decadă o instituție aparent de neclintit. Cei mai mulți plătitori de reclame au dat faliment. Cum economia de subzistență nu are nevoie de clipuri publicitare,

posturile comerciale au devenit nerentabile și au dispărut. Accesul la Internet a devenit destul de problematic, dintr-un motiv prozaic. Diversele receptoare nu mai au prețuri accesibile, nu oricine poate să aibă un telefon sau un laptop, iar energia electrică nu mai este la discreție, precum cândva.

Omul obișnuit, rămas în viață datorită norocului său, vede uneori câte un reprezentant al bogaților. Pe stradă, într-un costum de cosmonaut, însoțit de mai mulți *bodyguards* îmbrăcați de asemenea în costume speciale. Cea protejată (de cele mai multe ori este vorba despre o femeie) nu iese în evidență prin nimic. Un eventual lunetist n-ar ști pe cine să împuște. De ce respectivele privilegiate nu stau în insulele lor din Pacific sau în feudele lor din Scoția? Femeile sunt și rămân misterioase, indiferent cum se schimbă lucrurile în lume.

Societatea de consum are regulile ei de funcționare. Una dintre acestea este legată de practicarea luxului, visul oricărui om atins de morbul dorinței de succes, adică de a obține sume mari de bani. O minoritate are acces la lux, marea majoritate nu are, dar nutrește dorința de a ajunge, cândva, la respectivul nivel de trai. Dorința de lux este probabil esența psihologică a societății de consum. Astfel se explică și simulacrele de lux, rezervate celor săraci, dar și celor din clasa de mijloc. Ei bine, virusul le-a interzis celor situați mai jos de nivelul celor foarte bogați accesul la aceste simulacre. Tehnic vorbind, acest acces nu mai este posibil. Sărăcia este prohibitivă, iar fericiții corporatiști ai anilor trecuți, capabili

să-și petreacă vacanțele în Grecia, sunt de domeniul trecutului. Criza alimentară i-a scutit doar pe cei foarte bogați, posesorii unor rețele de aprovizionare proprii. Ceilalți s-au descurcat cum au putut. Dificilă a fost și este viața orășenilor. Industria alimentelor nu mai funcționează. Există doar artizani ai alimentației, dar aceștia sunt foarte scumpi și lucrează doar pentru cei bogați. Umblă vorba că se moare de foame, dar guvernele nu recunosc așa ceva. De fapt, populația planetei se împuținează.

În această *brave new world*, omul obișnuit este treptat redus la rolul de larvă. El constată că până și condiția de sclav tradițional este mai bună decât a lui. De ce? Fiindcă sclavul se poate acomoda în cele din urmă cu stăpânul său. Acesta din urmă conchide că un sclav viu este mai bun decât unul mort. Virusul nu este însă rezonabil. Încercarea de a te adapta la capriciile lui mortale este istovitoare și fără de sfârșit.

Coronavirusul se opune globalizării. Vremea când un număr nesfârșit de vehicule brăzdau pământul, apa și aerul planetei a trecut. Roata istoriei a început, lent și apoi tot mai repede, să se învârtească în sens invers. Astfel, are loc o dezindustrializare. De unde până nu demult totul tindea să devină parte a unei industrii, acum se petrece o revenire la artizanat. Industria turismului și cea a ospitalității sunt pe cale de dispariție. Dacă nu ești foarte bogat, stai acasă. În Evul Mediu, scrie Fustel de Coulanges, călătoria departe de locul natal era considerată o nenorocire. Ulterior, cum știm, lucrurile au ince-

put să stea taman pe dos. Printre membrii clasei de mijloc, călătoria a început să fie asociată cu fericirea și cu succesul. Îți petreci vacanța în Maldive sau în Seychelles? Ești un învingător în lupta vieții. Anii din urmă au întors cursul lucrurilor, iar turismul a devenit tot mai mult un cuvânt din dicționar, aproape un arhaism. Cei bogați îl mai practică, probabil, dar activitățile acestora nu mai sunt mediatizate. Cine știe ce fac bogații nu-l informează pe omul de rând.

Un fenomen foarte interesant a început în anii 2020, iar apoi s-a amplificat. Mai ales în Occident, identitatea etnică a devenit irelevantă (cu o excepție), iar invocarea ei a început să fie considerată retrogradă. Oamenii s-au amestecat, iar referirile la originile cuiva invocă aria geografică de proveniență, nu și etnia. Nu se afirmă că statele naționale sunt perimate, dar aceasta este ideea. Ideea imperială se înfăptuiește, în primul rând, la nivelul mentalităților. Pentru a deveni cetățeanul disciplinat al unui imperiu, fie acesta și unul guvernat de sofisticate reguli aparent democratice, individul trebuie să fie curățat de ideea unei apartenențe etnice. Războiul purtat cu mijloace economice și psihologice este la modă. Supermarketul și televizorul sunt (au fost) armele principale ale acestuia.

Românii au avut parte și de agresiuni tradiționale. În timpul războiului din Ucraina, ei s-au gândit la ce este mai rău și au sperat că norocul lor istoric nu s-a terminat. Iată însă că lucrurile au luat-o razna. Perspectiva unui război nuclear i-a anesteziat pe strategii europeni

ai NATO. Cum? Să riscăm distrugerea frumoaselor noastre orașe? Se pare că dorința de confort cu orice preț a fost mai puternică decât angajamentele militare anterioare. A intervenit și ideea incomodă că interesele Statelor Unite în Ucraina sunt de o cu totul altă natură decât acelea ale UE. Rușilor li s-a permis să se extindă. Lucrurile au mers relativ repede. Republica Moldova, o anexă a Rusiei, s-a unit cu provincia românească omonimă. Numai Dumnezeu știe cum, dar rezultatele unui referendum au indicat această opțiune populară. Tot cam pe atunci, Dobrogea și litoralul românesc au trecut la Ucraina, alt satelit al Rusiei. Să fi fost opțiunea lipovenilor din Delta Dunării? În dezastrul prelungit al pandemiei, aceste seisme geopolitice au trecut aproape neobservate.

Un episod nespus de neplăcut pentru românii tradiționali, adică pentru cei imuni la narcisismul secolului, a fost transformarea Transilvaniei într-o entitate statală autonomă. A fost vorba tot despre un referendum. S-a încălcat astfel constituția României, iar UE ar fi trebuit să intervină. Spre regretul unora, așa ceva nu s-a produs. Pandemia și expansiunea rusească sunt probleme reale, cu o mult mai mare pondere decât separarea unei provincii românești. De altfel, în deceniul al treilea al acestui secol, UE a devenit o entitate șubredă. Retragerea Regatului Unit din Uniunea Europeană, Brexit-ul, a devenit oficială în 31 ianuarie 2020. O realitate întărită ulterior de atitudinile eurosceptice ale Ungariei și Poloniei.

În geopolitică, câștigătorul are întotdeauna dreptate. Reduși la un teritoriu mic, românii au avut, în schimb, ocazia să filozofeze asupra unor concepte precum adevărul istoric și dreptul ginților. Teoreticienii ideii de nedreptate istorică au avut ocazia să-și etaleze indignările. Ce folos? Etnia românească s-a transformat repede într-o amintire frumoasă. Risipiți prin Europe și cine mai știe pe unde, foștii români au avut însă ocazia să recupereze mâncărurile tradiționale ale bunicilor lor.

Asta nu înseamnă că teritoriile restrânse ale României au rămas nepopulate. O, nu! Printre munții apocaliptici de gunoaie venite din cele mai neașteptate locuri ale planetei, au continuat să viețuiască oameni specializați în practicarea bătăii de joc. Această atitudine, aflată la antipodul respectului, oferă o modalitate de supraviețuire. Cine o adoptă reușește să-și bată joc inclusiv de sine însuși și astfel să obțină o interesantă imunitate la diversele maladii psihice aduse de vremuri. Spre surprinderea moraliștilor, avocații acestei atitudini, apăruți ca întotdeauna când este vorba de a apăra o minoritate, au descoperit că bătaia de joc este înrudită cu orgoliul nobiliar! Practicarea ei presupune o anumită indiferență față de propria suferință! De fapt, în cazul nostru pare a fi mai degrabă vorba despre o anesteziere adusă de promiscuitate, dar asta contează mai puțin.

☆ ☆ ☆

— Impresionante și frisonante scenarii, îi spuse Stoica singurei sale admiratoare, Ana. Cineva ar putea să-l am-

plifice și să-i adauge niște conflicte de doi bani, așa cum sunt adesea cele din romanele SF. Nu cred că voi face așa ceva. Eu cred că literatura trebuie să ochească mai sus. Faptul că, de regulă, nu reușește să-și nimerească ținta este o altă discuție.

Ana se arăta sincer interesată de preocupările literare ale lui Stoica. Acesta, cu abilitățile lui de psiholog sau doar fiindcă era cam îndrăgostit de ea, nu reușea să găsească nicio notă falsă în comportamentul ei.

— Totuși, unele conflicte din literatura SF mi se par autentice, spuse ea.

— Desigur, dar atunci ies din perimetrul genului respectiv.

Ea se mulțumi să zâmbească enigmatic. Știa, Condor „al ei" avea niște marote de autor.

Privind-o cu plăcere și bucurându-se de norocul de-a fi alături de ea zi de zi, Stoica se gândi că tribulațiile lui de atelier literar sunt puțin importante.

Lumea de azi, cugetă el, a transformat literatura de ficțiune într-o fantomă aproape invizibilă. Narcisismul este generalizat, iar literatura se referă la alții. Cui îi pasă? *Cred totuși că mai există încă destul de mulți oameni cumsecade pe lumea aceasta. Vor reuși aceștia să echilibreze acțiunea răului, așa cum au făcut-o de atâtea ori în istorie?*

Își aminti de atitudinea românilor față de refugiații ucraineni, în 2022. *O extraordinară ospitalitate. Adevărul este că suntem probabil cel mai primitor popor din lume. Nu mă sfiesc să fac o asemenea afirmație. Întrebarea este ce se ascunde sub această atitudine. Spre ce se îndreaptă un popor atât*

de ospitalier? Spre ce viitor? În timpul războiului din Ucraina s-a aflat că America nu prea primește refugiați. Înseamnă că americanii sunt răi? Nu cred. Sunt doar mai circumspecți.

Se gândi că tot prin 2022, oamenii mai atenți la ceea ce se întâmplă în lume observaseră că procesul de globalizare, variantă modernă a ideii imperiale, intrase într-o eclipsă. BRICS, alianță economică între Rusia, China, India, Brazilia și Africa de Sud înființată mai demult, începuse să fie mai activă. *Cine o conduce? China va fi curând cea mai mare putere economică, iar Rusia deține superioritatea în domeniul armamentului nuclear.*

13
Holograma

La trei luni de la instalarea la noi a Anei și a Arianei, am avut parte de o nouă surpriză. De data aceasta, una tehnologică. În camera de zi, dormitorul meu și uneori al Anei, a apărut o holoramă, suspendată în aer ca un balon magic. Avea diametrul de vreo treizeci de centimetri și reprezenta un coronavirus. Era o imagine a funestului Covid 19, mărită de sute de mii de ori. Sfera părea făcută dintr-un material spongios, cenușiu, iar excrescențele sale roșii aminteau prin structură de broccoli. Nu sunt fricos de felul meu, dar când am văzut imaginea tridimensională am simțit că pe spate îmi curge deodată o sudoare rece. Era cea mai odioasă apariție posibilă. Atârnată în aer, în dreptul ferestrelor de la balcon, holograma părea că tremură ușor, aproape imperceptibil.

Am avut impulsul de a lovi imaginea, de a arunca în ea vreun obiect aflat la îndemână. Cum se poate așa ceva? Mintea mea de sefist nu admitea că vreun miracol este posibil. Totul trebuie să aibă o cauză explicabilă științific. Da, numai așa. Altfel, o luăm razna cu toții.

M-am stăpânit și am încercat să fiu rațional. Este o farsă, mi-am spus. Nu văd ce altceva ar putea să fie. Cineva își bate joc de mine. Fostul soț al Anei, un ins resen-

timental? Într-un film comercial, cu totul altfel m-ar fi terorizat un astfel de om. Tehnologia aduce însă și astfel de surprize. Poate că nu peste multă vreme vor apărea androizi specializați în crime la comandă. Aceștia își vor ucide „țintele" în modul cel mai economicos cu putință, după ce le vor spune mai întâi că nu e nimic personal.

Apariția s-a produs într-o după-amiază de sâmbătă, pe când eu, în fața calculatorului, lucram la una dintre lamentabilele, dar vitalele mele colaborări literare. Toată lumea era acasă. M-am ridicat de pe scaun și, fără să-mi iau ochii de la funesta imagine, am ieșit din cameră mergând cu spatele. Fetele și Gigi erau în bucătărie. I-am chemat. Ulterior, Ana avea să-mi spună că aveam glasul schimbat. Adevărul este că nu-mi amintesc să mai fi fost vreodată la fel de înspăimântat în viața mea de adult.

Ana era în rolul de gospodină perfectă. Purta o rochie cu mâneci scurte și un șorț afrodiziac. (Atunci când îți place o femeie, nu-i mai găsești nici măcar un singur defect.)

Nu era nevoie de explicații. Holograma era mai grăitoare decât o sută de romane *horror*.

— Tare de tot, a spus Ana, străduindu-se să găsească un ton glumeț, dar nereușind să-și stăpânească un ușor tremolo.

Copiii, în schimb, n-au arătat prin nimic că oribila apariție îi afectează în vreun fel. Gigi a avut chiar un ușor chicotit, semnalând că imaginea îl amuză. Ariana, cu seriozitatea ei obișnuită, nu s-a grăbit să-și arate părerea. S-a apropiat mai mult decât ceilalți de holograma

și a rămas nemișcată, cu ochii țintă la imaginea marelui dușman.

După o vreme, Ana a adoptat rolul de mamă curajoasă și capabilă să țină ridicat moralul familiei sale.

— Nu cred că trebuie să ne speriem prea tare, a spus ea. Este o hologramă, ca într-un film. Nimic mai mult.

— Da, desigur, am mormăit. Nu știu cum a fost realizată și, drept să-ți spun, nici nu mă prea interesează. Aș vrea doar să dispară cât mai repede. Pare luminiscentă. Cum să dorm la noapte?

— Poți să pui ceva în dreptul ei, a intervenit Ariana, cu vocea ei suavă.

— Cum? a întrebat Gigi. Este prea sus. Un paravan?

Apoi, temându-se să nu pară ironic, a adăugat:

— Poate că ai dreptate. Am văzut așa ceva într-un film. O doamnă se schimba în spatele unui paravan. Era destul de înalt. Ar merge, dar n-avem. Oare se găsesc de cumpărat?

— Pe Internet se găsește orice.

Ariana a început să-și butoneze telefonul, încruntându-se într-un mod adorabil. Peste puțină vreme a anunțat, cu o voce pozată de actriță nimerită în domeniul reclamelor din rațiuni financiare:

— Paravanele sunt disponibile în diverse variante. Vă oferim unul cu motive japoneze, înalt de doi metri.

— Ăsta ar fi bun, a zis Gigi. Nu cred că holograma este mai sus de vreun metru și optzeci.

— O primim în familie, ca pe un câine?

— Poate că noaptea are bunul simț de a se retrage, a intervenit Ana.

Făceam noi glume, dar holograma era într-adevăr înspăimântătoare. Aveam nevoie de o acomodare.

Nu intenționam să fac cercetări. Ana era însă mai curioasă și a început să dea telefoane pe la prieteni mai mult sau mai puțin competenți în domeniu. Între două convorbiri, ne-a spus ce a mai aflat.

Holograma este o imagine tridimensională și trebuie să aibă o sursă apropiată. Altfel nu se poate. Așa ceva nu apare din nimic. O altă posibilitate este ca la noi în casă să existe un fel de releu. Acesta retransmite o imagine generată undeva departe. Avem noi în casă un asemenea *device*? L-a instalat cineva, vreun agent secret ultracalificat în asemenea chestii? Doar pentru a-și bate joc de noi?

Un asemenea scenariu ar fi mers într-un film de acțiune. Acolo, Ana ar fi fost de fapt o spioană periculoasă, ascunsă până la noi ordine. Când i-am spus că așa ar putea să stea lucrurile, a râs:

— Ești tare de tot! Eu și spioană... Ariana, fiica lui Mata Hari!

Românii sunt niște oameni cu mult simț al umorului. Se pare că istoria lor i-a obligat să dezvolte această calitate. Noi, familia hibridă din București, nu puteam face excepție. Încercam să rezolvăm încă o situație urâtă, detașându-ne de ea, privind lucrurile din afară, ca și cum n-am fi fost actori, ci spectatori. Ana și Ariana, o dovedeau încă o dată, se pricepeau la așa ceva. *Am avut noroc cu fetele astea.*

Când s-a înserat, holograma a început să arate ca un felinar funest, suspendat în aer, iar regizorul spectaco-

lului a dovedit că este un om de bun simț. Înainte de a face noi rost de un paravan sau de a găsi o altă soluție de a izola holograma, arătarea a dispărut dintr-odată, ca și cum n-ar fi fost. Dezbaterile noastre au reînceput.

— O să apară din nou mâine dimineață, a spus Ariana cu multă seriozitate.

— De unde știi? s-a interesat Ana, cu vocea ei cultivată, atât de plăcută, exprimând de această dată o curioasă resemnare, ca și cum ar fi știut deja răspunsul.

— Știu, a zis Ariana. Mi-a spus o păsărică invizibilă.

O glumă dintre cele produse adesea de fetița noastră. A mea? De data aceasta, nimeni n-a râs.

Mi-a trecut prin minte că fata este cu adevărat fiica mea. Ca și Gigi, avea anumite aptitudini paranormale sau, oricum, ieșite din comun. Așa să fi fost?

A doua zi, la ora nouă fix, holograma a reapărut. Tăcută, nemișcată, dar vag vibratilă, amenințătoare ca orice lucru insolit ivit din senin, capabil să perturbe rutina unor oameni obișnuiți. Era o zi de duminică, întreaga familie era prezentă. Ne-am așezat în poziții favorabile și am contemplat-o fără cuvinte. Fiind sfârșit de săptămână, nu aveam pe cine să contactez. Să sun la 112 și să spun că un intrus ne-a invadat locuința? Nu, așa ceva nu se făcea.

După câteva minute, s-a auzit glăsciorul de înger al Arianei:

— Vrea să ne transmită ceva, a spus cu un ton neutru.

Era probabil una dintre glumele ei, de regulă reușite. Ana a privit-o oarecum mustrător. Nu e momentul pen-

tru umor, i-au transmis ochii ei. De data aceasta însă Ariana nu glumea.

— Nu glumesc, a spus Ariana, în continuare foarte serioasă.

Tăcere. Nimeni n-avea nimic de comentat. M-am gândit că ar exista un argument în favoarea ei. Dacă am un băiat cu puteri paranormale de vindecător, de ce n-aș avea și o fată medium? (Între timp, calitatea lui Gigi de a vindeca durerea de cap și de genunchi dispăruse. Mai încercase s-o ajute pe doamna Mardare, dar fără succes.) Mi-am amintit că asemenea puteri apar la copii cam pe la unsprezece-doisprezece ani, iar apoi se estompează și dispar. Ariana era în grafic, dacă într-adevăr nu fabula.

Făcând astfel de raționamente, mă sileam să uit că sunt tatăl fetiței doar în narațiunea scornită de Ana. De ce nu făceam testele ADN? În anumite privințe este bine ca omul să nu sape prea adânc, așa mi-a spus nea Mișu, cândva. De exemplu, a zis acesta atunci, omul nu trebuie să tocmească un detectiv particular, pentru a afla dacă nevasta lui îl înșală sau nu. De ce? Fiindcă își livrează astfel o stare de spirit proastă. În plus, statistica spune că în cele mai multe cazuri soțiile au anumite aventuri. Nemaipomenit de fidele sunt doar frigidele. În plus, tot statistic judecând, o femeie se poartă mai bine cu soțul ei dacă are un amant. Sau chiar mai mulți. Așa a lăsat Dumnezeu. Lasă-i pe filozofi să caute adevărul. Uite cazul unui amic al meu, om foarte cumsecade. A divorțat fiindcă soția îi vorbea foarte urât și era nespus de geloasă. Dar amicul dumitale mai avea și alte femei?

am întrebat. Nu, nici vorbă. Era fidelitatea întruchipată. Atunci? N-a mai putut suporta agresiunea verbală, ca să mă exprim mai pretențios. A „băgat" divorț. Era clar, nea Mișu credea că doamna respectivă ar fi fost o soție desăvârșită, dacă s-ar fi „scăpat" din când în când cu alt bărbat.

Depășind asemenea gânduri, am intrat în joc.

— Da, am spus. Ce vrea să ne transmită?

— Nu sunt cuvinte clare, dar știu despre ce este vorba. Ne spune că greșim.

Cu greu m-am stăpânit să nu spun vreo glumă potrivită momentului. Aș fi avut destule la dispoziție. Știam însă că Ariana era foarte sensibilă și nu voiam să-i cauzez vreo traumă aparent neînsemnată, dar capabilă să-i zdruncine încrederea în sine însăși sau altceva de acest fel. De fapt, dacă mă gândesc bine, acum, când scriu rândurile de față, găsesc o altă explicație. Nu voiam s-o contrariez pe Ana. Îmi plăcea tot mai mult și, nu fără o anumită umilință, recunoșteam acest fapt. Trebuia să vorbesc cu Ariana folosind cuvinte simple, deși ea îmi dovedise de mai multe ori că este în stare să deducă sensurile unor vorbe din context.

— Cum greșim? În ce privință?

— Nu greșim noi, cei de aici. Toți oamenii greșesc. Asta vrea să ne spună.

— Toți oamenii de pe glob?

— Da. Nu iubesc planeta.

Brusc, aversiunea mea față de locurile comune m-a lovit precum un mic tsunami. Nu era posibil! O holo-

gramă ecologistă! Ridicol! Cele două noi venite în familia mea m-au privit cu seriozitate, de parcă ar fi citit în mintea mea. Trebuia să arăt că nu am nici o prejudecată și sunt dispus să cred spusele fetiței:

— Interesant, am zis. Este foarte posibil să ne transmită cineva un mesaj rezonabil.

Ariana ne-a lăsat apoi impresia că face eforturi de a-și transforma gândurile în cuvinte:

— Parcă ar fi vorba despre ceva greu de atins. Oamenii sunt făcuți într-un anumit fel. Nu pot fi schimbați, dar virusurile îi vor obliga s-o facă.

Am privit-o în ochi pe Ana. Ce mai era și asta? Un mesaj din partea virusurilor? Era prea ridicol, dar... Aveam nevoie de părerea ei. Nu aveam de gând s-o supăr. Oricât de inteligentă ar fi fost, era totuși subiectivă în ceea ce o privea pe fiica ei. A noastră?

14
Invazia neverosimilului

Condor Stoica era un om dispus să admită existența miracolelor. Știa că anumiți oameni, unii dintre ei cu multă carte, privesc cu milă atitudinea lui și o consideră un semn de naivitate, dacă nu chiar unul de prostie. Când discuta cu unul dintre aceștia, Stoica venea cu o teorie oarecum științifică. Spunea că miracolele sunt niște evenimente improbabile, dar nu imposibile. Suna plauzibil, dar era o minciună, dacă ascultătorul nu era un om credincios. Într-o lume tot mai dominată de tehnologie și de consumerism, orice referire la miracole suna a religiozitate. Or, omul religios era demn de respect, desigur, dar...

În zilele următoare, holograma deveni un membru al familiei. Cel puțin așa o caracteriză Gigi, un băiat glumeț de felul lui. Apărea dimineața, la ora nouă fix și dispărea la ora zece seara. Părea evident că era generată de undeva din vecinătate. Asta dacă nu cumva în casa lui Stoica, bravul *ghost writer*, fusese instalat vreun dispozitiv de retransmitere.

Intrigându-i pe apropiații săi, Stoica nu dorea să afle adevărul științific despre hologramă. Un autor de sefeuri este, în mod tradițional, un ins încrezător în știință și în tehnologie. Normal ar fi fost ca și Condor să cheme niște

specialiști. Aceștia s-ar fi lămurit imediat și ar fi clarificat lucrurile. Unii chiar își spuseseră părerea, la telefon. Ideea dominantă era că holograma este rodul unei farse. Cineva dorise să folosească tehnologia pentru a se distra. De ce nu mi-a trimis imaginea unei femei frumoase, se interesase Stoica. De ce o asemenea imagine sinistră? Fiindcă se poartă agresiunea împotriva psihicului, îi explicase nea Mișu, atoateștiutor ca întotdeauna. Uită-te la televizor! Colecționează știri proaste cu o adevărată voluptate. Este o chestiune de marketing. Omul îngrozit cumpără mai mult. Asta, pe de o parte. Pe de alta, se știe că audiența crește atunci când vine vorba despre nenorociri. Asta ține de natura umană. De ce oare? se interesase Stoica, făcând-o pe naivul. Știi că mie îmi place Nietzsche, spusese nea Mișu. Ăsta are și idei trăznite, caraghioase chiar, dar uneori o nimerește foarte bine în materie de psihologie umană. Altfel nici nu se poate. Nu poți să fii un scriitor mare, el tocmai asta a fost, dacă nu ai intuții corecte cu privire la natura umană. Știu câte ceva despre el, spusese Stoica. Probabil că te referi la aversiunea lui față de milă și acceptarea ideii că omul este o ființă crudă, capabilă să savureze răul făcut unor semeni ai săi. Da, ceva în acest gen, a convenit nea Mișu, cuprins brusc de o tristețe ciudată. Holograma aceasta este în mod evident un act de agresiune, operat de un om rău.

Dacă așa stau lucrurile, cugetă Stoica, înseamnă că acest animal de casă nu prea are ce căuta aici. Gustul meu pentru originalitate trebuie să aibă niște limite. Dacă aș

locui singur aici, aș avea tot dreptul să savurez această mică porcărie, dar nu stau singur. Și apoi este vorba despre copii. Am eu dreptul să-i expun acestei agresiuni?

Oricum ar fi fost, Gigi și Ariana nu păreau deloc afectați de prezența hologramei. După secvența din prima zi, când fetița crezuse că primește un mesaj telepatic, nu se mai întâmplase nimic de acest fel.

Lucrurile se schimbară începând din a cincea zi.

15
El Aleph

De când m-am apucat de literatură, am trăit o nemulțumire legată de performanțele mele. Acum știu că este un simptom al tulburării de personalitate narcisice, dar asta nu mă încălzește. Ce fel de nemulțumire? Ei bine, una legată de faptul că am fost obligat să apelez la formule narative prestabilite, descoperite de alții. De asemenea, m-a nemulțumit faptul că ideile mele au suferit întotdeauna o curioasă denaturare, atunci când le-am „plantat" în mințile diferitelor personaje. Poate că ar fi fost mai bine să mă apuc de poezie, îmi spun uneori. Aș fi putut astfel să-mi exprim nemijlocit gândurile. Am publicat cândva niște poezii și cred că n-au fost rele. De aici și până la construirea unei staturi de poet este însă o cale lungă. N-am perseverat și fiindcă mi s-a părut prea simplu. Proza presupune niște eforturi, cere *Sitzfleisch*. Cum am obiceiul să nu mă feresc de provocări, ba chiar să le caut, a fost firesc să aleg varianta cea mai dificilă. Rezultatele „au întârziat să apară" și am eșuat într-o postură de instalator literar, ca să zic așa. M-am specializat în repararea unor construcții literare comise sau doar schițate de alții. A fost rău, chiar infamant? N-aș spune. Pentru asemenea verdicte este necesară o instanță.

Or, absolut nimănui nu-i pasă de nimeni. Excepție fac mamele, desigur. Poate și alte categorii de oameni. Singura persoană interesată de munca mea, în mod sincer, îmi place să cred, este Ana, providențiala mămică picată din cer. Ei îi plac „elaborările" mele. Zice că un lucru bine făcut are o valoare în sine. Așa o fi.

Cele de mai sus au sens, fiindcă trăiesc un fel de iluminare, de parcă aș fi drogat. Simt că mi s-au clarificat ideile și gândesc într-un mod atât de coerent, încât pot să-mi lămuresc toate dubiile. Sună cam ridicol ceea ce spun, dar este real. Pentru a ilustra această situație, apelez la un citat dintr-o povestire a lui Borges, *El Aleph*. Acolo, naratorul vede un obiect miraculos, capabil să înfățișeze simultan toate locurile din lume: „Am văzut marea, zorii, după-amiaza, mulțimea din America, un păianjen de argint în centrul unei piramide negre, un labirint distrus (era Londra), nesfârșite priviri apropiate scrutându-se în mine, ca într-o oglindă, am văzut toate oglinzile de pe lume și nici una nu mi-a surprins chipul, [...] am văzut ciorchini, zăpadă, tutun, panglici de metal, aburi de apă, convexe deșerturi ecuatoriale și fiecare firișor de nisip...". În *El Aleph*, enumerarea continuă, amenințând să devină interminabilă. Ei bine, pentru mine, holograma este un fel de *El Aleph*. Nu văd obiecte, precum naratorul lui Borges, văd idei, dacă mă pot exprima astfel. Nu-mi pasă dacă vor interesa pe cineva amănuntele acestei revelații. Este suficient că mă interesează pe mine. Rândurile de față nu sunt destinate publicării, dar sentimentul de libertate trăit în timp ce le

scriu face toți banii. Apoi, faptul că nu va trebui să mă gândesc la așteptările nimănui! Este minunat, ce să mai discutăm.

Bine, nene, îmi va spune cineva, eventual nea Mișu. Și cam ce idei „vezi"? Înțeleg lumea de azi, voi răspunde cu promptitudine. Nu mi se mai pare un haos, precum cu puțină vreme înainte. Înțeleg resorturile. Bine, să auzim, ar spune nemilosul nea Mișu.

Știind că unchiul meu este un om cu o mare curiozitate intelectuală, nu m-aș teme că în timp ce eu vorbesc, el se gândește la ce va mânca la cină. I-aș spune că gândurile mele despre lume sunt interesante, poate, dar nu cred că pot rivaliza cu viitorologii consacrați în materie de predicții. Va afla cum văd lucrurile și în această privință, dar mai întâi mă voi referi la România și la români. În ce situație se află, de fapt, țara unde s-au născut strămoșii mei? (În continuare, folosesc prezentul istoric. În realitatea strictă a prezentului, multe dintre realitățile evocate au evoluat. Turismul de masă, de exemplu, a devenit o amintire. Ca și „ideea europeană"...) În ultimele zile, am înțeles că lucrurile stau în mod riguros pe dos față de epoca dictaturii lui Ceaușescu. În timpul dictaturii, puțini români munceau în străinătate. Și mai puțini se stabileau peste granițe. Acum avem vreo nouă milioane în aceste situații, dacă nu cumva mai mulți. Azi, datoria externă a țării este spre opt sute de miliarde (euro), înainte era zero. Erau alimentare goale, sunt supermarketuri (cu capital străin) pline. Eram autonomi în materie de alimente esențiale. Azi suntem departe de

a mai fi. În schimb, ironie a soartei, avem acces la nenumărate alimente exotice, fără sens pentru omul obișnuit, dar interesante pentru cei cu bani. Cei din aparatul de partid o duceau bine, dar n-aveau proprietăți semnificative. Azi există un grup de oameni foarte bogați și o masă importantă de oameni aflați sub limita sărăciei. Transilvania era pământ românesc. Azi... Oamenii își făceau concediile la mare, la munte sau la bunici. La țară. Azi merg cine mai știe unde, cu avionul sau cu mașinile. Pe scurt, furia turismului de masă nu exista la noi. Azi există din plin. Sunt și alte aspecte, evidente. Învățământul... Sistemul medical privat, eficient, accesibil doar unei minorități. Nici la stat nu este rău, dar acolo omul cam moare. Intri în spital cu o boală oarecare. Dacă nu iei Covid, te răpune o infecție nosocomială. Flota... Industria... Patrimoniul cultural... Pădurile, vândute ca lemn brut... Dezgolirea munților... Serialul „Las Fierbinți", conceput pentru a deveni o imagine pentru români, unde aceștia sunt prezentați drept hoți, corupți, bețivi, mișcocari, curve, retardați. În schimb, corporatiștii, în calitatea lor de slugi ale unor multinaționale cu capital străin, o duc bine, ce să zic. Își petrec vacanțele în Grecia și au acces la sistemul privat de sănătate. Există și oameni realizați, adică îmbogățiți; ei sunt foarte importanți, fiindcă oferă locuri de muncă. Unii dintre ei sunt filantropi. Creierele valoroase pleacă peste hotare și duse sunt. Gunoaiele, venite din cele mai neașteptate locuri ale planetei, munții de gunoaie. Cine le aduce face bani. Există și multe lucruri bune, evident. Totuși, trans-

formarea românilor în niște slugi bine tratate este un fenomen tot mai vizibil. Atitudinea colonială clasică a fost înlocuită cu tot ce decurge din ideea de „parteneriat". Slugă, stăpân? Ce mai este și asta? voi fi întrebat de vreun europeist bine aranjat sub raport material, datorită modului său obsecvios de a se comporta față de egalitarienii stăpâni reali, eventual un corporatist pornit împotriva credinței creștine. Ești depășit, domnule! Astăzi există doar angajatori și angajați, atât. Esența este următoarea, spun eu. În timpul lui Ceaușescu aveam un viitor, dar nu aveam un prezent. Astăzi (mai) avem prezent, dar nu avem viitor. Are loc un război economic, unii vor pierde, iar alții vor câștiga. Cât privește războiul informațional... După câte văd eu, nu prea suntem printre câștigători.

Sunt cumva un nostagic al comunismului? În nici un caz. Românii nu pot să-și rezolve problemele apelând la formule politice din trecut. Ei trebuie să găsească o formulă de supraviețuire, ca națiune și ca stat mai mult sau mai puțin suveran.

Ajungem astfel la un aspect straniu, greu de înțeles pentru unii autori de nivel academic sau doar jurnalistic. În contextul lumii de azi, românii par... slugarnici sau, dacă preferați un termen mai puțin „atingător", obsecvioși. Un exemplu. O numesc Majestatea Sa pe principesa Margareta. De ce? A fost cumva încoronată? Nici unui principe moștenitor din lume nu i se spune așa. Și mai este un aspect jenant. Ilustrul său tată a abdicat, totuși. Forțat, ni se spune. Potrivit dreptului dinas-

tic, principesa este o persoană particulară. Desigur, rudele sale ilustre și activitățile sale filantropice ameliorează imaginea României. Alte exemple de slugărnicie. Româncele nu au nicio problemă în a deveni servitoare în diferite țări occidentale, iar prostituatele românce luptă pentru primul loc în materie de reprezentare în Europa. În general, românii acceptă foarte ușor să fie servitorii cuiva, se pare. Este bine, este rău? Nu-i treaba mea să dau note. Poate că la mijloc este destinul istoric. Imaginând expresia „prost de bun", un român anonim, trăitor cine știe când, s-a gândit, poate, la românii lui. Poate că românii, cu toleranța lor dusă până peste toate limitele, n-au făcut decât să fie niște creștini de treabă. Poate că ne este dat să ilustrăm eșecul bunătății, ca strategie de viață și mai ales de supraviețuire. Fenomenala noastră complezență apare și în rebotezarea țiganilor. Doar noi le spunem rromi, nu cumva să se simtă ofensați. Acestea sunt amănunte, dar prin acumularea lor, se desenează o mentalitate slugarnică. Evident, în vremea noastră este desuet să mai vorbești despre etnii, altfel decât atunci când este vorba despre feluri de mâncare, îmbrăcăminte și muzică. Cu toate acestea, prolificitatea țiganilor de la noi e remarcabilă, iar agresiunea lor demografică este un fapt. Mi se va spune că soliditatea instituțiilor din România de azi, adică din Europa, garantează că lucrurile vor merge din ce în ce mai bine. Desigur, desigur.

În legătură cu țiganii, cei dispăruți „din scripte", aș menționa o carte din 1998, „Zeul apatiei". Este un sefeu,

semnat de autorul romanului „Sfera", deja menționat în însemnările mele. Acolo se propune un scenariu pentru anul 2057. Nu se vorbește despre Uniunea Europeană. România avea să adere la acest organism politic în 2007. Vine vorba, în schimb, despre o Românie emasculată, redusă la Muntenia și Oltenia și părăsită de marea majoritate a românilor. Țiganii, existenți încă, au rămas pe loc, iar diferite țări bogate le furnizează mijloace de trai mai mult decât decente. Le cer o favoare minoră: să nu iasă din locația lor, pentru a merge la cerșit sau (*Horribile dictu!*) la furat prin Europa. Există, în roman, anumite mijloace interesante de acțiune psihologică. Astfel, cetățenii Rominiei (noul nume al țării) pot să frecventeze niște vircluburi, unde li se oferă, pe gratis, acces la realități virtuale agreabile. Se sugerează că sunt folosite și alte mijloace cu efect centripet. Tonul romanului este unul tragicomic. Moștenitorii lui Decebal practică bătaia de joc, în stilul cunoscut, dar ni se sugerează și că dispariția României tradiționale are și o dimensiune tristă. De altfel, în roman, niște români din Franța încearcă un fel de *coup d'etat*, dar sunt paralizați de mila creștină pentru țigani. Adevărul este că țiganii, în ficțiune și în realitate, nu sunt mai vinovați decât cetățenii de alte etnii. Nimeni nu este vinovat, dacă nu încalcă legea penală. (Țigănia este însă rea, aducătoare de haos și semnifică un mod de comportament, o mentalitate, în cele din urmă. Este un cuvânt inventat de români și se pare că nu are echivalent în alte limbi. Ar exista totuși ceva asemănător în limba ungară. Am crezut un moment că *gypsy style* ar

însemna ceva analog, dar m-am înșelat. Expresia engleză se referă la un stil vestimentar. Nu vreau să fiu acuzat de rasism sau de xenofobie. Așa că mă grăbesc să spun: țigănia poate fi practicată de un român cu indiferent ce origini etnice. În opinia mea, resortul acestei forme românești a bătăii de joc este lipsa respectului. Un exemplu. Când oamenii aruncă din mașini gunoaie la marginile pădurilor practică țigănia.) M-a atras la acest roman și titlul. Cum adică zeul apatiei? Ce înseamnă asta? Autorul nu este explicit în această privință, dar părerea mea e că a sugerat un fel de moleșeală istorică a românilor. Aceștia, în roman, și-ar fi cedat țara fiindcă o apatie ciudată i-ar fi împiedicat să fie mai energici. Nu cumva vedem și în actualitate ceva asemănător?

Virusul, cu diabolica lui invulnerabilitate, a plasat însă dilemele de felul celor de mai sus pe un plan secundar. Oamenii se gândesc cum să supraviețuiască ei, împreună cu familiile lor. Așa se întâmplă în cazul unor catastrofe. Astăzi, ce-i drept, nu se produce erupția unui megavulcan și nici nu avem o invazie extraterestră. Pandemia, cu blândețea ei satanică, precum și războiul schimbă prioritățile. La asta se adaugă schimbările climatice, exagerate sistematic de *mass media*.

Românii tradiționali, câți vor mai fi fiind, au de luptat nu numai cu tendințele imperialiste ale unora și ale altora, dar și cu faptul că realitatea pătrunde în mințile lor prin intermediari. *Mass media* este o realitate interesantă, cu legile ei de fier. Prima lege este exagerarea în rău. A doua este respectarea unor directive primite de la spon-

sor. Eminențele cenușii aflate în spatele posturilor TV nu sunt niște mincinoși porniți să schimbe cu brutalitate adevărul. O, nu! Cu subtilitate, ei măsluiesc însă realitatea. Ce-i drept, omul obișnuit poate să afle și părerile contrare celor promovate de *mass media*. Internetul, câtă vreme nu va fi cenzurat, prezintă opinii lansate de conspiraționiști. Aceștia spun că totul este o minciună. Pe românii tradiționali nu-i interesează însă atât de mult știrile despre Oculta Mondială și despre Marea Resetare. Ei se întreabă ce se va alege de țara lor, în cele din urmă. Un corporatist standard, desigur, nu are asemenea preocupări. Atunci când vine vorba despre dizolvarea statalității în România, el ridică din umeri și spune că doar libertatea individului contează. Or, el personal o are. Ce sens are să-și mai bată capul!? Preopinentul lui nu se lasă și evocă niște discursuri ale premierului polonez, unde se spunea că, în Uniunea Europeană, unii sunt mai egali decât alții, adică Germania și Franța cam dictează cum trebuie să meargă lucrurile.

În încheierea gândurilor despre viitorul României, mă refer la „efectul Matei". Este un mecanism inspirat de „Evanghelia după Matei": „Căci celui ce are i se va da; dar de la cel ce nu are, şi ce are i se va lua". Acest mecanism ar duce la avantajarea celor deja avantajați și la deteriorarea situației celor aflați deja într-o poziție rea. În Biblie este vorba în special despre avantaje și dezavantaje spirituale, dar teoria rămâne interesantă și cu acoperire în lumea reală de azi. Este evident că un anumit efect de avalanșă se manifestă și în acumularea de bogăție

dar și în amplificarea sărăciei. Poate că României îi este rezervat un scenariu de tipul din rău în și mai rău. Sau poate că nu, ci dimpotrivă...

Sunt multe semne că viitorul nu este roz pentru noi, ca popor, dar poate fi mai reușit dacă fiecare luptă pe cont propriu pentru un loc sub soarele european. Totuși, este poate recomandat să nu vedem lucrurile în negru. Să ne amintim de legea consecințelor neintenționate și să apelăm la o vorbă populară. Tot răul spre bine, se spune. Poate că sub aparentul dezastru al României de azi se ascund cine mai știe ce evoluții minunate...

M-am referit mai pe larg la situația României, fiindcă o cunosc mai bine. De când a apărut holograma văd lucrurile mai clar sau măcar am această impresie. Nu mi-am clarificat însă o chestiune. Românilor li s-a tot sugerat, ba chiar li s-a spus de-a dreptul că ideea lor de țară suverană și independentă este ceva de domeniul trecutului. Interesante au fost și sunt încă demersurile unor intelectuali. Ei au venit cu argumente sofisticate, dar având același scop: dizolvarea atitudinii patriotice, chiar plasarea acesteia în zona derizoriului. Denigrarea lui Eminescu, încercările unor intelectuali români de a-l transforma într-un poet mai degrabă minor din secolul al 19-lea. Interesantă este și plasarea lui Constantin Noica, un filozof remarcabil, printre spiritele de planul al doilea. De ce? Fiindcă a elogiat spiritul românesc și a susținut că românii au avut și au ceva de spus în cultura universală.

În fine, o idee de titlu pentru romanul meu în sertare, *à tiroirs*, probabil niciodată scris. Să se numească „Slugi

libere". Adică libere să-și aleagă stăpânii. Sau „Slugi fericite?"

Opinia lui nea Mișu: „Sper că nu ai de gând să publici asemenea idei. Ai merge împotriva curentului, ca să nu folosesc o expresie românească... Aceea cu o anumită acțiune executată împotriva vântului... Gândești ca un om bătrân, lucru foarte curios. De parcă ai fi unul din generația mea. Trebuie să vezi ansamblul problemei. L-ai citit pe Jacques Attali. Ei bine, acesta spune că în viitor cel mai mare succces îl vor avea țările cele mai permisive față de migranți. Ce spui de asta? Este o afirmație aparent enigmatică, dar poate că are anumite justificări. Adepții acestei orientări amintesc de succesul Statelor Unite, o țară formată din oameni veniți din toate părțile lumii. *Melting pot,* multiculturalism. Pe de altă parte, nu știu dacă istoria se poate repeta, în această privință. Oamenii se schimbă. Cei din vremurile când America s-a consolidat aveau o anumită structură psihică. Erau esențialmente religioși, chiar dacă aveau zei diferiți. De asemenea, americanii erau galvanizați de misterioasa energie a cuceritorului. (Unii pretendenți la pământuri românești au venit pe aici recent, dacă judecăm la scara duratei lungi. Elocvența lor nu este mică. Cu cât mint mai mult, cu atât devin mai vehemenți.) Să nu uităm că americanii au luat teritoriile de la amerindieni cu japca. Cu narcisismul lor, oamenii de azi evoluează altfel."

Este clar că ambele teze pot fi susținute cu argumente plauzibile.

16
Un nou *influencer*?

Condor Stoica avea motive să se îndoiască de sine. Nu cumva clarviziunea lui era o iluzie caraghioasă? Poate că îl lovise maladia Alzheimer!?

— Aia e altfel, îi spuse Ana. Atunci numai luciditate nu ai.

— Aș vrea să-i cer sfatul doctorului Neuman, spuse Stoica. Ce zici?

Ariana, martoră la acest schimb de replici, ridică o mână, ca la școală. Adulții făcură semne afirmative, la unison.

— Ar trebui să vadă și holograma, spuse fetița, cu multă seriozitate. Să vadă dacă nu cumva îl influențează și pe el.

Stoica ezită. Ana, citindu-i gândurile, spuse:

— Ai dreptate să te îngrijorezi. Îl rugăm să-ți pună o mască din alea speciale, profesionale, de cosmonaut. El are cu siguranță una.

— Da, așa ar fi bine. Nu știu însă dacă o să vrea să vină. De câțiva ani, nu dă consultații decât *online*.

— Sunteți prieteni, spuse Ana, va veni.

— Nu tocmai prieteni, dar este un om foarte amabil. Sunt șanse să accepte. Holograma este bizară, orice s-ar

spune. Iar ideea că intră în contact cu mințile oamenilor este tare de tot.

Ana făcu semne afirmative, iar Ariana o imită cu seriozitate. Condor constată încă o dată că paternitatea lui ar trebui inventată, dacă nu era reală, în ceea ce o privea.

Măștile speciale deveniseră pe nesimțite o parte din viața oamenilor, a europenilor, cel puțin. Ele includeau și un sistem de alimentare cu aer respirabil. Unii le ridiculizau și preferau să participe la loteria supraviețuirii. Purtau măști convenționale, deși mai evoluate decât cele de la începutul deceniului, iar alții nu purtau nicio mască. Guvernanții nu mai interveneau în jocul mortal cu virusul. Timpul dovedise că o strategie coerentă de prevenire nu poate fi aplicată și se transformă într-un șir de exerciții sterile. Oamenii erau pe cont propriu. Sistemul medical funcționa, desigur, dar se practica în mod uzual așa-numita medicină de dezastru. Unele categorii sociale, cum ar fi oamenii trecuți de o anumită vârstă nu mai erau asistați altfel decât prin recomandarea unor medicamente, de regulă inaccesibile din pricina prețurilor prohibitive. Se născuse o situație analoagă celei dintr-un război tradițional, cu bombardamente, molimi, lipsă de apă, de alimente și așa mai departe. Unii scăpau, alții, nu. Trecuseră timpurile când omul dădea telefon la 112, iar ambulanța sosea. Aparatele de respirat erau destul de scumpe, dar accesibile unor oameni din clasa de mijloc. Cei săraci puteau spera doar la vreun act filantropic. *Mass media* nu scotea o vorbă despre faptul că unii erau lăsați să moară. De altfel, nimeni nu putea fi

acuzat. Statele preferau să salveze oameni din categoriile productive, copiii și tinerii. Nu existau posibilități materiale pentru mai mult decât atât.

Îi telefonă psihiatrului și îi relată toată tărășenia.

Cu o oarecare vreme înainte, Neuman îl căutase și îi povestise despre un pacient al lui, un ins cu dublă personalitate. Respectivul credea, cu argumente, că în el se manifesta, din când în când, un extraterestru. Acesta, *alien*-ul, scrisese un text interesant. În mod normal, pacientul, locotenent-colonel în retragere, n-ar fi putut să scrie așa ceva. Ciudatul ins sfârșise în mod tragic. Deși era un om sănătos și sportiv, făcuse un stop cardiac și murise. Nedumerirea doctorului Neuman nu fusese mică. Dorind s-o depășească, îl sunase pe Stoica și îi ceruse părerea. În mod oarecum neașteptat, psihiatrul era amator de sefeuri, iar cărțile lui Stoica îi plăcuseră fiindcă dovedeau anumite cunoștințe de psihologie ale autorului. Astfel se explica faptul că între cei doi se născuse un fel de amiciție, puțin probabilă, cunoscut fiind faptul că medicii au un *esprit de corps* special, nutrind în secret convingerea că fac parte dintr-o elită a elitelor. Subiectivul Condor Stoica avea impresia că medicii au un soi de aroganță, bine distilată. Se înșela. Doctorul Neuman o dovedea.

Cert este că începuseră să vorbească din când în când la telefon. Cazul colonelului cu dublă personalitate apăruse de parcă vreo forță ocultă ar fi dorit ca amiciția dintre cei doi să se cimenteze. Venise și momentul când doctorul îi propuse lui Condor să-i spună Marcel. Un argu-

ment era faptul că aveau vârste apropiate. Da, dom'le, de ce nu!? Probabil că interminabila pandemie crease mai multe asemenea relații. Amenințați de virusuri și de război, bombardați neîncetat cu știri proaste de *mass media*, bieții români, atâția câți mai rămăseseră în țară, aveau nevoie de prieteni.

Pe scurt, Marcel se oferi să vină de îndată ce Condor va avea timp pentru așa ceva.

— Și doamna, desigur, completă politicos psihiatrul.

— O întreb chiar acum.

Ana nu avea nimic împotrivă.

Vizita se produse în ziua următoare. Neuman apăru la ora cinci fix (după-amiaza) și ieși numaidecât la iveală faptul că face parte din „partidul" ultracorecților, al legaliștilor fanatici. Deși Stoica uitase să-i adreseze vreo rugăminte în acest sens, el era echipat cu un costum complet anticovid. Pe Marte o fi bun? se întrebă naivul Condor. Medicul avea și sacul special, recomandat de specialiști, dar nu și de oficialități. Sacul, cum avea să iasă imediat la iveală, primi salopeta medicului, înainte de a fi închis ermetic. Urmă dezinfectarea mâinilor, aproape maniacal de minuțioasă.

Familia Stoica asistă cu blazare la operațiile respective, executate de Neuman cu mișcări precise, în holul apartamentului.

Purtau toți măști conforme și se gândeau că medicul nu era, în definitiv, decât politicos. Dacă te duci în vizită, nu e firesc să-i protejezi pe amfitrionii tăi? Ba da. Unii își băteau joc de respectivii rigoriști. Era o nouă formă a dis-

prețului pentru vaccin și măști de protecție, la modă în primii ani ai pandemiei. Cine privea cu atenție lucrurile și reușea să distileze ceva adevăr din minciunile emise de *mass media* își dădea însă seama că purtarea costumului de cosmomaut nu era chiar o prostie, din moment ce oamenii bogați o practicau. Pe planetă se murea „la greu" din cauza virușilor, deși un consens misterios prevedea că asemenea știri neplăcute nu trebuie răspândite.

Neuman se transformă repede într-un domn elegant. Păstrase aparatul de respirat, iar fața de om amabil i se vedea printr-o mică fereastră, ca la cosmonauți.

— Puteți să vă scoateți măștile, spuse el, după ce saluturile de bun venit se încheiară. Eu nu prezint nici un risc. Virusul are bunul simț de a se transmite de preferință prin aerul expirat.

Vocea lui ușor modificată de microfon răsuna destul de ciudat.

— Gigi este plecat, veni Stoica cu o explicație de nimeni cerută.

— Asta nu înseamnă că virusul nu se transmite și altfel, continuă medicul. De pildă, prin atingere.

Condor constată că amicul său are simțul umorului. *Uneori, banalitățile sunt foarte amuzante.*

În camera de zi, holograma era la locul ei, vag vibratilă, părând în același timp înfricoșătoare și inofensivă. *Dacă nu cumva mă înșel, Marcel, cu aparatul lui, este mai amenințător decât ea.*

Se așezară în semicerc și câteva minute nu vorbi nimeni. În cele din urmă, Stoica spuse, cu o voce destul de alterată:

— Ei, ce spui? Cum ți se pare?

Medicul era în elementul lui atunci când i se cerea părerea. De data aceasta însă nu se grăbi să răspundă. Se mulțumi să schițeze un gest de nedumerire, fluturându-și palmele.

— Nu știu ce să zic, spuse în cele din urmă, cu o voce ciudat de ezitantă. Mi se pare ceva mult prea bizar. Nu seamănă cu nimic cunoscut de mine. Tu ce zici?

— Păi, ce să mai spun, șopti Stoica. Pot să zic doar că mi se pare o apariție supranaturală, iar noi ne aflăm într-un fel de templu privat.

— Spuneai la telefon că ai simțit un fel de potențare a intelectului. De parcă te-ai fi drogat. Așa a fost?

Stoica o privi rugător pe Ana. Aceasta pricepu ce-i cere și interveni:

— Condor îmi dă mandat să vorbesc în numele lui.

Neuman, deloc amuzat, clătină aprobator din capul său monstruos.

— Nu vreau să vă fac concurență, începu Ana.

Pieptănată retro, cu cărare la mijloc și coc, era adorabilă.

— Marcel, interveni medicul în stil american.

— Marcel, se conformă Ana. Nu pretind că mă pricep la psihologie, dar de când a apărut holograma, Condor este un alt om.

— Cum adică? Doar sub raport intelectual sau și..., se interesă Neuman.

Vocea lui răsuna cumva metalic.

Din intonație, ceilalți pricepură că glumește și zâmbiră. Aluziile sexuale erau la modă, într-o lume unde legătu-

rile oamenilor cu condiția lor naturală erau din ce în ce mai slabe. Nimeni nu se supără. Mintoasa Ariana avu și ea un mic zâmbet complice. Treburile oamenilor mari nu i se păreau neobișnuite, ci doar diferite de cele ale copiilor. Un alt semn că mentalitățile se schimbau rapid.

Ana se mulțumi să zâmbească „enigmatic".

— Mai bine spune dacă nu cumva simți deja o oarecare schimbare, îi întrebă Stoica pe Neuman.

Medicul se ridică din fotoliu și se apropie de hologramă. O clipă, ceilalți crezură că o va intersecta și trăiră o mică teamă superstițioasă. Medicul trecu pe sub hologramă. O clipă, capul său intersectă imaginea virusului și dispăru. Se întoarse în același fel și-și reluă locul.

— Sper că n-am comis un sacrilegiu, spuse el.

Din glasul lui răzbătea veselia.

— N-ai simțit nimic? îl întrebă Stoica.

— Ce să simt?

Neuman părea din ce în ce mai bine dispus.

— Noi am simțit, interveni Ana, cu amabilitate. Poate că ni s-a părut.

În loc să răspundă, psihiatrul își îndreptă bustul și rămase complet nemișcat. Ceilalți, politicoși, așteptară.

După vreo trei minute de tăcere deplină, vocea musafirului se auzi, întrucâtva alterată de o răgușeală ciudată:

— Aveți dreptate. Mi-e greu să recunosc, dar simt ceva cu totul necunoscut.

— Vezi? Vezi? se precipită Stoica, redevenit pentru o clipă adolescent. Sunt eu sefist, dar nu nebun.

Medicul nu era dispus să vină cu amănunte. Se mulțumi să le spună că se va gândi. Discutară apoi despre niște evenimente politice recente. Nici unul dintre ei nu avea preferințe în materie de partide politice. La această atitudine contribuia, de bună seamă, faptul că viața politică din România devenise pe nesimțite o parodie în toată regula. Aparențele erau salvate, într-o oarecare măsură, dar teritoriul împuținat și plecarea celor mai mulți români pe alte meleaguri schimbaseră lucrurile. Numai cine voia să se îmbete cu apă rece mai credea că suntem o țară și nu o entitate hibridă, un fel de colonie încrucișată cu un teritoriu ideal pentru refugiații de cine mai știe unde.

Pe la ora șase, medicul plecă, promițând că va mai veni „în vizită la holoramă". Din glasul lui, cei de față își dădură seama că a intrat într-o stare de spirit nu tocmai bună. Stoica se miră, fiind convins de faptul că amicul lui este un ins foarte stăpân pe sine. *De data aceasta, s-a transformat din medic în pacient. Holograma asta este dată naibii, ce să zic!*

Peste vreo două ore, Neuman telefonă și îi spuse lui Stoica că este neliniștit și i-ar face bine să se afle mai mult în preajma hologramei.

— De ce, domnule?

— Păi, mi-a dispărut starea aceea favorabilă. Aș vrea neapărat s-o recapăt.

— Și? Vrei să te muți la noi? Nu avem spațiu.

— Nu, domnule! Nici vorbă de așa ceva. M-am gândit la cineva de la tine din bloc. Să mă ia în gazdă pentru un timp oarecare.

Bunul Condor avea de ce să se mire. Un psihiatru de succes să stea în gazdă, ca un student?! Repede însă își depăși uimirea și căută în minte o soluție. Repede apăru un nume. Doamna Mardare! Sigur că da! Avea trei camere, iar fiica ei plecase în străinătate, ca majoritatea celor din generația ei. Lucra la Londra și vorbea din când în când cu părinții săi prin Skype. Spre regretul acestora, din ce în ce mai rar. Nici nu se gândește să mai vină în România, domnu' Condor, se plângea buna doamnă Mardare, atunci când Stoica, politicos de felul lui, o întreba ce mai face Felicia, fiica din Regatul Unit.

— Am o vecină cumsecade, îi spuse lui Neuman. O să discut cu ea.

— Dacă nu te superi, te rog să vorbești chiar azi, insistă medicul, cu voce de om mai mult decât neliniștit, aproape disperat. O să-i plătesc cât cere.

Cred și eu că o să-i plătești, cugetă Stoica, devenit doar pentru o clipă nițel răutăcios. Ai niște tarife măricele, iar epoca actuală este „ideală" pentru cei mai slabi de înger. Una-două, pică în depresie. Ce fac ei? Se duc la psihiatru.

— Bine, o să mă ocup, promise Stoica. Numai să fie bine. Îți întrerupi consultațiile? Și apoi, se va afla. Ce vor spune pacienții tăi? N-o să-i pierzi? N-o să creadă că tu însuți apelezi la un drog ceva mai special? De unde până atunci îi tot sfătuiai să nu devină niște personalități adictive?

— Nu-mi pasă. Cei inteligenți nu se vor supăra, după ce află despre ce este vorba.

Neuman avu un râs scurt.

— Îmi dau seama că aș putea să mă diagnostichez singur, continuă el. Cu timpul, îți vei da seama că merită experiența.

Stoica știa deja că luciditatea aparent indusă de hologramă este ceva nespus de prețios. *Dacă un psihiatru acceptă asta, înseamnă că este vorba despre un lucru important.*

Doamna Mardare îl primi cu un zâmbet de om cumsecade, vizibil doar prin expresia ochilor. Purta o mască conformă, aparent pentru întâia oară folosită. Soțul său, un om blând, era de asemenea mascat în mod regulamentar. Stoica le spuse despre ce este vorba și preciză că medicul este un om foarte serios.

— Chiar dacă va sta doar câteva zile, o să vă plătească pentru o lună întreagă, încheie el.

Cei doi soți se priviră. O clipă, ei formară împreună cu Stoica un grup de bucureșteni nemișcați.

Se pare că soții Mardare se înțelegeau fără cuvinte, fiindcă vocea groasă a bărbatului se făcu auzită:

— Da, domnu' Stoica, îl primim. Va sta în camera fetei. Că și așa...

E trist din cauza Feliciei. Condor căută informații cu telefonul său și află repede prețul pieței pentru situații asemănătoare. Era bunicel. Soților Mardare li se păru decent. Nu era vorba despre o închiriere, ci despre o găzduire. Cu totul altceva. *Suma obținută de soții Mardare este impozitabilă? Mă voi interesa.*

Scrupulosul Stoica ceru apoi să vadă camera. Părea în regulă, deși era de presupus că medicul trăia la niște

standarde mai ridicate. *Cine mai știe ce-o fi în mintea lui? Poate vrea să facă un experiment, să vadă cum este să locuiești într-un bloc modest. Are scuza că l-a influențat holograma. Ca și pe mine. Este absurd, dar real. N-are rost să-mi bat capul.*

Întors în apartamentul lui, Stoica îi telefonă lui Neuman. Acesta se arătă mai bucuros decât ar fi fost normal și se arătă dispus să se mute chiar în aceeași seară. Cu greu, Condor îl convinse să amâne operațiunea pentru dimineața următoare.

— Bine, spuse psihiatrul, dar să știi că nu mi-e ușor.

Din nou, Stoica realiză absurditatea situației, neverosimilitatea ei. Dacă aș băga așa ceva într-un roman, ar râde și curcile de mine. *Sindrom obsesiv-compulsiv, parcă așa îi zice. Suferea de așa ceva personajul Monk, din serialul polițist. Neuman poate să-și pună singur acest diagnostic. Cine mai știe ce-o mai fi și cu holograma asta...*

A doua zi, pe la ora opt și jumătate, psihiatrul se prezentă la noul lui sediu. Nu părea defel afectat de vreo suferință fizică sau psihică.

— Pur și simplu, am nevoie să stau în preajma hologramei, îi spuse el lui Stoica, după ce se salutară.

— Da, te înțeleg. Numai să „bată" până la tine.

Medicul se încruntă, îngrijorat:

— Ai dreptate. Nu m-am gândit la asta.

— Vom vedea curând, spuse Stoica, decis să nu se mai mire de nimic.

Ieși curând la iveală faptul că medicul suferise o transformare interioară. Intenționa să se transforme într-un creator de conținut digital, nici mai mult, nici mai puțin.

Perplex, Stoica asistă în următoarele zile la transformarea camerei închiriate într-un soi de studio de televiziune. Modest, desigur, dar capabil să plaseze pe Neuman în postura de *vlogger*.

Pentru psihiatru, banii nu erau o problemă, așa că achiziționarea echipamentului decurse fără nicio dificultate. Un microfon lavalieră profesional, un stabilizator de mișcare (trepied), un *ring light*, adică o lampă circulară, o cameră video performantă, un laptop scump, un *software* de editare. În fine, era necesar un fundal menit să-l reprezinte pe creatorul de conținut. Pentru acesta din urmă psihiatrul apelă la un specialist în domeniu. Acesta îl sfătui să-și procure doar un *green screen*. N-aveți nevoie de mai mult, domnu' doctor.

— Soții Mardare sunt de acord cu toate astea? se interesă, destul de blazat, Stoica.

— Bineînțeles. Au fost chiar entuziasmați, fiindcă am de gând să le cer părerea, iar apoi să public opiniile lor despre lumea de azi. De multe ori, părerile oamenilor obișnuiți sunt foarte interesante.

Te pomenești că și doamna Mardare s-a ascuțit la minte, cugetă Stoica. Nu că ar fi proastă, dar nu este o teoreticiană. Iar domnul Mardare a pățit ceva asemănător! Sunt în vecinătatea hologramei? Sunt.

După două zile de la instalare, psihiatrul produse o primă conferință vizibilă pe Internet. Spre mirarea lui Stoica, probabil și a altor cunoscuți ai medicului, tema dezbaterii avea niște legături destul de vagi cu psihiatria tradițională, practicată cu mult succes de Neuman până

atunci. Nu era vorba, adică, despre suferințele individului, ci mai degrabă de condiția umană.

Împreună cu o Ariana mai serioasă decât oricând, Stoica urmări expozeul psihiatrului, ba chiar îl transcrise, grație unei aplicații ingenioase.

— Așa ceva ar da bine în romanul meu... Ce zici? o întrebă ulterior pe Ana.

— Ca un citat mai lung?

— Da, desigur. Nu fur ideile nimănui. Numai să mă lase doctorul. Trebuie să-i cer consimțământul. Așa este corect.

După cum era de așteptat, psihiatrul își dădu acordul. Da, Stoica putea să folosească textele lui, chiar fără să le citeze sursa.

— Așa era pe vremuri, în unele culturi, îi spuse Condor partenerei sale. Nu se știa ce sunt acelea drepturi de autor. După ce era lansată, o idee devenea folclor, bun al tuturor.

— Ca la bancuri? întrebă Ariana, prezentă la discuție.

— Da, scumpo, exact așa.

Cum să facă? Se decise să elimine unele pasaje, pentru a nu lungi textul prea mult. În retorică, repetările nu deranjează, ba chiar dau bine. În proză, altfel stă socoteala. Sau poate ar fi mai bine să rezume ideile doctorului? Alese varianta cea mai plăcută. Să-i povestească mai întâi Anei și doar apoi să se decidă ce păstrează pentru romanul său. Privirile ei de cadână sobră îl stimulau peste poate. *Voi profita de faptul că ea nu a văzut încă filmulețul.*

— Uite, Ana, cum stă socoteala, începu el, după ce ea se declară interesată. Prietenul nostru este un globalist. Tonul său este civilizat și prevenitor, cum era și de așteptat. În primul episod se referă la o carte despre viitor, apărută în 2006. Ia idei din această carte. Nu știu cât de mult te interesează geopolitica...

— Mă interesează, spuse Ana, serioasă.

Stoica observă cât de mult îi seamănă fiica ei (a lor?), în anumite momente.

— Eu sunt autor de sefeuri, continuă Stoica. Acest gen literar se ocupă de viitor, dar de unul unde nu mai vine vorba despre națiuni și popoare. Există și excepții, firește. Și la noi au apărut câteva cărți despre viitorul României, ca țară.

Ana îl încurajă din priviri să continue.

— Neuman consideră că etniile nu au viitor. Vor fi dizolvate de schimburile frenetice între populații, facilitate de tehnologie. Sunt de acord cu el, dar consider că o anumită etnie este scutită de acest proces aparent neplăcut. *Mass media* are grijă de asta.

Ana tăcu, încurajator. Stoica observă, a suta oară, că ochii ei sunt neobișnuit de limpezi.

Încurajat de prezența celor două și stimulat (!?) de prezența hologramei, Stoica se lansă într-un monolog. Interesant? Cine știe... Le vorbi „fetelor" despre ideea imperială, prezentă de multă vreme în istoria umanității. Observă că libertatea individului, tot ce poate fi mai opus acestei idei, a fost promovată de ceea ce autorul cărții din 2006 numește „democrație de piață". Din

când în când, Condor își scoase la iveală și propriile opinii despre aspectele discutate. Acest autor francez, evocat atât de „evlavios" de Marcel, este de fapt un marxist, ținu el să precizeze. Mai întâi, el spune că unicul drum posibil al umanității este capitalismul și singurul țel rezonabil al acesteia este libertatea fără margini a individului. Ulterior ajunge însă la concluzia că trebuie altceva. Se contrazice și nu recunoaște că apelează la idei din morala creștină. Creștinismul și comunismul au unul și același ideal utopic. Obținerea unei egalități între oameni, precum și apariția unui om nou, capabil de altruism. Creștinul perfect devine, la autorul respectiv, transumanul.

Reproducând asemenea idei, indigeste pentru cineva neinteresat de problemă, Stoica avea anumite îndoieli. Cele două erau persoane foarte inteligente, dar nu cumva filozofia omului plasat dincolo de limitele sale cunoscute este prea abstractă? Oricine știe ce este acela un om cumsecade și-și dă seama că ar fi de dorit ca toți oamenii să fie ca el. Privind însă la televizor și la diferite alte ecrane unde se pot vedea frânturi din lumea reală, se constată că oamenii sunt de fapt răi și lacomi. Există niște minorități stimabile, ecologiștii. Majoritatea zdrobitoare însă...

Condor, transformat într-un referent devotat, povesti despre răul din lume, înmulțit în societatea de consum. Aminti ipoteza că democrația de piață, aparent formula ideală pentru umanitate, se dovedește la un moment istoric dat, destul de fragilă. Autorul respectiv conchide

că piața va învinge democrația. Ce se va întâmpla atunci? Vor înflori dictaturile de diferite nuanțe.

Ana și Ariana îl ascultau cu atenție și păreau realmente interesate. Mai sunt și minuni pe lumea asta, cugetă Condor. Sau sunt eu un ticălos de sexist și le creditez din capul locului cu niscaiva inferiorități intelectuale!? Nu. Atunci? Se pare că există o muzică a cuvintelor lipsite de înțeles. Este clar că Ariana nu pricepe despre ce este vorba, dar savurează melodia.

Când Stoica lăsă impresia că a încheiat, Ana îl întrebă:

— Și? Ce propune doctorul nostru?

— Recomandă ca oamenii să depășească răutatea și prostia. Să devină altruiști.

— Prostia este greu de depășit, se auzi glăsciorul de înger al Arianei. Dumnezeu i-a făcut pe unii proști. Așa mi-a spus bunica.

Cei doi adulți se priviră surprinși și mândri. În acel moment, Stoica se simți un tată „cu acte". Se gândi că n-ar avea rost s-o felicite pe fetiță pentru inteligența ei. Cel mai potrivit era s-o trateze ca pe un adult. Cel puțin în acele momente.

— Ai dreptate, spuse posibilul tată. Prostia este o boală fără leac. Iar când respectivul este și pus pe fapte, adică e un om activ, e de rău.

Mama și fiica încuviințară cu seriozitate.

17
Diseminare

Lucrurile evoluează imprevizibil în ziua de azi. Un exemplu. În ultimele zile, holograma sau întâmplarea m-au ajutat să înțeleg mai bine lumea actuală. Cel puțin, așa am impresia. Nu există deocamdată o instanță capabilă să ratifice această convingere a mea... Dacă vreodată romanul premeditat de mine va fi scris și va fi editat, voi afla, poate, cum îmi văd alții interpretările. Sunt curios, de exemplu, să aflu părerea altora despre bătaia de joc, dar și despre industria și consumatorii produselor de lux. Holograma mi-a „șoptit" că aceste două fenomene sunt niște chei pentru înțelegerea oamenilor de azi.

Vă rog să admiteți, apoi, doamnelor și domnilor, că principalele resorturi ale istoriei umane sunt dorința de putere și de expansiune teritorială (mai nou, economică). În acest context, sunt interesante vocațiile de stăpâni ale unor grupuri umane, dar și cele de slugi, ale altora. Bătaia de joc este rezervată slugilor, gustul pentru lux, stăpânilor.

Ideile acestea și altele de felul lor mi-au tot bâzâit prin minte și am ajuns la concluzia ciudată că n-ar fi rău să-l imit pe doctorul Neuman, să devin un ins doritor de faimă *online*. Acest proiect contrazice stilul meu de

viață, străin de autopromovarea frenetică practicată de cei mai mulți dintre colegii mei de breaslă. Aceștia reușesc să mă surprindă, prin eforturile lor aparent disperate. De ce vorbesc atât de mult și de des pe rețelele sociale despre propriile lor proiecte literare și despre micile lor succese? Ca să-și vândă mai bine cărțile, de bună seamă. Nu ar fi cazul să-i lase pe criticii literari să decidă, cum se întâmpla pe vremuri, când oamenii obișnuiți nu aveau atât de multe metode de a se face auziți și văzuți? Sau să apeleze la niște profesioniști în materie de promovare? Se pare că respectivii știu că intervențiile lor autolaudative nu prea măresc vânzările. Atunci? Ei bine, vorbitul despre sine însuși este savuros. Practicându-l, oamenii trăiesc o satisfacție destul de mare. În conversațiile cotidiene, cele mai multe dintre ele telefonice, mai nou, omul știe că nu poate să vorbească despre el însuși prea mult, dacă nu cumva este un naiv incurabil, fiindcă riscă să-l piardă de mușteriu pe interlocutor și acesta să nu-i mai răspundă pe viitor la telefon. Pe *Facebook* însă această primejdie nu există. Hârtia, fie ea și virtuală, suportă orice și oricât. Când te saturi de laudele de sine ale cuiva, poți să renunți la ele, în mod discret. Insul respectiv nu va afla niciodată că textele lui nu sunt pe placul tău.

Lucrurile s-au precipitat, ca să zic așa, iar planurile mele de a deveni un emul al doctorului Neuman au căzut. Doamna Mardare, foarte comunicativă de felul ei, a vorbit cu cine mai știu eu cine despre holoramă și vorba s-a dus. Din aproape în aproape, avidele fete de

la un post de ştiri au aflat. Am fost contactat de una dintre ele. Văzându-i chipul fără vârstă pe micul ecran al telefonului, mi-am amintit de ea. Era una dintre ştiristele transformate de meseria lor în nişte roboţi volubili, gata oricând să vină cu o noutate rea sau să organizeze un *talk-show* zadarnic despre o trecută sau viitoare anexiune teritorială (sau economică), iar apoi să-şi agaseze inerlocutorii cu întrebări agresiv-naive şi simplificatoare, de om străin de istorie şi de geopolitică. Altfel, o persoană extrem de agreabilă, n-am ce zice. Voia să facă o scurtă prezentare a hologramei.

„Aş dori să vin până la dumneavoastră. S-ar putea?"

Paralizat de propria mea politeţe, n-am fost în stare s-o refuz şi nici că negociez vreun preţ. Am reuşit totuşi s-o rog să poarte, ea şi cei din echipa ei, măşti profesionale. Ca şi alte vedete din branşa ei, făcea abstracţie de virus. Era un comportament ordonat nu se ştie de cine, sau era poate doar o emanaţie a epocii, capabilă să producă o mutaţie de mentalitate. Virusul îşi făcea de cap în continuare, iar tulpinile noi erau rele, agresive, nu rareori letale. Cei din *mass media* nu-i mai dădeau atenţie, se făceau că plouă, cum se spunea cândva.

După o scurtă ezitare, cu vocea uşor acrită, cuvenită unui ins practic anonim:

„Da, desigur. Vom purta măşti."

Echipa de la postul de ştiri a apărut a doua zi, la ora cinci după-amiaza, cum am convenit. Punctuală cucoana, n-am ce zice!

Independent de mine, doctorul Neuman aflase de această vizită şi s-a prezentat, uşor stânjenit, dar cere-

monios ca întotdeauna. Mi-a cerut scuze pentru că vine neinvitat de mine. I-am spus că totul este în ordine. Chiar era totul OK. Ansamblul situației era atât de bizar, încât niște amănunte nu mai contau.

În apartamentul meu modest s-a produs o oarecare înghesuială. Scosesem niște mobile din camera cu holograma și se făcuse ceva spațiu, dar tot „strâmtoare" rămăsese. Ce să-i faci!? Asta-i situația. Ana și cei doi copii plecaseră imediat după sosirea echipei de filmare. Din nou, partenera mea își dovedea flerul, scutindu-i pe copii de o situație confuză, idioată, de fapt.

Doamna a început numaidecât să ne spună ce avem de făcut și unde să stăm. În camera mea de zi erau șapte persoane. Foarte multe. Echipa de la postul de știri număra trei persoane, soții Mardare erau și ei prezenți, tot neinvitați de mine. În mod evident, trăiau momentul de glorie al existențelor lor. Asta ce citea pe fețele lor de oameni cumsecade.

Personajul principal, văd că am uitat de el, era holograma. La locul ei, parcă mai strălucitoare cu o nuanță decât de obicei, enigmatică, nemotivată, un fel de OZN intrat în viața cotidiană.

Scena mi s-a părut foarte potrivită pentru a fi introdusă în romanul meu. Eram însă eu în stare să mă detașez suficient de mult pentru a prinde adevărul ei? M-am întrebat ce se va întâmpla în viitor cu logoreica doamnă, atunci când influența hologramei va începe să se facă simțită și asupra ei. Va scăpa ea oare de aparent definitivul ei amatorism? Va reuși să nu-i mai întrerupă

prostește pe invitații săi, oameni totuși avizați în anumite domenii? Își va economisi ideile naive de jurnalist cu un discurs agresiv?

În seara zilei următoare, am văzut un filmuleț cu holograma „mea". Pe ecran, știrista transformată în reporter purta o mască profesională. La fel, doctorul Neuman. Ceilalți, adică eu și soții Mardare, măști obișnuite, dar conforme. M-am ascultat spunând câteva vorbe despre ciudata apariție și am fost oarecum surprins să constat că vocea mea este cu totul alta decât aveam eu impresia. Cunoșteam fenomenul, dar mi-am permis o nouă mică mirare. În definitiv, am filozofat în sinea mea, oricât de evoluați am fi, tot propria persoană ni se pare a fi lucrul cel mai interesant din univers.

Figura centrală a filmulețului n-a fost holograma, ci doamna reporter. Ea a produs niște opinii despre puterea științei contemporane. Oarecum distorsionată de microfonul măștii, vocea ei de robot volubil a reușit, încă o dată, să mă calce pe nervi. Această doamnă știa foarte bine două lucruri: să lanseze întrebări brutal-naive și să-l întrerupă pe vorbitor. Ideea ei era că holograma este un fenomen oarecare, o fotografie mai specială, iar presupusele ei calități psihotrope sunt o invenție. Cu o oarecare tristețe, am băgat de seamă că activitatea mea de autor nu a fost menționată. Doamna și cei din redacția respectivă nu auziseră de cărțile mele sau poate le socotiseră prea neînsemnate. Ce mai contează literatura de ficțiune în zilele noastre? Doctorul Neuman a avut parte de ceva mai multă atenție decât mine.

Doamna reporter a făcut un efort vizibil și a reușit să nu-l întrerupă vreme de circa două minute, atunci când acesta a vorbit despre psihologia de masă. Adevărul e că amicul știa cum să capteze atenția unui auditoriu, iar ceva din atitudinea lui prevenitoare avea darul ciudat de a fi cumva amenințător. Nu veți îndrăzni să mă contraziceți, spunea ceva din personajul interpretat de el.

Reportajul respectiv a fost difuzat într-o emisiune axată pe ciudățenii greu de explicat științific. Comentatorul, un domn trecut bine de optzeci de ani, bonom, le-a explicat telespectatorilor că o hologramă nu poate să fie transmisă la o prea mare distanță și, prin urmare, în apartamentul meu există un releu, un dispozitiv capabil să reproducă semnalul. De ce nu a fost găsit acest dispozitiv? Fiindcă nu a fost căutat. În încheiere, s-a stabilit că holograma nu are nicio putere. Acesta este un basm urban, a conchis, îngăduitor, moderatorul.

Un simplu fapt divers, printre altele. Cu toate acestea, s-a dovedit încă o dată că oamenii au reacții imprevizibile. Imaginile hologramei n-au fost imediat uitate, precum nenumărate alte evenimente pe moment fascinante. S-ar fi spus că holograma, prin cine mai știe ce mijloace paranormale, a reușit să inoculeze un virus psihologic. Am fost nevoit să-mi probez, iar și iar, darul de a fi un om politicos și respectuos. Nu numai că nu mi-am închis telefonul, dar am și răspuns la întrebările unor necunoscuți.

În definitiv, mi-am spus, este un noroc, pentru un autor de proză. Am parte de conversații cu oameni de tot felul și pot să-i înțeleg pe contemporanii mei.

Am primit telefoane de la cele mai surprinzătoare personaje cu putință. Am avut chiar prilejul să dovedesc că pot să mă exprim într-o engleză rudimentară. Cunoscând lumea prin *mass media*, ai tentația că crezi că doar oamenii notorii contează, iar restul sunt niște spectre, desigur cumsecade. Anonimii sunt adesea foarte interesanți, în realitate. M-am convins de acest fapt.

Ar fi fost bine, poate, să înregistrez convorbirile, iar apoi să folosesc diferite replici într-un roman al oamenilor anonimi și al raporturilor acestora cu holograma. N-am făcut-o, fiindcă mi s-a părut incorect. Furtul intelectual este însă ceva uzual, face parte din joc. Cine își mai bate capul cu paternitatea unui text vizibil pe Internet? Am citit texte foarte interesante, semnate de inși cu totul necunoscuți. Cui îi pasă de ele? În schimb, dacă respectivele idei sunt reluate și fardate un pic de un ins notoriu, altfel stă socoteala. Numele respectiv este citat cu respect. Uite cazul lui Mihail Sadoveanu, un scriitor român, probabil necunoscut de generația tânără. Se spune că romanul „Baltagul", cel mai reușit text al lui, a fost scris de un profesor de țară, anonim. Acesta a venit cu unicul exemplar al manuscrisului său la maestru, pentru o părere autorizată. Senin, maestrul a publicat cartea în nume propriu și a obținut un meritat succes. Nu există dovezi că lucrurile s-au întâmplat așa. Povestea ilustrează însă mecanismul menționat de mine mai sus.

Mi-a telefonat și un specialist în domeniu. Spunea că meseria lui este să genereze și să transmită holograme.

Ar putea oare să-mi facă o vizită? Nu l-am refuzat, dar i-am spus că nu locuiesc singur, iar virusul este un mare pericol. Așa că îl rog să mă mai sune peste o vreme oarecare. M-am gândit că nu pot să-mi transform apartamentul într-un loc de pelerinaj sau într-unul de documentare științifică. Nu era corect pentru familia mea. Și apoi, i-am spus omului, riscând ca el să mă creadă țicnit, ce contează cum a apărut holograma? Important este că există.

Cum interesul pentru holoramă n-a dispărut, ba chiar a dat semne că se amplifică, doamna reporter a reacționat. În mod curios, tonul ei s-a schimbat. A căpătat niște accente mieroase! De parcă subsemnatul ar fi fost vreo vedetă, vreun cântăreț de manele celebru și nu un biet truditor cu creierul, pentru alții.

„Aș vrea să organizez un *talk-show*, domnu' Stoica. Ce spuneți, doriți să participați?"

„Despre holoramă?"

„Da."

N-am fost prea surprins de inițiativa ei. O așteptam. Discuțiile *online* deveniseră ceva uzual. Era normal să se ajungă la așa ceva. Urma să mă înregimentez și eu în vasta armată a celor vizibili la televizor, măcar pentru câteva minute. Spunându-i că accept, m-am gândit că în cele din urmă toți oamenii vor deveni niște jurnaliști. Din moment ce îți spui opiniile la televizor, ești un fel de ziarist, nu? Oricum, ieși din anonimat, măcar pentru un timp foarte scurt.

Doctorul Neuman avea să fie un participant important. Micile lui produse cinematografice, vizibile pe Inter-

net, avuseseră ecou, se pare. Și nu numai la nivelul pensionarilor binevoitori, dispuși să admire orice nu contrazice morala tradițională. Unul sau mai mulți oameni de televiziune ciuliseră urechile la considerațiile psihiatrului. Nasurile lor fine mirosiseră o sursă de mărire a profiturilor. Pe scurt, apartamentul meu tindea să devină un fel de Maglavit, iar holograma (sau subsemnatul!?) un fel de Petrache Lupu. Bună treabă!

Nu puteam permite înmulțirea prezențelor fizice. În schimb, cu amabilitatea mea socotită de unii (nu și de Ana) patologică, eram dispus să facilitez contacte *online*. Nu puțini au fost amatorii de așa ceva. Mi s-a sugerat chiar să fac din toată povestea o afacere lucrativă, să înscriu o firmă, să percep taxe și să plătesc impozit. Un avocat necunoscut, foarte amabil și el, s-a oferit să mă ajute, pe gratis!

Revenind la *talk-show*, menționez un amănunt poate interesant. Discutând amănuntele, foarte sfios, cu înfipta doamnă de la postul de știri, l-am propus pe nea Mișu.

„Să participe și el, doamnă, dacă nu vă supărați. Nu a publicat cărți și nici nu este profesor universitar, dar are idei foarte interesante despre hologramă. Și despre pandemie."

Spunând aceste vorbe, știam că pe ecranul doamnei nu apare doar figura mea de om indecis, dar și holograma. Nu cumva era în stare să influențeze oamenii doar prin simpla ei imagine?

După o scurtă ezitare, cu o expresie de om suferind, repede ștearsă, doamna a acceptat.

„Da, de ce nu? Dacă are idei interesante..."

„Vă mulțumesc. Când va fi *talk-show*- ul, deci?"

„Poimâine, vom înregistra. Îl vom difuza curând."

„Credeam că va fi ceva spontan. Pe viu, ca să zic așa."

Doamna, lovită de o amabilitate stranie, necuvenită unui necunoscut ca mine, aproape mieroasă:

„O, nu! Noi am dori să fie așa, dar nu se poate. Subiectul este sensibil, vă dați seama."

Nu-mi dădeam deloc seama de ce ar fi sensibil subiectul. În fond, holograma era o ciudățenie. Cât privește capacitățile ei paranormale... Dacă nu există dovezi științifice, se poate discuta doar despre mitologie urbană.

Constat că nu am spus nimic despre opiniile doctorului Neuman. Subtitrate în limba engleză! În esență, pledoariile lui sunt acelea ale unui europeist pe cale de a se transforma într-un globalist. El se consideră, pe bună dreptate, român, dar socotește că patriotismul, așa cum îl văd și eu, este ceva de domeniul trecutului. Nu este productiv, pur și simplu. Etnicism? Puah! Nu știu dacă sub influența hologramei sau doar datorită talentului său oratoric, opiniile sale sunt foarte credibile. Obișnuit fiind să ascult cu mare atenție părerile altora, chiar dacă îmi contrazic propriile convingeri, l-am urmărit cu tot respectul, încercând să-mi depășesc toate eventualele prejudecăți.

Poate că pandemia, cu efectele ei psihotrope insidioase, m-a „scrântit" un pic, dar am avut neta impresie că amabilul psihiatru îmi vorbește mie personal. Greșești, dragă prietene, parcă îmi spunea el, în lumea de azi con-

tează în primul rând drepturile individului. Patriotismul tău este de fapt o derivație din mentalitatea tribală. Pui un anumit grup uman înaintea altora și ai înclinația de a-l favoriza. Nu este corect, trebuie să recunoști. O să-mi spui că propria familie este tot un grup și nu ai cum să nu o favorizezi. Lucrurile se vor schimba și în această privință, poate nu foarte curând, dar nici prea departe în timp. Cum, l-am întrebat doar din priviri, să mă transform într-un robot corect? Așa ceva nu se poate, doctore! Nu se poate încă, parcă ar fi spus el. Noile vremuri cer așa ceva. Glia strămoșească, atașamentul subiectiv față de ceea ce s-a știut până azi că înseamnă o țară – idei și atitudini depășite. Contează soliditatea și reziliența instituțiilor democratice. Și, desigur, libertatea individului, precum și corectitudinea politică (ideologică). România este de fapt o colonie? Libertatea obținută de români este aceea de a-și alege stăpânii? *Nonsense.*

N-aș vrea să se înțeleagă că psihiatrul a etalat asemenea idei. După cum amabilele cititoare și generoșii cititori vor binevoi să observe, i le-am atribuit eu, propunând niște extrapolări logice. De fapt, doctorul Marcel s-a referit la binefacerile participării României la structura suprastatală europeană și implicit la drumul planetei către globalizare.

El a vorbit despre contradicția dintre familia tradițională și omul viitorului. Unde este problema? Ce cusur are familia? Este perfectă, evident, a precizat psihiatrul. Numai că preferința exagerată pentru anumite persoane se află în contradicție cu corectitudinea ideologică. Îmi

dau seama că ceea ce spun sună comic, s-a grăbit el să precizeze, dar ajungem la această concluzie, dacă judecăm nepărtinitor. Omul viitorului va fi un ins perfect imparțial, va fi deasupra condiției umane cunoscute, va fi aproape un zeu al echității. El nu va fi un patriot, ci un bun cetățean al planetei. Cunoscutul sentiment de apartenență nu va dispărea, dar va apărea în forme schimbate. Individul se va considera un membru al comunității mondiale. Tradițiile locale nu vor fi abandonate, ba chiar dimpotrivă. Ele vor fi însă, adaug eu, mai ales de domeniul mâncărurilor apetisante și al veșmintelor pitorești.

Judicioase considerații! O spun/scriu fără nicio ironie. Întrebarea este însă cât de realizabil este un asemenea proiect uman măreț.

Talk-show-ul a avut loc și a fost interesant pentru improbabilii, dar nu imposbilii telespectatori interesați. Dincolo de posibilele ei calități paranormale, holograma era nespus de stranie. Putea fi considerată un fapt divers, dar unul nemaipomenit de ciudat. Moderatoarea, ființa cu debit verbal de cascadă, s-a trezit că lucrurile o iau razna. Jurnalistul de știință, venerabilul octogenar sprinten la minte, a spus un fel de cuvânt introductiv, repetând că holograma nu este mai mult decât un obiect virtual bizar. La aceste cuvinte, imaginea hologramei, prezentă pe un ecran mare, a părut că devine mai strălucitoare, iar vorbitorul s-a poticnit, dacă pot spune astfel. Apoi a dres-o și a spus că, în definitiv, cunoașterea științifică e departe de a fi lămurit toate aspectele neobișnuite ale lumii.

Singurul specialist de acolo a fost, la drept vorbind, doctorul Neuman, prietenul meu. El putea să se pronunțe cât de cât autorizat despre capacitățile psihotrope ale hologramei. De altfel, dacă mă gândesc bine, organizarea *talk-show*-ului a fost la fel de bizară precum holograma. Cum permiseseră așa ceva șefii moderatoarei? Regula era ca dezbaterile să pornească de la probleme de interes public. Faptul că de fapt discuțiile respective erau niște mori capabile doar să macine în gol era o altă chestiune. Cui îi păsa? Jurnalistica, a cincea putere în stat, era o realitate, iar rolul ei, teoretic cel puțin, era important. Îi trăgea de mânecă pe oamenii puternici și îi împiedica să facă rău. Unii jurnaliști, fără îndoială, erau utili societății și democrației. Marea masă a respectivei bresle era însă o colecționară de fapte diverse. Interesante, neinteresante?

Bizareria dezbaterii s-a accentuat atunci când discuția despre capacitățile psihotrope ale hologramei s-a transformat într-una despre situația României în lume. De unde și până unde? La diferitele posturi de televiziune din țară era de la sine înțeles că europeismul este ideologia optimă, iar orice altceva nu este decât un marxism deghizat, demn de milă, dacă nu chiar de dispreț. Atunci când am spus că românii de azi sunt niște sclavi datornici, moderatoarea m-a lăsat să vorbesc, deși filozofia postului său i-ar fi cerut să mă întrerupă. Nu s-a impacientat nici când am spus că generațiile viitoare vor fi bune de plată și că tot ce este de valoare în ceea ce a fost până mai ieri România nu ne mai aparține, la drept

vorbind, decât în mod formal. Evident, excepție fac unele bunuri culturale cu valoare simbolică, cum ar fi mânăstirile vechi sau castelele.

Combătându-mă, doctorul Neuman a arătat o diplomație remarcabilă, determinându-mă să cuget că ar fi putut face o carieră de om politic. Lururile nu stau chiar așa, a spus el, cu un abia vizibil zâmbet îngăduitor. În lumea de azi, valorile sunt fluide și ideea că România este de fapt o colonie este extravagantă. Investițiile străine sunt favorabile, iar faptul că românii muncesc în străinătate nu este defel infamant. Vremurile când între nobili și iobagi era o distanță enormă au trecut pentru totdeauna. Angajatorul este un element în angrenajul de producție, iar atitudinea lui față de angajat este una de corectitudine și de camaraderie. Fondurile europene se dovedesc providențiale pentru România. În câteva decenii vom ajunge să avem un nivel de trai la fel de ridicat ca al occidentalilor. Ne aflăm pe singurul drum posibil.

Nu puteam să-l întrerup, aș fi încălcat regula jocului. Aș fi avut însă ce să-i spun despre eșecurile guvernelor de după 1989. Ascultându-l, am realizat încă o dată cât de antinomică este alternativa suveranitate – integrare.

Opinii simpatice au avut și soții Mardare. Niciodată n-aș fi crezut că modeștii mei vecini de palier sunt în stare să vorbească atât de coerent și dezinvolt. În esență, ei s-au declarat mulțumiți de viață, părând aproape euforici.

Eu îl știam pe domnul Mardare drept un om cumsecade, sobru, tăcut, „de casă", adică gospodar. Eram cu el

în relații de bună ziua, cum vine vorba. Deși soția sa îmi făcea curățenie, nu progresasem deloc spre niște relații mai amicale. Să mă invite vreodată la o bere? Nici vorbă. În fața camerelor de luat vederi și a imaginii bizare a hologramei, din el a ieșit un alt om. Ce schimbare, domnule! A înflorit, literalmente! O privea pe doamna Mardare cu niște ochi drăgăstoși, ceva de speriat! În nemernicia mea, mi-am închipuit numaidecât că explicația este de natură sexuală. I-a revenit potența, intactă, ca pe vremuri! Noroc că moderatoarea l-a întrerupt, lăsându-mi impresia că o face cu un oarecare efort de voință. Oricum, cine l-a auzit a înțeles că holograma are darul de a-i face pe oameni fericiți, de a le împrumuta un ultraoptimism invidiabil. Ce pandemie? Ce dizolvare a țării? Ce anexări teritoriale? Ce aservire economică? Astea sunt aspecte secundare, părea să spună domnul Mardare, cu toată ființa lui. Principalul este că eu mă simt excelent.

Nu-mi rămâne decât să rezum opiniile unchiului meu înțelept, nea Mișu. Îmi dau seama că nu voi putea să le inserez în proiectatul meu roman. De altfel, întreaga dezbatere nu are ce căuta într-un roman comercial. Unde sunt conflictele, domnule? Unde sunt victimele, cadavrele? Atrocitățile? Suspansurile? Criminalii în serie, vicioșii siniștri, violatorii? Copiii sacrificați în mod sistematic de niște oameni bestiali, precum în cărțile unui autor de la noi, foarte mândru de elaborările sale? Femeile criminale, capabile să scoată inimile din victimele lor încă vii, cu mâinile goale?

Nea Mișu, paradoxal ca în multe alte dăți, s-a lansat într-un elogiu al gândirii lui Petre Țuțea. Moderatoarea, paralizată de nu știu ce toxină enigmatică emisă de holoramă, nu l-a întrerupt. Adevărul este că unchiul meu este un ins carismatic și un vorbitor foarte bun. Să aduci astăzi vorba despre românism la un post TV de la noi altfel decât disprețuitor și reprobativ pare totalmente imposibil. Ei bine, nea Mișu s-a referit la românismul lui Țuțea și a spus că această atitudine ideologică este una dintre mai multele posibile. De asemenea, el s-a referit la legătura dintre ortodoxie și valorile românești tradiționale. Una dintre cărțile postume ale lui Țuțea se numește „Între Dumnezeu și neamul meu". Un globalist se va declara indignat sau doar disprețuitor, la vederea unor asemenea texte. Nea Mișu, om inteligent de felul lui, n-a spus că este un adept înfocat al ideilor lansate de Petre Țuțea. A spus însă că patosul acestuia are ceva seducător și că renunțarea la valorile tradiționale legate de apartenență etnică presupune o mutație în materie de inteligență. Să fii patriot este comod, doamnelor și domnilor, a spus el. Este și uman, dacă-mi permiteți. Trebuie să ținem seama și de calitățile de vizionar ale filozofului fără operă scrisă. „Robește-mă, Doamne, ca să mă simt liber." Acesta este un citat din *Imitatio Christi*, preferat de el. Sună bine, ce să zic. Pe mine mă interesează însă mai mult valoarea psihologică, dincolo de sensul teologic. Se poate să fii rob și să te simți bine? Se pare că da. Actul de a servi pe cineva are, se pare, ceva euforizant. Românii de azi experimentează așa ceva și

uite că nu se decid să se revolte împotriva stăpânilor lor. Aeștia din urmă, fie ei oameni sau instituții, fac în așa fel încât jocurile economice, politice și sociale să pară agreabile și avantajoase pentru toată lumea. Ăsta este trucul genial al noilor stăpânitori.

Auzindu-l cum vorbește și amuzându-mă întrucâtva, am intuit că va urma o răsturnare a argumentației. Nu m-am înșelat. Nea Mișu a avut și are încă o vocație de sofist. Spre ușurarea participanților la discuție și în primul rând a ființei transformate într-un robot elegant (moderatoarea), unchiul meu a început să facă elogiul necondiționat al europeismului și să-l transforme pe cel mai înainte lăudat într-un gânditor minor, de interes pur local. Al naibii, nea Mișu! Mi-am amintit de o carte despre protocronismul românesc, unde mișună ironiile și sarcasmele. Acolo vine vorba despre Constantin Noica. Autoarea, un om de știință aparent serios, reușește să-l „scoată" drept un autor minor. De ce? Fiindcă Noica face elogiul românilor și al gândirii acestora, considerând că ni se cuvine un loc meritoriu în istoria universală.

18
Profetul naiv

Veni o zi, cândva în anii de după 2020, când Condor Stoica, autorul fără succes, avu ceea ce pe vremuri s-ar fi numit o epifanie. Precum personajul lui Matei Călinescu, din „Viața și opiniile lui Zacharias Lichter", își dădu seama că deține adevărul, „este ars de flacăra revelației" și dorește să-și informeze semenii despre asta. Holograma era de vină, nici vorbă.

O secvență măruntă veni să catalizeze transformarea lui interioară. Un amic îi trimise un mic film documentar despre viața cotidiană din Tibet. Erau înfățișați niște locuitori ai unui ținut muntos. Casele acestora erau așezate pe niște pante abrupte, iar la ele se ajungea pe niște scări aproape verticale, asemănătoare spalierelor pentru gimnastică, lungi de cel puțin o sută de metri. Oamenii se cățărau fără fasoane, deloc incomodați de poverile purtate în spate. Unii duceau câte un copil. Odraslele aveau priviri senine, nu arătau prin nimic că s-ar teme. Într-o secvență separată erau arătați doi copii, probabil frați. Cel mai mare, în vârstă de cel mult cinci ani, gătea pentru cel mai mic. Acesta din urmă, având cel mult trei ani, privea liniștit cum celălalt pune într-o tigaie aflată pe un foc de lemne diferite ingrediente și apoi le amestecă.

Acești oameni trăiesc la antipodul comodității, în condiții de neînțeles pentru occidentalii de azi. Stoicismul tibetanilor este natural, nu deprins din cărți. Ei se simt bine luptând clipă de clipă pentru supraviețuire. Minunat filmuleț! Acești oameni le sunt cumva inferiori occidentalilor, fiindcă nu au parte de înlesnirile aduse de tehnologie? se întrebă Stoica, cu glas tare. Ana, prezentă la scenă:

„Nu le sunt inferiori. Sunt două moduri de viață diferite, nimic mai mult."

Stoica încuviință. Din principiu, n-o contrazicea niciodată pe partenera lui. Avea însă o cu totul altă părere.

În săptămânile următoare, vocația de profet (cu sau fără semnele citării) îl acapară tot mai mult pe bunul Condor. Își dădu drumul, ca să spunem așa, în materie de autopromovare. Avea destule mijloace, slavă Domnului! Începu să-și publice panseurile pe *Facebook*, dar și pe *Twitter*, platforma de *social media* preferată de oamenii cu ștaif. Își amenajă, cu bani de împrumut, un mic studio, asemănător celui al doctorului Neuman, psihiatrul transformat în creator de conținut, devenit vecin al său. Față de acesta, Stoica socotea că deține un avantaj. În spatele său, privitorii vedeau imaginea hologramei, vag vibratilă, cumva amenințătoare, pe când în cel al psihiatrului era doar un ecran verde.

Ariana era de părere că malefica (sau benefica) sferă avea darul influențării psihice. Lansase această teorie cu vorbele ei de copil, dar se făcuse înțeleasă. Hipnoză de masă? Ideea ca holograma să apară alături de Stoica îi

aparținuse. Ar trebui ca holograma să se vadă tot timpul, să fie alături de tine, spusese ea, cu glăscior de înger. De ce? Așa mi-a spus mie o păsărică. Era lucru dovedit, fetița avea intuiții bune. Stoica se conformă.

Totul mergea strună. Timiditățile „tradiționale" ale lui Condor dispărură ca prin farmec. Își descoperi o elocvență reală, dacă este să ne luăm după *Like*-urile primite încă de la primele apariții pe „sticlă". Cu puțină vreme înainte, s-ar fi crucit la spectacolul oamenilor dispuși să devină fanii cuiva. Ce se întâmplă? Zace în fiecare om un supus, fie și simbolic? Iar unora, puțini la număr, le este dat să devină stăpâni, după cum spune Nietzsche? Stoica își punea asemenea întrebări oarecum naive, mai mult din obișnuința profesională de a reflecta asupra psihologiei umane și nu fiindcă noile sale preocupări l-ar fi stânjenit în vreun fel.

După primele sale producții *online*, fanii lui observară că Stoica înlocuiește patriotismul românesc tradițional (numit mai nou suveranism) cu un soi de ecologism planetar, oarecum înrudit cu acela practicat de cunoscuta Greta Thunberg. Spre deosebire de cunoscuta ecologistă, Stoica privea soarta întregii planete dintr-o altă perspectivă. Atrăgându-și ironiile unora, dar și încuviințările altora, el îndrăznea să meargă fățiș împotriva curentului și declara că tehnologia nu va salva în mod necesar umanitatea de la diferite dezastre posibile. „În mod aparent paradoxal, stagnarea poate fi bună, iar progresul tehnologic poate să devină nociv, de la un anumit punct."

Ăsta își dă foc la valiză, comentă pe *Facebook*, cu umor gros, unul dintre membrii grupului respectiv. Cum să te ridici împotriva tehnologiei? Ești cumva adeptul ideologiei *amish*?

Stoica îi mulțumi respectivului pe aceeași rețea socială, pentru că îi adusese aminte de un aspect interesant al lumii de azi. Apoi încropi un comentariu axat pe ideile respectivei secte. Nu aduse vorba despre neoprotestantism, în general, nici despre anabaptism. Bunul Condor se arătă foarte interesat de ideea opririi în timp. Un grup de oameni fără mașini și cu acces foarte limitat la electricitate! Fascinant! Cumva era vorba despre niște persoane deficiente mintal? Nu, adepții și practicanții doctrinei *amish* aleseseră să se oprească, în linii mari, la nivelul tehnologic din secolul al XVIII-lea. Nu mă interesează câtă dreptate au neoprotestanții în raport cu dreapta credință creștină. Rețin doar faptul că niște oameni au conchis că tehnologia poate să devină nocivă, de la un moment dat, peroră Stoica, spre surprinderea urmăritorilor lui. Acești oameni au probleme (de exemplu, cosangvinitatea, apărută datorită izolării), dar sunt interesanți pentru că îndrăznesc să conteste dezvoltarea tehnologică fără margini și să ducă niște existențe austere, străine de comoditate.

Unde erau planurile lui Condor de a scrie un sefeu inteligent și plin de găselnițe luate, cu decență, din cărți anterioare ale genului? Nu dispăruseră, dar se transformaseră în niște fantasme agreabile, ca și cum ar fi fost vorba despre iubiri din tinerețe. Stoica rămânea în con-

tinuare un autor de sefeuri, dar respectivul gen cultural i se părea amatoristic, chiar pueril. Da, dacă ar fi fost în stare să scrie un roman având drept personaj central întreaga umanitate, ar fi fost mulțumit. Așa ceva nu se putea, dacă nu voia să încalce codul său personal, bazat pe seriozitate. Avea nevoie de prea multe date. Înțelese că un roman despre viitorul apropiat al planetei sale ar putea fi realizat doar de o echipă formată din genii, capabilă să integreze un ocean de informații. Asta dacă nu se dorea o însăilare de extrapolări despre lipsa de apă potabilă și/sau de alimente din viitor, o catastrofă climatică sau niște extratereștri având forma unor insecte foarte mari. Sau, și mai bine, vreo lume postapocaliptică, rezultată în urma unui război purtat cu arme nucleare și/sau chimice.

Veni și ziua când producțiile lui Condor Stoica deveniră lucrative. (Cu un sentiment de jenă combătut de sofismul scopului nobil, proaspătul *influencer* admise, în sinea lui, că promovarea unor produse nu este ceva prea reprobabil.) Sefistul constată că oamenii sunt interesați de viziuni ale viitorului și, se pare, de vocile croncănitoare ale unor pesimiști. Se strădui să transpună în cuvinte cât mai bine găsite ceea ce pretindea că i se transmite de către hologramă. Banii erau buni, desigur, mai ales că mica lui industrie de texte rescrise intrase într-o recesiune tot mai accentuată. Nu reușea să se dedubleze. Să rămână un *ghost writer* conștiincios, dar să producă și micile sale predicții prăpăstioase, însoțite de filozofări absurde pentru specialiști, dar atrăgătoare pentru marele

public. După cum observă unchiul său, noutatea adusă de Condor era faptul că nu-i critica pe oamenii politici și nici pe presupușii omnipotenți aflați în spatele acestora. De fapt, Condor nu critica pe nimeni cu tot dinadinsul. În schimb, își arăta amărăciunea față de anumite defecte ale naturii umane. „Este un demers pueril, la prima vedere. După cum știm, poporul nu este niciodată vinovat. De vină sunt conducătorii sau fatalitatea. Cu toate acestea, discursul tău are succes, se pare. Nimeni nu se consideră un atom dintr-un conglomerat de atomi. Se simte un unicat, iar ideea de popor sună abstract." Aceste cuvinte ale lui nea Mișu i se păreau lui Condor nespus de rezonabile, dar ce folos?! Ce să fac, dacă îmi este dat să merg împotriva curentului? îi spuse Anei. Aceasta, cu geniul ei de a fi tăcută în anumite ocazii, se mulțumi să încuviințeze, prin mișcări lente ale capului.

☆ ☆ ☆

Doamnelor și domnilor, azi mă expun ironiilor dumnevoastră. Voi oferi o explicație neștiințifică. De ce a apărut holograma, vizibilă și în aceste momente în spatele meu? Este vorba cumva despre ceva mai mult decât o imagine tridimensională a virusului? Se pare că da. Fetița mea, Ariana, a afirmat de la început că holograma are ceva de spus, metaforic vorbind. Este emisarul unei entități conștiente de sine însăși. Nu se știe de ce, m-a ales pe mine și m-a făcut emisarul ei. În aparițiile mele anterioare, m-am ferit să indic sursa ideilor mele despre lumea de azi. N-am făcut-o, fiindcă am crezut că

am devenit brusc mai deștept și am început să înțeleg mai bine ce se petrece pe planetă. Acum, cu oarecare umilință, spun că holograma și entitatea aflată în spatele ei au o viziune globală și una a viitorurilor posibile. Poate că a fost creată de niște extratereștri, de niște ființe binevoitoare, transformate în supraveghetori ai oamenilor.

Cred că nimeni nu se mai îndoiește, nu este vorba despre o pandemie oarecare și nici de un virus capabil să apară și să dispară periodic, după ce a făcut un număr „rezonabil" de victime. S-au scurs ani de când a început totul și nu sunt semne că vom renunța curând la măștile noastre de cosmonauți. Guvernele au decis să nu prea mai aducă vorba despre virus. Nici mass media *nu mai face caz de el. Într-un mod curios, a apărut un consens universal. Să lăsăm virusul în pace, scapă cine poate. Ce rost mai are să-i neliniștim pe oameni? Nu mai există nici o evidență transparentă a deceselor. Curios, nu? Șacalii de presă vorbită nu mai par interesați de cine moare prin spitale sau acasă la el (respectiva casă poate fi și o cutie de carton).*

Aici este cazul să amintesc, în treacăt, despre război. Departe de a se fi încheiat, acesta nu mai stârnește atenția mass media. *Se pare că și în privința lui funcționează un mecanism asemănător. Pur și simplu, este pus între paranteze.*

Holograma, forța aflată și la figurat în spatele meu, îmi „spune" să le cer oamenilor să se schimbe. Să nu mai fie atât de risipitori și de hedoniști. Dacă ei reușesc această performanță, pandemia și războiul se vor termina. Nici mai mult, nici mai puțin. Cine le va opri? Nu știu, dar le va opri, iar lucrurile se vor normaliza.

☆ ☆ ☆

Despre profit și dezvoltare, doamnelor și domnilor. S-a spus că lumea este intrată pentru totdeauna pe calea capitalismului, a liberalismului și a priorității acordate drepturilor individului. Această cale presupune o ură fundamentală față de stagnare și față de recesiune economică. De ce? Fiindcă oamenii trebuie să producă și să consume din ce în ce mai mult. Această deviză a societății și culturii occidentale, devine treptat a întregii lumi. Cum știm însă, în această evoluție globală, ca în oricare alta din trecute perioade istorice, există învingători și învinși. România, de exemplu devine o țară fără români, dar perfect democrată din toate punctele de vedere. Din fericire și spre stupoarea unor naivi, capitalismul este un chirurg genial. El extirpă și înlocuiește fără ca pacientul să simtă vreo durere. Conștiința tribală, sursa printre altele a patriotismului, dispare. Omul globalist este preocupat de problemele planetei și nu de locul său de baștină.

Într-o asemenea lume, unde devoltarea este considerată vitală, pare cu totul deplasat să vorbești despre stagnarea terapeutică, dacă-mi permiteți această expresie.

☆ ☆ ☆

Doamnelor și domnilor, m-am angajat față de mine însumi să nu fac speculații de geopolitică, să le las în seama viitorologilor și a autorilor de sefeuri. Iată însă că am ajuns într-un punct unde mă văd silit să schimb macazul. De ce folosesc această expresie nepotrivită într-un context serios? Fiindcă o

să vă propun un scenariu aproape comic prin lipsa lui de legătură cu ideile globaliștilor. Precizez încă o dată că joc rolul de emisar al entității reprezentate de holoramă și nu mă voi sfii să o recunosc.

Entitatea respectivă îmi sugerează ideea că există un viitor posibil unde alianțele politice actuale se schimbă. Pare exclus, pare ridicol, dacă privim lucrurile din perspectiva simplificatoare a unui jurnalist.

Esența schimbării va fi ieșirea Europei de sub umbrela americană. Limba engleză va fi în continuare o lingua franca, *dar îndeplinirea visului american nu va mai fi idealul europenilor. Ce se va întâmpla cu România, după ce Uniunea Europeană se va dizolva, urmând astfel destinul tuturor imperiilor? Nu știu amănuntele, dar românitatea va deveni ceva de domeniul istoriei. Nimeni nu va avea de suferit, proprietatea privată va fi sacrosantă, iar deposedările vor fi la fel de legale precum cele de azi. Unii, mulți, se vor trezi în condiția de stăpâni ai forței lor de muncă, dar nu mai mult. Lumea întreagă le va sta la dispoziție, dacă au calificări potrivite. Limba română va fi vorbită o vreme, tot mai alterată de împrumuturi din engleză, iar apoi va intra în categoria limbajelor naturale moarte, precum dalmațiana.*

Printre alte schimbări, va dispărea și inestimabilul parteneriat strategic al României cu Statele Unite. Foștilor jandarmi ai omenirii nu le va mai păsa de Europa, vor avea propriile lor probleme (infracționalitatea, sărăcia unor întinse grupuri sociale, războiul economic, cataclismele de diferite feluri). Fantomatica Românie îi va interesa cu atât mai puțin.

Doamnelor și domnilor, acest viitor este unul dintre cele posibile. În el, libertatea individului va atinge un punct de

unde nu se mai poate urca, iar procesul își va schimba sensul. Vor apărea dictaturi atât de sofisticate, încât nu vor semăna cu nimic cunoscut până atunci. Niște filozofi vor descoperi că omul nu are, la drept vorbind, vocația libertății, iar sclavajul sofisticat este cel mai prielnic mediu pentru el. Nu vă spun noutăți, lumea sugerată de mine nu vă este necunoscută, știți ce înseamnă să fii sclav și spectator al vieților celor bogați și puternici.

Marxism? Nu. Vechile ideologii nu mai reușesc să explice natura acestui viitor. Muncitorii și patronii nu mai sunt niște dușmani, dimpotrivă. Sunt cei mai buni prieteni, cel puțin în aparență. Sintagma „exploatarea omului de către om" este un nonsens. Angajatorul nu-l folosește pe angajat, ci îl salvează de la sărăcie lucie. Egalitatea șanselor? Da, asta are sens. Fiecare angajat ar fi putut să fie un angajator, dacă ar fi fost în stare.

Condimentul surprinzător al acestui scenariu este pronosticarea unei alianțe între Germania și Rusia! Una economică a existat deja. Prin urmare, nu pare cu totul fantezist să apară și una militară! Cine este dușmanul comun? Cine se află în spatele simpaticilor americani? De ce aceștia au susținut cu atâta frenezie Ucraina în războiul cu Rusia? Asta nu o mai știu. Nu mi s-a sugerat nimic și tac.

☆ ☆ ☆

În domeniul fragilei și efemerei lumi digitale, o anumită notorietate se dobândește și se pierde la fel de repede. Ideea este ca scurta sau mai lunga „glorie" să se lase cu niște câștiguri bănești semnificative.

Există însă și cazuri când o personalitate afirmată altfel decât prin politică sau prin televiziune devine realmente celebră, adică este cunoscută în niște arii culturale largi. Condor Stoica trăi așa ceva. Din motive aparent misterioase, micile lui discursuri deveniră niște evenimente sau, cel puțin, destul de mulți le considerară așa ceva. Primi numeroase telefoane de la necunoscuți, unii dintre aceștia părând realmente emoționați de șansa unei convorbiri cu o vedetă. Vorbi și cu niște oameni relativ importanți. I se propuse un ciclu de conferințe. În ciuda aparent eternizatei pandemii și a epidemiilor de gripă, oamenii erau dispuși să se înghesuie în niște săli de spectacol și să-l asculte pe un vorbitor.

Când îi ceru Anei sfatul în această privință, Condor avu o mică surpriză. Femeia se mulțumi să ridice din umeri și să spună că nu se pricepe la respectivul domeniu. Fostul *ghost writer* observă ceva nou în atitudinea ei. O interesantă nepăsare, de parcă ei doi ar fi fost niște actori dintr-un film cu un cuplu aflat într-un impas deocamdată latent.

Acceptă. Ajunse în niște localități mai mult sau mai puțin importante și susținu câteva conferințe. Răspunse la întrebări venite din public și se descurcă binișor. Ieși însă destul de repede la iveală o anumită lipsă de carismă. Curios lucru, dar aplombul dovedit de Condor în apariițiile sale de pe ecrane dispăruse. Ce-o fi? Organizatorul crezu că este o indispoziție trecătoare sau mai degrabă demodatul trac. Este ceva trecător, conchise el. Cine se mai teme în ziua de azi să vorbească în public?

Timiditatea se mai află doar în filmele cu personaje din secolul trecut. Toți doresc să devină niște vedete. Stoica înțelese însă, după vreo câteva prestații palide: de vină era holograma. Doar în prezența ei devin elocvent și credibil, îi spuse organizatorului. Acesta avu un surâs de inițiat, lățit cu decență pe fața lui de om bine hrănit. Nu cred că se poate așa ceva, nu te supăra. Condor nu-l contrazise, conștient fiind de faptul că teoria lui cu rolul psihotrop al hologramei este absurdă. Nu veni cu știrea puerilă că holograma are și darul de a-i mări performanța intelectuală, cu condiția să se afle prin apropierea sa.

Organizatorul era un ins practic. El realiză repede că aparițiile fizice ale lui Condor Stoica nu sunt profitabile. Oamenii nu voiau să scoată bani din buzunare, mai simplu spus. Drept urmare, îi spuse angajatului său (așa ceva era Condor, la urma urmelor) că fac o pauză. Să așteptăm ca aparițiile tale pe sticlă să devină și mai populare. În sinea lui, Condor se bucură. Conferințele i se păruseră de la bun început niște prostii. Ideile nude trebuie să circule, dom'le, atât. Dacă ar fi putut să ia cu el holograma (altă naivitate!), s-ar fi schimbat socoteala. Poate că ar fi fost mai „percutant".

Reveni la lumea digitală. Aici totul părea să meargă strună pentru el.

Dobândi o dezinvoltură de jurnalist cu inteligența tocită de repetarea unor știri false sau îndoielnice. Nu mai avu dubii cu privire la propriile opinii sau, cel puțin, lăsă această impresie. Marii oratori nu sunt niște ezitanți

dispuși să analizeze și opiniile contrare. Ei lasă impresia că dețin niște certitudini.

Faptul că opiniile lui păreau copilărești sau, cu indulgență, adolescentine ar fi trebuit să-l plaseze în categoria largă a caraghioșilor neavizați. Nu se întâmplă așa. Numeroși oameni, unii dintre ei cu studii superioare, îl găsiră interesant. Din motive obscure, discursul lui deveni treptat tot mai dramatic. Apelă și la prezentarea unor intervenții formate din fragmente. Oamenii se pot lipsi de sosul frazelor gata făcute, îi spuse Anei. Fanii săi declarară că procedeul nu le displace.

☆ ☆ ☆

Una dintre caracteristicile nebuniei este că, odată ce a fost pusă în mișcare, merge până la capăt. Marșul umanității spre artificialitatea deplină pare de neoprit. Se va încheia printr-o apocalipsă sau prin înlocuirea ființelor biologice prin inteligențe artificiale.

Cândva, tatăl meu constata „comoditatea anonimatului". Avea dreptate, cred. Omul occidental de azi face eforturi de a părăsi anonimatul, de a deveni o vedetă. Cum scopul strategic al occidentalului este tocmai comoditatea, lucrurile se complică. O interpretare unificatoare ar fi următoarea. Omul caută incomoda notorietate și banii aduși de aceasta, pentru a obține comoditatea maximă în viața sa privată.

Numeroase comentarii, poate exagerate, semnalează colonizarea atipică a Marii Britanii de către musulmani, în zilele noastre. Pe vremuri, englezii erau orgolioșii colonizatori. Azi,

cu o stranie umilință, fac tot ce pot pentru a nu-i supăra pe musulmani. Le dau și țara lor, numai să fie mulțumiți. Eu văd în asemenea fenomene semnele unei apocalipse a creștinismului, dar și o inversare a istoriei. Ora istorică a Europei creștine pare a fi trecut.

Am aflat de islamofobie, orientare existentă în Suedia. Un politician de dreapta a dat foc unui exemplar din Coran, în mod public. Musulmanii au organizat proteste ample. Huntington a avut o bună intuiție. Societatea de consum nu reușește să șteargă suficient de repede animozitățile stârnite de opțiunile religioase.

Bătaia de joc indică o pierdere a religiozității. Ai zice că unii sunt damnați să-și bată joc de tot și de toate, inclusiv de ei înșiși. Sărăcia duce de asemenea la practicarea bătăii de joc. Și bogații ajung la bătaia de joc. Cum spun românii, aceștia nu mai știu ce să facă de bine și renunță la respectul pentru alții.

Într-o lume secularizată, individul stoarce cât mai mult posibil de la simțurile sale. Omul contemporan nu crede în lumea de apoi și speră ca tehnologia să-l facă nemuritor.

☆ ☆ ☆

În India, 14 februarie a fost denumită, oficial, Ziua îmbrățișării vacilor. Astfel, guvernul se opune stilului de viață occidental. Ca și indienii, nu cred că America deține adevărul absolut.

Este greu să introduci un personaj literar deloc entuziasmat de realitățile din România de azi. Spiritul epocii le cere

românilor un servilism bine rafinat față de stăpânii reali ai țării.

☆ ☆ ☆

Văd la TV numeroase fragmente din filme americane făcute în ultimii doi-trei ani. Prezența afro-americanilor și a problemelor acestora sunt obsesive. Se produce o discretă segregare caraghioasă a albilor. Nu-i rău. În trei-patru generații, albii vor deveni rari în America. Fenomen bizar și, desigur, demn de respect. De ce? Fiindcă este real. (Cuplurile de homosexuali sunt formate, în filmele recente, dintr-un negru și un alb. Evident, fetița este albul. O mică metaforă.)

☆ ☆ ☆

Personajul meu constată că omul de azi acceptă mărfuri și servicii (în sens larg) totalmente inutile, devenind apoi dependent de acestea. Aici este hiba capitalismului și a economiei de piață. Omul acceptă un noian de lucruri inutile și, în final, distrugătoare.

Gender fluid – o consecință a libertății individului.

Cei bogați (de azi) se gândesc la imortalitate. Ar fi realizarea supremă a omului liber. Ei aleg nemurirea pământească.

☆ ☆ ☆

Personajul meu va observa că marșul lumii de azi spre deplina artificialitate este tot mai rapid și devine vertiginos. În-

locuirea omului de către inteligența artificială sau de către extratereștri pare de neocolit. Normalitatea biologică le rămâne sportivilor, înainte ca și aceștia să se protezeze cine mai știe cum. Și bogații, desigur, vor rămâne biologici, o vreme.

Dezvoltarea mijloacelor de transport pare azi o dimensiune esențială a evoluției umane. Se consideră că procesul va continua la fel de impetuos și va duce la colonizarea Universului. Nu cumva este o utopie această expansiune? Oricum, procesul nu poate fi oprit decât de un cataclism generat de natură sau de om însuși.

☆ ☆ ☆

Cu cât este mai evoluată tehnologic, o societate este mai aproape de sfârșitul său.

Fără supărare (No offence!)*, dar umorul standardizat din serialele americane de comedie, realizat de inși robotizați, agitați și adesea supraponderali, mă întristează.*

Bogații vor pierde ultimii contactul nemijlocit cu naturalul. Săracii, adică aproape toți ceilalți oameni, vor vedea naturalul la televizor.

☆ ☆ ☆

Printre cusururile societății de consum se află și ideea că individul este buricul pământului.

Se pare că ne aflăm în al treilea război mondial. Nota distinctivă a acestui război ar fi agresiunile economice, mai eficace decât cele militare.

19
Cuvinte despre fapte

Am crezut că nu voi mai fi în stare să mă mir, după cele întâmplate în ultima vreme. Apariția hologramei și mai ales cea a Anei mi s-au părut o culme a imprevizibilului. Realitatea este însă inepuizabilă și mi-a păstrat câteva surprize.

Am asistat la transformarea mea într-un clovn al micii lumi virtuale din România. Câțiva fani necondiționați au rămas de partea mea, dar majoritatea celorlalți urmăritori ai mei au început să-și bată joc de mine și, în mod implicit, de holoramă. Porecla „Profetul naiv" s-a dovedit a fi cea mai blândă dintre cele găsite de internauții cei ingenioși.

Nu mi-a păsat. Am continuat să produc mici conferințe, iar ascultătorii lor n-au fost puțini. Cum știm din istorie, un nebun cu darul oratoriei reușește să subjuge foarte mulți oameni. În asemenea situații, am constatat, în treacăt fie spus, vocația oamenilor pentru supunere. Libertatea individului este perfect de bună, nici vorbă, dar ce te faci când individul se simte mai bine atunci când altul ia marile decizii pentru el?

Iată tezele mele. Dezvoltarea tehnologică fulminantă nu este în mod necesar bună. Este o iluzie să credem că

va eradica sărăcia din lume. Fără să fii vreun filozof, îți dai seama că actualmente polarizarea bogăției se accentuează. Cei bogați devin din ce în ce mai bogați, iar cei săraci tot mai săraci. Un exemplu. Medicina a făcut și face progrese impresionante, dar cei săraci nu pot beneficia de serviciile ei. Nu propun revoluții marxiste, fac doar apel la mai puțină ipocrizie. În acest context, mi se impun două idei. Prima, se referă la legea consecințelor neintenționate, adesea ilustrată în istorie. Unde dai și unde crapă, cum spune românul. A doua, tulburătoare, se referă la evoluția lucrurilor omenești. Cum totul ia sfârșit, prin grăbirea cursei către viitor, finalul este tot mai aproape.

Capitalismul este cea mai bună cale posibilă. Aceasta este o axiomă, cel puțin în spațiul cultural european. De asemenea, se admite că stilul de viață american este cel mai reușit, cel mai uman. OK. Numai că există niște amănunte. Societatea de consum, descoperită în America, are trei zei tutelari: vânzarea, cumpărarea și profitul. O armată de oameni inteligenți sunt angrenați, direct sau indirect, în acțiuni de marketing. Acestea, prin natura lor, conțin exagerări sau chiar minciuni. Misiunea lor este să-l determine pe omul obișnuit să cumpere lucruri de fapt inutile, adesea dăunătoare pe termen lung. Cazul autoturismelor este cel mai grăitor. Au oamenii nevoie de această frenezie a deplasării, descoperită de americani? Evident că nu. Atunci? Omul este o ființă imitativă, iar statutul său social depinde de mașina sa. De aici, o monstruoasă aglomerare de autovehicule pe șo-

selele lumii. Alte două descoperiri ale partenerilor noștri strategici sunt turismul de masă, industria divertismentului și ruda acesteia, industria ospitalității.

O discuție interesantă este cea despre drepturile nețărmurite ale invidului. Cârcotașii descoperă că efectele respectivei politici pot fi paradoxale, nu numai salutare. Ar fi de menționat aici așa-numita dictatură a minorităților. Dacă toți oamenii ar fi buni și corecți, treaba ar merge strună. Există însă mulți oameni răi. În calitate de indivizi cu drepturi depline, aceștia sunt tratați cu mănuși. Infracționalitatea în America, de exemplu, este imensă, iar sistemul juridic, cu numeroasele lui șanse acordate răufăcătorilor, este pe măsură.

Nu punem în discuție corectitudinea acestui sistem și nici frumusețea lui morală. Întrebarea este unde se va ajunge. Va dispărea răul din lume, iar toți oamenii vor deveni peste noapte foarte inteligenți și curați la suflet, astfel încât să-și gestioneze cu măsură propriile libertăți?

A venit vorba și despre expresia românească „a nu avea nimic sfânt". Mulți dintre oamenii angrenați în cursa frenetică pentru dezvoltarea tehnologiei, productivității și consumului par a o ilustra. Nu m-am transformat într-un propagandist religios, dar am constatat câteva fapte. Mai întâi, caracterul de religie laică al încrederii în tehnologie. Respectivii consideră că dezvoltarea fulminantă a performanțelor științifice și tehnice va duce în mod necesar la fericirea tuturor oamenilor. Sărăcia va dispărea ca și cum n-ar fi fost, infracționalitatea va fi strunită cu mare eficiență, iar problema poluării planetei va fi

soluționată prin colonizarea altor planete, din ce în ce mai îndepărtate de Terra. Acest scenariu n-are vreo legătură cu profilul psihologic al omului credincios tradițional, un om decent și cu o vocație de stoic. (Unii filozofi creștini au fost influențați de doctrina stoicilor.) Afirm cumva, precum preoții cândva, că descoperirile tehnologiei și ale științei au fost inspirate de diavol? Sunt drăcovenii? Nu, doamnelor și domnilor, nu! Spun doar că omul credincios tradițional nu este atât de grăbit, de agresiv și de frenetic în actul de a consuma, precum cel fără nimic sfânt. Scenariul unui om al viitorului pe deplin încrezător în tehnologie, la fel cum un om vechi credea în zeul lui nu este singurul posibil și nici în mod necesar cel mai bun. Pe scurt, o lume complet secularizată nu este în mod necesar cea mai bună cu putință.

În fine, din aproape în aproape, ca să zic așa, s-a ajuns la natura hologramei și a forței aflate în spatele afirmațiilor mele. Nu trăim o vreme a oracolelor și a profeților. Personajele din respectiva categorie nu pot fi decât ridicole. Cu toate acestea, mintea umană are încă o componentă irațională. În viitor n-o va mai avea, probabil. Iată de ce unii dintre ascultătorii mei au fost dispuși să-i acorde hologramei un statut paranormal.

Oratorii sfârșesc prin a spune ce se așteaptă de la ei, se știe. Este o chestiune de marketing. Am spus prin urmare că o entitate asemănătoare unei divinități s-ar putea ascunde în infinitul mic și nu doar în cel mare, numit Univers. Cum s-ar manifesta acesta? În primul rând, ne-ar da un semn că există și că aroganța noastră de

ființe inteligente nu este tocmai bună. Acest semn este pandemia, fenomenul intrat în viețile noastre cotidiene. Sunteți inteligenți, ni s-ar sugera, dar trupurile voastre sunt vulnerabile și trebuie să se alimenteze. Când veți deveni pe deplin artificiali, va fi altă socoteală, veți avea nevoie doar de energie, electrică sau de alt fel. Deocamdată însă niște virusuri pot să vă omoare fără probleme, iar medicina voastră robotizată este neputincioasă. Ce spuneți de asta, consumatorilor? În naivitatea mea, reușesc să ajung la o singură concluzie. Anume că o anumită entitate paranormală, situată dincolo de rațiune, este dispusă să ne pedepsească, dacă nu schimbăm ceva în cursa noastră către confort și artificialitate.

20
Un final

Veni vremea când Condor Stoica, „Profetul naiv", suferi o nouă zdruncinătură, ca să spunem așa. Ana îl părăsi, cu aceeași cunoscută naturalețe. Primise o ofertă tentantă dintr-o țară europeană și voia să schimbe peisajul. Este mai bine și pentru Ariana, argumentă ea. Realitatea relației lor rămase bizară până la capăt. Nu avu loc vreo explicație și nici vreun schimb de argumente. Nimeni nu avu ceva de reproșat celuilalt. Se vor vedea și se vor auzi, pe ecrane, desigur. Stoica trăi un amestec de stupefacție și indiferență, dacă așa ceva este posibil. Ana și Ariana pleacă! Da, dom'le.

Gigi, devenit un tânăr arătos, bun pentru un rol în vreun serial de televiziune, nu-l părăsi fizic, dar deveni un *flatmate* politicos și indiferent. Se gândea să plece în străinătate și să muncească pentru a-și plăti studiile.

Dispăru și holograma, iar Stoica, atins de o interesantă (pentru el însuși) lasitudine, constată faptul în trecere. Abandonarea activității lui de *vlogger* devenit *influencer* i se păru în logica situației. Ultimele lui filmulețe conținură niște bizare retractări, de nimeni așteptate. Vă rog pe toți să-mi scuzați rătăcirile. Este evident că doar prin dezvoltarea tehnologică fără limite vom atinge fe-

ricirea. Iar hedonismul, doamnelor și domnilor, este o atitudine foarte umană, perfect justificată de limitarea existențelor noastre. De să nu ne distrăm, dacă avem bani pentru a plăti? De ce? Stoicismul este o filozofie interesantă, nici vorbă, dar unde să căutăm satisfacția, dacă nu în viețile noastre reale? Și apoi, modul de viață american... Cine sunt eu ca să afirm că este lamentabil, în multe dintre aspectele sale? România fără români este ceva rău? Poate că nu. Vremurile s-au schimbat. Iar „industrializarea" vieții cotidiene nu este o nenorocire.

După ce se combătu pe el însuși o vreme, Stoica își anulă prezența *online*. Redeveni cel de dinaintea hologramei, iar nu peste multă vreme primi niște comenzi. În definitiv, viața de *ghost writer* nu este atât de rea. Dimpotrivă.

21
Epilog

Iarnă. O mierlă
Zăboveşte pe creanga
Unui măr tăcut.

Sfârşit

CUPRINS

I. **PRELIMINARII** 5
1. Condor Stoica, autor 6
2. Micul vindecător 13
3. Monstrorum artifex 18
4. Moartea statistică 25
5. Alternative 36
6. Prietenii celor mici 53
7. Vaccinarea 62
8. Animale bolnave 74
9. Audiatur et altera pars 96

II. **HOLOGRAMA** 207
10. Tribulații de atelier 208
11. Ariana 215
12. Un scenariu 224
13. Holograma 236
14. Invazia neverosimilului 244
15. El Aleph 247
16. Un nou influencer? 258
17. Diseminare 274
18. Profetul naiv 291
19. Cuvinte despre fapte 307
20. Un final 312
21. Epilog 314

Sfera

de Voicu Bugariu

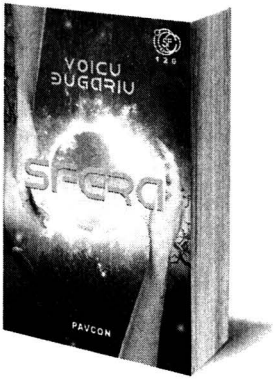

„Și dacă universul nostru este doar o părticică din Marea Creație, care, uneori, ni se relevă în moduri dintre cele mai neobișnuite?"

„Închisă într-un recipient sferic, materia multicoloră se zbătea fără zgomot, schimbându-şi fulgerător nuanțele.

Sfera avea diametrul de vreo trei metri. În interiorul ei, un haos multicolor şi luminiscent se agita în salturi bruşte, ca o respirație aritmică. Nici o legătură vizibilă nu părea a uni sfera cu exteriorul. Era fascinant s-o priveşti, să urmăreşti volutele capricioase ale culorilor, să suporți cu ochii întredeschişi incandescențele ivite brusc, pentru ca apoi să se stingă încet, după o agonie de mai multe minute."

Titlu: *Sfera*
Autor: *Voicu Bugariu*
Nr. pag.: *176*
Colecția Science-Fiction: *#120*
Comandați-o la: *www.pavcon.ro*

Profetul naiv este un roman *à tiroirs*. Povestirea cadru, preponderent eseistică, este confesiunea unui autor român de literatură SF, preocupat de genul preferat, dar și de situația geopolitică a lumii și a țării sale.

Evenimentele evocate în roman se petrec în al treilea deceniu al secolului nostru. Naratorul trăiește un contact insolit cu o entitate nonumană și capătă o anumită clarviziune (discutabilă) în legătură cu lumea vremii sale.

Ca și în alte sefeuri ale sale, Voicu Bugariu reușește să argumenteze în mod convingător ideea că literaturii SF îi sunt accesibile nu numai aventurile fizice, dar și dezbaterile asupra condiției umane.

ISBN 978-606-9625-69-9

9 786069 625699

www.pavcon.ro